

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့ . . .

သင်တန်းသားမှတ်စု

ပိတ်ဆက်

“အားလုံးပါဝင်သော နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် လက်တွေ့ဘဝဆီသို့” စီမံကိန်းမှ ကြိုဆိုပါတယ် - နောင်လာမည့် ၅ ရက်တွင် ဒီမိုကရက်တစ်ဖြစ်စဉ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မသန်စွမ်းသူများခေါင်းဆောင်မှုများအကြောင်းတစ်ခုလုံးကို တင်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးကြမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မသန်စွမ်းသူ လူဦးရေ ၈.၅ သန်းခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ လာမည့် ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်း မသန်စွမ်းသူ ဘက်စုံများအား ပါဝင် မဲပေးကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ သင်တို့သည် နိုင်ငံအတွက် ထိုလူငယ်များထံမှ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သည်။ သင့်လူထုအတွင်းမှာ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ “အားလုံးပါဝင်သော နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် လက်တွေ့ဘဝဆီသို့” စီမံကိန်းမှာ တစ်ထောင့်တစ်နေရာကပါဝင်ပြီး အရေးကြီးသည့် ပထမမြေလှမ်းစတင်ဖို့ အရေးကြီးပါသည်။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲသည် ဒီမိုကရက်တစ်ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်ရန် အခွင့်အလမ်းအကောင်းဖြစ်သည်နှင့်အညီ သင့်လူထု၊ သင့်နိုင်ငံမှ ပျိုးထောင်ထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အပြုသဘောဆောင်သည့် ပြောင်းလဲမှုကို ရရှိစေရန် သင့်အနေဖြင့်လည်း အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ရန် အခွင့်အရေးရှိနေပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သင်၏ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကလည်း မသန်စွမ်းသူများ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအရည်အချင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ရှေးရိုးစွဲအမြင်များကို ချေဖျက်နိုင်ရန်အတွက် အကူအညီဖြစ်စေပြီး အခြားသူများအားလည်း ၎င်းတို့၏ လူထုအတွင်းတွင် ပါဝင်ကူညီနိုင်ရန်အတွက် တွန်းအားဖြစ်စေပါသည်။

ခေါင်းဆောင်သူ ဖြစ်လာနိုင်စေရန်နှင့် သင့်လူထုအား သက်ဝင်လှုပ်ရှားလာနိုင်စေရန်အတွက် ကွမ်းကျင်မှုနှင့် ဝဟုသုတတို့အား ပိုင်နိုင်စွာ ရရှိနိုင်ရန် စီမံကိန်းမှ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ထားပါသည်။ လက်စွဲစာအုပ်တွင် သင်ခန်းစာအနှစ်ချုပ်၊ သင်တန်းသူ/သားများ လျှောက်လှမ်းရမည့် ခရီးလမ်းနှင့် လက်ကမ်းဖတ်စာများ ပါဝင်ပါသည်။ စီမံကိန်းအစီအစဉ်ပြီးပြောက်သွားသည့်အခါ တွင်လည်း အရင်းအမြစ်အနေဖြင့် ထိုလက်စွဲစာအုပ်အား ပိုပြင်းအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ သင်တန်းကာလ တစ်လျှောက်လုံးတွင် သင်တန်းနည်းပြနှင့် သင်တန်းတွင် ပါဝင်သင်ကြားနေသူများ ဆွေးနွေးမိစေရန်အတွက် သင့်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန် လိုပါသည်။ သို့မှသာ ထိုစာအုပ်တွင်ပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများအပေါ်၌ နားလည်နိုင်မှုသည် ထိုသူများ၏ အတွေ့အကြုံနှင့် အမြင်များမှတစ်ဆင့် ပိုမိုမြင့်မားလာနိုင်ပါသည်။ မေးခွန်းများမေးရန် တွန့်ဆုတ်မနေပါနှင့် အတွေ့အကြုံများမျှဝေခြင်းဖြင့် ပျော်တိုက်နေရန်မှာ အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

ကမ္ဘာကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးမှ ခန့်မှန်းချက်အရ ကမ္ဘာလူဦးရေ၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းသော(၁ ဘီလီယံ) သူများသည် မသန်စွမ်းသူများဖြစ်ကြပါသည်။

ဗဟိုက

သင်တန်းသားလက်ခွဲ

မိတ်ဆက်	၁
သင်တန်းအစီအစဉ်	၅

သင်ရိုး(၂) - တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးများနှင့် အားလုံးပါဝင်ခြင်း

သင်ခန်းစာ (၁) - ကုလသမဂ္ဂမသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်နှင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းများ	၁၀
o CRPD မှတ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ	၁၁
o အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း	၁၈
သင်ခန်းစာ (၂) - တစ်ဦးချင်းစီ၏ ရှုထောင့်မှ နှိုင်းယှဉ်ပြင်သော မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများ	၂၇
o ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ဖြစ်စဉ်အားလေ့လာခြင်း	၂၈
o လစ်ဗျားဖြစ်စဉ်အားလေ့လာခြင်း	၄၁
o တောင်အာရှ ဖြစ်စဉ်အားလေ့လာခြင်း	၄၃
သင်ခန်းစာ (၃) - မသန်စွမ်းမှုထောင့်မှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များ	၄၈
o အမျိုးသားလွတ်တော် ဥပဒေကောက်နုတ်ချက်များ	၄၉
o မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များစာရင်း	၆၂

သင်ရိုး(၃) - ခေါင်းဆောင်မှုမိတ်ဆက်

သင်ခန်းစာ (၁) - နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ထိရောက်သောခေါင်းဆောင်မှု	၆၆
o ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်များ	၆၇
o ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်များအတွက် ဖြစ်စဉ်များ	၇၃
o ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှု လုပ်ငန်းမှတ်စုစာရွက်	၇၄
သင်ခန်းစာ (၂) - မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း	၇၅
o ပန်းတိုင်တစ်ခုချမှတ်ခြင်း	၇၈
သင်ခန်းစာ (၃) - အများပြည်သူရှေ့တွင် စကားပြောခြင်း	၇၉
o အများပြည်သူရှေ့တွင် စကားပြောခြင်းအတွက် ရမှတ်ကတ်များ	၈၀
o အများပြည်သူရှေ့တွင် စကားပြောခြင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ	၈၄

သင်ခန်းစာ (၄) - အစည်းဝေးများစီစဉ်ခြင်းနှင့် ကြိုတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း ၈၆

- အစည်းဝေးများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် အကြံပြုချက်များ ၈၇

သင်ခန်းစာ (၅) - အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအားစာဖြင့် ရေးသားဆက်သွယ်ခြင်း ၈၈

- စာဖြင့်ရေးသား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် စာမူကြမ်းပုံစံ ၈၉
- စာဖြင့်ရေးသား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် လုပ်ငန်းမှတ်တမ်းစာရွက် ၉၁

သင်ခန်းစာ (၆) - ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း ၉၃

- ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ရပ်များ ၉၄

သင်ခန်းစာ (၇) - ကဏ္ဍစုံမှ ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း သိမ်မွေ့သော သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာအရေးဆို လှုပ်ရှားမှု ၉၅

- သိမ်မွေ့သော သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် ထိရောက်သော အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်စဉ်များ ၉၆
- သိမ်မွေ့သော သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် ထိရောက်သော အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှု - အရေးဆိုခြင်းနည်းလမ်းများ ၉၇
- အရေးဆိုခြင်းအတွက် ဥပမာများ ၉၈

သင်ခန်းစာ (၈) - စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပုံစံခြင်း ၉၉

- စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပုံစံခြင်း - လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း ၁၀၀
- စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပုံစံခြင်း - ဖြစ်စဉ်များ ၁၀၂

သင်ရိုး (၄) - နှိုင်းယှဉ်လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များနှင့် ဒီမိုကရေစီတွင် ပါဝင်ခြင်း

သင်ခန်းစာ (၁) - အားလုံးပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများ ၁၀၆

- ကမ္ဘောဒီးယား - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကောက်နှုတ်ချက် ၁၀၇
- အိန္ဒိယ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကောက်နှုတ်ချက် ၁၁၆
- တောင်အာဖရိက - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကောက်နှုတ်ချက် ၁၂၄

သင်ခန်းစာ (၂) - အားလုံးပါဝင်သော အစိုးရစနစ်များ ၁၃၅

- အစိုးရစနစ်များ - ဖြစ်စဉ်များ ၁၃၆
- အစိုးရစနစ်များ - ဖော်ပြချက်များ ၁၃၈

သင်ခန်းစာ (၃) - ရွေးကောက်ပွဲ ၁၄၂

- ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဓာတ်ပုံပြခန်းအတွက် အညွှန်းများ ၁၄၃
- ကမ္ဘောဒီးယား ဖြစ်စဉ်အား လေ့လာခြင်း ၁၄၈
- ကင်မရွန်းဖြစ်စဉ်အား လေ့လာခြင်း ၁၇၀
- အိန္ဒိယဖြစ်စဉ်အား လေ့လာခြင်း ၁၇၂

သင်ခန်းစာ (၄) - ဒီမိုကရေစီတွင် ပါဝင်ခြင်း ၁၇၇

- ဖြစ်ရပ်များအား လေ့လာခြင်း - အိန္ဒိယ၊ ဂျပန် ၁၇၈

သင်ခန်းစာ (၆) - ကိုယ်ရေးကိုယ်တာလုပ်ငန်းအစီအစဉ်.....	၁၈၄
○ အစီအစဉ်အကြမ်းရေးဆွဲခြင်း.....	၁၈၅

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့.....သင်တန်း

၁၆ ရက် မှ ၂၁ ရက်နေ့ထိ စုလိုင်လ ၂၀၁၈ ခုနှစ်

သင်တန်း ပထမနေ့ - ၁၆ ရက် စုလိုင်လ (တနင်္လာနေ့)		
၉:၀၀ - ၉:၂၀	၂၀ မိနစ်	မိတ်ဆက် - သင်တန်းပုံစံသုလက်စွဲစာအုပ်လမ်းညွှန်
၉:၂၀ - ၁၀:၀၀	၄၀ မိနစ်	သင်တန်းဖွင့်ပွဲ မိန့်ခွန်း ကြိုဆိုနှုတ်ခွန်းဆက်စကားပြောကြားခြင်းနှင့် သင်တန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်
၁၀:၀၀ - ၁၀:၁၅	၁၅ မိနစ်	လွှတ်ရည်သောက်နားချိန်
၁၀:၁၅ - ၁၀:၃၀	၁၅ မိနစ်	သင်တန်း အကြို ဆန်းစစ်လွှာ
၁၀:၃၀ - ၁၂:၀၀	၉၀ မိနစ်	မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးစနစ်များသမိုင်း
၁၂:၀၀ - ၁၂:၄၅	၄၅ မိနစ်	နေ့လည်စာ သုံးဆောင်ချိန်
၁၂:၄၅ - ၁:၃၀	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဝိမ်းကစားခြင်း
၁:၃၀ - ၁:၄၅	၇၅ မိနစ်	မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရ - ဒွဲစည်းတည်ဆောက်ပုံအခြေခံဥပဒေ - လူမှုရေး သဘောတူစာချုပ်လွှာ
၁:၄၅ - ၁:၄၅	၁၅ မိနစ်	အမေး/ အဖြေ ကဏ္ဍ နှင့် အကြံပြုချက်များပေးခြင်း
၁:၄၅ - ၁:၅၅	၆၀ မိနစ်	မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ - အုပ်ချုပ်ရေးပဏ္ဍိုင်
၁:၅၅ - ၁:၅၅	၁၅ မိနစ်	လွှတ်ရည်သောက်နားချိန်
၁:၅၅ - ၁:၆၅	၆၀ မိနစ်	မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရ - ဥပဒေပြုရေးပဏ္ဍိုင်
၁:၆၅ - ၁:၇၀	၁၅ မိနစ်	သင်တန်း ပထမနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း

သင်တန်း ဒုတိယနေ့ - ၁၇ ရက် စုလိုင်လ (အင်္ဂါနေ့)		
၉:၀၀ - ၉:၁၅	၁၅ မိနစ်	ဝိမ်းကစားစေခြင်းဖြင့် သင်တန်း ပထမနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေခြင်း
၉:၁၅ - ၁၀:၁၅	၆၀ မိနစ်	မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရ - ရွေးကောက်ပွဲစနစ်စာလွယ်လောင်းများနှင့် မူဝါဒရေးရာ တိုးတက်မှု
၁၀:၁၅ - ၁၀:၃၀	၁၅ မိနစ်	အမေး/ အဖြေ ကဏ္ဍ
၁၀:၃၀ - ၁၀:၄၅	၁၅ မိနစ်	လွှတ်ရည်သောက်နားချိန်
၁၀:၄၅ - ၁၀:၄၅	၆၀ မိနစ်	မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ဒေသအစိုးရ
၁၀:၄၅ - ၁၂:၀၀	၁၅ မိနစ်	အမေး/ အဖြေ ကဏ္ဍ
၁၂:၀၀ - ၁၂:၄၅	၄၅ မိနစ်	နေ့လည်စာ သုံးဆောင်ချိန်
၁၂:၄၅ - ၁:၃၀	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဝိမ်းကစားခြင်း
၁:၃၀ - ၁:၄၅	၆၀ မိနစ်	မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ : အဓိက ပါဝင်ပါတ်သက်သူများ - နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ရပ်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာ ၏ အခန်းကဏ္ဍ
၁:၄၅ - ၁:၄၅	၁၅ မိနစ်	အမေး/ အဖြေ ကဏ္ဍ
၁:၄၅ - ၁:၄၅	၁၅ မိနစ်	လွှတ်ရည်သောက်နားချိန်
၁:၄၅ - ၁:၆၀	၉၀ မိနစ်	တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးများနှင့် အားလုံးပါဝင်မှု : ကုလသမဂ္ဂမသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် နှင့် အခြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကွန်ဗင်းရှင်းများ

၁၆:၀၀ - ၁၆:၁၅	၁၅ မိနစ်	အကြံပြုချက်များပေးခြင်း
၁၆:၁၅ - ၁၆:၃၀	၁၅ မိနစ်	သင်တန်း ဒုတိယနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း

သင်တန်း တတိယနေ့ - ၁၈ ရက် ဇူလိုင်လ (ဗုဒ္ဓဟူးနေ့)		
၉:၀၀ - ၉:၁၅	၁၅ မိနစ်	ဂိမ်းကစားစေခြင်းဖြင့် သင်တန်း တတိယနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေခြင်း
၉:၁၅ - ၁၀:၄၅	၉၀ မိနစ်	တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးများနှင့် အားလုံးပါဝင်မှု : တစ်ဦးချင်းစီ၏ ရှုထောင့်မှ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသော မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးများ
၁၀:၄၅ - ၁၁:၀၀	၁၅ မိနစ်	အကြံပြုချက်များပေးခြင်း
၁၁:၀၀ - ၁၂:၃၀	၉၀ မိနစ်	တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးများနှင့် အားလုံးပါဝင်မှု : မသန်စွမ်းမှုရှုထောင့်မှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များ
၁၂:၃၀ - ၁၃:၁၅	၄၅ မိနစ်	နေ့လည်စာ သုံးဆောင်ချိန်
၁၃:၁၅ - ၁၃:၃၀	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဂိမ်းကစားခြင်း
၁၃:၃၀ - ၁၅:၀၀	၉၀ မိနစ်	ခေါင်းဆောင်မှု : နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှ ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှု
၁၅:၀၀ - ၁၅:၁၅	၁၅ မိနစ်	လွှတ်ရည်သောက်နားချိန်
၁၅:၁၅ - ၁၆:၄၅	၉၀ မိနစ်	ခေါင်းဆောင်မှု : မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း
၁၆:၄၅ - ၁၇:၀၀	၁၅ မိနစ်	သင်တန်း တတိယနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း

သင်တန်း စတုတ္ထနေ့ - ၁၉ ရက် ဇူလိုင်လ (ကြာသပတေးနေ့)		
၉:၀၀ - ၉:၁၅	၁၅ မိနစ်	ဂိမ်းကစားစေခြင်းဖြင့် သင်တန်း စတုတ္ထနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေခြင်း
၉:၁၅ - ၁၀:၄၅	၉၀ မိနစ်	ခေါင်းဆောင်မှု : လူအများရှေ့စကားပြောခြင်း
၁၀:၄၅ - ၁၁:၀၀	၁၅ မိနစ်	အကြံပြုချက်များပေးခြင်း
၁၁:၀၀ - ၁၂:၃၀	၉၀ မိနစ်	ခေါင်းဆောင်မှု : အစည်းအဝေးများ စီစဉ် ဆောင်ရွက်ခြင်း
၁၂:၃၀ - ၁၃:၁၅	၄၅ မိနစ်	နေ့လည်စာ သုံးဆောင်ချိန်
၁၃:၁၅ - ၁၃:၃၀	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဂိမ်းကစားခြင်း
၁၃:၃၀ - ၁၅:၀၀	၉၀ မိနစ်	ခေါင်းဆောင်မှု : အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအား စာရေးသားဆက်သွယ်ခြင်း
၁၅:၀၀ - ၁၅:၁၅	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဂိမ်းကစားခြင်း
၁၅:၁၅ - ၁၆:၄၅	၉၀ မိနစ်	ခေါင်းဆောင်မှု : ကွန်ယက် ဖွဲ့စည်းဆက် ဆောင်ရွက်ခြင်း
၁၆:၄၅ - ၁၇:၀၀	၁၅ မိနစ်	သင်တန်း တတိယနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း

သင်တန်း ပဥ္စမနေ့ - ၂၀ ရက် ဇူလိုင်လ (သောကြာနေ့)		
၉:၀၀ - ၉:၁၅	၁၅ မိနစ်	ဂိမ်းကစားစေခြင်းဖြင့် သင်တန်း စတုတ္ထနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေခြင်း
၉:၁၅ - ၁၀:၄၅	၉၀ မိနစ်	ကဏ္ဍစုံမှ ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း - သိမ်မွေ့သော သံစင်းတပ်ဖွဲ့ဝင်နှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ အရေးယူ လှုပ်ရှားမှု
၁၀:၄၅ - ၁၁:၀၀	၁၅ မိနစ်	အကြံပြုချက်များပေးခြင်း
၁၁:၀၀ - ၁၂:၃၀	၉၀ မိနစ်	ခေါင်းဆောင်မှု : စည်းရုံးလှုံ့ဆော် ပံ့ပိုးခြင်း
၁၂:၃၀ - ၁:၃၀	၆၀ မိနစ်	နေ့လည်စာ သုံးဆောင်ချိန်
၁:၃၀ - ၁:၄၅	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဂိမ်းကစားခြင်း
၁:၄၅ - ၃:၀၀	၉၀ မိနစ်	နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ ဆန်းစစ်မှု : အားလုံးပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ
၃:၀၀ - ၃:၁၅	၁၅ မိနစ်	လွှတ်ချည်သောက်နားချိန်
၃:၁၅ - ၃:၄၅	၉၀ မိနစ်	နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ ဆန်းစစ်မှု : အားလုံးပါဝင်သော အစိုးရစနစ်များ
၃:၄၅ - ၄:၀၀	၁၅ မိနစ်	အကြံပြုချက်များပေးခြင်းနှင့် သင်တန်း ပဥ္စမနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း

သင်တန်း ဆဌမနေ့ - ၂၁ ရက် ဇူလိုင်လ (စနေနေ့)		
၉:၀၀ - ၉:၁၅	၁၅ မိနစ်	ဂိမ်းကစားစေခြင်းဖြင့် သင်တန်း ပဥ္စမနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေခြင်း
၉:၁၅ - ၁၀:၄၅	၉၀ မိနစ်	နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ ဆန်းစစ်မှု : ဓလ္လင်ကောက်ပွဲများ
၁၀:၄၅ - ၁၁:၀၀	၁၅ မိနစ်	လွှတ်ချည်သောက်နားချိန်
၁၁:၀၀ - ၁၂:၃၀	၉၀ မိနစ်	နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ ဆန်းစစ်မှု : ဒီမိုကရေစီတွင် ပါဝင်ခြင်း
၁၂:၃၀ - ၁:၃၀	၆၀ မိနစ်	နေ့လည်စာ သုံးဆောင်ချိန်
၁:၃၀ - ၁:၄၅	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဂိမ်းကစားခြင်း
၁:၄၅ - ၃:၀၀	၉၀ မိနစ်	နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ ဆန်းစစ်မှု : မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးများ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲရေး - ပါဝင်စေခြင်း
၃:၀၀ - ၃:၁၅	၁၅ မိနစ်	ပြန်လည် လန်းဆန်းစေရန် ဂိမ်းကစားခြင်း
၃:၁၅ - ၃:၄၅	၉၀ မိနစ်	ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်း
၃:၄၅ - ၄:၀၀	၁၅ မိနစ်	အကြံပြုချက်များပေးခြင်းနှင့် သင်တန်း ဆဌမနေ့အား ပြန်လည်အမှတ်ရစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း
၄:၀၀ - ၄:၁၅		သင်တန်းအပြီး ဆန်းစစ်လွှာ၊ ဂုဏ်ပြုအမှာစကားပြောကြားခြင်းနှင့် သင်တန်းဆင်းလက်မှတ်ပေးအပ်ခြင်း။

သင်ရိုး (၂)

သင်ခန်းစာ (၁) - ကုလသမဂ္ဂမသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ
သဘောတူစာချုပ်နှင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းများ

CRPD မှတ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံသည် အားလုံးပင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

CRPD ကော်မတီ၏ မှတ်ချက်များနှင့် ဆင်ညှိမှုများ

နိုင်ငံ	အပိုဒ် ၂၉	အပိုဒ် ၁၂
<p>ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ</p> <p>မှတ်ချက်</p>	<p>ပျံ့နှံ့မှုအခြေအနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ အပြည့်အဝ အသုံးပြုနိုင်သည့်အခြေအနေတွင်မရှိသည့် အတွက် ကော်မတီမှ စိုးရိမ်ပါသည်။ ထို့အပြင် မဲပေးခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များသည် မသန်စွမ်းသူမအမျိုးမျိုးရှိနေသော မသန်စွမ်းသူများအတွက် ထည့်သွင်း စဉ်းစားကာ တောက်ပုံပေးထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် လည်း ကော်မတီမှ စိုးရိမ်ပါသည်။ ဓမ္မစကားကိုလည်း တွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များအဖြစ် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုအတွက် မိခင် လှုပ်ရှားနိုင်စွမ်းမရှိစေ၊ စာညှိ ကိစ္စရပ်များတွင် မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်မှုနည်းစနစ်သည်အတွက်လည်း ကော်မတီမှ စိုးရိမ်ပြီး ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် စွဲကပ်မှုပြင် မိခင်က ဝင်ရောက် အတားအဆီးများအကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည် ပါသည်။ အရည်အချင်းပြည့်မီခြင်းမရှိဟု သတ်မှတ်ခံ ရသည့် လူမှုဘဝများ၏ မဲပေးခွင့်နှင့် ဓမ္မစကားကို တွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ကို မိခင်ပစ်ခံရသည့်အပေါ် တွင်လည်း ကော်မတီမှ စိုးရိမ်ပါသည်။</p>	<p>ကော်မတီအနေဖြင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် စတင် မိတ်ဆက်ခဲ့သော အင်ထိန်းသွန်းနံသစ် အတွက်လည်း စိုးရိမ်ပါသည်။ ထိုစနစ်သည် ဖောက်ပြန်ခြင်းစေ၊ မသန်စွမ်းသူများအား အသက်အရွယ်ကြိုရှင်သော အခြားနိုင်ငံခြားနိုင်ငံခြားစေ၊ အသက်အရွယ်ကြိုရှင်သော သူများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စများ ပိုင်ဆိုင်မှုကိစ္စများ အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်သည့်အခါ အင်ထိန်းသွန်းကာ ကိုယ်စားလှယ်ရွယ်စေခြင်းကို ရှိပြီ ထားပါသည်။ ထိုစနစ်သည် တောက်ပုံအားပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း ပုံစံကို ကျင့်သုံးရမည့်အခါ အစားထိုးဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း ကို အားပေးထားသည်ဟု ကော်မတီက ယူဆပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်နေခြင်းသည် စာချုပ်ပါ အပိုဒ် ၁၂ ၏ ပြဌာန်းချက်များနှင့် မီလာဆန် ကျင့်နေခြင်းသည်၊ ထိုသို့ ဆန့်ကျင်နေမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေ၏ရှေ့ မှောက်တွင် တူညီသော အသိအမှတ်ပြုမှု ရရှိနိုင်သည် ဟူသော ကော်မတီ၏ အတွေ့ရထွက်ချက် ၁/၂၀၁၄ တွင် ထင်ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်။</p>
<p>အင်ဒိုနီးရှား</p>	<p>စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံအနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူအပေါ် အခြေမရှိ ခွဲခြားခြင်း မရှိစေဘဲ လူတိုင်း မဲပေးခွင့် ရရှိနိုင်ရန် နှင့် မဲပေးခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များသည် လူတိုင်းအားလုံး နိုင်သည့် ပုံစံဖြင့် စီစဉ်ပေးထားရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ် ကြောင်း ကော်မတီမှ အကြံပြုပါသည်။ ထို့အပြင် ဓမ္မစကားဝင် အင်ထိန်းသွန်း မှုများအတွင်း မသန်စွမ်းသူများ ပိုမိုပါဝင်လာနိုင်စေ အတွက် တိုးတက်မှု ရှင်းလင်းစွာ လုပ်ဆောင်မှုများကို စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ကော်မတီမှ အကြံပြုလိုပါသည်။ ထို့အတူ မဲပေးခွင့် နှင့် ဓမ္မစကားကိုတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ကို ပါဝင်ထား သော တားမြစ်ချက်များကို ဝယ်ပေးပေးပြီး မသန်စွမ်း ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိစေဘဲ မဲပေးနိုင်ခွင့်နှင့် ဓမ္မ စကားကိုတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ကို ကို အားပေးရန် အကြံပြုပါသည်။</p>	<p>စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင် နိုင်ငံအနေဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်ရွယ် ချက်ချမှတ်ခြင်းပုံစံမှ လူတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အာမခံပေး ထားသည့် တောက်ပုံအားပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းပုံစံသို့ ပြောင်းလဲအသုံးပြုရန် အကြံပြုပါသည်။ ထိုသို့ ပြောင်းလဲသည့်အခါ လူသားတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင် အခွင့်အရေး များဖြစ်သော ကျန်းမာရေးကုသမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် အခြားသူအား သဘောတူညီမှုပေး အပ်နိုင်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရွတ်သိမ်းနိုင်ခြင်း၊ တရားမျှတမှု ရန်စီစဉ် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊ မဲပေးခွင့်ရှိခြင်း လက်ထပ် ထိမ်းမြားမှု၊ အလုပ်လုပ်နိုင်ခွင့်ရှိခြင်း၊ မည်သည့်နေရာတွင် နေထိုင်မည်ကို ရွေးချယ်နိုင်ခြင်း စသည့် အခွင့်အရေးများ အပါအဝင် စာချုပ်၏</p>

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အာလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
CRPD ကော်မတီ၏ မှတ်ချက်များနှင့် ဆက်သွယ်ချက်များ

<p>တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း</p>			<p>အပိုင်း ၁၂ နှင့် အမတ်ချုပ်ချုပ်ချုပ်ချုပ် ၁ တို့ တွင် ပြဌာန်းထားသော အချက်များ၏ လိုလားချက်လေးသောထားများနှင့် တိုက်ညီမှုရှိသော ဆောင်ရွက်ချက်များကို စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်အောင် နှိပ်စက် စောင့်ပေးရန်လည်း ကော်မတီက အကြံပြုပါသည်။</p> <p>စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်အောင် ဖြည့်စွမ်းသူများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ပံ့ပိုးမှု အကြံပြုချက်များပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ခြင်းတို့ ပြုလုပ်၍ နိုင်ငံတော်အဆင့် ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်အသီးသီးတွင် တာဝန် ထမ်းဆောင်နေကြသော အစိုးရဝန်ထမ်းများ တရားသူကြီးများ၊ လူမှုကွယ်ပယ်ရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် မသန်စွမ်းသူများ၏ တရားဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအပေါ်တွင် အသိပေးတုံ့ပြန်မှု နှင့် ထောက်ပံ့ထားပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း ဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုကဏ္ဍများ နှင့်ပတ်သက်ပြီး သင်တန်းများပေးခြင်းကို ပြုလုပ်ရန် ကော်မတီမှ အကြံ ပြုပါသည်။</p>
<p>မှတ်ချက်</p>	<p>မသန်စွမ်းမှုရှိသူအပေါ်အခြေခံ၍ မဲပေးရန်နှင့် ဓမ္မ ကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ပွဲ နှင့် လျှို့ဝှက်မဲပေးခြင်းကို ကာကွယ်ပေးသည့် နည်း လမ်းများ ရှိနေသည့် အပေါ် ကော်မတီမှ စီမံခန့် ဝါသည်။ အာလုံးပါဝင်နိုင်သည့် မဲပေးခြင်းဖြစ်စေ ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ရှိနေသည့် အပေါ်တွင်လည်း ကော်မတီမှ စီမံခန့် ဝါသည်။</p>	<p>မသန်စွမ်းသူများအတွက် ကိုယ်စားချုပ်ချုပ်ချုပ် ချုပ်ချုပ်ချုပ်နှင့် အုပ်စိုးသူများရှိနေခြင်းတို့ အပေါ် တွင် ကော်မတီမှ အထူးစိုးရိမ်ပါသည်။</p>	
<p>အကြံပြုချက်</p>	<p>နိုင်ငံရေးနှင့်အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် မသန်စွမ်းသူများ၏ ပါဝင်မှုကို ကန့် သတ်ထားသော ဥပဒေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကော်မတီ မှ အကြံပြုပါသည်။ သို့မှသာ တိုက်ပေးမှု မဲပေးရန် ဓမ္မ ကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ပွဲတွင် သည် စာချုပ် ပြု ဌာန်းချက်များအပေါ် မဲပေးခြင်း တရားဥပဒေဆိုင်ရာ အစွမ်းအစ ပျားအဖြစ် အကာအကွယ်ပေးခြင်းမရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ အတွက် ဓမ္မကောက်ပွဲ၏ အဆင့်တိုက် မသန် စွမ်းသူများ အပြည့်အဝ အခွင့်အလမ်းရှိစေရန် အတွက် မဲဆွယ်စနစ်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းတွင်</p>	<p>ကော်မတီ၏ အမတ်ချုပ်ချုပ်ချုပ် ၁၂ ဘဏ္ဍ ဝါပြဌာန်း ချက်ပြန်လည် ဥပဒေရေး ဖောက်တွင် တရားဥပဒေ အမှတ်ပြန်ရည်တူသော အချက်အချာ စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင် နိုင်သည် တရားဥပဒေအခန်း ၂၈ နှင့် ၁၆၇၀ တွင် ပြဌာန်းထားသည့် ကိုယ်စားချုပ်ချုပ်ချုပ်ချုပ်ချုပ်ချုပ်ချုပ် ချုပ်ချုပ်ချုပ် ပြန်လည် ပြင်ဆင်၍ မသန်စွမ်းသူများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းချက်ကို စေလွှတ်သည့် ထောက်ပံ့အား ပေးသော စံချိန်စံညွှန်းများ</p>	

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံသည် အားလုံးပါဝင်သော

လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

CRPD ကော်မတီ၏ မှတ်ချက်များနှင့် ဆင်ညှိချက်များ

<p>မှန်ကန်စွာပါဝင်ခြင်း</p>	<p>မှတ်ချက်</p>	<p>အသင့်ပြုသော ဝတ္ထုများ၊ ဝေဖန်ခြင်း၊ လျှို့ဝှက်ခံ ချခံ သေသည်ကတူအသီးသီးတွင် မသန်စွမ်းသူများ အပြည့် အဝ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။</p>	<p>ချောက်ခြင်းစနစ်ဖြင့် အစားထိုးလုပ်ကိုင်ရန် ကော်မတီမှ တိုက်တွန်းပါသည်။</p>
<p>မှန်ကန်စွာပါဝင်ခြင်း</p>	<p>မှတ်ချက်</p>	<p>နိုင်ငံရေးနှင့်အမျိုးမျိုးပြင်ဆင်ရာ ကိစ္စများတွင် မသန်စွမ်းသူများ အပြည့်အဝပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်စေ စီစဉ်ရာတွင် မပြည့်စုံမှုများရှိနေ သည့် အကြောင်း အရာ နှင့်ပတ်သက်၍ စာမျက်နှာ ၁၆၂ တွင် ဝင် နိုင်စေ မှတ်ပြုထားခြင်းကို သိရှိထားပါသည်။ စာမျက်နှာ ၁၆၂ တွင် ဝင် နိုင်စေ ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေပြင်ဆင်မှုသည် "Great Khural's Law" တွင် အခြင်းအကြား နှင့် များကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများအတွက် ထောက်ပံ့ကူညီပေးသော ပြဌာန်းချက်များ ရှိနေသည့်အပေါ်တွင် ထုတ်ပြန် ထားသော အစီရင်ခံစာများ နှင့်ပတ်သက်၍ လည်း ကော်မတီက စိုးရိမ်မှုရှိပါသည်။</p>	<p>စာမျက်နှာ ၁၆၂ တွင် ဝင် နိုင်စေ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေး များကို တရားဥပဒေ အရကူညီပေးသည့် ပြဌာန်းချက်များတွင် လိုအပ်ချက်များ မပြည့်စုံမှုများရှိနေသည့်အပေါ်တွင် ကော်မတီမှ စိုးရိမ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာ နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းခြင်းသူများသည် ဝင်ရောက် အသုံးပြုမှုများတွင် ရွေးချယ်ချက် ပြုလုပ်ရာ တွင် ဥပဒေအတိုင်းအကျကို အခြားသူများနှင့်အတူ တူညီစွာ မကျင့်သုံးအသုံးတွင်လည်း ကော်မတီမှ စိုးရိမ်ပါသည်။</p> <p>ထို့ အပြင် CRPD/C/MNG/CO/15 တွင် ဖော်ပြထားသော မသန်စွမ်းသူများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံစံနှင့် ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ် နှင့် ပတ်သက်၍ ဝင်ရောက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြစ်မစ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကျ မသန်စွမ်းခြင်း များ တရားဥပဒေဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များဆောင်ရွက်ရာ တွင် အဟန့် အတားဖြစ် နေသောကြောင့် အုပ်စည်းသူ မှ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ကိုယ်စားချုပ်ပေးနေခြင်းအား စာမျက်နှာ ၁၆၂ တွင် ဝင် နိုင်စေ ဖွင့်ပြထားသည့် အပေါ်တွင်လည်း စိုးရိမ်ပါသည်။</p> <p>ထိုကဲ့သို့ အုပ်စည်းသူမှ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ပေး နေခြင်းသည် ထောက်ပံ့အားပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက်မျှ သည့်စနစ်အား ကိုယ်စားဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် စနစ်ကို မြှင့်တင်ရာရောက်နေပြီး စာမျက်နှာ ၁၆၂ တွင် ဝင် နိုင်စေ ပြဌာန်းချက်များနှင့် ကော်မတီ၏ အတွေ့အကြုံ မှတ်ချက် ၁/၂၀၁၇ ပြဌာန်းချက်များဖြစ်သော ဥပဒေ၏ ၆၅ မှောက်တွင် တန်ဆင့် အသိအမှတ်ပြုရမည် ဟူသော အချက်နှင့်</p>

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံသည် အာလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
CRPD စတင်ပတ်စီ ခုတ်ဖျက်မှုနှင့် အကြံပြုချက်များ

	<p>အကြံပြုချက်</p> <p>မသန်စွမ်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ မဲပေးခွင့်ကို တားဆီး ထားသော ဥပဒေပြဌာန်းချက်များကို စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင် နိုင်ငံအနေဖြင့် ယယ်ဖျက်ဖို့၊ မသန်စွမ်းသူများသည် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် နိုင်ငံသူများ၊ မဲဆန္ဒရှင်များ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အဖြစ် အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်စေမည့် ဥပဒေ ပြဌာန်းချက်များလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြဌာန်းပေး ခုန် အကြံပြုပါသည်။</p>	<p>မီလားဆန် ကျွမ်းကျင်ကြောင်းကို စတင်ပတ်စီက နားလည် ထားပါသည်။</p> <p>မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများဖြစ်သော မီမီနေ့ လိုသည့်နေရာတွင်၊ မီမီနေ့လိုသည့်သူနှင့် အတူ ဓန ထိုင်နိုင်ခြင်း၊ မီမီတို့ မဲပေးလိုသည့် နိုင်ငံရေးပါတီအား မဲပေးနိုင်ခြင်း၊ မီမီတို့ ၏ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ် ချက်များကို ပေးပေးဆုံးဖြင်း၊ မီမီတို့ ၏ ငွေကြေး ပစ္စည်းဥစ္စာများ နှင့်ပတ်သက်၍ မီမီတို့ ကိုယ်တိုင် ထိန်းချုပ်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ ရုပ်ရှင်ကြည့်ရှုခြင်းအပေါ်အထင် အပြောသော အပန်း အခြေအနားယူမှုများကို လုပ်ဆောင်ခြင်း စသည့်အခွင့် အရေးတို့ ကို ပေးပေးကာကွယ်ပေးမည့် တရားဥပဒေ ဆိုင်ရာ အကာအကွယ်များကို စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်စွမ်း အနေဖြင့် ပြဌာန်းသတ်မှတ်ပေးသွားရန် စတင်ပတ်စီက အကြံပြုပါသည်။</p> <p>စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင် နိုင်ငံအနေဖြင့် ကိုယ်စားထုတ်ဖော်ချက် ဖျက်ခြင်းပုံစံမှ လူတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အားပေးပေး ထားသည့် ထောက်ပံ့ပေးပေးသော ရန်ကြိုက်ချက်မှ မှတ်ခြင်းပုံစံသို့ ပြောင်းလဲအသုံးပြုရန်အတွက် တရားဥပဒေ ကို ပြင်ဆင်ရန် အကြံပြုပါသည်။ ထိုသို့ ပြောင်းလဲခြင်းက စာချုပ်အဖွဲ့ အပိုင် ၁၂ နှင့် အထွေထွေပတ်ချက် ၁ တို့ တွင်ပြဌာန်းထားသော အချက်များ၏ လိုလားချက်သဘောထားများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိပါသည်။ ထိုပြဌာန်းချက်များအရ လူ့သဘာဝတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင် အခွင့်အရေး များဖြစ်သော ကျန်းမာရေးကျသမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် အခြားသူအား သဘောတူညီမှုပေး အပ်နိုင်ခြင်း၊ ပြန်လည်ဖွတ်သိမ်းနိုင်ခြင်း၊ တရားမျှတမှု ရန်အား အသုံးမရှိနိုင်ခြင်း၊ မဲပေးခွင့်ရှိခြင်း၊ လက်ထပ် ထိမ်းမြားခွင့်၊ မိဘများအပြင် အုပ်ထိန်းခွင့်ရှိခြင်း၊ အလုပ်လုပ်နိုင်ခွင့်ရှိခြင်း၊ မည်သည့်နေ့ ရာတွင် နေထိုင်မည်ကို ရွေးချယ်နိုင်ခြင်း စသည့် အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးရန်</p>
--	---	---

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံသည် အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
 CRPD စကားပုဒ်စုံမှတ်တမ်းနှင့် အကြံပြုချက်များ

			<p>ကတိကဝတ်ရှိပါသည်။</p> <p>စာရင်းအင်း ဝင်နိုင်ရေးအနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင် ယ်ကာ အကြံဉာဏ်များပေးပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ဖြစ်ထို ပြုလုပ်၍ နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်အသီးသီးတို့ တွင် တာဝန် ထမ်းဆောင်နေကြခြင်းသာ အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ တရားသူကြီးများ၊ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားများ အတွက် မသန်စွမ်းသူများ၏ တရားဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးအပေါ်တွင် အသိအမှတ်ပြုမှု နှင့် ထောက်ပံ့အားပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များဖြစ်ပြီး ဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုကဏ္ဍများ နှင့်ပတ်သက်ပြီး သင်တန်းများပေးခြင်းကို ပြုလုပ်ရန် ကော်မတီမှ ထပ်လောင်း အကြံ ပြုပါသည်။</p>
<p>ကြိုတင်လျ</p>	<p>မှတ်ချက်</p>	<p>အသိဉာဏ်ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းခြင်းသူများသည် မိမိနှင့်ရှိသူများစာရင်းမှ အလိုအလျောက် မယုံတတ်ခြင်း၊ မိမိသည်ကို ကော်မတီအနေဖြင့် စိုးရိမ်ပါသည်။ မိမိပေးသည့် ဖြစ်စဉ် တွင်လည်း မသန်စွမ်းသူများအတွက် ကြိုမားသော အတားအဆီးများရှိနေသေးသည်ကို လည်း ကော်မတီက စိုးရိမ်ပါသည်။</p>	<p>မသန်စွမ်းသူများ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ နှင့် ဥပဒေ၏ ဓလ္လ့ မျက်တွင် ထန်စွာ အသိအမှတ်ပြုမှု ရရှိခြင်း တို့ အပေါ် အတားအဆီး ဖြစ်နေသည့် အရာများ၊ အား ဩဇာတရားလျ ဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ကော်မရှင်မှ မကြာသေးမီက စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသူ နေသည်ကို ကော်မတီက သိရှိထားပါသည်။ သို့ သော်လည်း ကိုယ်စားပြုတော်လှန်ရေးသည် နေ့စဉ် အခြေအနေများ အက်လက်ထရိုနစ်ဆိုင်ရာများနှင့်အညီ အခြေအနေများ ရှိနေခြင်းနှင့် မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် တရားဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ထောက်ပံ့အားပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက် ဖျုတ်ဖြင့်အစိုးရကို ပြောင်းလဲအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဥပဒေများအားအသစ်ထပ် ရေးဆွဲထား ညီညွတ်ရေးအသစ်ထပ် ရေးဆွဲထား နိုင်ခြင်းကိုပေးသည့်အခါတွင်လည်း ကော်မတီမှ စိုးရိမ်ပါသည်။</p>

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
CRPD ကော်မတီ၏ မှတ်ချက်များနှင့် ဆင်ညှိရေးများ

<p>ဆင်ညှိချက်</p>	<p>မသန်စွမ်းသူများ၊ မဲပေးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်အဖွဲ့ချုပ် နိုင်ငံ တို့ကို အားပေးမည့် ဥပဒေတော်ရပ်အား စာမျှင်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်ရေးအနေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် ကော်မတီက အကြံပြုပါသည်။ ထို့ပြင်အဖွဲ့ဝင် မဲပေးခြင်းဖြစ်စဉ်တစ်ခုခုနှင့် မသန်စွမ်းနိုင်သောများ အားလုံး တူညီစွာ ပါဝင်အသုံးပြု နိုင်ခွင့်ကိုလည်း ကာကွယ်ပေးရပါမည်။</p>	<p>စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ဖြင့် ကိုယ်စားဆံ့မျှတချက် ဖျာတ်ခြင်းပုံစံမှ လွတ်မြောက်ရန် ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်း ခွင့်ကို အားပေး ထားသည့် ထောက်ပံ့အားပေးသော မန်ချီဘ်ချက်မှ မှတ်ခြင်းပုံစံသို့ ပြောင်းလဲ အသုံးပြုရန် အတွက်လက်ရှိ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြု၍ လိုအပ်သည့် ဆောင်ရွက်မှုများကို ချက်ချင်း ထိရောက်စွာလုပ်ဆောင်သွားရန် ကော်မတီမှ အကြံပြု ပါသည်။</p> <p>ထိုသို့ ပြောင်းလဲသည့်အခါ လူသားတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင် အခွင့်အရေး များဖြစ်သော ကျန်းမာရေးကုသမှုခိုင်းရာ ကိစ္စရပ်များတွင် အခြားသူအား သဘောတူညီမှုပေး အပ်နိုင်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရွတ်သိမ်းနိုင်ခြင်း၊ တရားမျှတမှု စနစ်အား အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊ မဲပေးခွင့်ရှိခြင်း၊ လက်ထပ် တိမ်းမြားခွင့်၊ အလုပ်လုပ်နိုင်ခွင့်ရှိခြင်း စသည့် အခွင့်အရေးများ အပါအဝင် စာချုပ်၏ အပိုဒ် ၁၂ နှင့် အမတ်တို့ချက် ၁ တို့ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသော အချက်များ၏ လိုလားချက်သဘောထားများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော ဆောင်ရွက်ချက်များကို စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်ရေးအဖွဲ့ဖြင့် စီစဉ်လုပ် ဆောင်ပေးရန်လည်း ကော်မတီက အကြံပြုပါသည်။</p> <p>စာချုပ်အဖွဲ့ ဝင်နိုင်ရေးအဖွဲ့ဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့ အမည်များနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင် ယင်ကာ အကြံဉာဏ်များရယူခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ခြင်းတို့ ပြုလုပ်၍ နိုင်ငံတော်အဆင့် ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်အသီးသီးတို့ တွင် တာဝန် ထမ်းဆောင်နေကြသော အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ တရားသူကြီးများ၊ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားများ အတွက် မသန်စွမ်းသူများ၏ တရားဥပဒေအကြောင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအပေါ်တွင် အသိအမှတ်ပြုမှု နှင့် ထောက်ပံ့အားပေးသော မန်ချီဘ်ချက်များဖြစ်ပြီး ဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုကဏ္ဍများ</p>
--------------------------	--	---

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပွဲသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝစီမံ
CRPD စတင်ချုပ်ကိုင်မှုနှင့် ဆက်သွယ်ရေးများ

			<p>နိုင်ငံတော်အဖွဲ့၊ သက်တမ်းများပေးခြင်းကို ပြုလုပ်ရန် စတင်ချုပ်ကိုင်မှု ထပ်ကောင်း ဆက် ပြုပါသည်။</p>
--	--	--	--

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ
လူ့အခွင့်အရေး
ကြေညာစာတမ်း

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ညီလာခံ အစည်းအဝေးကြီးက လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းကြီးကို အတည်ပြု၍ ကြေညာလိုက်ရာထိုကြေညာစာတမ်းကြီး၏ စာသားသည်နောက်စာမျက်နှာ များတွင် အပြည်အစုံပါရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ရာဇဝင်တင်မည် ကြေညာချက်ကို ပြုလုပ်ပြီးနောက် ဤညီလာခံအစည်းအဝေးကြီးက ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံ အားလုံးအား ထိုကြေညာစာတမ်းကြီး၏ စာသားကိုအများပြည်သူတို့ ကြားသိစေရန် ကြေညာပါမည်အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင်နိုင်ငံများ၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်မြေများ၏ နိုင်ငံရေး အဆင်အတန်းကို လိုက်၍ ဖွဲ့ခြားခြင်း မပြုဘဲအဓိကအားဖြင့် စာသင်ကျောင်းများနှင့် အခြားပညာရေး အဖွဲ့အစည်းများတွင် ထိုကြေညာစာတမ်းကြီးကို ပြန့်ပျံ့ ဝေငှ စေရန်၊ မြင်သာအောင် ပြသထားစေရန်၊ အကြားစေရန်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်း ဖော်ပြစေရန် ဆောင်ရွက်ပါမည် အကြောင်းဖြင့် လည်းကောင်း ဆင့်ဆို လိုက်သည်။

စကားအိုး . . .

လူခပ်သိမ်း၏မျိုးရိုးဂုဏ်သိက္ခာနှင့်တကွ လူတိုင်းအညီအမျှခံစားခွင့်ရှိသည် အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ် ပြုခြင်းသည် လူခပ်သိမ်း၏လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုတို့၏အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

လူ့အခွင့်အရေးများကို အရေးမထား မထိလေးစား ပြုခြင်းသည် လူခပ်သိမ်း၏ အကျင့်သိက္ခာကို အိုးဖောက် ဖျက်ဆီးတတ်သည် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သော အပြုအမူများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ဖွင့်ဟပြောဆိုနိုင်မှု လွတ်လပ်စွာ သက်ဝင် ယုံကြည်နိုင်မှု၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ ချီငဲ့ခြင်းတို့မှ ကင်းလွတ်စွာ အသက်မွေးနိုင်မှုတို့ကို ခံစားရယူနိုင်စေမည် လောကတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာရန်အရေးကို လူခပ်သိမ်းတို့က မိမိတို့၏ အထက်သန်ဆုံးသော လိုလားချက်ဆန္ဒကြီးအဖြစ်ဖြင့် ကြွေးကြော် ကြေညာပြီးဖြစ် သောကြောင့်လည်းကောင်း။

လူခပ်သိမ်းတို့သည်၊ တရားလက်လွတ် နှိပ်စက်က လူပြုမှု၊ အုပ်စိုးမှုနှင့် စိစီး ညှဉ်းပန်းမှု တို့ကို နောက်ဆုံး မလွှဲသာ မရှောင်သာ လက်နက် စွဲတိုင်ကာ တော်လှန်ခြင်း၊ ပုန်ကန်ခြင်းမပြုစေရန်၊ လူ့အခွင့်အရေး များကိုဥပဒေဖြင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ပေးရမည်ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

နိုင်ငံ အချင်းချင်း ချစ်ခင် ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံရေးကို ပိုမိုတိုးတက်စေရန် ကြံဆောင်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်တို့သည် မူလလူ့အခွင့် အရေးများကို လည်းကောင်း၊ လူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို လည်းကောင်း၊ ယောက်ျား မိန်းမတို့၏ တူညီသည့် အခွင့်အရေးများကိုလည်းကောင်း၊ လေးစားယုံကြည်ပါသည်ဟုကုလသမဂ္ဂတွင် ထပ်မံ၍ အတည်ပြု

ပြီးသည်ပြင်၊ လူမှုကြီးပွား တိုးတက်ရေးနှင့်တကွ ပိုမို လွတ်လပ် ကောင်းမွန်သော လူ့ဘဝ အဆင့်အတန်းတို့ကို မြှင့်တင်ရန် သန့်ရှင်းမှု၊ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတို့သည်ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့နှင့်ပူးပေါင်း၍ လူ့အခွင့်အရေးများကိုလည်းကောင်း၊ အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့် အခွင့်အရေးများကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့တဝှမ်းလုံးတွင် ရှိသေးလေးစားကျင့်သုံး စောင့်စည်း ကြခြင်းကို အားပေးမည်ဟု တတိမြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

ဆိုကြောင်း

အထွေထွေညီလာခံ က

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းကို လူတိုင်း အဖွဲ့ အစည်းတိုင်းသည် အစဉ် နှလုံးသွင်းလျက် ကမ္ဘာ တဝှမ်းလုံးတွင် အဆိုပါ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ် ခွင့်များကို ရှိသေးလေးစားကြစေရန် ဆုံးမ သွန်သင်ခြင်းဖြင့် အားထုတ် ကြရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ထိုနိုင်ငံတို့၏အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းရှိ နယ်ပယ်ဆိုင်ရာ တိုင်းသူပြည်သား များအား အဆိုပါ အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထိရောက်စွာ သိမှတ်ကျင့်သုံး စောင့်စည်းကြစေရန် ပြည်တွင်းပြည်ပဆိုင်ရာ တိုးတက်သော ဆောင်ရွက်ချက်များဖြင့် အားထုတ်ကြရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ ရည်ရွယ်ပြီးလျှင် လူ့အခွင့်အရေး များဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းကို နိုင်ငံခပ်သိမ်း၊ လူ့ခပ်သိမ်းတို့ တပြေးညီစွာ ဆောင်ရွက် နိုင်ကြစိမ့်သောငှာ ယခုထုတ်ပြန် ကြေညာလိုက်သည်။

အပိုဒ် ၁

လူတိုင်းသည် တူညီ လွတ်လပ်သော ဂုဏ်သိက္ခာဖြင့် လည်းကောင်း၊ တူညီလွတ်လပ်သော အခွင့်အရေးများဖြင့် လည်းကောင်း၊ မွေးဖွားလာသူများ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့တို့၌ ပိုင်းခြား ဝေဖန်တတ်သော ဉာဏ်နှင့် ကျင့်ဝတ် သိတတ်သော စိတ်တို့ရှိကြ၍ ထိုသို့တို့သည် အချင်းချင်း မေတ္တာထား၍ ဆက်ဆံကျင့်သုံးသင့်၏။

အပိုဒ် ၂

လူတိုင်းသည် လူ့အခွင့် အရေး ကြေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အရေး အားလုံး၊ လွတ်လပ်ခွင့် အားလုံးတို့ကို ပိုင်ဆိုင် ခံစားခွင့်ရှိသည်။ လူမျိုးနွယ်အားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အသားအရောင်အားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ကျား ၊ မ ၊ သဘာဝအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဘာသာစကားအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးလူဆုတ်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားလူဆုတ်အားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံနှင့် ဆိုင်သော၊ သို့တည်းမဟုတ် လူမှုအဆင့်အတန်းနှင့် ဆိုင်သော ဇစ်မြစ် အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဝဋ္ဋည်း၊ ဥစ္စာ ဂုဏ်အားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မျိုးရိုးဇာတိအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အခြား အဆင့်အတန်း အားဖြင့် ဖြစ်စေ ခွဲခြားခြင်းမရှိစေရ။

ထို့ပြင် လူတစ်ဦး တစ်ယောက် နေထိုင်ရာ နိုင်ငံ၏ သို့တည်းမဟုတ် နယ်မြေဒေသ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဖြစ်စေ စီရင်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ ဖြစ်စေ တိုင်းပြည် အများအပြား ဆိုင်ရာဖြစ်စေ၊ အဆင့်အတန်း တစ်ခုခုကို အခြေပြု၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဒေသနယ်မြေတစ်ခုသည် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင် လွတ်လပ်သည့် နယ်မြေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကုလသမဂ္ဂ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ထားရသည့် နယ်မြေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့် အာဏာကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသလောက်သာ ရရှိသည့် နယ်မြေ စသဖြင့် ယင်းသို့ သော နယ်မြေများ ဖြစ်သည်ဖြစ်သည် ဟူသော အကြောင်းကို အထောက်အထား ပြု၍ သော်လည်းကောင်း ခွဲခြားခြင်း လုံးဝ မရှိစေရ။

အပိုဒ် ၃

လူတိုင်း၌ အသက်ရှင်ရန်လွတ်လပ်မှုနှင့်နှင့် လုံခြုံစိတ်ချနှင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၄

မည်သူ့ကိုမျှ ကျေးကျွန်အဖြစ်၊ သို့တည်းမဟုတ် အစေအပါးအဖြစ်၊ နိုင်ထက်စီးနင်း စေခိုင်းခြင်း မပြုရ။ လူကို ကျေးကျွန် သဖွယ် အဓမ္မ စေခိုင်းခြင်း၊ အရောင်းအဝယ် ပြုခြင်းနှင့် ထိုသဘော သက်ရောက်သော လုပ်ငန်းဟူသမျှကို ပိတ်ပင် တားမြစ် ရမည်။

အပိုဒ် ၅

မည်သူ့ကိုမျှ ညဉ့်ပန်း နှိပ်စက်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ လူမဆန်စွာ ဂုဏ်ငယ်စေသောဆက်ဆံမှု မပြုရ။ သို့တည်းမဟုတ် အပြစ်ဒဏ် ပေးခြင်းမပြုရ။

အပိုဒ် ၆

လူတိုင်းတွင် ဥပဒေအရာ၌ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး အဖြစ်ဖြင့် အရာခပ်သိမ်းတွင် အသိအမှတ် ပြုခြင်းကို မဲလှိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အပိုဒ် ၇

လူအားလုံးတို့သည် ဥပဒေအရာ၌ တူညီကြသည်အပြင်၊ ဥပဒေ၏ အကာအကွယ်ကို ခြားနားခြင်း မခံရစေဘဲ တူညီစွာ မဲစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ဤကြောညာ ဓာတမ်းပါ သဘောတရားများကို ဖိဆန်၍ ခွဲခြားခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ခွဲခြားခြင်းကို လှုံ့ဆော်ခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ ကင်းလွတ် စေရန် အကာအကွယ်ကို တူညီစွာ မဲစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၈

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေက သော်လည်းကောင်း၊ အခြား ဥပဒေက သော်လည်းကောင်း လူတိုင်းအတွက် ပေးထားသည့် အခြေခံအခွင့်အရေး များသည် ချိုးဖောက် ဖျက်ဆီးခြင်းမခံရလျှင် ထိုသို့ ချိုးဖောက်ဖျက်ဆီးသော ပြုလုပ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော နစ်နာချက် အတွက် ထိုသူသည် နိုင်ငံဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တရားရုံးတွင် ထိရောက်စွာ သက်သာ ခွင့်ရနိုင်စေရမည်။

အပိုင်း ၉

မည်သူမျှ ဥပဒေအရ မဟုတ်သော ဖမ်းဆီးခြင်းကို ဖြစ်စေ၊ ချုပ်နှောင်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၊ ပြည်နယ်ခြင်းကိုဖြစ်စေ မခံစေရ။

အပိုင်း ၁၀

အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများကို အဆုံးအဖြတ်ခံရာတွင် လည်းကောင်း၊ ပြစ်မှုကြောင့် တရားစွဲဆိုခံရရန် ဆုံးဖြတ်ခံရာတွင် လည်းကောင်း၊ လူတိုင်းသည် လွတ်လပ်၍ အက်လိုက်သော တရားရုံးတော်၏ လူအများ ရှေ့မှောက်တွင် ဣတဒ္ဒာ ကြားနာခံစားခြင်းကို တူညီစွာ ခံစား ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အပိုင်း ၁၁

(၁) လူအများ ရှေ့မှောက်၌ ဥပဒေအတိုင်း စစ်ဆေး၍ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရသည် အချိန်အထိ ပြစ်မှုနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်း ခံရသူတိုင်းသည် အပြစ်မဲ့သူဟူ၍ လူဆံခြင်းခံလိုက်သည် အခွင့်အရေးရှိသည်။ ထိုအမှုကို ကြားနာခံစားရာဝယ် စွပ်စွဲခံရသည့် ပြစ်မှုအတွက် ခုခံချေပနိုင်ရန် လိုအပ်သော အခွင့်အရေးများကို ထိုသူအား ပေးပြီး ဖြစ်စေရမည်။

(၂) လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အား နိုင်ငံ့ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အပြစ်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုမပြောနိုင်သော လုပ်ရပ် သို့မဟုတ် ဖုတ်ကွတ်မှုအရ ဆွဲဆိုခြင်းပေးခြင်း မပြုရ။ ထို့အပြင် ပြစ်မှုကျူးလွန်စဉ်အခါက ထိုက်သင့်စေနိုင်သော အပြစ်ဒဏ်ထက်ပိုမိုကြီးလေးသော အပြစ်ဒဏ်ကို ထိုက်သင့်ခြင်းမရှိစေရ။

အပိုင်း ၁၂

မည်သူမျှ မိမိသဘောအတိုင်း အေးချမ်းလွတ်လပ်စွာ နေထိုင်ခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ မိသားစုကို သော်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ နေအိမ် အသိုက်အဝန်းကို သော်လည်းကောင်း၊ စာပေစာလှူကို သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအရ မဟုတ်သော ဝင်ရောက် စွတ်ဖတ်ခြင်း မခံစေရ။ ထို့ပြင် မိမိ၏ဂုဏ်သိက္ခာ ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်း ပုတ်ခတ်ခြင်း မခံစေရ။ လူတိုင်းတွင် ထိုသို့ ဝင်ရောက်စွတ်ဖတ်ခြင်းမှ သော်လည်းကောင်း၊ ပုတ်ခတ်ခြင်းမှ သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအရ ကာကွယ် ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အပိုင်း ၁၃

(၁) လူတိုင်းတွင် မိမိ၏နိုင်ငံ နယ်နိမိတ် အတွင်း၌ လွတ်လပ်စွာ သွားလာ ရွှေ့ပြောင်း နိုင်ခွင့်၊ နေထိုင်ခွင့်ရှိသည်။
(၂) လူတိုင်းတွင် မိမိနေထိုင်ရာ တိုင်းပြည်မှ လည်းကောင်း၊ အခြားတိုင်းပြည်မှလည်းကောင်း၊ ထွက်ခွာ သွားပိုင်ခွင့်ရှိသည်အပြင်၊ မိမိ၏ တိုင်းပြည်သို့ ပြန်လာ ပိုင်ခွင့်လည်းရှိသည်။

အပိုင်း ၁၄

(၁) လူတိုင်းသည် ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက် ခံနေရခြင်းမှ လွတ်ကင်းရန် အခြားတိုင်းပြည် များ၌ အေးချမ်းစွာ ခိုလှုံနေနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၂)နိုင်ငံရေးနှင့် စေတနာတော်သည် ပြစ်မှုများမှ သော်လည်းကောင်း၊ တုလသမဂ္ဂ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သဘောတရား မှုများကို စိစစ်သော အမှုများမှ သော်လည်းကောင်း၊ အမှန် ပေါ်ပေါက် လာသော ပြစ်မှုကြောင့် တရားစွဲဆိုခြင်း ခံရသည် အမှုအခင်းများတွင် အထက်ပါ အခွင့်အရေးကို အသုံးမပြုနိုင်စေရ။

အပိုဒ် ၁၅

- (၁)လူတိုင်းသည် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူခွင့်ရှိသည်။
- (၂)ဥပဒေအရ မဟုတ်လျှင် မည်သူမျှ မိမိ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း မခံစေရ။ နိုင်ငံသားအဖြစ် ပြောင်းလဲနိုင်သော အခွင့်အရေးကို လည်း ပြင်းပယ်ခြင်း မခံစေရ။

အပိုဒ် ၁၆

- (၁)အရွယ်ရောက် ပြီးသော ယောက်ျား နှင့် မိန်းမတို့တွင် လူမျိုးကို သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကို သော်လည်းကောင်း ကိုးကွယ်သည် ဘာသာကို သော်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းပြု၍ ချုပ်ချယ် တန့်သတ်ခြင်း မရှိဘဲ၊ ထိမ်းမြားနိုင်ခွင့် နှင့် မိသားစု ထူထောင်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အဆိုပါ ယောက်ျားနှင့် မိန်းမ တို့သည် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေစဉ် အချိန် အတွင်း၌ သော်လည်းကောင်း၊ အိမ်ထောင်ကို ဖျက်သိမ်း၍ ကွာရှင်းကြသည် အခါ၌လည်းကောင်း၊ လက်ထပ် ပေါင်းသင်း အိမ်ထောင် ပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော တူညီသည် အခွင့်အရေးများကို ရရှိထိုက်သည်။
- (၂)သတို့သား နှင့် သတို့သမီး နှစ်ဦးနှစ်ဘက်၏ လွတ်လပ်သော သဘောဆန္ဒရှိမှသာလျှင် ထိမ်းမြားခြင်းကို ပြုရမည်။
- (၃)မိသားစု တစ်ခုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သဘာဝကျသော အခြေခံအဖွဲ့တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ထိုမိသားစုသည် လူ့ အဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရတို့၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ခံယူခွင့်ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၇

လူတိုင်းတွင် မိမိတစ်ဦး ချင်းသော်လည်းကောင်း ၊ အခြားသူများနှင့် မက်စပ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ တို့ကို ပိုင်ဆိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိရမည်။

ဥပဒေအရ မဟုတ်လျှင်၊ မည်သူမျှ မိမိ၏ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း မခံစေရ။

အပိုဒ် ၁၈

လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ် ကြံဆနိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ခံယူရပ်တည်နိုင်ခွင့် နှင့် လွတ်လပ်စွာ သက်ဝင် ကိုးကွယ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အဆိုပါ အခွင့်အရေးများ၌ မိမိကိုးကွယ်သည် ဘာသာကို သို့တည်းမဟုတ် သက်ဝင်ယုံကြည်ချက်ကို လွတ်လပ်စွာ ပြောင်းလဲနိုင်ခွင့် ပါဝင်သည် အပြင် မိမိတစ်ယောက် ချင်းဖြစ်စေ၊ အခြားသူများနှင့် စုပေါင်း၍ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူအများ ရွေ့မောက်တွင် သော်လည်းကောင်း၊ ရွေ့မောက်တွင် မဟုတ်ဘဲ သော်လည်းကောင်း၊ မိမိ ကိုးကွယ်သော

ဘာသာကို သို့တည်းမဟုတ် သက်ဝင် ယုံကြည်ချက်ကို လွတ်လပ်စွာ သင်ပြနိုင်ခွင့်၊ ကျင့်သုံးနိုင်ခွင့်၊ ဝတ်ပြုကိုးကွယ်နိုင်ခွင့်နှင့် ဆောက်တည် နိုင်ခွင့်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

အပိုဒ် ၁၉

လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင် ယူဆနိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ဖွင့်ဟ ဖော်ပြနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အဆိုပါ အခွင့်အရေးများ၌ အနှောင့် အယှက်မရှိဘဲ လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆနိုင်ခွင့် ပါဝင် သည်အပြင်၊ နိုင်ငံနယ်နိမိတ်များကို ထောက်ထားရန် မလိုဘဲ သတင်းအကြောင်းအရာနှင့် သဘောတရားများကို တနည်းနည်းဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ရွာယူဆည်းပူးနိုင်ခွင့်၊ လက်ခံနိုင်ခွင့်နှင့် ဝေငှ ဖြန့်ချိခွင့်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

အပိုဒ် ၂၀

- (၁)လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ် အေးအမ်းစွာ စုဝေးနိုင်ခွင့် နှင့် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခွင့် တို့ ရှိသည်။
- (၂)မည်သူ့ကိုမျှ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသို့ ဝင်စေရန် အတင်းအကျပ်မပြုရ။

အပိုဒ် ၂၁

- (၁) လူတိုင်းတွင် မိမိနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၌ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်လိုက်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များမှ တစ်ဆင့်ဖြစ်စေ ပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။
- (၂)လူတိုင်းတွင် မိမိ၏နိုင်ငံရှိ ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့၌ ဝင်ရောက်နိုင်ရန် တူညီသည့် အခွင့် အရေးရှိသည်။
- (၃)ပြည်သူပြည်သားတို့၏ ဆန္ဒသည် အုပ်ချုပ် ဖာကာ၏ အခြေခံဖြစ်ရမည်။ အဆိုပါ ဆန္ဒကို အချိန်ကာလပိုင်းခြားလျက် စစ်မှန်သောရွေးကောက်ပွဲများဖြင့် ထင်ရှားစေရမည်။ ရွေးကောက် ပွဲများတွင်လည်း လူတိုင်းအညီအမျှ ဆန္ဒပေး ပေးနိုင်ခွင့် ရှိရမည်အပြင် ၊ ထိုရွေးကောက်ပွဲများကို လျှို့ဝှက် မဲပေး စနစ်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အလားတူ လွတ်လပ်သော မဲပေးစနစ် ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကျင်းပရမည်။

အပိုဒ် ၂၂

လူတိုင်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအနေနှင့် လူမှုရေးလုံခြုံခွင့်ရလျှိုင်ခွင့်ရှိသည်အပြင်နိုင်ငံရေးကြိုးပမ်းမှုဖြစ်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြစ်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံအသီးသီး၏ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် လည်းကောင်း၊ သယ်အာတအင်အားနှင့်လည်းကောင်း၊ ထိုလူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် စရိုက်လက္ခဏာ လွတ်လပ်စွာ တိုးတက်မြင်မားရေးအတွက် မရွံ့မမြစ်လိုအပ်သော စီးပွားရေးလူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများကို သုံးစွဲပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၃

(၁)လူတိုင်းတွင် အလုပ်လုပ် ရန်လည်းကောင်း၊ မိမိနှစ်သက်ရာ အသက်မွေးမှု အလုပ် အကိုင်ကို လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ရန် လည်းကောင်း၊ တရား မျှတ၍ လုပ်ပျော်သော အလုပ်ခွင်၏ အခြေအနေကို ရရှိရန် လည်းကောင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်ခြင်းမှ အကာအကွယ် ရရှိရန် လည်းကောင်း၊ အခွင့်အရေးရှိသည်။

(၂)လူတိုင်းတွင် ခွဲခြားခြင်းမခံရစေဘဲ၊ တူညီသော အလုပ်အတွက် တူညီသော အကြေးငွေ ရနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၃)အလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် လူတိုင်းတွင်၊ မိမိနှင့် မိမိ၏ မိသားစုအတွက် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ နှင့် ညီအောင် နေထိုင် စားသောက်နိုင်ရန်၊ စိတ်ချလောက်သည်ဖြစ်၊ တရား မျှတ၍ လုပ်ပျော်သည့် လစာကြေးငွေ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ လိုအပ်ခဲ့လျှင်အခြား နည်းလမ်းများမှ လူမှုရေး အထောက်အပံ့ကိုလည်း ထပ်မံ၍ ရနိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၄)လူတိုင်းတွင် မိမိအကျိုး ခံစားခွင့်ကို ကာကွယ်ရန် အလုပ်သမား အစည်းအရုံးများ ဖွဲ့စည်းခွင့် ၊ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၄

လူတိုင်းတွင် သင့်မြတ်လျော်ကန်စွာ ကန်သတ်ထားသည့် အလုပ်လုပ်ချိန် အပြင်၊ လစာနှင့်တကွ အခါကာလအားလျော်စွာ သတ်မှတ် ထားသည့် အလုပ် အားလပ်ရက်များပါဝင်သည့် အနားယူခွင့်နှင့် အားလပ်ခွင့် ခံစားရိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၅

(၁)လူတိုင်းတွင် မိမိနှင့်တကွ မိမိ၏ မိသားစု ကျန်းမာရေးနှင့်တကွ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အေးချမ်းစွာ နေထိုင်နိုင်ရေး အတွက် အစာအဟာရ အဝတ်အထည် နေအိမ်၊ ဆေးဝါး အကူအညီနှင့် လိုအပ်သည့် လူမှု အထောက်အပံ့များ ပါဝင်သော သင့်တော် လျှောက်ပတ်သည် လူမှု အဆင့်အတန်းကို ရယူခံစားခွင့် ရှိသည်။ ထို့ပြင် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သော အခါ၌ သော်လည်းကောင်း၊ မကျန်းမမာဖြစ်သော အခါ၌ သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါ ဖွင့်မီး မသန်ဖြစ်သော အခါ၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပုဆိုးမဖြစ်သော်အခါ၌ သော်လည်းကောင်း၊ အသက်အရွယ်အိုမင်းသော အခါ၌ သော်လည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်တ မတတ်နိုင်သော အကြောင်းကြောင့် ဝမ်းစာ ရှာဖွေနိုင်သော နည်းလမ်း မရှိသော အခါ၌ သော်လည်းကောင်း၊ နေထိုင်စားသောက်ရေးအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရမှု အခွင့်အရေးရှိသည်။

(၂)သားသည် မိခင်များနှင့် ကလေးများသည် အထူးစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် အကူအညီပေးခြင်းကို ရခွင့် ရှိသည်။ ဥပဒေအရ ထိမ်းမြားခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ အခြား နည်းဖြင့် ဖြစ်စေ မွေးဖွားသော ကလေးအားလုံးသည် တူညီသော လူမှု ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးကို ရယူ ခံစားကြရမည်။

အပိုဒ် ၂၆

(၁)လူတိုင်းသည် ပညာသင် ယူနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အနည်းဆုံးမူလတန်းနှင့် အခြေခံ အဆင့် အတန်းများတွင် ပညာ သင်ကြားရေးသည် အခမဲ့ဖြစ်ရမည်။

မူလတန်းပညာသည် မသင်မနေရ ပညာ ဖြစ်ရမည်။ စက်မှုလက်မှုပညာနှင့် အသက်မွေးမှု ပညာများကို ဝေဟနယူအားဖြင့် သင်ကြားရယူနိုင်စေရမည်။ ထို့ပြင် အသက်တန်းပညာအတွက် အရည်အချင်းကို အခြေခံပြု၍ တူညီသော အခွင့်အရေး ရရှိစေရမည်။

(၂)ပညာသင်ကြားရေးကို လူသားတို့၏စံနှိုင်းလက္ခဏာအပြည့်အဝတိုးတက်မှု အပြင်၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့် ရှိသော လေးစားမှု တို့ကို ရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် ရည်ရွယ်၍ သင်ကြား စေရမည်။ ပညာသင်ကြားရေးသည် နိုင်ငံ အားလုံး တို့တွင် လည်းကောင်း၊ လူမျိုးစုများ တွင်လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေးအသင်းအဖွဲ့များတွင် လည်းကောင်း၊ အချင်းချင်းနားလည်မှု၊ သည်းခံ မှုနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးမှုတို့ကို အားပေးရမည်။ ထို့ပြင် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်တံ့အောင် ဆောင်ရွက်ရန် အလို့ငှါ တုလသမဂ္ဂ၏ ဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း ဖြစ်မြောက် အောင် အားပေးရမည်။

(၃)မိဘတို့တွင်၊ မိမိတို့၏ ကလေးများ သင်ယူရမည့် ပညာ အမျိုးအစားကို ရွေးချယ်နိုင်သော လက်ဦး အခွင့်အရေးရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၇

(၁)လူတိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု လောက၌ လွတ်လပ်စွာ ပါဝင်ဆောင် ရွက်နိုင်ခွင့်၊ သုခုမပညာရပ် များကို လွတ်လပ်စွာလိုက်စား ခွင့်ရယူနိုင်ခွင့်၊ သိပ္ပံ ပညာထွန်းကားရေး လုပ်ငန်းများတွင် လွတ်လပ်စွာ ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင် နိုင်ခွင့်နှင့် ထိုပညာ၏ အကျိုး အာနိသင်များကို လွတ်လပ်စွာ ခံစားသုံးစွဲနိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၂)လူတိုင်းတွင် သိပ္ပံမှ ဖြစ်စေ၊ စာပေမှဖြစ်စေ၊ သုခုမပညာမှ ဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ကြံစည်မန်းတီးမှုမှဖြစ်ထွန်းလာသည့် ဂုဏ်နှင့် ငွေကြေး အကျိုးအမြတ်များကို ခံစားရယူနိုင်ရန် အခွင့်အရေးအတွက် တာတွယ်မှုကို ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၈

လူတိုင်းသည် ဤကြေညာ စာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အရေးများ နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အပြည့်အစုံ ရယူနိုင်သော လူမှု ဆက်ဆံရေး အခြေအနေနှင့် အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေး အခြေအနေတို့၏ အကျိုးကျေးဇူးကို ခံစားနိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၉

(၁)မိမိ၏စံနှိုင်းလက္ခဏာ လွတ်လပ်စွာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်နိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော လူ့အသိုက်အဝန်း အတွက်လူတိုင်း၌ တာဝန် ရှိသည်။

(၂)မိမိ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ် ခွင့်များကို သုံးစွဲရာတွင် လူတိုင်းသည်၊ အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကိုအသိအမှတ်ပြု၍ ရှိသောလေးစားစေရန်အလို့ငှာ လည်းကောင်း၊ ဝိဖိုကရေစီကျင့်သုံးသောလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် တိုက်ကျင့်တရားအပြင်၊ ရုပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ပြည်သူ့ အကျိုး စီးပွား ဖြစ်ထွန်းရေးတို့ အတွက်၊ တရားမျှတစွာကျင့် ဆောင်ရန် အလို့ငှာ လည်းကောင်း၊ ဥပဒေစာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ချုပ်ချယ်မှုများဖြင့်သာ ကန့်သတ်ခြင်းခံရမည်။

(၃)အဆိုပါ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ် ခွင့်များကို မည်သည့် အမှုကိစ္စတွင်မျှ တုလသမဂ္ဂ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လည်းကောင်း၊ အခြေခံမူများနှင့် လည်းကောင်း၊ ဆန့်ကျင်၍ မသုံးစွဲရ။

အပိုဒ် ၃၀

ဤကြေညာစာတမ်းပါ အခွင့်အရေးနှင့်တကွ လွတ်လပ်ခွင့်များ၊ ဖုတ်စီးရာဖုတ်စီးကြောင်းတို့ကိုရည်ရွယ်၍၊ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ အတွက် ဖြစ်စေ၊ လူတစ်စု အတွက်ဖြစ်စေ၊ လူတစ်ဦးတစ်ယောက် အတွက် ဖြစ်စေ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်ရှိသည်ဟု သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်ရှိသည်ဟုသော်လည်းကောင်း အဓိပ္ပါယ် ပိုင်းခြားကောက်ယူခြင်း မရှိစေရ။

သင်ခန်းစာ (၂) - တစ်ဦးချင်းစီ၏ ရှုထောင့်မှ နှိုင်းယှဉ်မြင်သော
မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများ

ဥရောပသမ္မတနိုင်ငံ ဖြစ်စဉ်အားလေ့လာခြင်း

လစ်ဗျားဖြစ်စဉ်အားလေ့လာခြင်း

တောင်အာဖရိက ဖြစ်စဉ်အားလေ့လာခြင်း

မသန်စွမ်းသူများတွင် တူညီသော အခွင့်အရေးများရှိသည်

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ ၂၀၁၀-၂၀၂၀

တူညီသော အခွင့်အရေး၊ တူညီသော အခွင့်အလမ်း

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားသော တန်ဖိုးများ

ဥရောပသမဂ္ဂတွင် လူသန်းပေါင်း ၈၀ ခန့် ရှိသည့်အနက်၊ လူဦးရေ၏ ၆ ပုံ ၁ ပုံသည် မသန်စွမ်းသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုသူများသည် ၎င်းတို့ နေထိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူများ၏ စိတ်နေသဘောထား များထံမှ ဆင်းသက်လာသော အတားအဆီးများကြောင့် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးကဏ္ဍများ တွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကို မကြာခဏဆိုသလို တားဆီးခံနေရပါသည်။ ထို့အပြင် မသန်စွမ်း သူများ၏ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဆင်းရဲမွဲတေမှုသည် သာမန်ပျမ်းမျှထက် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုမိုမြင့်မားနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

အသက် ၇၅ နှစ်ကျော် မသန်စွမ်းသူများ၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ကန့်သတ် ခံနေရပြီး၊ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ဆိုးရွားစွာ အကန့်သတ်ခံနေရပါသည်။ ဥပရောပသမဂ္ဂအတွင်းရှိ လူဦးရေသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်လာသည်နှင့်အမျှ မသန်စွမ်းသူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်းသည်လည်း တိုးမြင့်လာပါသည်။

ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် တစ်နိုင်ငံချင်းစီသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် လိုအပ်သော အထောက်အကူ ပြုမှုများ လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသော်လည်း၊ ဥရောပသမဂ္ဂအနေဖြင့် တစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ လုပ်ဆောင်မှု များအတွက် အားဖြည့်ပေးမည် ဖြစ်သလို၊ တိုးတက်မှုများ ရရှိလာရန်လည်း အခြေအနေကောင်းများ ဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဥရောပသမဂ္ဂသည် မသန်စွမ်းသူများ၏ အမြင်ရှု ထောင့်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ သင့်လျော်သည့် မူဝါဒရေးရာ သုံးသပ်မှုများကို ကနဦး လုပ်ဆောင်

သွားမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းက မသန်စွမ်းသူများအတွက် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ ရေးဆွဲ ချမှတ်သည့်အခါ မသန်စွမ်းသူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုနားလည်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မသန်စွမ်းသူများ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အကျိုးဝင်ပါဝင်နိုင်စေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ အသုံးပြုနိုင်လာစေရန် ဥရောပသမဂ္ဂအနေဖြင့် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

မသန်စွမ်းသူများအတွက် ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆောင်ရွက်မှုများ

မသန်စွမ်းသူများသည် အခြားသော လူသားများနည်းတူ တူညီသောဂုဏ်သိက္ခာ၊ လွတ်လပ်မှု နှင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်တို့ ရှိသည်။ ဤပြဌာန်းချက်မှတစ်ဆင့် မသန်စွမ်းသူများအား အကျိုးရလဒ်ရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းမှာ ဥရောပသမဂ္ဂ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေး သဘောတူစာချုပ် နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ဆောင်ရွက်ချက်လုပ်ငန်းများ၏ အဓိကမဏ္ဍိုင်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် မေလ ၃ ရက်နေ့တွင် အသက်ဝင်ခဲ့သော သဘောတူစာချုပ် နှင့် ၎င်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကောများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူသားအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးများ နှင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခြေခံ လွတ်လပ်မှုများကို ကာကွယ်မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် ထိုအခွင့်အရေးများကို လူသားအားလုံး တူညီစွာ ခံစားခွင့်ရရှိစေရန် ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာချုပ်သည် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးနယ်ပယ်တွင် ကြီးမားသော တက်လှမ်းမှုတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို လူမှုကယ်ဆယ်ရေးရှုထောင့်တစ်ခုတည်းသာမကဘဲ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် တရားဥပဒေရှုထောင့်များအရပါ ကာကွယ်မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မသန်စွမ်းသူများကို တက်ကြွစွာပါဝင်လာစေခြင်း၊ တူညီသော အခွင့်အလမ်းများရရှိစေခြင်း နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ဆန့်ကျင်ခြင်း ဟူသော အချက်များ ပါဝင်သည့် ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာမဟာဗျူဟာ ၂၀၁၀-၂၀၂၀ ၏ အဓိက အခြေခံ သဘောတရားများကို သဘောတူစာချုပ်တွင်လည်း တွေ့ရပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်က အသိအ

မှတ်ပြုထားသော အခွင့်အရေးများသည် မူဝါဒကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ပါဝင်နေပြီး ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မဟာဗျူဟာက သဘောတူစာချုပ်အား အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

လုပ်ဆောင်ရမည့် ကဏ္ဍများ

အားလုံးတူညီစွာ အသုံးပြုနိုင်မှုကဏ္ဍ

လူ့ အဖွဲ့ အစည်းရှိ ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မှာ အဆိုပါ ကဏ္ဍများအား လူသား အားလုံးက တူညီစွာအသုံးပြုနိုင်မှုအပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ၏ ရည်ရွယ်ချက် သည် မသန်စွမ်းသူများ ကြုံတွေ့ နေရသည့် အတားအဆီးများကို ဖယ်ရှားပေးသွားရန်ဖြစ်သည်။ အဓိကလုပ်ဆောင်ရမည့်ကဏ္ဍများမှာ အဆောက် အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍ၊ ပို့ ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍ၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့်ဆက် သွယ်ရေးကဏ္ဍ နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း ကဏ္ဍတို့ ဖြစ်သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂသည် သုတေသနများ၊ မူဝါဒ နှင့် ဥပဒေများ၊ စံသတ်မှတ်ချက်များကို နည်းလမ်း များအဖြစ် အသုံးပြု၍ ဥရောပသမဂ္ဂတစ်ဝှမ်းရှိ ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အားလုံးတူညီစွာ အသုံးပြုနိုင်စေရေး ပြဌာန်းချက်များ ချမှတ်ပေးထားသည်။ ထို အပြင် ဥရောပသမဂ္ဂအနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းဆိုင်ရာ နည်းပညာဈေးကွက်ကို တိုးတက်ကောင်း မွန်စွာ လည်ပတ်နိုင်စေရန် ပြုလုပ်ပေးထားသည့်အတွက် ထိုဈေးကွက်သည် မသန်စွမ်းသူများ အတွက် အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်နိုင်သည့် ပုံစံဖြင့် လည်ပတ်မည်ဖြစ်သည်။ ဥရောပကော်မရှင်သည် "အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သည့် ဒီဇိုင်း" ကိုမြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့် ပြန့် အကျိုးရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကော်မရှင်သည် European Accessibility Act ကို ရေးဆွဲပြဌာန်းနိုင် ရန် လုပ်ဆောင်နေပြီး၊ ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အထွေထွေမူဘောင်တစ်ခုအတွင်းသို့ သွတ်သွင်း၍ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကဏ္ဍ

မသန်စွမ်းသူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုများသည် အခြားသူများနည်းတူ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဘဝများတွင် တန်းတူညီစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရပါမည်။ မသန်စွမ်းသူများသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများကို အသုံးပြုနိုင်ရပါမည်။ ထိုအခွင့်အရေးများတွင် လွတ်လပ်စွာ ရွေးပြောင်း နိုင်မှု၊ မည်သည့်နေရာတွင် မည်ကဲ့သို့ နေထိုင်မည်ကို ရွေးချယ်နိုင်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများ၊ အပန်းဖြေအနားယူမှုများ နှင့် အားကစားလုပ်ဆောင်မှုများကို လည်း လွတ်လပ်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

ကော်မရှင်သည် မသန်စွမ်းသူများ၏ စားသုံးမှုကဏ္ဍ၊ ပညာရေးကဏ္ဍ၊ လူမှုစီးပွားကဏ္ဍ အသီးသီး တို့တွင် နေ့စဉ်ကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲများ၊အတားအဆီးများကို ဖယ်ရှားရန် လုပ်ဆောင် လျက်ရှိသည်။ ထိုလုပ်ဆောင်မှုများတွင် ဥရောပသမဂ္ဂအတွင်း ကားပါကင်ထိုးသည့်အခါ မသန်စွမ်းသူများအသုံးပြုနိုင်သော ကိစ္စများထုတ်ပေးခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် အင်စတီကျူးရှင်း အဆင့် စောင့်ရှောက်မှုပေးရာမှ ရပ်ရွာဒေသအဆင့်ထိ စောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်စေရန် ထောက်ပံ့ပေး ခြင်း၊ မသန်စွမ်းသူများအတွက် သီးသန့် အားကစားပွဲများကျင်းပခြင်းဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ အားကစားကဏ္ဍ တွင် ပိုမိုပါဝင်လာနိုင်စေရန် အားပေးဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

တန်းတူညီမျှမှု ကဏ္ဍ

ဥရောပသမဂ္ဂအတွင်း အသက်အရွယ် သို့မဟုတ် မသန်စွမ်းခြစ်မှုအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံ မှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်နေသည်ဟု ဥရောပသမဂ္ဂ နိုင်ငံများမှ ၅၃ ရာခိုင်နှုန်းသော နိုင်ငံသားများက လက်ခံထား ကြပါသည်။ မသန်စွမ်းသူများအား တူညီသောဆက်ဆံမှုများ ရှိလာစေရန်အတွက် ဥရောပသမဂ္ဂအနေ ဖြင့် နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ပထမနည်းလမ်းမှာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တိုက်ဖျက်သော ဥပဒေများ၊ မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်ခုမှာ အခြားသော မူဝါဒရေးရာကိစ္စရပ်များတွင် တူညီသောအခွင့်အလမ်းများကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။

အသက်အရွယ်ပေါ်တွင်အခြေခံ၍သော်လည်းကောင်း၊ ကျား၊မဖြစ်မှုနှင့် လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှုအပေါ် တွင်အခြေခံ၍သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ၏ မသန်စွမ်းသူများအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ဥရောပသမဂ္ဂအနေဖြင့် အနီးကပ်စောင့်ကြည့်လျက်ရှိသည်။

ကော်မရှင်သည် မသန်စွမ်းဖြစ်မှုအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်အတွင်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှု များ ရှိနေခြင်းကို ပိတ်ပင်သည့် ဥရောပသမဂ္ဂ၏ လမ်းညွှန်ချက်ကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကော်မရှင်အနေဖြင့် မတူကွဲပြားမှုများကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ကို တိုက်ဖျက်ခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် သတ်မှတ်၍ မြှင့်တင်လျက်ရှိပြီး၊ သမဂ္ဂအတွင်း အဆိုပါလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့ အစည်းများကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိသည်။

ကော်မရှင်သည် တန်းတူညီမျှစွာဆက်ဆံခြင်း ဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်တစ်ခုထပ်မံဖြစ်ပေါ်လာစေရန် အဆိုပြုဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ထိုညွှန်ကြားချက်သည် အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်၏ ပြင်ပတွင် ရှိနေသော ကုန်ပစ္စည်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများကို ရယူသုံးစွဲနိုင်သည့် ကဏ္ဍကိုရည်ရွယ်ထားခြင်းဖြစ် သည်။

အလုပ်အကိုင်ကဏ္ဍ

အရည်အသွေးပြည့်မီသော အလုပ်အကိုင်များရှိနေခြင်းက စီးပွားရေးအရ လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်နိုင် ခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကဖွံ့ဖြိုးမှုကို အားပေးခြင်း နှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို အကောင်းဆုံးကာကွယ်ပေးခြင်း တို့ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည်။

မသန်စွမ်းသူများ၏ အလုပ်အကိုင်အခြေအနေများတိုးတက်လာစေရန်အတွက် ကော်မရှင်က ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် အသက်အရွယ်ငယ်ရွယ်သည့် မသန်စွမ်းသူများကို အလေး ပေး ကူညီလျက်ရှိပါသည်။ လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ တိုးတက်မှု ရှိစေရေးအတွက် လူမှုရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့ များနှင့် ညှိနှိုင်းကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ အခြား

သော လုပ်ဆောင်မှုများတွင် လုပ်ငန်းခွင်အား ပိုမို၍ အသုံးပြုလာနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း သင်တန်းများစီစဉ်ပေးခြင်း၊ အမိုးအကာအောက်တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် အလုပ်သမားဈေးကွက်ကို မသန်စွမ်းသူများ ပိုမိုဝင်ရောက်အသုံးပြုလာနိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း တို့ ပါဝင်သည်။

မသန်စွမ်းသူအများအပြားသည် ၎င်းတို့ အား အထောက်အကူပြုမည့် အရာများ လိုအပ်လာသည့်နှင့် အမျှ၊ စောင့်ရှောက်ပေးမည့်သူများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးမည့်သူများလည်း လိုအပ်လာပါသည်။

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့ ၏ အလုပ်အကိုင် မူဝါဒ များကို ချမှတ်ကြပါသည်။ ဥရောပသမဂ္ဂ၏ “2020 Strategy for Smart, Sustainable, and Inclusive Growth” အရ ဥရောပသမဂ္ဂအတွင်း အလုပ်အကိုင် ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ဖြစ်ပေါ်လာစေ ရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထိုရည်မှန်းချက်ကို ရောက်ရှိစေရန်မှာ အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်တွင် မသန်စွမ်းသူ များ ပိုမိုပါဝင်လာရန်လိုအပ်ပြီး၊ ထိုသို့ ပါဝင်လာခြင်းက ၂၀၂၀ အရောက်တွင် ဥရောပနေသူ သန်း ၂၀ ခန့် ကို ဆင်းရဲမွဲတေမှုမှ လွတ်မြောက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်အား အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။

ပညာရေးကဏ္ဍ

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ ၂၀၁၀-၂၀၂၀ သည် အရည် အသွေးပြည့်မီသော ပညာရေးအား တူညီစွာသင်ကြားနိုင်ခွင့်နှင့် ဘဝတသက်တာ ပညာရေးကို အလေးပေးထားသည်။ ထိုအချက်များသည် မသန်စွမ်းသူများအား လူ့ အဖွဲ့ အစည်းအတွင်း အပြည့် အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရရှိစေရေး နှင့် ၎င်းတို့ ၏ ဘဝများ တိုးတက်မြှင့်မားရေးတို့ အတွက် အဓိက ကျသော အချက်များပင်ဖြစ်သည်။ သို့ သော်လည်း ထိုအချက်များကို အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက် နိုင်ခြင်းမရှိသေးဘဲ၊ ဥရောပပညာရေးတွင် ခွဲခြားမှုများ ဆက်လက်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂသည် ပညာရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် ထည့်သွင်းမှုအကြောင်းအရာများ၊ ပညာရေးကဏ္ဍကို ဖွဲ့ စည်းတည်ဆောက်ပုံများ နှင့် ပတ်သတ်၍ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံများ၏ တာဝန်ယူမှုကို လေးစား ပါသည်။ ထို အတူ မသန်စွမ်းကျောင်းသားကျောင်းသူများအတွက် နိုင်ငံအလိုက် အားလုံးအကျုံးဝင်

ပညာရေး နှင့် ဘဝတသက်တာ ပညာရေးကို ဖြစ်ပါလာစေရန် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း ဥရောပသမဂ္ဂ အနေဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးမည်ဖြစ်သည်။ ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ အတွင်း လှည့်လည်သင်ကြားနိုင်သော ဘဝတသက်တာ ပညာရေးအစီအစဉ်များကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးမည်ဖြစ်သည်။

လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် အားလုံးအကျုံးဝင်စေခြင်း ကဏ္ဍ

မသန်စွမ်းသူများသည် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများဖြစ်သော လူမှုအကာအကွယ်ပေးရေး အစီအစဉ်များ၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှုလျှော့ချရေးအစီအစဉ်များ၊ မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြု အစီအစဉ်များ၊ အများပြည်သူဆိုင်ရာ နေအိမ်အစီအစဉ်များ ကို ရယူအသုံးပြုနိုင်ပြီး၊ ထိုအစီအစဉ်များ မှရရှိလာစေ အကျိုးများကို ခံစားနိုင်ရပါမည်။ ထိုအစီအစဉ်များကို လုပ်ဆောင်ရန်မှာ အဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံတစ် ခုချင်းစီ၏ အဓိက တာဝန်ဖြစ်ပြီး၊ ဘုံရည်ရွယ်ချက်များ၊ တိုင်းတာရေးညွှန်ကိန်းများအတွက်မူ "Open Method of Coordination" မူဘောင်မှတစ်ဆင့် လုပ်ဆောင်ကြရမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီတွင် စတင်လုပ်ဆောင်သော ဥရောပသမဂ္ဂအဆင့် ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်ပတ်သတ် သည့် အောင်မြင်မှုများကို ဖော်ပြထားသော ပူးတွဲအစီရင်ခံစာတစ်ခု ထုတ်ပြန်၍ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ ကြိုပမ်းမှုများကို ကော်မရှင်နှင့် ကောင်စီမှ အကဲဖြတ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ကော်မရှင်သည် ဥရောပ သမဂ္ဂ အဖွဲ့ ဝင် ဖြစ်ပြီးသော နိုင်ငံများ၊ လျှောက်ထားဆဲနိုင်ငံများ၏ လူမှုစုလုံခြုံရေးစနစ်များကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲနိုင်ရန် အကူအညီပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းများကို အားလုံးအကျုံးဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ ပူးတွဲ သဘောတူစာချုပ်များ (Joint Inclusion Memoranda) တွင် ဖော်ပြပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

မသန်စွမ်းသူများအတွက် အရည်အသွေးပြည့်မီသော လူမှုအကာအကွယ်ပေးရေးအစီအစဉ်များကို နိုင်ငံအလိုက်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်း ဥရောပသမဂ္ဂအနေဖြင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ ဇလွယ်ရေး အစီအစဉ်များ မှတစ်ဆင့် ထောက်ပံ့ပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည်

လူမှုရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍမှ တီထွင်ဆန်းသစ်သော အစီအစဉ်များအား ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို မြှင့်တင်ပေးရာလည်းရောက်ပါသည်။

ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ

မသန်စွမ်းသူများသည် အရည်အသွေးမြင့်မားသော ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို တူညီစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုဝန်ဆောင်မှုများတွင် ကျားမဖြစ်မှုအပေါ်တွင် အလေးပေးစဉ်းစားထားသော ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ရောဂါကာကွယ်တားဆီးရေးဆိုင်ရာ စောင့်ရှောက်မှုများ၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့်အခြားသော ဝန်ဆောင်မှုများပါဝင်သည်။

ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ဖန်တီးပေးခြင်းနှင့် စောင့်ရှောက်ကုသမှုပေးခြင်းတို့သည် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ ပဏာမ တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။ မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ၏ အဓိကဝန်ဆောင်မှုများအပါအဝင်၊ လိုအပ်သော ဝန်ဆောင်မှုများကို တိုးမြှင့် အသုံးပြုနိုင်စေရေးအတွက် မူဝါဒပိုင်း ဆိုင်ရာများကို ကော်မရှင်က ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်သည်။ ကော်မရှင်သည် လုပ်ငန်းခွင်အန္တရာယ် ကင်းရှင်းစေရေးနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်းကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးပါမည်။ သို့မှသာ မတော်တဆဖြစ်မှုများမှတစ်ဆင့် မသန်စွမ်းဖြစ်မှုများကို လျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး၊ မသန်စွမ်းသူများကိုလည်း အလုပ်ခွင်သို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်နိုင်ရန် ကူညီပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂပြင်ပတွင် ဆောင်ရွက်မှုများ

ဥရောပသမဂ္ဂ နှင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများ ကျယ်ပြန့်လာစေရန် နှင့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် ပါဝင်လာစေရန် ၎င်းတို့၏ ပြင်ပမူဝါဒများတွင် မြှင့်တင်ရေးဆွဲထားပါသည်။

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်ပါ အကြောင်းအရာများ နှင့်ပတ်သတ်ပြီး အသိပညာဖြန့်ဝေခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် မသန်စွမ်းကဏ္ဍသည် လူ့အခွင့်အရေးကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်ကို အသားပေးလုပ်ဆောင်ထားပါသည်။ ထို့အပြင်

နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂ၊ ဥရောပကောင်စီ၊ စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့တို့တွင်လည်း မသန်စွမ်းကဏ္ဍကို ဆက်လက်မြှင့်တင်သွားပါမည်။ ကော်မရှင်သည် ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာစေရန် အဆိုပြုထားသည့် နိုင်ငံများရှိ မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးဆိုင်ရာမြှင့်တင်မှုများကို စောင့်ကြည့်လျက်ရှိပြီး၊ ထိုကဏ္ဍများတွက် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံမဖြစ်မီနိုင်ငံများဆိုင်ရာ ရံပုံငွေမှ တစ်ဆင့် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများလည်း ပေးအပ်လျက်ရှိသည်။

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ အထောက်အပံ့ပေးရေး လမ်းကြောင်းများ

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ ၂၀၁၀-၂၀၂၀

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ ၂၀၁၀-၂၀၂၀ သည် ဥရောပသမဂ္ဂအဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီအလိုက် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခြေအနေများကို တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်မှုများအတွက် မူဘောင်တစ်ခုအဖြစ် ရေးဆွဲပြဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမဟာဗျူဟာ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ-

- ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အားလုံးအကျုံးဝင် အသုံးပြုနိုင်စေရန် နှင့် အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းကိရိယာများကို မြှင့်တင်ရန်။
- မသန်စွမ်းသူများအားလုံး ဥရောပသမဂ္ဂ၏ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများအားလုံးကို အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်စေရန်။
- အရည်အသွေးမြင့်မားပြီး၊ ရပ်ရွာဒေသအလိုက် ဝန်ဆောင်မှုများဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များကို မြှင့်တင်ရန်။
- မသန်စွမ်းမှုအခြေပြု ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို တိုက်ဖျက်ရန်။
- မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် အလုပ်သမားဈေးကွက်ကို ပိုမို၍ လက်လှမ်းမီလာနိုင်စေရန်။
- မသန်စွမ်းကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသူများအတွက် အားလုံးအကျုံးဝင်ပညာရေးနှင့် ဘဝတစ်သက်တာပညာရေးတို့ကို မြှင့်တင်ပေးရန်။

- လူ့ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လျော်ညီသော နေထိုင်မှုကို အာမခံပေးခြင်းဖြင့် လူမှုရေးအရ ဖယ်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတို့ကို တိုက်ဖျက်သွားရန်။
- မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဥရောပသမဂ္ဂတိုးချဲ့ ခြင်းနှင့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များမှတစ်ဆင့် မြှင့်တင်သွားရန်။
- မသန်စွမ်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သတ်၍ အသိပညာဖြန့်ဝေခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီး၊ မသန်စွမ်းသူများအား ၎င်းတို့ ၏ အခွင့်အရေးများကို ပိုမိုသိရှိလာရန်နှင့် ထို အခွင့်အရေးများအား မည်ကဲ့သို့ အသုံးပြုရမည်ကို သိရှိလာစေရေးအတွက် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန်။
- ဥရောပသမဂ္ဂ၏ တန်းတူအသုံးချနိုင်မှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတိုက်ဖျက်ရေး အတွက်သတ်မှတ်ပေးထားသည့် ငွေကြေး အထောက်အပံ့များကို ပိုမိုရယူသုံးစွဲလာနိုင်စေရန်။

ငွေကြေးဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေးလမ်းကြောင်းများ

အထောက်အအုံဆိုင်ရာ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများ

ဥရောပလူမှုရေးရံပုံငွေသည် မသန်စွမ်းသူများအား လူ့ အဖွဲ့ အစည်းနှင့် အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်အတွင်း တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိလာစေရန် ထောက်ပံ့ပေးသော ရံပုံငွေဖြစ်သည်။ ထိုရံပုံငွေသည် အလုပ်အကိုင်ပေးနိုင်သည့်အခြေအနေများ တိုးမြှင့်လာရန် သို့မဟုတ် လူ့ စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များကို အလုပ်သမားဈေးကွက်နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် ကြိုပမ်းသည့် စီမံကိန်းများကို တွဲဖက်ထောက်ပံ့ပေးသည့် ရံပုံငွေဖြစ်သည်။ ဥရောပဒေသဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုရံပုံငွေ သည် ဥရောပရှိ အဓိကအခြေခံအထောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ထောက်ပံ့ပေးသည်။ ထိုရံပုံငွေများအား တောင်းခံသူများသည် မသန်စွမ်းမှုအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို အထူးတင်းကြပ်တားမြစ်သည့် ပြဌာန်းချက် များအတိုင်းလိုက်နာရပြီး၊ အားလုံးအကျုံးဝင်အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည့် ပြဌာန်းချက်များနှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုရှိစွာလုပ်ဆောင်ရပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများ၊ စီမံကိန်းများကို ရွေးချယ်ရန်အတွက်

တာဝန်ရှိပါသည်။ အဆိုပါစီမံကိန်းများကို ရွေးချယ်သည့်အခါ အသုံးပြုသည့် အရေးကြီးစံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုမှာ မသန်စွမ်းသူများ၏ တန်းတူညီမျှစွာအသုံးချနိုင်ခွင့်ကို အာမခံပေးရသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

တိုးတက်မှုများ

၂၀၀၇ ခုနှစ်မှစ၍ လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးမှု နှင့် အလုပ်အကိုင်အစီအစဉ် (PROGRESS) ၏အောက်တွင် ငွေကြေးထောက်ပံ့ထားသော မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများ ရှိလာခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်းများသည် အလုပ်အကိုင်ကဏ္ဍ၊ အားလုံးအကျုံးဝင်မှု နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကာအကွယ်ပေးရေး ကဏ္ဍ၊ လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေကဏ္ဍ၊ ကျား၊မတန်းတူညီမျှမှုကဏ္ဍ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုဆန့်ကျင်ရေး နှင့် မတူကွဲပြားမှု ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအသီးသီးရှိ ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ရည်ရွယ်ချက်များပြည့်မီစေရေး အထောက်အပံ့များပေးခဲ့သည်။ PROGRESS သည် မသန်စွမ်းကဏ္ဍတွင် ဥရောပသမဂ္ဂအဆင့် လုပ်ဆောင်နေသော အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့ အစည်းများအား တွဲဖက်ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။

သုတေသနမှတောင်အစီအစဉ်သည် သတင်းအချက်အလက် နှင့်ဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍ၊ အားလုံးတူညီစွာအသုံးချနိုင်မှုကဏ္ဍ၊ ပိုဆောင်ဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍ၊ အဆောက်အအုံများဆောက်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍ၊ အထောက်အကူပြုကိရိယာများပံ့ပိုးခြင်းကဏ္ဍ၊ လူမှုရေးရာကိစ္စရပ်များကဏ္ဍ စသည့်ကဏ္ဍအသီးသီးတို့တွင် မသန်စွမ်းသူများအား ထောက်ပံ့ပေး ရန်ရည်ရွယ်ထားသည်။

နိုင်ငံသားများအား ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခြင်း

ဥရောပမသန်စွမ်းသူများနေ့ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ဥရောပမသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ ဖိုရမ်နှင့် ဥရောပကော်မရှင်တို့ ပူးပေါင်း၍ နှစ်စဉ် ဒီဇင်ဘာ ၃ ရက်နေ့တွင် ကွန်ဖရင့်တစ်ခု ကျင်းပလျက်ရှိသည်။

ထိုကွန်ဖရင့်များသည် မသန်စွမ်းသူများ၊ သန်စွမ်းသူများ၊ မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ ပညာရှင်များ၊ မီဒီယာများနှင့် အခြားသော ပါဝင်ပတ်သတ်သူများကို အတူတကွ စုံစည်းစေသည့် ကွန်ဖရင့်များပင်ဖြစ်သည်။

မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာမဟာဗျူဟာ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မသန်စွမ်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်သည့် ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်လည်းဖြစ်သည်။

ထိုကွန်ဇရင့်များသည် မသန်စွမ်းသူများအား လူ့ အဖွဲ့ အစည်းအတွင်း တက်ကြွစွာပါဝင်လုပ်ဆောင်ခွင့် ရှိလာစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးသည့် အလေ့အထကောင်းများကို ဖလှယ်သည့်နေရာများ ဖြစ် လာသလို၊ ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်မှုများအတွက်လည်း အားပေးထောက်ပံ့သောနေရာများ ဖြစ်လာပါ သည်။

ကွန်ဇရင့်များကို နှစ်စဉ်ကျင်းပသည့်အခါ မတူညီသည့် မသန်စွမ်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာတစ်ခု ကို ချမှတ်ဆွေးနွေးလေ့ရှိသည်။ ယခင်နှစ်များတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများတွင် အမှီအခိုကင်းသော နေထိုင်မှု၊ ဒေသဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှု၊ အဖွဲ့ အတွင်းရှိဈေးကွက်၊ အားလုံးအတွက် ဒီဇိုင်း၊ ပညာရေးနှင့်အလုပ်အကိုင် စသည့် အကြောင်းအရာများ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထိုကွန်ဇရင့်များမှထွက်ပေါ်လာသော တွေ့ ရှိချက်များသည် ကော်မရှင်၏ မသန်စွမ်းမှုဝါဒများကို အထောက်အကူပြုပြီး၊ မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာမဟာဗျူဟာကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးသည်။

သတင်းအချက်အလက်များ ထပ်မံသိရှိလိုပါက

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာမဟာဗျူဟာ ၂၀၁၀-၂၀၂၀ နှင့်ပတ်သတ်သည့် အထွေထွေ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် လင့်ခ်များကို www.parkingcard.europa.eu တွင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

အခြားသော လင့်ခ်များ ကုလသမဂ္ဂ၏ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ် ကို <http://www.un.org/disabilities> တွင် ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များကို <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=423&langId=en> တွင်ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂ၏

လူမှုရေးဆိုင်ရာ

ရံပုံငွေအကြောင်းကို

http://ec.europa.eu/employment_social/esf/index_en.htm

တွင်ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

အားလုံးတူညီစွာအသုံးပြုနိုင်သည် မြို့၊ တော်ဆု

အားလုံးတူညီစွာအသုံးပြုနိုင်သည် မြို့၊ တော်များ ပေါ်ထွက်လာစေရန်အတွက် ကော်မရှင်မှ

အားလုံးတူညီစွာအသုံးပြုနိုင်သည်မြို့၊ တော်ဆုကို နှစ်စဉ်ပေးအပ်လျက်ရှိသည်။

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=916>

တွင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

လစ်ဗျား အသိပညာပေးကမ်ပိန်းသည် မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းအတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု မြင့်မားလာစေရန် ကူညီထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ထုတ်ဝေသည့် ရက်စွဲ - ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၁၅ ရက်။

လစ်ဗျားအာဏာရှင်ဟောင်း မွန်မာကဒါဖီကို ဖြုတ်ချရန်ကြိုးစားသည့် ၈ လကြာ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအပြီးတွင် ပေါ်ထွက်လာသော မတည်ငြိမ်မှုများသည် တဒါဖီအစိုးရ ပြုတ်ကျပြီး ၂ နှစ်ခန့် ကြာသည့်တိုင် ရှိနေသေးသည်။ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ တွင် ပါဝင်ခဲ့သူများသည် အရပ်သားများ အဖြစ်သို့ ပြန်လည်ပြောင်းလဲရန် ကြိုးစားနေသည့်အချိန်မှာပင်၊ ဒဏ်ရာရစစ်သည်များ နှင့် တော်လှန် ရေးသမားများ အရေအတွက်မှာ မြင့်မားလာခဲ့သည်။ ထိုအချင်းအရာသည် လစ်ဗျားနိုင်ငံသစ်တွင် မသန်စွမ်းသူများအား တန်းတူညီသော နိုင်ငံသားများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်လာမှုကို မီးမောင်းထိုးပြလျက်ရှိသည်။

မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်ကို အထွေထွေအမျိုးသား ကွန်ဂရက်စ်မှ အတည်ပြုလိုက်ခြင်းသည် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးအား အသိအမှတ်ပြုလိုက် သည့် သမိုင်းမှတ်တိုင်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဒိုင်ဇက်စ်၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် လစ်ဗျားရှိ တက်ကြွလှုပ် ရှားသူများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သူများသည် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ မသန်စွမ်း သူများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများကို အသုံးပြုသည့်အခါ ကြုံတွေ့ နေရသည့် အတားအဆီးများကို ဖယ်ရှားခြင်းဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင် ရာသဘောတူစာချုပ်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရန် စိတ်အားထက် သန်လျက်ရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကဏ္ဍတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ အား အမျိုးသားကွန်ဂရက်စ်မှ အဖွဲ့ ဝင်များ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့ အစည်းများ၊ မသန်စွမ်းတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ အရပ်ဖက်လူ အဖွဲ့ အစည်းများဖြင့် ပူးပေါင်းဖွဲ့ စည်းထားသည်။ ထိုလုပ်ငန်းအဖွဲ့ သည် မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ် နှင့်ပတ်သတ်၍ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများကို

ရှေ့တန်း မှဆောင်ရွက်နေသည့်အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ထိုအဖွဲ့သည် (သင်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ လိုပါပဲ) ဟု အမည်ရှိသည့် မာလ်တီမီဒီယာ ကမ်ပိန်းတစ်ခုကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုကမ်ပိန်းတွင် တန်းတူညီမျှမှုသတင်းစကားကို ဆက်သွယ်ရေးမဟာဗျူဟာများအသုံးပြုကာ ဖြန့် ဝေနိုင်ခဲ့ပြီး၊ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်ကိုပါ အခြေခံမူများကိုလည်း မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့သည်။

ဖေ့စ်ဘွတ်နှင့်တွင်တာ လူမှုကွန်ယက်များတွင် ထိုကမ်ပိန်းသည် အရှိန်ရလာခဲ့သလို၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သူများအတွက်လည်း သင်တန်းများ၊ အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာနည်းစနစ်များကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ (သင်လည်းကျွန်ုပ်တို့ လိုပါပဲ) ကမ်ပိန်းသည် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့်အများပြည်သူအကြား ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာကဏ္ဍအတွက် ဆက်သွယ်ပေးသော တံတားတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဆက်သွယ်ပေးရာတွင် မဲဆန္ဒရှင်ပညာပေးခြင်း သင်ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများကို လက်ဖြင့်ဖတ်ရှုနိုင်သောစာဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေစေခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲအားလုံးတို့ တွင် လက်ဟန်ပြဘာသာပြန်ထားရှိပြန်ဆိုစေခြင်းတို့ ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

လုပ်ငန်းအဖွဲ့ နှင့် မီဒီယာကမ်ပိန်းတို့ သည် မတူကွဲပြားသော အဖွဲ့ ဝင်များပါဝင်နေခြင်းဖြင့် အကျိုးကျေးဇူး များစွာရရှိခဲ့သည်။ ထိုရောက်သော မီဒီယာမဟာဗျူဟာများ နှင့် ကမ်ပိန်းမဟာဗျူဟာများကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ပေးသော မီဒီယာကဏ္ဍမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ပါဝင်မှုလည်း တိုးတက်လာခဲ့သည်။ (သင်လည်းကျွန်ုပ်တို့ လိုပါပဲ) ကမ်ပိန်းသည် စေတနာ့ဝန်ထမ်းလုပ်အားပေးများ အပေါ်တွင် မှီတည်လည်ပတ်ခဲ့ပြီး၊ ထိုလုပ်အားပေးသူများက ကြော်ငြာများဖြန့် ဝေခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များ ပေးပို့ ဖြန့် ဝေခြင်းတို့ ကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

အိုင်ဖက်စ်၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် (သင်လည်းကျွန်ုပ်တို့ လိုပါပဲ) ကမ်ပိန်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကဏ္ဍ တွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ တို့ သည် မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်ပါ အခြေခံမူများကို လစ်လျားယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးစနစ်သစ်တွင် ထည့်သွင်းတည်ဆောက်ခဲ့ရုံသာမကဘဲ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သူများပါဝင်သည့် ကွန်ယက်သစ် တစ်ခုကိုလည်း ပျိုးထောင်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

မသန်စွမ်းအစွင့်အရေးအတွက် အားပေးလှုံ့ဆော်ခြင်း

အစိုးရ နှင့် အေကွင်တီများအကြား ဆွေးနွေးမှုများ

တောင်အာရှတွင် မသန်စွမ်းအသိုက်အဝန်းသည် အစိုးရ၏ အသိအမှတ်ပြုမှုနှင့် ထောက်ပံ့မှု ရရှိစေရန် မဟာဗျူဟာများချမှတ်ကာ အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

အောင်မြင်မှု

တောင်အာရှရှိ မသန်စွမ်းအစွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် အိုင်ဇက်စ်နှင့် ပူးပေါင်း၍ နိုင်ငံပေါင်း ၈ နိုင်ငံမှ အစိုးရများအား မသန်စွမ်းအစွင့်အရေး နှင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ ဝါဝင်ထောက်ပံ့မှု ရွှေ့တို့ နှင့်ပတ်သတ်ပြီး စတင်ဆွေးနွေးပြောဆိုလာစေရန် တိုက်တွန်းနိုင်ခဲ့သည်။ မသန်စွမ်းအစွင့် အရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ကိုလံဘိုမြို့ တွင် မသန်စွမ်းသူများ၏ နိုင်ငံရေး အစွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဒေသတွင်းကွန်ဇရင့်တစ်ခုသို့ တက်ရောက်နေစဉ် ပထမဆုံးအတွက် ဆုံးခဲ့ကြသည်။

အာဇာနည်နက္ခတ်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ဘူတန်၊ အိန္ဒိယ၊ မော်လဒိုက်၊ နီပေါ၊ ပါကစ္စတန်၊ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ များမှ ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၈၀ ကျော်ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ တက်ရောက်လာသော ကိုယ်စားလှယ်များသည် မသန်စွမ်းအဖွဲ့ အစည်းများ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအဖွဲ့ အစည်းများ၊ မီဒီယာများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ အစည်းများ စသည့် အဖွဲ့ အစည်းအသီးသီးမှ ဖြစ်ကြသည်။

ကွန်ဇရင့်ကျင်းပနေစဉ်တွင် တက်ရောက်လာသူများသည် မသန်စွမ်းသူများ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ထောက်ပံ့ပေးရန်လိုအပ်သည်ဟု သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ တောင်အာရှရှိ ရွေးကောက်ပွဲများအား ကျင်းပခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရသော အစိုးရလက်အောက်ခံ အဖွဲ့ အစည်းများ၏ ကွန်ယက်တစ်ခုဖြစ်သည့် တောင်အာရှလုံး ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ များ ဖိုရမ် (FEMBOSA) အတွက်လည်း အကြံပြုချက်များကို ရေးသားထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့သည်။

FEMBOSA ၏ နှစ်စဉ်တွေ့ဆုံပွဲများတွင် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးအဖွဲ့ များမှ ကိုယ်စားလှယ်များသည် FEMBOSA မှ အဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ စကားပြောခြင်း၊ အကြံပြုချက်များကို ထောက်ခံသွားရန် တိုက်တွန်းခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ FEMBOSA အဖွဲ့ဝင်များသည် အကြံပြုချက်များ နှင့် မသန်စွမ်းသူများအား ထောက်ပံ့ပေးရန် လိုအပ်မှုကို ဆွေးနွေး ပြီးနောက်၊ မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများ နှင့်ပတ်သတ်သည့် အသုံးအနှုန်းများကို သဘောတူလက်ခံကြောင်း ၎င်းတို့၏ ကိုလံဘို ကြေညာစာတမ်းတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုအပြင် တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများ အဖြစ် ကျင်းပနိုင်စေရေး အနိမ့်ဆုံးဘုံသတ်မှတ်ချက်များကို ထားရှိပေးရန်လည်း သဘောတူခဲ့ကြသည်။

အောင်မြင်ခဲ့သော အရာများ

တောင်အာရှရှိ အစိုးရလက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအကြား ဆွေးနွေးမှုပြုလုပ်ရန် အောင်မြင်စွာတိုက်တွန်းနိုင်ခဲ့မှုအတွက် သိနားလည်ထားရမည့် မဟာဗျူဟာ ၃ ခုရှိပါသည်။

၁။ အကြံပြုချက်များကို သဘောတူညီခဲ့ခြင်းဖြင့် အစိုးရအရာရှိများကို အသံတစ်သံတည်းစုစည်း၍ တိုက်တွန်းပြောကြားနိုင်ခဲ့ခြင်း

အဖွဲ့ အစည်းများအနေဖြင့် အောက်ခြေအဆင့်တွင် အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုများပြုလုပ်ရန် အရေးကြီးသကဲ့သို့ ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့ အစည်းများအားလုံး ပေါင်းစည်း၍ အကြံပြုချက်များကို သဘောတူကာ အရေးဆိုလှုပ်ရှားနိုင်မည်ဆိုလျှင် အားကောင်း၍ ထိရောက်သော လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု ဖြစ်လာပါမည်။

အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုချင်းစီတွင် အကြံပြုချက်များရှိနေပြီး၊ တစ်ဖွဲ့ နှင့်တစ်ဖွဲ့ အကြားသဘောတူညီမှု ရအောင်မလုပ်နိုင်ပါက အကြံပြုချက်များသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဖိလာဆန် ကျင့်မှုများ ရှိနေနိုင်ပြီး၊ အစိုးရလက်အောက်ခံ အေဂျင်စီများအနေဖြင့် များပြားလှသော အကြံပြုချက်များကို ကိုင်တွယ်ရနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရအေဂျင်စီများအနေဖြင့် အဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ နှင့်တစ်ဖွဲ့ အကြားပဋိပက္ခ မဖြစ်စေလိုသောကြောင့်၊ မည်သည့်အကြံပြုချက်ကိုမျှ အသုံးမပြုပါဟု ငြင်းချက်ထုတ်လာ နိုင်ပါသည်။

သို့သော် မသန်စွမ်းအသိုက်အဝန်းအနေဖြင့် ရပ်ရွာအဆင့်၊ ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် ရှိ အဖွဲ့ များအားလုံး ပူးပေါင်းလျက် အကြံပြုချက်များကို စာရင်းတစ်ခုတည်းပြုစု၍ ပေးပို့ သွားမည်ဆိုလျှင် အစိုးရလက်အောက်ခံ အေဂျင်စီများအနေဖြင့် ထိုအကြံပြုချက်များကို သဘောတူလက်ခံ ရန် လွယ်ကူမည်ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့ လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ထည့်သွင်းအသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တောင်အာရှရှိအစိုးရအေဂျင်စီများကို တစ်စုတစ်စည်းတည်း တွေ့ ဆုံခြင်းသည် မသန်စွမ်းအသိုက်အဝန်း၏ တောင်းဆိုချက်များကို အေဂျင်စီများအနေဖြင့် လွယ်ကူစွာနားလည်သဘောပေါက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၂။ တိကျ၍ အောင်မြင်နိုင်ပြီး၊ တိုင်းတာ၍ရသော အကြံပြုချက်များကို ရွေးချယ်တင်ပြခြင်း

ကွန်ဇရင့်တက်ရောက်လာသော ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့ ၏ အကြံပြုချက်များကို ရွေးချယ်သည့်နေရာတွင် သတိထား၍ ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။ အစိုးရအေဂျင်စီများကို ပေးအပ်မည့် အကြံပြုချက်များသည် တိကျခြင်း၊ အောင်မြင်နိုင်ခြင်း၊ တိုင်းတာ၍ရခြင်း စသော စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိမှသာ ၎င်းတို့ ၏ အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှု အောင်မြင်နိုင်မည်ကို ကိုယ်စားလှယ်များက နားလည်ခဲ့သည်။ အကယ်၍ ကိုယ်စားလှယ်များသည် အကြံပြုချက်များကို ဂရုတစိုက်ရွေးချယ်မှုမပြုခဲ့ပါက၊ အစိုးရအေဂျင်စီများအနေဖြင့် ထိုအကြံပြုချက်များကို ထောက်ခံသဘောတူခြင်းမပြုနိုင်ပါဟု ပြောကောင်းပြောနိုင်ပါသည်။

အကြံပြုချက်တစ်ခုမှာ အစိုးရအေဂျင်စီများအနေဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအရာရှိများ၊ ရွေးကောက်ပွဲ ဝန်ထမ်းများအတွက် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုဆိုင်ရာ သင်တန်းများစီစဉ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ မသန်စွမ်းသူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာကဏ္ဍကို ထောက်ပံ့ပေးပါ ဟု ပြောမည့်အစား ယခုအကြံပြုချက်သည် အစိုးရအေဂျင်စီများအနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်မှုဆိုင်ရာကဏ္ဍအတွက် မည်သည့်လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်သင့်သည်ကို တိကျစွာ ဖော်ပြထားသည့် အကြံပြုချက်ဖြစ်သည်။

ထိုအကြံပြုချက်သည် အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သော အကြံပြုချက်လည်းဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစိုးရအေဂျင်စီများသည် ထိုအကြံပြုသည့်အရာကို လက်တွေ့ တွင် အမှန်တစ်ကယ်လုပ်ဆောင်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အစိုးရအနေဖြင့် သင်တန်းစီစဉ်ပေးရန်အတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များလည်း ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အစိုးရမှ ရွေးကောက်ပွဲ ဝန်ထမ်းများအတွက် စီစဉ်ပေးသော သင်တန်းများတွင် မသန်စွမ်းသူများနှင့် စပ်ဆိုင်သော သင်တန်း တစ်ခုကို ထပ်မံထည့်သွင်း စီစဉ်ပေးရုံပင်ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့်၊ အဆိုပါအကြံပြုချက်သည် တိုင်းတာ၍ရနိုင်သည်။ အကြံပြုချက် အောင်မြင်မှု ရှိမရှိကို ရှင်းလင်းစွာတိုင်းတာနိုင်သည်။ အကြံပြုချက်ပါအတိုင်း သင်တန်းများစီစဉ်မပေးပါက အစိုးရ အေဂျင်စီ၏ ရည်မှန်းချက်အထမမြောက်ဟုဆိုနိုင်သည်။ အကြံပြုချက်အတိုင်း သင်တန်းများစီစဉ်ပေး ပါက ရည်ရွယ်ချက်အထမမြောက်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့ အတူပင် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အရာရှိများ နှင့် ဝန်ထမ်းများအပေါ်တွင် သင်တန်းက မည်ကဲ့သို့ သက်ရောက်မှုရှိသည်ကို လည်း တိုင်းတာနိုင်ပါ သေးသည်။

၃။ အကြံပြုချက်စာရင်းကို သင့်လျော်သည့်အချိန်တွင် တင်ပြခြင်း

မသန်စွမ်းအဖွဲ့ များမှ ကိုယ်စားလှယ်များ အောင်မြင်ရခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ခုမှာ ၎င်းတို့ ၏ အကြံပြု ချက်များကို သင့်လျော်သည့်အချိန်တွင် တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ တင်ပြခြင်းဖြင့် အစိုးရအေဂျင်စီ အသီးသီးနှင့် တစ်ချိန်တည်းတွင် စကားပြောနိုင်ခွင့်ရရှိသည်။ ဤအချက်အောင်မြင်ရခြင်းမှာ FEMBOSA ၏ နှစ်စဉ် တွေ့ဆုံပွဲကျင်းပနေချိန်နှင့် ကိုက်၍ မသန်စွမ်းသူများ၏ ဒေသတွင်း ကွန်ဖရင့်ကို တစ်ပြိုင်တည်းကျင်းပခဲ့ကြသည်။

အကယ်၍ မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် အခြားအချိန်တွင် ကွန်ဇရင့်ကျင်းပပါက အစိုးရအဖွဲ့အဖွဲ့များကို တစ်ချိန်တည်း၊ တစ်နေရာတည်းတွင် တွေ့ဆုံပြောဆိုရန်ခက်ခဲမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်လာပါက အကြံပြုချက်များကို တစ်နိုင်ငံချင်းစီမှ လက်ခံရေး တောင်းဆိုရန်မှာ ပိုမိုခက်ခဲနိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဒေသတွင်းနိုင်ငံအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သဘောတူညီချက်အတွက် တစ်နိုင်ငံချင်းစီက ၎င်းတို့ ၏အဖွဲ့အဖွဲ့များနှင့် ပြန်လည်ဆက်သွယ်ရဦးမည်ဖြစ်သည်။ ယခုမှာမူ အစိုးရအဖွဲ့အဖွဲ့များသည် တစ်နေရာတည်းတွင်ရှိနေသည့်အတွက် အကြံပြုချက်များကို လက်ခံမည်၊ လက်မခံမည်ကို လျှင်မြန်စွာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော လုပ်ငန်း များတွင် မသန်စွမ်းသူများအား ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရရှိလာစေရန် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းများအသုံးပြု၍ လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

စာရေးသူအကြောင်း

အိုင်ဖက်စ်သည် နိုင်ငံသားအားလုံး ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်များတွင် လွတ်လပ်စွာပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရရှိလာနိုင်စေရန် ထောက်ပံ့အားပေးနေသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နေသော ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ စတင်၍ အိုင်ဖက်စ်သည် လုပ်ငန်းများအားလုံးတွင် မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး ဦးတည်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ထိုကြိုးပမ်းမှုသည် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် နိုင်ငံရေးကဏ္ဍများ တွင်ပါဝင်နိုင်မှုတို့ နှင့်ပတ်သတ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ပြထားသည် www.ElectionAccess.org ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့သည်။ အိုင်ဖက်စ်သည် Equal Access: How to Include Persons with Disabilities in Elections and Political Processes အမည်ရှိသည့် လက်စွဲ စာအုပ်ကိုလည်း ဘာသာစကား ၁၀ မျိုးဖြင့် ထုတ်ဝေထားသည်။

သင်ခန်းစာ (၃) - မသန်စွမ်းရှုထောင့်မှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏
အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များ

အမျိုးသားလွှတ်တော် ဥပဒေကောက်နုတ်ချက်များ

အမျိုးသားကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များစာရင်း

အမျိုးသားလွတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ

အခန်း (၄)

ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူများ

၆။ အောက်ပါအရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသူများသည် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသည် -

(က) ရွေးကောက်ပွဲ စတင်ကျင်းပသည့်နေ့တွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီး ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်မဆန့်ကျင်သော နိုင်ငံသား၊ ဧည့်နိုင်ငံသား ၊ နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ သို့မဟုတ် ယာယီသက်သေခံ လက်မှတ်ကိုင်ဆောင်ထားသူ၊

(ခ) သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်၏ မဲစာရင်းတွင် ပါဝင်သူ။

၇။ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့် မရှိစေရ -

(က) သာသနာ့ဝန်ထမ်း၊

(ခ) ထောင်ဒဏ်ကျခံနေရသူ၊

(ဂ) စိတ်ပေါ့သွပ်နေသည်ဟု သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အတိုင်း သတ်မှတ်ခြင်းခံရသူ၊

(ဃ) လူမွဲအဖြစ် ဆုံးဖြတ်ကြေညာခံထားရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခွင့် မရသေးသူ၊

(င) ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ တားမြစ်ခြင်း ခံရသူ၊

(စ) နိုင်ငံခြားသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားသားအဖြစ်ခံယူထားသူ။

အခန်း (၅)

ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသူများနှင့် ဆက်လက်ရပ်တည်ပိုင်ခွင့်မရှိသူများ

၈။ အောက်ပါအရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသော နိုင်ငံသားများသည် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသည် -

(က) ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံနိုင်ရေးအတွက် အမည်စာရင်းတင်သွင်းလွှာ တင်သွင်း ချိန်တွင် -

(၁) အသက် ၃၀ နှစ်ပြည့်ပြီး ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်သူ၊

(၂) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရသည့် အချိန်နှင့် တစ်ဆက်တည်း ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် အနည်းဆုံး ၁၀ နှစ် အခြေချနေထိုင်ခဲ့သူ၊

ခြွင်းချက်။ နိုင်ငံတော်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် နိုင်ငံခြားသို့ တရားဝင်သွားရောက်သည့် ကာလများကိုလည်း နိုင်ငံတော်တွင် အခြေချနေထိုင်ခဲ့သည့် ကာလ အဖြစ် ထည့်သွင်းရေတွက် ရမည်။

(၃) မဲစာရင်းတွင် ပါဝင်သူ။

(ခ) နိုင်ငံသားမိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသောနိုင်ငံသားဖြစ်သူ၊

(ဂ) ဤဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသူ။

၉။ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသူတစ်ဦးသည် တစ်သီးပုဂ္ဂလ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေး ပါတီတစ်ခုခုကို ကိုယ်စားပြု၍ဖြစ်စေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့် ရှိသည်။

၁၀။ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များသည်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံပိုင်ခွင့် မရှိစေရ-

- (က) ထောင်ဒဏ်ကျခံနေရသူ၊
- (ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အာဏာမတည်မီကဖြစ်စေ ၊ အာဏာ တည်ပြီးမှဖြစ်စေ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အရည်အချင်း ပျက်ယွင်းစေသော ပြစ်မှုဖြင့် ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခံရခြင်းကြောင့် သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာတရားမဲ့ပြုကျင့်မှု ကျူးလွန်ခြင်း ကြောင့် သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက် တင်မြောက်ခံပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း သက်ဆိုင်ရာက သတ်မှတ်ထားသည့် ကာလ ကုန်ဆုံးခြင်း မရှိသေးသူ၊
- (ဂ) စိတ်ပေါ့သွပ်သည်ဟု သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အတိုင်း သတ်မှတ်ခြင်း ခံရသူ၊
- (ဃ) လူမွဲအဖြစ် သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ ကြေညာခံထားရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခွင့် မရသေးသူ၊
- (င) မွေးဖွားစဉ်က နိုင်ငံသားမဖြစ်သေးသော မိဘတစ်ပါးပါးမှဖြစ်စေ၊ နှစ်ပါးလုံးမှ ဖြစ်စေ မွေးဖွားသည့် နိုင်ငံသား၊
- (စ) နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ ကျေးဇူးသစ္စာကို ခံယူစောင့်ရှောက်ရိသေသူ၊ နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ ဩဇာခံယူသူ၊ နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်သူ သို့မဟုတ် တိုင်းတစ်ပါး၏ နိုင်ငံသား ဖြစ်သူ၊

(ဆ) နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သူသော် လည်းကောင်း၊ တိုင်းတစ်ပါး၏ နိုင်ငံသားသော်လည်းကောင်း ခံစားရသော အခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် ကျေးဇူးခံစားခွင့်များကို ခံစားနိုင်ခွင့်ရှိသူ။

(ဇ) နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တစ်ခုခု၏အစိုးရ သို့မဟုတ် ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် အခြားအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခု သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဦးထံမှ ငွေကြေး၊ မြေ၊ အိမ်၊ အဆောက်အအုံ၊ ယာဉ်၊ ပစ္စည်း စသည်တို့ကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ အထောက်အပံ့ ရယူသုံးစွဲသူ သို့မဟုတ် ယင်းသို့ အထောက်အပံ့ ရယူသုံးစွဲသည့် အဖွဲ့အစည်းဝင်ဖြစ်သူ။

(ဈ) နိုင်ငံရေးကိစ္စအတွက် ဘာသာရေးကို အကြောင်းပြု၍ ဆန္ဒမဲပေးရန် သော်လည်းကောင်း ၊ ဆန္ဒမဲမပေးရန်သော် လည်းကောင်း ပြောဆိုခြင်း ၊ ဟောပြောခြင်း၊ ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခြင်းနှင့် ယင်းသို့ ပြုလုပ်ရန် အားပေးလှုံ့ဆော်ခြင်းပြုသူ သို့မဟုတ် ယင်းသို့ ပြုလုပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းဝင်ဖြစ်သူ။

(ည) သာသနာ့ဝန်ထမ်း၊

(ဋ) နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း၊

ခြွင်းချက်။ ယင်းစကားရပ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသော လွှတ်တော်များတွင် ရွေးချယ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည့် တပ်မတော်သား လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော်များရှိ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည့် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း များနှင့်လည်းကောင်း မသက်ဆိုင်စေရ။

(ဌ) နိုင်ငံတော်ပိုင် ငွေကြေး၊ မြေ၊ အိမ်၊ အဆောက်အအုံ၊ ယာဉ်၊ ပစ္စည်းစသည်တို့ကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်သော နည်းဖြင့်

ဖြစ်စေ ရယူသုံးစွဲသူ သို့မဟုတ် ယင်းသို့ ရယူသုံးစွဲသည့် အဖွဲ့အစည်းဝင်ဖြစ်သူ၊

ခွင်းချက်။ (၁) နိုင်ငံတော်ပိုင်ငွေကြေးဟူသော စကားရပ်တွင် အငြိမ်းစားလစာ၊ စရိတ်၊ ငွေကြေးသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်သဖြင့် နိုင်ငံတော်က တရားဝင်ထောက်ပံ့ချီးမြှင့် ထားသော လစာ၊ စရိတ်၊ ငွေကြေးသော် လည်းကောင်း မပါဝင်၊

(၂) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ၊ အိမ်၊ အဆောက်အအုံ၊ ယာဉ်၊ ပစ္စည်း ဟူသော စကားရပ်တွင် ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ် အရသော်လည်းကောင်း၊ တာဝန်အရသော်လည်းကောင်း နိုင်ငံတော်က သုံးစွဲခွင့်ပြုထားသော သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်ထံမှ အခကြေးငွေဖြင့် ငှားရမ်း သုံးစွဲသော နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ၊ အိမ်၊ အဆောက် အအုံနှင့် အခန်းများ၊ အခြားအဆောက်အအုံနှင့် အခန်းများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် လေယာဉ်၊ ရထား၊ သင်္ဘော၊ မော်တော်ယာဉ်၊ ပစ္စည်းစသည်တို့ မပါဝင်။

(၃) ဧည့်နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ၊ နိုင်ငံခြားသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားသားအဖြစ် ခံယူထားသူ၊

(၄) တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ မတရားအသင်းအဖြစ် ကြေညာခြင်း ခံထားရသော အဖွဲ့အစည်း၊ အကြမ်းဖက် လုပ်ရပ်များကို ကျူးလွန်သည်ဟု နိုင်ငံတော်က သတ်မှတ်သော အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ နိုင်ငံတော်အား လက်နက်ကိုင် ဆန့်ကျင်နေသော

သောင်းကျန်းသူ အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် ယင်း အဖွဲ့အစည်း
ဝင်များနှင့် ဆက်သွယ်ကြောင်း ခိုင်လုံသော အထောက်အထား ရှိသူ။

၁၁။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရပြီးနောက်
အောက်ပါအချက် တစ်ခုခုနှင့် ငြိစွန်းလျှင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်
ဆက်လက်ရပ်တည်ပိုင်ခွင့် မရှိစေရ -

- (က) သာသနာ့ဝန်ထမ်းအဖြစ်သို့ အမြဲတမ်းကူးပြောင်းသွားခြင်း၊
- (ခ) စိတ်ပေါ့သွပ်သည်ဟု သက်ဆိုင်ရာဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်
အတိုင်း သတ်မှတ် ခံရခြင်း၊
- (ဂ) လူမွဲအဖြစ် သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ ကြေညာခံရခြင်း၊
- (ဃ) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရပြီး
နောက် တည်ဆဲ ဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်အရ ထောင်ဒဏ်ကျခံရခြင်း၊
- (င) သက်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ နိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စဲသွားကြောင်း
သတ်မှတ်ခံရခြင်း၊
- (စ) မွေးဖွားစဉ်က မိဘတစ်ပါးပါးဖြစ်စေ၊ နှစ်ပါးလုံးဖြစ်စေ နိုင်ငံသား
မဟုတ်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာ၏ သတ်မှတ်ခံရခြင်း၊
- (ဆ) နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ ကျေးဇူးသစ္စာကို ခံယူစောင့်ရှောက်ရုံသေသူ၊
နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ ဩဇာခံယူသူ၊ နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏
လက်အောက်ခံဖြစ်သူ သို့မဟုတ် တိုင်းတစ်ပါး၏ နိုင်ငံသားဖြစ်သူဟု
ရွေးကောက်ပွဲ ခုံအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ် ခံရခြင်း၊
- (ဇ) နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သူသော်လည်းကောင်း၊
တိုင်းတစ်ပါး၏ နိုင်ငံသားသော်လည်းကောင်း ခံစားရသော
အခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် ကျေးဇူးခံစားခွင့်များကို ခံစားနိုင်ခွင့်
ရှိသူဟု ရွေးကောက်ပွဲခုံအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ခံရခြင်း၊

- (ဈ) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်မှ ကော်မရှင်က နုတ်ထွက်ခွင့် ပြုခြင်း၊
- (ည) တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ မတရားအသင်းအဖြစ် ကြေညာခြင်း ခံရသော အဖွဲ့အစည်း၊ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များကို ကျူးလွန်သည်ဟု နိုင်ငံတော်က သတ်မှတ်သော အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ နိုင်ငံတော်အား လက်နက်ကိုင် ဆန့်ကျင်နေသော သောင်းကျန်းသူ အဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် ယင်းအဖွဲ့အစည်းဝင်များနှင့် ဆက်သွယ်ကြောင်း ခိုင်လုံသော အထောက်အထားရှိသည်ဟု သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ခံရခြင်း၊
- (ဋ) ပုဒ်မ ၁၀၊ ပုဒ်မခွဲ(ဇ)၊(ဈ) သို့မဟုတ် (ဌ) ပါ ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းဝင်ဖြစ်ကြောင်း ရွေးကောက်ပွဲခုံအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ခံရခြင်း၊
- (ဍ) ပုဒ်မ ၁၀၊ ပုဒ်မခွဲ(ဋ)ပါ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းဖြစ်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်း အကြီးအမှူးက အကြောင်းကြားခံရခြင်း။

၁၂။ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရသူတစ်ဦးသည် ပုဒ်မ ၈နှင့် ပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် တစ်ရပ်ရပ်နှင့် ငြိစွန်းကြောင်း တိုင်ကြားချက်ကို ရရှိလျှင် ကော်မရှင်သည် ယင်းတိုင်ကြားချက်ကို ရွေးကောက်ပွဲခုံအဖွဲ့ဖွဲ့၍ စစ်ဆေးပြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်ပိုင်ခွင့် ရှိ မရှိ ဆုံးဖြတ် စေနိုင်သည်။

အခန်း (၉)

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခြင်း

၃၄။ ကော်မရှင်သည် -

- (က) ရွေးကောက်ပွဲများကို ဖြစ်နိုင်သရွေ့ တစ်နေ့တည်းတွင် တစ်ပြိုင်နက် ကျင်းပရမည်။
- (ခ) ရွေးကောက်ပွဲများကို ဖြစ်နိုင်သရွေ့ အများပြည်သူတို့၏ အလုပ်ပိတ်ရက်တွင် ကျင်းပ ရမည်။

(ဂ) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်နေ့ရက်ကို ကြိုတင်၍ သတ်မှတ်
ကြေညာရမည်။

၃၅။ အခန်း(၈)ပါလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှအပ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်
များကို သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များတွင် နေထိုင်ကြသော ဆန္ဒမဲ ပေးပိုင်ခွင့်
ရှိသူများက လျှို့ဝှက်ဆန္ဒမဲဖြင့် တိုက်ရိုက် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရမည်။

၃၆။ ကော်မရှင်သည် -

(က) ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအလိုက်ထားရှိမည့် မဲရုံအရေအတွက်ကို
ဆန္ဒမဲ ပေးပိုင်ခွင့် ရှိသူဦးရေနှင့် ဒေသအခြေအနေကို မူတည်၍
သင့်လျော်သလို သတ်မှတ်နိုင်သည် သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ
ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲအဆင့်ဆင့်သို့လည်း တာဝန်ပေးအပ် နိုင်သည်။

(ခ) မြို့နယ်ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများအား မဲရုံနေရာများ သတ်မှတ်ရန်
တာဝန်ပေးအပ် နိုင်သည်။

၃၇။ မြို့နယ်ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများသည် ယင်းသို့ မဲရုံများသတ်မှတ်ရာတွင်
လွှတ်တော်တစ်ရပ်တည်း အတွက်သာ မဟုတ်ဘဲ အခြားလွှတ်တော်များ
အတွက်ပါ ရွေးကောက်ပွဲများကို တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပသဖြင့် တစ်ချိန်တည်းတွင်
ဆန္ဒမဲပေးရန်ရှိပါက လွှတ်တော်တစ်ရပ်စီအတွက် သတ်မှတ်ထား သောမဲရုံများကို
ကော်မရှင်၏ ညွှန်ကြားချက်နှင့်အညီ မဲရုံတစ်ရုံတည်းတွင် အခန်းများခွဲ၍
သတ်မှတ်ခြင်း နှင့် ဆောက်လုပ်စေခြင်းပြုနိုင်သည်။

၃၈။ မဲရုံများကို ဆောက်လုပ်ရာတွင် အများပြည်သူတို့ အလွယ်တကူလာရောက်
ဆန္ဒမဲပေးနိုင်သော နေရာများ၌ ဆောက်လုပ်ပြီး လျှို့ဝှက်ဆန္ဒမဲပေးမှုကို
မထိခိုက်စေရေးအတွက် လုံခြုံမှုရှိစေရန် စီစဉ်ထားရှိရမည်။ မဲရုံများ တည်ရှိသည့်
နေရာကို အများပြည်သူတို့ သိရှိစေရန် ကြိုတင်ကြေညာရမည်။

၃၉။ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲသည် မဲဆန္ဒနယ်အသီးသီးရှိ မဲရုံများကို ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲရန် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း မဲရုံအဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းရမည်။ ယင်းသို့ ဖွဲ့စည်းရာတွင် -

- (က) နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများထဲမှ သင့်လျော်သူများကို မဲရုံမှူးများအဖြစ် ခန့်အပ်ရမည်။
- (ခ) မဲရုံအဖွဲ့များကို ဖြစ်နိုင်သရွေ့ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများနှင့် ဒေသခံ အများပြည်သူတို့၏ ယုံကြည်လေးစားခြင်းခံရပြီး မဲစာရင်းတစ်ခုခုတွင် ပါရှိသော နိုင်ငံသား၊ ဧည့်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ များဖြင့် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဖွဲ့စည်းတာဝန် ပေးအပ်ရမည်။
- (ဂ) မဲရုံမှူးနှင့် မဲရုံအဖွဲ့ဝင်များ၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဤဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ နှင့်အညီ သတ်မှတ်ပေးရမည်။

၄၀။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အသီးသီးသည် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသည့်နေ့တွင် မိမိရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံမည့် မဲဆန္ဒနယ်အတွင်းရှိ မဲရုံအသီးသီး၌ မိမိကိုယ်စားဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် အကူကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးစီတို့ကို သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ခန့်ထား နိုင်သည်။ ယင်းမဲရုံကိုယ်စားလှယ်နှင့် အကူကိုယ်စားလှယ်တို့သည် မဲစာရင်း တစ်ခုခုတွင် ပါရှိပြီး ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူများ ဖြစ်စေရမည်။

၄၁။ (က) မဲဆန္ဒနယ် တစ်နယ်တွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံမည့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးတည်းသာရှိလျှင် ယင်းမဲဆန္ဒနယ် အတွက် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခြင်းမပြုတော့ဘဲ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲက ကြေညာရမည်။

(ခ) မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးထက် ပို၍ရှိခဲ့လျှင် မဲပုံး နှင့် ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များကို နည်းဥပဒေများဖြင့် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ပြုလုပ် စီစဉ်၍ ဆန္ဒမဲပေးစေရမည်။

၄၂။ (က) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့တွင် မဲရုံများကို နံနက် ၆ နာရီမှ ညနေ ၄ နာရီ အထိ ဖွင့်လှစ်ထားရမည်။ သို့ရာတွင် ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူ အားလုံး ဆန္ဒမဲ ပေးပြီးပါက မဲရုံများကို ညနေ ၄ နာရီထက်စော၍ ပိတ်နိုင်သည်။

(ခ) မဲရုံကို ညနေ ၄နာရီတိတိအချိန်တွင် ပိတ်သည့်အခါ မဲရုံမပိတ်မီ ထိုမဲရုံပရိဝုဏ် အတွင်း၌ ဆန္ဒမဲပေးရန် ရောက်ရှိနေသူများအနက် ဆန္ဒမဲမပေးရသေးသူများ ရှိပါက ယင်းတို့ကို စာရင်းကောက်ယူ၍ ထိုစာရင်းတွင်ပါသူများကိုသာလျှင် ဆန္ဒမဲပေးချိန် ကျော်လွန်ပြီး ဖြစ်စေကာမူ ဆန္ဒမဲပေးခွင့် ပြုရမည်။

၄၃။ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲလက်မှတ်ဖြင့်ဆန္ဒမဲပေးသူများမှအပ ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူ များသည် သက်ဆိုင်ရာ မဲရုံအသီးသီး၌ ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များကို ကိုယ်တိုင် လာရောက်ထုတ်ယူပြီး လျှို့ဝှက်ဆန္ဒပြု၍ သက်ဆိုင်ရာ မဲပုံးအတွင်းသို့ ကိုယ်တိုင်ထည့်ရမည်။ မည်သူမျှ ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်၍ ဆန္ဒမဲပေးခြင်း မပြုရ။

၄၄။ ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူတစ်ဦးသည် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုတွင် လွှတ်တော်သို့ ရွေးကောက်ခံသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအနက် မိမိဆန္ဒပြု လိုသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦး အတွက် ဆန္ဒမဲတစ်မဲသာ ပေးခွင့်ရှိသည်။ တစ်ကြိမ်ထက်ပို၍ ဆန္ဒမဲ ပေးခွင့်မရှိစေရ။

၄၅။ (က) သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်ပြင်ပသို့ ရောက်နေသော တပ်မတော်သားများ၊ ကျောင်းသားများ၊ သင်တန်းသားများ၊ အချုပ်ခံနေရသူများနှင့် ဆေးရုံသို့တက်ရောက်ကုသနေသူများသည် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲလက်မှတ်ဖြင့်

သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်အတွက် ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲက စီစဉ်ပေးရမည်။

- (ခ) ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူတစ်ဦးသည် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့တွင် မိမိအမည်စာရင်း ပါရှိသော မဲဆန္ဒနယ်မှကျော်လွန်၍ ခရီးဝေးသွားလာရန်ရှိလျှင် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲ လက်မှတ်ဖြင့် ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲက စီစဉ်ပေးရမည်။
- (ဂ) မဲဆန္ဒနယ်အတွင်းရှိနေသော်လည်း အောက်ပါအကြောင်း တစ်ခုခုကြောင့် မဲရုံသို့ ကိုယ်တိုင်လာရောက်ဆန္ဒမဲ မပေးနိုင်သူများသည် ဆန္ဒမဲပေးလိုလျှင် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲ လက်မှတ်ဖြင့် ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲက စီစဉ်ပေးရမည် -
 - (၁) အနာကြီးရောဂါခွဲကပ်နေခြင်း၊
 - (၂) ရောဂါဝေဒနာပြင်းထန်စွာခံစားနေရခြင်း၊
 - (၃) အသက်အရွယ်ကြီးရင့်နေခြင်း၊
 - (၄) သားဖွားနေခြင်း၊
 - (၅) ရဲအချုပ်စခန်း သို့မဟုတ် အကျဉ်းစခန်းတွင် အချုပ်ခံနေရခြင်း၊
 - (၆) ဆေးရုံ၌ အတွင်းလူနာအဖြစ် ဆေးဝါးကုသမှုခံယူနေရခြင်း၊
 - (၇) နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် တပ်မတော်သား သို့မဟုတ် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးသည် မဲစာရင်းပါရှိရာဒေသမှကျော်လွန်၍ ယာယီတာဝန် သွားရောက် ထမ်းဆောင်ရခြင်း။

(ဃ) ဆန္ဒမဲလက်မှတ် သို့မဟုတ် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲလက်မှတ်တွင် မိမိကိုယ်တိုင် ရေးသွင်းရန် အခက်အခဲရှိသူများအတွက် ဆန္ဒပြုရမည့် နည်းလမ်းကို နည်းဥပဒေများဖြင့် သတ်မှတ် ပေးရမည်။

၄၆။ ပုဒ်မ ၄၅ ၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) နှင့် ပုဒ်မခွဲ (ဂ) ၊ ပုဒ်မခွဲငယ် (၇)ပါ မဲဆန္ဒရှင်များမှအပ အခြားဒေသရှိ စီမံကိန်းများ၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုခုတွင် သွားရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိကြသော မဲဆန္ဒနယ် ပြင်ပရောက် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများ အပါအဝင် အခြားမဲဆန္ဒရှင်များနှင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မဲဆန္ဒနယ်ပြင်ပသို့ ရောက်ရှိနေကြသော မဲဆန္ဒရှင်များ၏ ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့် ရရှိစေရေးအတွက် -

(က) ယင်းတို့သည် အမြဲတမ်းနေရပ်ရှိ မဲစာရင်းဖြင့် ထိုမဲဆန္ဒနယ် အသီးသီးတွင်ရွေးကောက်ခံမည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များကို မဲပေးလိုပါက အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည် -

(၁) မိမိတို့၏အမြဲတမ်းနေရပ်သို့သွားရောက်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသည့်နေ့ မတိုင်မီ သတ်မှတ်ရက်အတွင်း ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ၌ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးခြင်း၊

(၂) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့၌ မိမိ၏ အမြဲတမ်းနေရပ်ရှိ သတ်မှတ်ထားသည့် မဲရုံတွင် ကိုယ်တိုင် သွားရောက် ဆန္ဒမဲပေးခြင်း။

(ခ) ယင်းတို့သည် မိမိတို့၏ အမြဲတမ်းနေရပ်သို့ သွားရောက်ပြီး မဲပေးလိုခြင်းမရှိပါက မိမိတို့ရောက်ရှိနေသော မဲဆန္ဒနယ်တွင် ရွေးကောက်ခံသော လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်လောင်းများကို ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ခွင့် ရရှိစေရန် ယင်းတို့အတွက် မဲစာရင်း ထည့်သွင်းခြင်း၊ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲလက်မှတ်ဖြင့် ဆန္ဒမဲပေးခြင်း၊ မဲရုံတွင် ဆန္ဒမဲ

လက်မှတ်ဖြင့် ဆန္ဒမဲပေးခြင်းတို့ကို သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်း အတိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

- ၄၇။ (က) ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသည့်အချိန်၌ နိုင်ငံပြင်ပတွင် ရောက်ရှိနေသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏သံအဖွဲ့ဝင်များနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်များ၊ သံရုံးအဖွဲ့ဝင်များနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်များ၊ ပညာတော်သင်များနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်များ၊ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်များ၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် နိုင်ငံပြင်ပတွင် ရောက်ရှိ နေသူများနှင့် အိမ်ထောင်စုဝင်များက သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်များ အတွက် ကြိုတင်၍ ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ရန် ကော်မရှင်က စီစဉ်ပေးရမည်။
- (ခ) နိုင်ငံပြင်ပတွင် ရောက်ရှိနေသော ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူများက ကြိုတင်၍ ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက တာဝန်ယူ ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက် ပေးရမည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
 ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့
 အမိန့်ပြုကြော်ငြာစာအမှတ် / ၂၀၁၇
 ၁၃၇၉ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ရက်
 (၂၀၁၇ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ရက်)

မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာအမျိုးသားကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း

၁။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သည် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၊ ပုဒ်မခွဲ(က) အရ အပ်နှင်းထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံး၍ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မတီကို အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းလိုက်ပါသည်-

(က)	ဒုတိယသမ္မတ	ဥက္ကဋ္ဌ
(ခ)	ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ(၁)
(ဂ)	ဥက္ကဋ္ဌ မြန်မာနိုင်ငံမသန်စွမ်းသူများအသင်းချုပ်	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ (၂)
(ဃ)	ဒုတိယဝန်ကြီး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(င)	ဒုတိယဝန်ကြီး ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(စ)	ဒုတိယဝန်ကြီး ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဆ)	ဒုတိယဝန်ကြီး ပို့ဆောင်ရေးနှင့်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဇ)	ဒုတိယဝန်ကြီး / အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် အလုပ်သမားလှုပ်ရှားကြပ်ရေးနှင့်ပြည်သူ့ အင်အားဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဈ)	ဒုတိယဝန်ကြီး ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ည)	ဒုတိယဝန်ကြီး / အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဋ)	ဒုတိယဝန်ကြီး စီမံကိန်းနှင့်တက္ကသိုလ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဌ)	ဒုတိယဝန်ကြီး / အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဍ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး နေပြည်တော်ကောင်စီ	အဖွဲ့ဝင်
(ဎ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ကချင်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ဏ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်

(တ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ကယားပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ထ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ချင်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ဒ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ခ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(န)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ပ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး မကွေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ဖ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ဗ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး မွန်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ဘ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ရခိုင်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(မ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ယ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(ရ)	လူမှုရေးဝန်ကြီး ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(လ)	အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဝ)	အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(သ)	အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဝန်ထုပ်ဖွဲဖြောင်းဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဟ)	အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် စက်မှုဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(င)	အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(အ)	အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် ဟိုတယ်နှင့် ဝန်ရုံးသွားလာရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ကက)	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်	အဖွဲ့ဝင်
(ခခ)	ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဂဂ)	ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည် နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန	အဖွဲ့ဝင်
(ဃဃ)	ဒေါ်ယုယုသူ	အဖွဲ့ဝင်

(၁၀)	ကိုယ်အင်္ဂါမသန်စွမ်းသူများ ဦးဝဏ္ဏကျော်စွာ	အဖွဲ့ဝင်
(၁၁)	ကိုယ်အင်္ဂါမသန်စွမ်းသူများ ဦးစောသောင်းကြည်	အဖွဲ့ဝင်
(၁၂)	အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းသူများ ဦးသိန်းလွင်	အဖွဲ့ဝင်
(၁၃)	အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းသူများ ဒေါ်အိမ်မြတ်သူအောင်	အဖွဲ့ဝင်
(၁၄)	အကြားအာရုံမသန်စွမ်းသူများ ဒေါ်ရတနာအောင်	အဖွဲ့ဝင်
(၁၅)	အကြားအာရုံမသန်စွမ်းသူများ ဒေါ်ဥမ္မာစိုး	အဖွဲ့ဝင်
(၁၆)	ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းသူများ ဦးနေမျိုးနိုင်	အဖွဲ့ဝင်
(၁၇)	ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းသူများ ဦးကောင်းထက်နိုင်	အဖွဲ့ဝင်
(၁၈)	မသန်စွမ်းမှုတစ်မျိုးထက်ပိုသူ ဒေါက်တာဇော်မိုးအောင်	အဖွဲ့ဝင်
(၁၉)	အစိုးရမဟုတ်သောလူမှုအဖွဲ့အစည်း ဦးညွန့်အောင်	အဖွဲ့ဝင်
(၂၀)	အစိုးရမဟုတ်သောလူမှုအဖွဲ့အစည်း ဦးကျော်ကျော်	အဖွဲ့ဝင်
(၂၁)	အစိုးရမဟုတ်သောလူမှုအဖွဲ့အစည်း ဦးမြတ်ဦး	အဖွဲ့ဝင်
(၂၂)	အစိုးရမဟုတ်သောလူမှုအဖွဲ့အစည်း ဦးဆလှိုင်ဇော်နီကျွေး	အဖွဲ့ဝင်
(၂၃)	စေတနာ့ဝန်ထမ်းပုဂ္ဂိုလ်များမှ ရွေးချယ်ခြင်းခံရသူများ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးသန့်အောင် (ငြိမ်း)	အဖွဲ့ဝင်
(၂၄)	စေတနာ့ဝန်ထမ်းပုဂ္ဂိုလ်များမှ ရွေးချယ်ခြင်းခံရသူများ ဦးထာအုပ်	အဖွဲ့ဝင်
(၂၅)	စေတနာ့ဝန်ထမ်းပုဂ္ဂိုလ်များမှ ရွေးချယ်ခြင်းခံရသူများ ဦးသိန်းဟန်သူ	အဖွဲ့ဝင်
(၂၆)	စေတနာ့ဝန်ထမ်းပုဂ္ဂိုလ်များမှ ရွေးချယ်ခြင်းခံရသူများ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည် နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန	အတွင်းရေးမှူး
(၂၇)	အတွင်းရေးမှူး မြန်မာနိုင်ငံမသန်စွမ်းသူများအသင်းချုပ်	တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး

၂။ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မတီသည် မိမိ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တစ်နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ် အစီရင်ခံတင်ပြရမည်။

သင်ရိုး (၃)

သင်ခန်းစာ (၁) - နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ထိရောက်သောခေါင်းဆောင်မှု

ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်များ

ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်များအတွက် ဖြစ်ရပ်များ

ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှု လုပ်ငန်းမှတ်စုစာရွက်

ဂျူးဒစ် ဟယူးမန်း (Judith Heumann)

ဂျူးဒစ် ဟယူးမန်း (Judith Heumann) သည် နိုင်ငံတကာ၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရသော မသန်စွမ်း အသိုက်အဝန်းမှ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး၊ မသန်စွမ်းသူများ၏ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးအတွက် တစ်ဘဝလုံး မြှုပ်နှံ၍ လှုပ်ရှားအရေးဆိုနေသူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ သူမသည် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ နိုင်ငံတကာ မသန်စွမ်း အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သူမသည် ကမ္ဘာ့ ဘဏ်၏ ခြားနားသန်စွမ်းမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ် ၏ ပထမဆုံး အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်သည်။

ဟယူးမန်းသည် အခန်း ၅၀၄ ဆိုင်ရာ ထိုင်သပိတ်ကို ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊ ဘာကလေ တွင် ပြုလုပ် ခဲ့သဖြင့် လူသိများကျော်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ တွင် လူဦးရေ ၁၅၀ ခန့် ပါဝင်သော မသန်စွမ်း သူများအခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများက ဆန်ဖရန်စစ္စကိုရှိ ပြည်ထောင်စုအဆောက်အအုံ၏ လေးလွှာကို ၂၅ ရက် တိုင်တိုင် ဝင်ရောက်နေရာယူခဲ့ကြသည်။ သမ္မတ ဂျင်မီကာတာ အနေဖြင့် အတည်ပြုပြီး လေးနှစ်ခန့် ကြာမြင့် နေပြီ ဖြစ်သော မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေး ကို ကာကွယ်ပေးသည့် ဥပဒေကို အကောင်အထည် မဖော် မြင်။ အဆိုပါ အဆောက်အအုံမှ ထွက်ခွာခြင်း မပြုဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အမေရိကန်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းနိုင်ငံသားများ မဟာမိတ်အဖွဲ့ (ACCD) က ဥပဒေကို လက်မှတ်ရေးထိုးအကောင်အထည်ဖော်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့ နောက် ဆုံး ထား၍ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းမပြုလျှင် မဟာမိတ်အဖွဲ့ အနေဖြင့် ဆက်လက်တောင်းဆို တိုက်ပွဲဝင်ရမည် ဟု ပြောကြားထားသည်။ သတ်မှတ်ရက်ရောက်သည့်တိုင် အကြောင်းပြန်ကြားခြင်း မပြုသည့်အခါ မသန်စွမ်း သူများနှင့် ၎င်းတို့ အား ထောက်ခံသူများက နိုင်ငံတဝန်းရှိ HEW ရုံးများတွင် ဝင်ရောက်နေရာယူပြီး ထိုင်သပိတ် ဆင်နွှဲတော့သည်။ ထိုင်သပိတ်အများစုသည် တစ်ရက် မှ နှစ်ရက် တိုင် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး၊ ဆန်ဖရန်စစ္စကို မြို့ တွင် မှ တစ်လနီးပါး ကြာမြင့်ခဲ့သည်။ ထိုင်သပိတ် ဆင်နွှဲခြင်းကြောင့် မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတို့ သည် စုပေါင်းအင်အားတစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဂျူးဒစ်ဟယူးမန်း ပြောခဲ့ သည်မှာ "အကြားအာရုံရှိ တဲ့သူများ၊ အမြင်အာရုံရှိ တဲ့သူများ၊ ဘီးတပ်ကုလားထိုင်အသုံးပြုနေရသူများ၊ မသန်စွမ်းသူ စစ်မှုထမ်းဟောင်းများ၊ စိတ်ရောဂါ ခံစားနေရသူများ နှင့် အခြားအခြားသော ထောက်ခံသူ များသည် အတူတကွရှိမှုကို ပြသနိုင်ခဲ့ပါသည်" ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အတွေ့အကြုံက ခိုင်မာသော စည်းလုံး ညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။

အခြားသော နည်းဗျူဟာများစွာထဲမှ ထိုင်သပိတ်ဆင်နွှဲရန် ရေးချယ်ခဲ့မှုသည် ထင်ရှားသောပြယုဂ် တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ နှစ်များအတွင်းက နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင်လည်း ထိုင်သပိတ်များကို ဆင် နွှဲခဲ့သည်။ ပို၍အရေးပါသည့်အချက်မှာ၊ ထိုင်သပိတ်ဆင်နွှဲခြင်းဖြင့် မသန်စွမ်းသူများသည် အများထင်မြင် ထားသကဲ့သို့ အားနည်းသူများ၊ မိမိကိုယ်ကို အားမကိုးနိုင်သူများ၊ သနားစရာ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဟူသော အမြင်များကို ချေဖျက်နိုင်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

၁၉၇၃ ခုနှစ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အခန်း ၅၀၄ သည် မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ် (CRPD) ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သည့် မသန်စွမ်းသူ အမေရိကန်နိုင်ငံ သားများဆိုင်ရာ ဥပဒေ (ADA) ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်များစွာ အထောက်အကူပြုခဲ့ပါသည်။

"ထိုင်သပိတ်များ ဆင်နွှဲခြင်းမှဆင့် ကျွန်ုပ်တို့ သည် ဒီနိုင်ငံသူများအဖြစ်မှ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအဖြစ် သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ မသန်စွမ်းသူများသည် မိမိတို့ ၏ ကံကြမ္မာနှင့်ပတ်သတ်သည့် ကိစ္စရပ်များ ပေါ်တွင် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် လုပ်ဆောင်ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပြီး၊ တန်းတူညီမျှမှုတိုက်ပွဲတွင်လည်း ခေါင်းဆောင်မှု နေရာက ပါဝင် နိုင်ခဲ့ကြောင်းကို တစ်နိုင်ငံလုံးသို့ ပြသ၍ သတင်းစကားပါးနိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။" ဂျူးဒစ် ဟယူးမန်း

Nelson Mandela

နယ်လ်ဆင်မန်ဒဲလား

နယ်လ်ဆင်မန်ဒဲလားသည် ကမ္ဘာ့ အကြည်ညိုလေးစားရဆုံး တိုင်းကျိုးပြည်ပြုခေါင်းဆောင် တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ လူဖြူ-လူမဲ ခွဲခြားမှုကို တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွင် အဆုံးသတ်စေခဲ့သူဖြစ်ပြီး၊ လူမျိုးစုံပါဝင်သော ဒီမိုကရေစီကို ထွန်းကားစေခဲ့သူ တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၇ နှစ်တိုင် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချ ခံခဲ့ရပြီး ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။ ထောင်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်ပြီး လေးနှစ်အ ကြာတွင် တောင်အာဖရိက၏ ပထမဆုံး လူမဲသမ္မတဖြစ်လာကာ၊ ပဋိပက္ခများအဆုံးသတ်၍ ငြိမ်းချမ်းရေး အတွက် ရှေ့ဆောင်ဦးရွက်ပြုသည့် ပြယုဂ်တစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးနိဒါန်းလ်ဆု ကို မျိုးမြင့်ခံခဲ့ရသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မန်ဒဲလားသည် အာဖရိက အမျိုးသားကွန်ဂရက်စ်ကို ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး၊ အာဖရိကအမျိုးသား ကွန်ဂရက်စ်၏ လူငယ်အဖွဲ့ ချုပ်ကို အခြားသူများနှင့်အတူ ပူးတွဲတည်ထောင်ခဲ့သည်။ မစ္စတာမန်ဒဲလားသည် သူ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ မိတ်ဆွေဖြစ်သည့် မစ္စတာ အိုလီဗာတန်ဘို နှင့်အတူ လူဖြူလူမဲခွဲခြားသည့်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။ လူဖြူလူမဲခွဲခြားသည့်စနစ်သည် လူဖြူများကြီးစိုးသော အမျိုးသားပါတီတည်ဆောက် ထားသောစနစ်ဖြစ်ကာ၊ လူမဲများကို ဖိနှိပ်ခွဲခြားသည့်စနစ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် မစ္စတာမန်ဒဲလားသည် အခြားသော တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ၁၅၅ ယောက် နှင့်အတူ နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှု ဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရသည်။ လေးနှစ်ကြာသည့်အခါ တရားရုံးမှ အမှုပိတ်သိမ်းခဲ့သည်။

လူဖြူလူမဲခွဲခြားမှုအား ဆန့်ကျင်သည့်လှုပ်ရှားမှု အားကောင်းလာသည်နှင့်အတူ လူမဲများ နေထိုင်အလုပ်လုပ် နိုင်သည့် နေရာများကို ခွဲခြားသတ်မှတ်သည့် အာဏာရှင် ဥပဒေများကိုအဓိက ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၆၀ခုနှစ်တွင် အာဖရိကအမျိုးသားကွန်ဂရက်စ်သည် မတရားအသင်းအဖြစ် ကြေညာခံရပြီး၊ မန်ဒဲလား သည် ပြေအောက်တော်လှန်ရေးသို့ ဝင်ရောက်သွားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ငြိမ်းချမ်းသော တော်လှန်ရေးလည်း ဆုံးခန်းတိုင်ခဲ့သည်။ အာဖရိကအမျိုးသား ကွန်ဂရက်စ်၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသည့် မန်ဒဲလားသည် အစိုးရ၏ စီးပွားရေးကို နှောင့်ယှက်သည့် လှုပ်ရှားမှုများ စတင်ခဲ့သည်။ များမကြာမီတွင် မန်ဒဲလားအဖမ်းခံရပြီး အစိုးရအားနှောင့်ယှက်ဖျက်စီးလိုသောသူ နှင့် အစိုးရအား အကြမ်းဖက်ဖြုတ်ချရန်ကြိုးစားသူဟု တရားစွဲ ခံခဲ့ရသည်။ ရော်ဘင်ကျွန်းတွင် မန်ဒဲလား ထောင် ၁၈ နှစ် ကျခံရပြီး၊ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် ဝိုလီစ်မိုး အကျဉ်းထောင် သို့ ရွှေ့ပြောင်းခံရသည်။

မန်ဒဲလားအပါအဝင် အာဖရိကအမျိုးသားကွန်ဂရက်စ်မှ ခေါင်းဆောင်များသည် ထောင်တွင်းတွင် အကျဉ်းကျနေစဉ် နှင့် ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် ပြည်ပြေးအဖြစ် နေထိုင်နေစဉ်၊ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ၏ လူမဲ မြို့ နယ်များမှ လူငယ်များသည် အုပ်ချုပ်သူ လူဖြူလူနည်းစုများကို တော်လှန်ခဲ့ကြသည်။ ကျောင်းသားများ၏ လှုပ်ရှားမှုကို ခြုံခွင်းမခံရမီတွင်ပင်၊ ရာပေါင်းများစွာသော လူမဲများ အသတ်ခံရပြီး ထောင်ပေါင်းများစွာ ထိခိုက် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

၁၉၈၀ တွင် ပြည်ပတွင် တိမ်းရှောင်နေသော မစ္စတာတန်ဘိုသည် လူဖြူလူမဲခွဲခြားမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် လှုပ်ရှား မှုကို နိုင်ငံတကာအဆင့်တွင် စတင်ခဲ့သည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှု၏ ပြောင်မြောက်သော ဗျူဟာမှာ လှုပ်ရှားမှု၏ အဓိက ဗဟိုချက်ဖြစ်သော မစ္စတာမန်ဒဲလားကို လွှတ်ပေးရန် တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ဗျူဟာ၏ အောင်မြင်မှု အရှိဆုံးအချိန်မှာ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်မြို့ ၊ ရှိ ဝမ်ဘလီ (Wembley) ဖာတ်ရုံတွင် ပြုလုပ်သော ပြဇာတ်တွင်

ဖတ်ရုံထဲရှိ လူပေါင်း ၇၂၀၀၀ အပါဝင် ရှင်မြင်သံကြားမှ ကြည့်ရှုနေကြသည့် သန်းပေါင်းများစွာသော လူများက “နယ်ဆင်မန်ဒဲလားကို လွှတ်ပေး” ဟူသောသီချင်းကို ဖြိုင်တူ သီဆိုခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ လူထုထံမှ လာသော ဖိအားပေးမှုများကြောင့် ကမ္ဘာ့ ခေါင်းဆောင်များသည် ၁၉၆၇ခုနှစ် တွင် လူမျိုးရေးခွဲခြားသော တောင်အာဖရိကအစိုးရအပေါ်တွင် ဝိတ်ဆို့ အရေးယူမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဖိအားများ၏ ရလဒ်အဖြစ် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် သမ္မတ ဒီကလာ့ခ် သည် အာဖရိကအမျိုးသားကွန်ဂရက်စ် ကို တရားဝင် ခွင့်ပြုပေးခဲ့ရသည်။ နယ်လ်ဆင်မန်ဒဲလားလည်း ထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီး၊ တောင်အာဖရိက တွင် လူမျိုးပေါင်းစုံပါဝင်နိုင်သော ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံရေးစနစ်အတွင် ပြောဆိုဆွေးနွေးမှုများ စတင်ခဲ့သည်။

၁၉၉၃ ဒီဇင်ဘာလတွင် မန်ဒဲလားနှင့် ဒီကလာ့ခ် တို့ ငြိမ်းချမ်းရေးနိဒါန်းချုပ်ဆိုချက်ကို ချီးမြှင့်ခံရသည်။ ၅ လအကြာတွင် တောင်အာဖရိက၏ သမိုင်းတစ်လျှောက် ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် လူမျိုးပေါင်းစုံ မဲပေးနိုင်သော ဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပနိုင်ခဲ့ပြီး၊ မစ္စတာမန်ဒဲလားလည်း သမ္မတအဖြစ် တောင်ပြိုကမ်းပြို ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသည်။

“လူတိုင်းလူတိုင်း တန်းတူညီမျှမှု၊ သဟဇာတဖြစ်မှု တို့ နဲ့ အတူ နေထိုင်နိုင်မယ့် လွတ်လပ်တဲ့ လူ့ အဖွဲ့ အစည်းရဲ့ စံနှုန်းတွေ၊ ဒီမိုကရေစီ စံနှုန်းတွေကို ကျွန်ုပ်တို့ ရှင်ဝယ်ပိုက်ထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်သွားလိုတဲ့၊ ရရှိခံစားလိုတဲ့ [လူ့ အဖွဲ့ အစည်းအတွင်းမှ] စံနှုန်းတွေပဲဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လိုအပ်လာရင်တော့၊ ဒါတွေကိုရရှိနိုင်ဖို့ ကျွန်ုပ်တို့နောက်ဆုံးထွက်သက်အထိ တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ ပြင်ဆင်ထားတဲ့ စံနှုန်းတွေ လည်းပဲဖြစ်တယ်။” နယ်လ်ဆင်မန်ဒဲလား

ဆီနာရက်သ် အက်တနာယက် (Senarath Attanayake)

ဆီနာရက်သ် အက်တနာယက် သည် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံရှိ Uva ပြည်နယ်ကောင်စီ၏ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည်။ မသန်စွမ်းနိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်အနေဖြင့် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးများကို အရေးဆိုလှုပ်ရှားနေခြင်းသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားနေသူများအပေါ် များစွာလွှမ်းမိုးမှုရှိပြီး အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ နေရာများ၊ အစိုးရအရာရှိများနှင့် အတူတကွ အလုပ်လုပ်ရသည့်နေရာများတွင် မသန်စွမ်းများနေရာ ရယူ နိုင်လာစေရန် လှုပ်ရှားနေသူများအတွက်လည်း ထင်ရှားသည့် ပြယုဂ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြင့် မသန်စွမ်းလူမှုအသိုက်အဝန်းအတွက် အတားအဆီးများကို လျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အက်တနာယက်ကဲ့သည့် သီရိလင်္ကာတွင် ဘီးတပ်ကုလားထိုင်အသုံးပြုသူအဖြစ် ပထမဆုံး ရှေ့ နေစာမေးပွဲ ကို ဖြေဆိုသူတစ်ယောက်ဖြစ်လာပြီး သီရိလင်္ကာနိုင်ငံရေးတွင် ပထမဆုံးသော မသန်စွမ်းနိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်လာ ပါသည်။ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ၏ ဝန်ကြီးဌာနအဆင့်ရာထူးကို ပထမဆုံး ရယူသော မသန်စွမ်းနိုင်ငံရေး သမားဖြစ်လာသည့် အက်တနာယက်ကဲ့သည့် ၁၉၉၉ မှ ၂၀၀၄ ခုနှစ်အထိ စိုက်ပျိုးရေး၊ ရေလုပ်ငန်း၊ မွေးမြူရေး နှင့် မြေယာ ဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လည်း ကာလတိုတစ်ခု တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ အက်တနာယက်ကဲ့သည့် Uva ပြည်နယ်ကောင်စီ၏ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လေးကြိမ် မြောက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာတွင် သက်တမ်းအရှည်ဆုံး မသန်စွမ်း ရွေးကောက်ခံ နိုင်ငံရေးသမားများထဲမှ တစ်ယောက်ဖြစ်လာခဲ့သည်။

မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် နိုင်ငံရေး နှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ မျက်နှာစာများတွင် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရလာစေရန် အက်တနာယက်ကဲ့သည့် အထူးတလည် အားထုတ်ခဲ့သည်။ UPC တွင် သူ့အား ခန့်အပ်တာဝန် ပေးမှုသည် အဆိုပါ အားထုတ်မှုကြောင့်ဟုပင် ဆိုရမည်။ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်အဖြစ် သူလုပ်ဆောင်ခဲ့ မှုများသည် လူမှုအသိုက်အဝိုင်းအတွင်း မသန်စွမ်းသူများ ပိုမိုပါဝင်လာစေရန် နှင့် ခေါင်းဆောင်မှုကဏ္ဍတွင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခွင့်ရလာစေရန် လုပ်ဆောင်သည့် အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုများ၏ စံပုံစံတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထို့အတွက်ကြောင့်ပင် သူသည် Henry Viscardi Achievement Award ကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရ သည်။ အက်တနာယက်ကဲ့ သည် အားလုံးအကျုံးဝင်အသုံးပြုနိုင်သည့် ပုံစံများကို လက်တွေ့ ဖြစ်လာစေရန် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအတူပင်၊ အစိုးရအရာရှိများနှင့်အတူအလုပ်လုပ်ခြင်းက မသန်စွမ်းသူများအား အများပြည်သူဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများတွင် မည်ကဲ့သို့ ပါဝင်လာစေရန် လုပ်ဆောင်နိုင်သည်ကို ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ ကွန်ဇရင့်များတွင် အလေးပေးဟောပြောမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မဲပေးခြင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းတက်ခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် အတားအဆီးများကို ကြိုတွေ့ ခဲ့ရသူတစ်ယောက်အနေဖြင့် ပြသနိုင်ခဲ့သည်မှာ၊ မသန်စွမ်းသူများသည် နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် သာမကဘဲ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့်လည်း လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိကြောင်း ပင်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သော အက်တနာယက်ကဲ့သည် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံးအနေဖြင့် မသန်စွမ်းများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိသည့် ခရိုင်တစ်ခုကို အောင်မြင်စွာ ဖန်တီးနိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ အတားအဆီးကင်းမဲ့သော လူမှုရပ်ရွာတစ်ခု ဖန်တီးခြင်းက သူ့ကို မဲပေးခဲ့ကြသော သူများ၏ ဘဝများနှင့် ပါဝင်နိုင်မှုများကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ အက်တနာယက်ကဲ့သည် UPC၊ ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာ ရေးအဖွဲ့ အပါအဝင် အခြားသော ကဏ္ဍစုံမှ ပါဝင်သူများနှင့် လက်တွဲ၍ မသန်စွမ်းသူများ နှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများတွက် အသုံးပြုရလွယ်ကူစေသော မြို့ကို သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် Wellawaya မြို့သည် ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာရေး အဖွဲ့၏ ကမ္ဘာ့ သက်ကြီးရွယ်အိုများအထောက်အကူပြုမြို့ များကွန်ယက်၏ အဖွဲ့ဝင်မြို့ တစ်မြို့ ဖြစ်လာ ခဲ့သည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်းကို Moneragala ခရိုင်တစ်ခုလုံးသို့ ချဲ့ထွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံသမိုင်းတွင် ပထမဆုံးအနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူများသည် လူမှုဘဝအထွေထွေရေးရာကိစ္စများတွင် တူညီစွာပါဝင်လာနိုင်

ခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ကျောင်းတက်လျှင်ဖြစ်စေ၊ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများနှင့် အပန်းဖြေအနားယူလျှင် ဖြစ်စေ မသန်စွမ်းသူများသည် အတားအဆီးများမရှိဘဲ ပါဝင်လာနိုင်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်၊ မသန်စွမ်းသူများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တက်ကြွသော ပါဝင်သူများအဖြစ် ထိတွေ့ ဆက်ဆံလာနိုင်ပြီး၊ ၎င်းတို့ အပေါ်ထားရှိသော အထင်အမြင်လွဲမှားမှုများကို ချေဖျက်နိုင်ကာ၊ မိမိတို့ ရပ်ရွာအတွက် တန်ဖိုးရှိသော အထောက်အကူပြုမှုများလုပ်ဆောင်လာနိုင်ခဲ့သည်။

စမစ်သာ ဆာဒါစီဗန် (Smitha Sadasivan)

စမစ်သာ ဆာဒါစီဗန် သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာမဟာမိတ်အဖွဲ့ (ဒီအာရ်အေ)ကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့ သည် မသန်စွမ်းသူများစုပေါင်းတည်ထောင်ထားသော အဖွဲ့ ဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရလာစေရန် ထင်ရှားသော လှုပ်ရှားမှုများကို ပြုလုပ်သည့်အဖွဲ့ ဖြစ် သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ဒီအာရ်အေ သည် မသန်စွမ်းသူများ နိုင်ငံရေးအရ ပါဝင်လာနိုင်စေရန်ရည်ရွယ်သည့် အချက် ၁၂ ချက်ပါ ချာတာတစ်ခုကို ရေးဆွဲခဲ့သည်။ အဆိုပါ ချာတာတွင် မသန်စွမ်းသူများမဲပေးသည့်အခါ တွင်ဖြစ်စေ၊ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် အခါတွင်ဖြစ်စေ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ အထောက်အကူများ ရရှိနိုင်စေရန် အလေးပေးဖော်ပြထားသည်။

ဒီအာရ်အေ၏ အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် အိန္ဒိယရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း အားလုံးအကျုံးဝင်ပါဝင်နိုင်မှု နှင့် အရည်အသွေးပြည့်ဝသော ရွေးကောက်ပွဲ ပါဝင်မှု ဟူသော လမ်းပြမြေပုံတစ်ခုကို ရေးဆွဲပြဌာန်းခဲ့သည်။ အဆိုပါ လမ်းပြမြေပုံတွင် မသန်စွမ်းသူများမဲပေးသည့် အခါ ထောက်အကူပြုမည့် မဲရုံပုံစံကို အလေးပေးဖော်ပြထားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအသိပညာပေးဆိုင်ရာ ရုပ်ပုံ ကားချပ်များအား ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ကမ်ပိန်းကြောင့် တမိလ်နဒူဒေသတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့် ပြန့် ဖြန့် ဝေ နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအတောအတွင်း ဒီအာရ်အေ၏ အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် မဲပေးခန်းများအား အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း ဖြန့် ဝေနိုင်ခဲ့သဖြင့်၊ မသန်စွမ်းသူများ၏ မဲပေးခွင့် ကို ကျယ်ပြန့် စွာအသုံးပြုနိုင်ခဲ့သည်။ ဒေသဆိုင်ရာ သတင်းစာများတွင် ဆောင်းပါးများ၊ အွန်လိုင်းထုတ်ဝေမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ကမ်ပိန်းသည် နေရာဒေသအတော်များများသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဒီအာရ်အေသည်လည်း ကြော်ငြာများ၊ သတင်းစကားတိုများဖန်တီးခဲ့သည်။

ဒီအာရ်အေသည် အိန္ဒိယရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့်အတူ လက်တွဲလုပ်ကိုင်ခဲ့သည့်အတွက် ကော်မရှင်၏ မဲရုံများအား အားလုံးအကျုံးဝင်အသုံးပြုနိုင်ရန်အားထုတ်မှုကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့သည့်အပြင်၊ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒ ရှင်များ အားလုံး ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်မဲပေးနိုင်ရေးအတွက် အဓိကဆက်သွယ်ရမည့်သူများကိုလည်း ခန့် ထားပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ အပြင် လက်ဖြင့်ဖတ်ရှုရသော မဲစာရွက်များ ထုတ်ဝေခြင်း၊ မသန်စွမ်းမဲပေးသူများ အား ဦးစားပေးအဆင့်ထား၍ မဲရုံများတွင် တန်းစီစေခြင်း နှင့် အားလုံးအကျုံးဝင် အသုံးပြုနိုင်သည့် အခြေခံ ထောက်ပံ့မှုများကို တိုးမြှင့်ခြင်းတို့ ကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ မတ်လတွင် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ၎င်း၏ အင်တာနက် ဝဘ်ဆိုက်ကို အများအသုံးပြုနိုင်အောင် လွှင့်တင်မည်ဟု ကြေညာခဲ့ပြီး၊ ထို အတွက် အိုင်ဖက်စ် ၏ နည်းပညာအထောက်အကူများကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အား ဝေမျှနိုင်ခဲ့သည်။ ဒီအာရ်အေသည် မသန်စွမ်း ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ အရေးအတွက်များပြားလာစေရန်လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သလို၊ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အနေဖြင့် မသန်စွမ်းကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ လျှောက်လွှာများကို ရုံးဌာနအတွင်းတွင်သာမက ဘဲ မသန်စွမ်းကိုယ်လှယ်များအနေဖြင့် ရုံးများအား အလွယ်တကူအသုံးပြုခြင်းမရှိပါက ရုံးများ၏ အပြင်ဖက် တွင်ပါ ဖွင့်လှစ်၍ လက်ခံဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဒီအာရ်အေ၏ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အရာရှိများနှင့်ပတ်သတ်၍ အသုံးပြုသော အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုနည်းနာများ တွင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းသွင်းခြင်း နှင့် မဲပေးခြင်းဖြစ်စဉ်တို့ တွင် မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် အိမ်တွင်ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ အင်စတီကျူးရှင်းများတွင် ရှိသည်ဖြစ်စေ ပိုမိုပါဝင်လာနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒီအာရ်အေသည် ဒေသဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ စီအာပီဒီ နှင့် လူငယ်များပြုလုပ်ဖန်တီးထားသော အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းဖြစ်သူ များအကြောင်းရှိကူးထားသည့် ခွဲခွဲယိုယိုများကို အသုံးပြု၍ အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာမသန်စွမ်းဖြစ်သူများ၏ မဲပေးခွင့် ရရှိလာစေရန် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ထံ ချဉ်းကပ်အရေးဆိုခဲ့သည်။ ဒီအာရ်အေသည် Kerala ပြည်နယ်၏ မသန်စွမ်းကွန်ရက်နှင့်ပူးပေါင်းပြီး၊ ပြည်နယ်အတွင်း အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာမသန်စွမ်းဖြစ်သူများအနေဖြင့် မဲဆန္ဒရှင် စာရင်းပေးသွင်းခြင်း ပြုလုပ်နိုင်စေရန် တရားရုံး၏ အမိန့် ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။

"မတူကွဲပြားသည့် မသန်စွမ်းသူများကို ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်လာစေရန်လုပ်ဆောင်ခြင်း နှင့် ၎င်းတို့ ၏ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ခြင်းတို့ သည် မသန်စွမ်းပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ထောင့်ပေါင်းစုံမှ အမှန်တယ် ခံစားရရှိနိုင်ရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အရာပင်ဖြစ်သည်။ သို့ သော်လည်း အမှတ်တစ်ကယ်ပါဝင်မှု ရရှိလာ ဖို့ ဆိုသည်မှာ မသန်စွမ်းပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်၏ အဆင့်တိုင်းတွင် ဖြစ်စေ၊ အခြားသော ဖွံ့ ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်များတွင်ဖြစ်စေ အပြန်အလှန်လေးစားမှု ရှိစွာဖြင့် ပါဝင်ခွင့်ရရှိဖို့ လိုအပ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ပါဝင်ဖို့ ဆိုလျှင် မသန်စွမ်း ပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် နေရာတွင်ဖြစ်စေ၊ သင်တန်းများပို့ ချသည့် အခါတွင်ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေများ၊ပေါ်လစီများကို အကောင်အထည်ဖော်သည့်နေရာ တွင်ဖြစ်စေ၊ ယူအန်စီအာပီဒီ၏ "ကျွန်ုပ်တို့ မပါဝင်ဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ အကြောင်းကို ဘာမှ လုပ်ဆောင်နိုင်မှာမဟုတ်" ဟူသည့် ဆောင်ပုဒ်နှင့်အတူ လုပ်ဆောင်နိုင်ရပါမည်။"

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် အောင်မြင်သော ခေါင်းဆောင်မှု

ဖြစ်စဉ်များ

၁။ မကြာသေးမီက ရွေးချယ်ခံခဲ့ရသော ကိုယ်စားလှယ်သည် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးများနှင့် ပတ်သတ်၍ စိတ်အားထက်သန်နေသည်။ သူသည် မသန်စွမ်းကလေးများအားလုံး ကျောင်းတက်နိုင်ရေးကို အာမခံပေးသည့် ဥပဒေကြမ်းကို ထောက်ခံဆွေးနွေးထားသည်။ သူ၏ မဲဆန္ဒနယ်တွင် မသန်စွမ်းသူများနေထိုင်ကြသည်။ ထိုသူများက ပြောသည်မှာ ဥပဒေကြမ်းသည် မသန်စွမ်းပုဂ္ဂိုလ်များအား အခြားသူများနည်းတူ ပါဝင်ခွင့်ကို ကန့်သတ်ထားသည် ဟုဆိုကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မသန်စွမ်းကလေးများသည် အခြားကလေးများနှင့်အတူ ကျောင်းတက်ခွင့်မရဘဲ၊ သီးသန့် ကျောင်းတွင် တက်ရောက်ကြရမည်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် စဉ်းစားသည်မှာ ကျောင်းမရှိခြင်းထက် ကျောင်းမရှိခြင်းက ပို၍ကောင်းသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေကြမ်းကို ထောက်ခံရမည်ဟု စဉ်းစားခြင်းဖြစ်သည်။ သူ၏ ခေါင်းဆောင်မှုသည် ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှုအဖြစ် ယူဆနိုင်ပါသည်။

၂။ သန့်ရှင်းသောဘောက်ရေသန့်ကို ရွာနေသူအားလုံးထံသို့ ပေးဝေမည့် စီမံကိန်းတစ်ခုကို ကျေးရွာသူကြီးက ကြပ်မတ်နေသည်။ သူမသည် အားလုံးတက်ရောက်နားထောင်နိုင်သော နေရာတွင် ကျေးရွာလူထုနှင့် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုကို ကျင်းပသည်။ ဆွေးနွေးပွဲအတွင်းပြောပြချက်များအရ အချို့သော ရွာသားများသည် စီမံကိန်းကိုထောက်ခံကြသည်။ ကျေးရွာရှိ မသန်စွမ်းသူများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များက အဆိုပါ စီမံကိန်းကို မနှစ်သက်ကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် ရေသန့်ကို မည်သည့်နေရာမှ ရယူရမည်ကို ဖတ်ရှုနိုင်ခြင်းမရှိသည့် အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာလူထုနှင့်ဆွေးနွေးပွဲပြီးဆုံးသည့်အခါ ရွာသူကြီးသည် မသန်စွမ်းအဖွဲ့နှင့်သီးသန့်တွေ့ဆုံပြီး သတင်းအချက်အလက်များကို ထပ်မံမေးမြန်းကာ၊ စီမံကိန်းကို လူတိုင်းအသုံးပြုနိုင်စေရန် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို အကြံဉာဏ်များ ရယူခဲ့သည်။ ဤဖြစ်ရပ်အရ ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှုကို သူကြီးက အသုံးပြုခဲ့သည်ဟု ထင်ပါသည်။

၃။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်နေသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ယောက်သည် မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သတ်ပြီး စီအာပီဒီ နှင့် ပြန်မာနိုင်ငံ၏ မသန်စွမ်းဥပဒေများကို ကိုးကားကာ ပြောင်မြောက်သော မိန့်ခွန်းများ ပြောကြားသွားသည်။ သို့သော်လည်း သူ၏ မိန့်ခွန်းတိုင်းတွင် လက်ဟန်ပြဘာသာစကားဖြင့် ပြန်ဆိုခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း စကားစစ်ထိုးပွဲတစ်ခုတွင် သူ၏ပြိုင်ဖက်က ထိုအချက်ကို ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။ အဆိုပါ ထောက်ပြချက်နှင့်ပတ်သတ်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကလက်ဟန်ပြဘာသာစကား အတွက် ဘာသာပြန်မှားလျှင် ငွေကြေးအကုန်အကျများသည့်အတွက် မထည့်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော်လည်း သူ၏မိန့်ခွန်းများတွင် လက်ဟန်ပြဘာသာစကားအတွက် ဘာသာပြန်ထားရှိရန် အရေးကြီးကြောင်းကို ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့ကြောင်း တုန့်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်သည် ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှုဖြစ်ပါသည်။

၄။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော မသန်စွမ်းကိုယ်စားလှယ်တစ်ယောက်သည် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှု နှင့် ပတ်သတ်၍ သိရှိနားလည်ထားခြင်းမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူမ ရွေးကောက်မခံမီက မသန်စွမ်း အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သတ်မှု အားနည်းခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သူမကိုယ်တိုင် မသန်စွမ်းဖြစ် နေသောကြောင့် မသန်စွမ်းဖြစ်မှုအမျိုးအစားအားလုံးအတွက် မူဝါဒများချမှတ်နိုင်သည်ဟု သူမ၏ လုပ်ဖော် ကိုင်ဖက်များကို ပြောပြခဲ့သည်။ သူမ၏ ခေါင်းဆောင်မှုသည် ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှုဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် အောင်မြင်သော ခေါင်းဆောင်မှု

ကျွန်ုပ်၏ ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အချင်းများ	တိုးတက်လိုသော ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အချင်းများ

သင်ခန်းစာ (၂) - မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း

ပန်းတိုင်တစ်ခုချမှတ်ခြင်း

မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း

- မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှု ဆိုသည်မှာ မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် မိမိ၏ အရည်အချင်းများ အပေါ် လက်တွေ့ကျပြီး အပြုသဘောဆောင်သည့် ရှုထောင့်မျိုးမှ ကြည့်တတ် လာစေသည့် သဘောထားအမြင် တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။
- မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုဆိုသည်မှာ မိမိယုံကြည်သည့်အတိုင်း ခြံမြဲခိုင်ကြံ့စွာ ဆွဲကိုင်ပြောဆိုခြင်း၊ အကောင်းမြင်ပါဒ်၊ စိတ်အားထက်သန်မှု၊ ချစ်ချစ်ခင်ခင်ရှိခြင်း၊ ဂုဏ်ယူတတ်ခြင်း၊ သူတစ်ပါး အပေါ်အမှီခိုကင်းခြင်း၊ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်ခြင်း၊ ဓလဒ်မှုကိုကိုင်တွယ် နိုင်သည့်စွမ်းရည်၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရင့်ကျက်မှု စသည့် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးများ ရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း

ပန်းတိုင် တစ်ခု ချမှတ်ခြင်း

၁။ အောက်တွင် သင်၏ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်အား ရေးသားပါ။

၂။ သင်၏ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ကို ရရှိနိုင်ရန်အတွက် မည်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ သင်လိုအပ်မည်နည်း။

သင်ခန်းစာ (၃) - အများပြည်သူရှေ့တွင် စကားပြောခြင်း

အများပြည်သူရှေ့တွင် စကားပြောခြင်းအတွက် ရမှတ်ကတ်များ

အများပြည်သူရှေ့တွင် စကားပြောခြင်း အကြံပြုချက်များ

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထိရောက်ကောင်းမွန်သော ဆွေးနွေးတင်ပြ ခြင်းများ

အောက်ပါ ဇယားကွက်အတွင်းတွင် အဖွဲ့မှ ဆွေးနွေးချက်များအပေါ်တွင် မှတ်ချက်ပြုပေးပါ။
အဖွဲ့နံပါတ် - -----

<p>ခန္ဓာကိုယ်အမူအရာပြ ဘာသာစကား</p>	
<p>နှုတ်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း</p>	
<p>စကားပြောဆိုသည့် အကြောင်းအရာ</p>	
<p>ပို့ချပြောဆိုသည့် နည်းလမ်း</p>	
<p>ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု</p>	

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထိရောက်ကောင်းမွန်သော ဆွေးနွေးတင်ပြ ခြင်းများ

အောက်ပါ ဇယားကွက်အတွင်းတွင် အဖွဲ့မှ ဆွေးနွေးချက်များအပေါ်တွင် မှတ်ချက်ပြုပေးပါ။
အဖွဲ့နံပါတ် - -----

<p>ခန္ဓာကိုယ်အမူအရာပြ ဘာသာစကား</p>	
<p>နှုတ်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း</p>	
<p>စကားပြောဆိုသည့် အကြောင်းအရာ</p>	
<p>ပို့ချပြောဆိုသည့် နည်းလမ်း</p>	
<p>ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု</p>	

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထိရောက်ကောင်းမွန်သော ဆွေးနွေးတင်ပြ ဖြစ်ပျား

အောက်ပါ ဇယားကွက်အတွင်းတွင် အဖွဲ့မှ ဆွေးနွေးချက်များအပေါ်တွင် မှတ်ချက်ပြုပေးပါ။
အဖွဲ့နံပါတ် - -----

<p>ခန္ဓာကိုယ်အမူအရာပြ ဘာသာစကား</p>	
<p>နှုတ်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း</p>	
<p>စကားပြောဆိုသည့် အကြောင်းအရာ</p>	
<p>ပို့ချပြောဆိုသည့် နည်းလမ်း</p>	
<p>ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု</p>	

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထိရောက်ကောင်းမွန်သော ဆွေးနွေးတင်ပြ ခြင်းများ

အောက်ပါ ဇယားကွက်အတွင်းတွင် အဖွဲ့မှ ဆွေးနွေးချက်များအပေါ်တွင် မှတ်ချက်ပြုပေးပါ။
အဖွဲ့နံပါတ် - -----

<p>ခန္ဓာကိုယ်အမူအရာပြ ဘာသာစကား</p>	
<p>နှုတ်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း</p>	
<p>စကားပြောဆိုသည့် အကြောင်းအရာ</p>	
<p>ပို့ချပြောဆိုသည့် နည်းလမ်း</p>	
<p>ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု</p>	

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထိရောက်သော ပြောဆိုတင်ပြမှုများ

အများပြည်သူရှေ့တွင် စကားပြောခြင်းအတွက် အကြံပြုချက်များ

ခန္ဓာကိုယ်အမူအရာပြ ဘာသာစကား နှင့် ပုံရိပ်

- မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်စိတ်ချမှု ရှိပါ။
- မတ်တပ်ရပ်သည်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို မတ်မတ်ထားပါ။
- ပရိသတ်များနှင့် မျက်လုံးချင်းဆုံးအောင် ကြည့်ပေးပါ။
- ပြုံးပါ။
- မိမိတက်ရောက်သော အခမ်းအနားနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိပြီး သက်တောင့်သက်သာဖြစ်သော ဝတ်စုံကို ရွေးချယ်ဝင်ဆင်ပါ။
- အလွန်အမင်း လှုပ်ရှားမှုမပြုပီစေရန် သတိပြုပါ။ (ဥပမာ-လက်ဝှေ့ ရမ်းပြခြင်း)

နှုတ်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း

- စကားပြောလျှင် ဖြေးဖြေးနှင့် ရှင်းလင်းစွာပြောပါ။ ပြောသူအတွက်မှာမူ အရမ်းနေးကွေးသည်ဟု ထင်နိုင်သော်လည်း၊ နားထောင်သော ပရိသတ်စက်မှုကြည့်လျှင် မနေးကွေးပါ။
- စကားပြောရာတွင် အသံကို ကွယ်ကွယ်ပြောပါ။ သို့ မှသာ နောက်ဖက်တွင်ရှိသော ပရိသတ်များ ကြားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ပွဲမစီတွင် သင့်မိတ်ဆွေများနှင့်အတူ ဇလကျင့်ပါ။
- စကားလုံးရွေးချယ်မှုအတွက် ကြိုတင်စဉ်းစားပါ။

မိမိ၏ အနေအထားကို အားနည်းစေမည့် အပြောအဆိုများကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။

- "ကျွန်ုပ်/ကျွမ အလေးများ ထပ်ဖြည့်မယ်ဆိုရင် အဆင်ပြေနိုင်မလား" ဆိုသည့် ပုံစံမျိုးမပြောပါနှင့်။ "ကျွန်ုပ်/ကျွမ အထပ်ဖြည့်ပြောချင်ပါတယ်" ဆိုသည့် ပုံစံမျိုးပြောပါ။
- ကိုယ့်ကိုကိုယ် အလွန်အမင်း မနှိမ့်ချပါနှင့်။ စကားပြောနိုင်သည့်အခွင့်အရေး သင့်ထံတွင်ရှိပါသည်။
- တောင်းပန်စကားကို မလိုအပ်ဘဲ ထပ်ခါတလဲလဲ မပြောပါနှင့်။ ဥပမာ "တောင်းပန်ပါတယ်၊ ကျွန်ုပ်/ကျွမ ဒါကို ရှင်းအောင်ပြောခဲ့ဘူး" ဟုမပြောပါနှင့်။ "ကျွန်ုပ်/ကျွမ ရှင်းအောင်ပြောပြပါမယ်" ဟု အစားထိုးပြောနိုင်ပါသည်။
- သင်ဆိုလိုသည့် အကြောင်းအရာကိုသာ ပြောဆိုပါ။ "ကျွန်ုပ်/ကျွမ အလေးတော့ပြောချင် ပါတယ်" ဟုပြောမည့်အစား "ကျွန်ုပ်/ကျွမ ဒါကို ပြောချင်ပါတယ်" ဟု ပြတ်ပြတ်သားသားပြောပါ။

စကားပြောသည့် အကြောင်းအရာ

- သင်၏ ပရိသတ် နှင့် သင်ပေးမည့် သတင်းစကားကို သိရှိထားပါ။
- သင်ပြောမည့် မိန့်ခွန်း/စကား ကို ကြိုတင် တည်ဆောက်ထားပါ။
- မိတ်ဆက် (ပရိသတ်၏ အာရုံကို ရယူပါ။ သို့ မဟုတ် ပရိသတ်ကို မိတ်ဆက်စကား ပြောပါ။)
- သင်၏ အဓိကသတင်းစကား (သင့်အနေဖြင့် ပရိသတ်ကို အဓိက ပြောဆိုလိုသည့် အကြောင်းအရာ)
- နိဂုံးချုပ် (သင်ပြောခဲ့သော အကြောင်းအရာများကို အနှစ်ချုပ်ပြောကြားပြီး၊ ပရိသတ်အား မည်သည်တို့ ကို လုပ်ဆောင်စေလိုကြောင်း ပြောကြားပါ။)

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထိရောက်သော ပြောဆိုတင်ပြမှုများ

ပြောဆိုသည့် နည်းလမ်းများ

- သင်ပြောမည့် မိန့်ခွန်း/စကား ကို မဖတ်ပါနှင့်။ ထိုသို့ ဖတ်ကြားပြခြင်းက ပရိသတ်ကို ပြင်ရိစေပါသည်။
- သင်ပြောမည့် မိန့်ခွန်း/စကားကို မကျက်ပါနှင့်။
- သင်ပြောမည့် မိန့်ခွန်း/စကား ကို စာရွက်ပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ကဒ်ပေါ်တွင် ဖြစ်စေ မှတ်စုတိုတစ်ခုထုတ်၍ ပြင်ဆင်ပါ။
- အမြင်အာရုံကို အထောက်အပံ့ပေးမည့် ပစ္စည်းများကို အသုံးပြုရန် စဉ်းစားပါ။
- လူများတွင် မတူညီသော လေ့လာမှုပုံစံအမျိုးမျိုးရှိသည်ကို သတိရပါ။

လေ့ကျင့်ရန်အတွက် အကြံပြုချက်များ

- တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ရှေ့တွင် လေ့ကျင့်ပါ။
- သင်၏ တင်ပြမှု မစီ ညတွင် ကောင်းမွန်စွာ အိပ်စက်ပါ။
- သင့်တော်သော အချိန်တွင် ရောက်ရှိနိုင်ရန် ကြိုးစားပါ။
- သင်၏ မိန့်ခွန်း/စကား ပြောဆိုမှုမစီတွင် ပရိသတ်ထံမှ အချို့ နှင့် ရင်းနှီးစွာ တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ပါ။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းက မိမိနှင့် ပရိသတ်အကြား နွေးထွေးမှုကို ရရှိစေသည်။
- အသက်ဝေ ရှပါ။
- ပြုံးပါ။
- အချိန်ယူပါ။

သင်ခန်းစာ (၄) - အစည်းဝေးများစီစဉ်ခြင်းနှင့် ကြိုတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အစည်းဝေးများစီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် အကြံပြုချက်များ

သင်ခန်းစာ (၅) - အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအားစာဖြင့်
ရေးသားဆက်သွယ်ခြင်း

စာဖြင့်ရေးသား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် စာမူကြမ်းပုံစံ

စာဖြင့်ရေးသား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် လုပ်ငန်းမှတ်တမ်းစာရွက်

မြန်မာနိုင်ငံမသန်စွမ်းသူများ ရေ့ဆောင်အဖွဲ့
Myanmar Independent Living Initiative(MILI)

No.17/19, Thar-yar-aye Street, Quarter-3,
Thamine, Mayangone township, Yangon.
Ph: +95-1-9669. Fax : +95 - 1 - 661969

Email : info@mili.org.mm

Website : www.mili.org.mm

Facebook Page : Myanmar Independent Living Initiative

စာအမှတ် - 132 /POL/MRIR-2/MILI/2018

ရက်စွဲ - ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် လ (၆) ရက်နေ့

သို့

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ဦးစီးဌာန

လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ နေပြည်တော်

အကြောင်းအရာ။ ။ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာ စာမူတောင်းခံခြင်း။

၁။ မြန်မာနိုင်ငံ မသန်စွမ်းသူများရေ့ဆောင်အဖွဲ့(MILI)သည် လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန ဦးဆောင်လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူကာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စု မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့က မှတ်ပုံတင်အမှတ်(၁/ပြည်တွင်း/၀၆၅၁)ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုထားသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

၂။ ဤအဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ တန်းတူညီမျှရရှိရေး လိုအပ်သော ဝန်ဆောင်မှုများ ခံစားရရှိလာရေးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အများ နည်းတူ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်၍ ဖွဲ့ ဖြန့်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးမဏ္ဍိုင် သုံးရပ်ဖြင့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ မသန်စွမ်းသူများ ကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်သည့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

၃။ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား မြန်မာနိုင်ငံမသန်စွမ်းသူများရေ့ဆောင်အဖွဲ့က (၁၅-၁၂-၂၀၁၇)နေ့ တွေ့ဆုံ ဂါရုပြုစဉ်က တင်ပြခွင့်ပြုချက်တောင်းခံခဲ့သည့် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေ ကို အင်္ဂလိပ် မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ပြီး မသန်စွမ်းသူများ၏ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မိတ်ကော် အဖွဲ့အစည်းများထံ ဖြန့်ဝေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဤအဖွဲ့က စတင်ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမသန်စွမ်းသူများ ရေ့ဆောင်အဖွဲ့
Myanmar Independent Living Initiative(MILI)

၄။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေ ။ မန်မာ အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာစာမူများ၏ soft copy ကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

လေးစားစွာဖြင့်

နေလင်းစိုး
အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ
မြန်မာနိုင်ငံမသန်စွမ်းသူများရေ့ဆောင်အဖွဲ့

မိတ္တူကို -

- (၁) လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးရုံး၊
- (၂) ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများဌာနခွဲ
- (၃) ရုံးလက်ခံ
-

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
စာဖြင့်ရေးသား ဆက်သွယ်ခြင်း

သင်၏ အဖွဲ့အား စာနှင့်ပါတ်သက်၍ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် တောင်းဆိုထားသည့်အတိုင်း အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

၁။ မည်သူထံ ပို့သည့်စာဖြစ်သနည်း။

၂။ ဖြေရှင်းပေးစေလိုသည့် ပြဿနာက ဘာလဲ။

၃။ ဤတစ်စုံတစ်ယောက်/ များ/ အဖွဲ့အစည်းသည် ပြောင်းလဲနိုင်ရန်အတွက် ဘာကြောင့် အဓိကအခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေသနည်း။

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
စာဖြင့်ရေးသား ဆက်သွယ်ခြင်း

၄။ အဆိုပြု တင်ပြထားသည့် ခြေရှင်းချက်က ဘာလဲ။

၅။ သင့်အနေဖြင့် ခြုံငုံသုံးသပ်ကြည့်လျှင် ယခုစာသည် အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည့် အလားအလာ ရှိနိုင်ပါသလား။ ကျေးဇူးပြု၍ အောက်တွင် စက်ဝိုင်းတစ်ခု ဝိုင်းပြပါ။

ဖြစ်နိုင်ချေ သိပ်မရှိ

ဖြစ်နိုင်ချေ မရှိ

အနည်းငယ်ရှိ

ဖြစ်နိုင်ချေ ရှိ

၆။ အဆိုပြုတင်ပြထားသည့်အတိုင်း အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ပိုမိုအလားအလာရှိစေရန် ဤစာအား မည်သည့်အရာများ ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင်သင့်သနည်း။

သင်ခန်းစာ (၆) - ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ရပ်များ

အားလုံးအကျုံးဝင်သော နိုင်ငံရေးသိပ္ပံအား
လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ခြင်း
ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ခြင်း

ကွန်ယက်ချိတ်
ဆက်သော
ခြံစိုက်
တစ်ခုဟုတ်
ပါသလား။

၁။ ရုံးတွင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ယောက်၏ မွေးနေ့ ကျင်းပခြင်း။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၂။ ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေ၏ ပါတီပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၃။ သံရုံးတွင်း ကျင်းပသော ပွဲတစ်ခု။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၄။ ဆရာတစ်ယောက်နှင့် တွေ့ဆုံပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၅။ ခရီးထွက်ရာမှ ပြန်လာသော မိသားစုဝင်အား ကြိုဆိုပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၆။ နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခု၏ စုဝေးပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၇။ သင့် အိမ်ထောင်ဖက်၏ မွေးနေ့ ပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၈။ ရုပ်ရှင်ရုံတွင် ရုပ်ရှင်ကြည့်ခြင်း။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၉။ သင့်အဖွဲ့ အတွက် ချန်ပီယံပြိုင်ပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၁၀။ သင့်ရွာတွင် ပြုလုပ်သော လှူထုပွဲ ဆုံပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၁၁။ ကုန်တိုက်တွက် ငွေရှင်းချိန် တန်းစီစောင့်ဆိုင်းနေခြင်း။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။
၁၂။ နှစ်သစ်ကြိုဆိုပွဲ။	ဟုတ်ပါသည်။ မဟုတ်ပါ။

သင်ခန်းစာ (၇) - ကဏ္ဍစုံမှ ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ထိတွေ့
ဆက်ဆံခြင်း သိမ်မွေ့သော သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ
အရေးဆို လှုပ်ရှားမှု

သိမ်မွေ့သော သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် ထိတွေ့သော အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်စဉ်များ

သိမ်မွေ့သော သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် ထိတွေ့သော အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှု

- အရေးဆိုခြင်းနည်းလမ်းများ

အရေးဆိုခြင်းအတွက် ဥပမာများ

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည်

အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

သိမ်မွေ့သော သံခင်းတမန်ခင်း နှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှု

ဖြစ်ရပ်များ

၁။ မသန်စွမ်းသူများကို နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာစေရန်နှင့် မသန်စွမ်းသူတို့၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် ပါတီတွင်းတွင် ဆန္ဒအလျောက် ခွဲတမ်းချသတ်မှတ်ထားမှုကို ပါတီခေါင်းဆောင်က မလိုအပ်တော့ဟုဆိုကာ အများပြည်သူရှေ့မှောက်တွင် ကြေညာ၍ ဖျက်သိမ်းလိုက်သည်။ သင်သည် ခွဲတမ်းချ သတ်မှတ်မှုကို ထောက်ခံသည့် မသန်စွမ်းအဖွဲ့မှ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေတွင် သင့်အနေ ဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည်နည်း။

၂။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးသည် တက္ကသိုလ်အားလုံးတွင် ဓန္ဓာကိုယ်မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်တက် ရောက်နိုင်ရေးအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများ ထားရှိပေးရန် ဥပဒေကြမ်းတစ်ခုကို ဆွေးနွေးလုပ်ဆောင်နေသည်။ သို့သော် အဆိုပါ ဥပဒေကြမ်းတွင် အမြင်အာရုံနှင့် အကြားအာရုံမသန်စွမ်းသူများ၊ အသိဉာဏ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းဖြစ်နေသူများအတွက်မူ ဖော်ပြထားချက်များ မပါရှိပေ။ သင်သည် လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ အား ဆောင်ရွက်နေသည့် အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင့်အနေဖြင့် မည်သည့်မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားကိုမဆို ခံစားနေရသည့် ကျောင်းသားတိုင်း ကျောင်းတက်နိုင်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်လိုသည်။ သင်မည်ကဲ့သို့ ဆက် လက်ဆောင်ရွက်မည်နည်း။

၃။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် မသန်စွမ်းသူများနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ထောက်ခံသော ကြေညာချက် လည်း မထုတ်ပြန် သလို၊ ဆန် ကျင်သော ကြေညာချက်လည်း မထုတ်ပြန်ထားပါ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေး သဘောတူစာ ချုပ်ကော်မတီသည် မကြာသေးမီကပင် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မသန်စွမ်းသူများ၏ ပါဝင်မှုကွာဟချက်နှင့် ပတ်သတ်ပြီး၊ အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ထုတ်ပြန်ထားသည်။ သင်သည် မသန်စွမ်းသူများ နိုင်ငံရေးတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်ခွင့်ရှိစေရေး လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေသည့် မသန်စွမ်းအဖွဲ့မှ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင်မည်ကဲ့သို့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည်နည်း။

၄။ လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအမျိုးသမီးများ နေ့ အတွက် အများပြည်သူထံသို့ ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ရာတွင် မသန်စွမ်းအမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ကြေညာချက်တွင် ချန်လှပ်ထားခဲ့သည်။ သင့်အဖွဲ့သည် မသန်စွမ်း အမျိုးသမီးများ အများပြည်သူဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ကြုံတွေ့ ရသော အတားအဆီးများနှင့်ပတ်သတ်၍ အစီရင်ခံစာ တစ်စောင်ကို ထုတ်ပြန်ထားသည်။ မကြာမီရက်များတွင် အဆိုပါအစီရင်ခံစာကို စတင်ထုတ်ပြန်သည့်အခမ်း အနားကျင်းပသွားရန်ရှိသည်။ သင်မည်ကဲ့သို့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည်နည်း။

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည်

အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

အရေးဆိုလှုပ်ရှားခြင်းဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာများ

စာရေးသားခြင်းနည်းလမ်း

မိမိ၏ ရပ်တည်ချက်ကို ပြဆိုသော စာတမ်းများ
 သင် ပြောင်းလဲလိုသည့်အတွက် အရေးဆိုလှုပ်ရှားနေသည့် လူမှုပြဿနာတစ်ခုကို ဖော်ပြပါ။
 တိုက်ရိုက်မီ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေ၊ အချက်အလက်များ ယှဉ်တွဲလေ့လာထား
 သော သဘောတရားများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်။

သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သော စာအုပ်စာတမ်းများ
 သင်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနပြု လေ့လာထား
 သော စာအုပ်စာတမ်းများ၊ စာစောင်များကို ရွေးကောက်မိကိုင်ယံစားလုပ်ကို ပေးအပ်ပါ။

စာရေးသားခြင်း
 သက်ဆိုင်ရာ ဌာန သို့ မဟုတ် တာဝန်ရှိသူထံ စာရေးသားဆက်သွယ်၍ ပြဿနာ၏ အခြေကို
 ဖော်ပြပေးပါ။

ဥပဒေကြမ်းတစ်ခု ရေးသားခြင်း
 လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဆွေးနွေးမှတ်ချက်ပြုနိုင်မည့် ဥပဒေကြမ်းတစ်ခုကို ရေးသား
 တင်ပြပါ။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်
 မိမိပေးလိုသော သတင်းအချက်အလက်များကို မီဒီယာများသို့ ပြန့် ဝေပါ။

ဝတ်ဆိုင်နှင့် လူမှုကွန်သက်စာမျက်နှာများ
 အွန်လိုင်းတွင် ဝတ်ဆိုင်တည်ဆောက်ခြင်းပြုလုပ်ပြီး မိမိအား ထောက်ခံသူများအား

တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ရေး

လူရှင်တွေ ဆုံမှ
 ရွေးကောက်မိကိုင်ယံစားလုပ် သို့ မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာ
 နမှ အရာရှိနှင့် တောပြောဆိုပါ။

တယ်လီဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း
စာတို မက်ဆေ့ခ်ျ ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
 သင် အရေးဆိုလှုပ်ရှားနေသော ကိစ္စရပ်အတွက်
 မဲခွဲပေးခြင်းဖြင့်မတိုင်မီတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စား
 လှယ်များထံသို့ သတင်းကောင်းဖြင့် တိုက်တွန်း
 ပြောဆိုရန်လိုအပ်သည်။

**ကိုယ်စားလှယ် သို့ မဟုတ် အရာရှိအား မိမိ ပြုလုပ်
 သော လှုပ်ရှားမှုသို့ လာရောက်လည်ပတ်ရန် စိတ်
 ခေါ်ခြင်း**
 သင်၏ မသန်စွမ်းအဖွဲ့ အစည်းမှ လှုပ်ရှားဆောင်
 ရွက်နေသည့် လှုပ်ရှားမှုအစီအစဉ်သို့ ဖြစ်စေ၊ နှံ
 သို့ ဖြစ်စေ လာရောက်ကြည့်ရှုလည်ပတ်ရန် စိတ်ခေါ်
 ပါ။

ကွန်စရင့်များ ကွင်းပခြင်း
 နှစ်စဉ် ကွန်စရင့်များ ကွင်းပခြင်း၊ ဓမ္မ၊ ဆက်
 ဆောင်ရွက်မည့် ကိစ္စရပ်များအား မဟာဗျူဟာ
 ပြောဆို အစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်းတို့ ကို ပြုလုပ်ခြင်း
 ဖြင့် သင်၏ လူမှုအသိုက်အဝန်း၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု
 ကို မြှင့်တင်နိုင်ပြီး၊ ဆန္ဒသဘောထားများကိုလည်း
 အားကောင်းမောင်းသန်ခြင်း ဖော်ထုတ်နိုင်မည်။

ကမ်းပိုင်းများ ပြုလုပ်ခြင်း

ဖျိတက်ပွဲများ၊ စုဝေးပွဲများ၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲများ
 သင်အရေးဆိုလှုပ်ရှားနေသော ကိစ္စရပ်အား အများပြည်သူက ထောက်ခံမှုပေးသည်ကို ပြသရန် အတွက်ဖြစ်သည်။ သို့ သော်
 မကြာခင်အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ရပါ။ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်းသည် သင်တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နေသော အစိုးရအရာရှိများနှင့်
 ဝေးကွာသွားစေနိုင်သည်။
 လက်မှတ်ရေးထိုးလှုပ်ရှားမှုများ

**မဲဆန္ဒရှင်များထံမှ လက်မှတ်များကောက်ခံ၍ မိမိတို့ ၏ လှုပ်ရှားမှုကို အများပြည်သူက နိုင်နိုင်မာမာ ထောက်ခံကြောင်း
 ပြသနိုင်သည်။**

လွှတ်တော်တွင် မေးခွန်းမေးမြန်းခြင်း
 လွှတ်တော်တွင် အစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနများအား မေးခွန်းမေးမြန်းနိုင်ရန် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား တိုက်တွန်း တောင်းဆိုပါ။
 ကြားနာပွဲတွင် ထွက်ဆိုခြင်း

**သင့်အဖွဲ့ အစည်းအား လွှတ်တော်ကြားနာပွဲတွင် လာရောက်ထွက်ဆိုရန် စိတ်ကြမ်းခံရပါက သင့်အဖွဲ့ သည် အဆိုပါ ကိစ္စရပ်တွင်
 ကျွမ်းကျင်မှုရှိသည့် အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာနိုင်သည်။**

မှတ်တမ်းတင်ရာ လမ်းညွှန် ဇန်တီးခြင်း

သင်တန်းပုံစံသို့ မှတ်စု - ဤစာရွက်ကို ဝိတ္တုကူး၍ အပိုင်းများအဖြစ် ဖြတ်ပါ။

သတင်းအချက်အလက်များပါဝင်သော စာရွက်စာတမ်းများ
ပေးစာများ
လူချင်းတွေ့ ဆုံသည့် ဆွေးနွေးပွဲများ
တယ်လီဖုန်းခေါ်ဆိုခြင်း နှင့် စာတို မက်ဆေ့ချ်ပေးပို့ခြင်း
မိမိ၏ ရပ်တည်ချက်ကို ပြဆိုသော စာတမ်းများ
ဥပဒေတစ်ခုကို မူကြမ်းရေးဆွဲခြင်း
သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်ခြင်း
အင်တာနက်စာမျက်နှာ တည်ထောင်ခြင်းနှင့် လူမှုကွန်ယက်များမှ ဆက်သွယ်ခြင်း
ဗီတက်ခြင်း၊ စုဝေးပွဲပြုလုပ်ခြင်း၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်း
လက်မှတ်ရေးထိုး လှုပ်ရှားခြင်း
လွှတ်တော်တွင် မေးခွန်း မေးမြန်းခြင်း
ကြားနာပွဲတွင် ထွက်ဆိုခြင်း
မူဝါဒဆိုင်ရာ လမ်းစဉ်တစ်ခုကို ချပြခြင်း
အရာရှိများအား ဖိတ်ကြား၍ လှုပ်ရှားမှုများသို့ တက်ရောက်စေခြင်း
ကွန်ဖရင့်များ ပြုလုပ်ခြင်း

သင်ခန်းစာ (၈) - စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပံ့ပိုးခြင်း

စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပံ့ပိုးခြင်း - လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း

စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပံ့ပိုးခြင်း - ဖြစ်စဉ်များ

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည်
အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
စည်းရုံးလှုံ့ဆော် ပံ့ပိုးခြင်း

လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခု ရေးဆွဲခြင်း

သင်ရရှိနိုင်သော ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်တွေက ဘာတွေဖြစ်မလဲ။

သင်ရရှိနိုင်သော လူသား အရင်းအမြစ်တွေက ဘာတွေဖြစ်မလဲ။

သင်၏ ပန်းတိုင်က ဘာလဲ။ လူထုအားဆောင်ရွက်စေရန် သင်အနေဖြင့် ဘာကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ချင်သနည်း။

လူထုအား မည်သည့်အချိန်တွင် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရန် လိုအပ်ပါသလဲ။ ဤလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်သည် ဓမ္မစကားကိုကွဲကွဲသို့သော ဖြစ်ရပ်တစ်ခုနှင့် ထိတ်ဆက်နေပါသလား။

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည်
အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထောက်ခံမှုအား ထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်း

ဖြစ်ရပ်များ

၁။ သင်သည် မြို့ နယ်အတွင်းရှိ မသန်စွမ်းသူများကို ထောက်ပံ့ပေးသော လူထုလှုပ်ရှားမှုစင်တာတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ လူထုလှုပ်ရှားမှုစင်တာသည် မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးရုံပုံငွေ အစီအစဉ် ဖြင့် ဒေါ်လာ ၁ သောင်း ခန့် ပမာဏရှိသော စီမံကိန်းတစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသည်။ ထိုစီမံကိန်းတွင် ငွေကြေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုအရာရှိတစ်ယောက်၊ အစီအစဉ်ရေးရာ အရာရှိ နှစ်ဦး၊ ရုံးပိုင်းအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လက်ထောက်တစ်ဦး နှင့် အစီအစဉ်ရေးရာ မန်နေဂျာ တစ်ဦး၊ စုစုပေါင်း ငါးဦး အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိသည်။ ထိုစီမံကိန်းရှိ ရည်ရွယ်ချက်များတွင်၊ မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ထားရှိပေးမည့် စာကြည့်တိုက်တစ်ခု (ခွင့်ပြုငွေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုအသုံးပြုမည်) တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အသိပညာပေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း (ခွင့်ပြုငွေ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို အသုံးပြုမည်) တို့ ပါဝင်သည်။ သင့် မြို့ နယ်တွင် နေထိုင်သူများကို မသန်စွမ်းသူများနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများကို ပိုမိုသိရှိစေလို သည်။ သို့ မှသာ အနာဂတ်တွင် လူထုလှုပ်ရှားမှုစင်တာမှ ပြုလုပ်မည့် အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုများတွင် လူထု၏ ထောက်ခံမှုကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၂။ သင်သည် မသန်စွမ်းအဖွဲ့ အစည်းများဖြင့် စုပေါင်းဖွဲ့ စည်းထားသည့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာမသန်စွမ်း အထောက်အကူပြု ကွန်ယက်တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသည်။ ထိုကွန်ယက်သည် နိုင်ငံတကာမှ အလှူရှင်များ ထောက်ပံ့သောငွေကြေးများဖြင့် ဒေါ်လာ နှစ်သောင်းခန့် ပမာဏရှိ စီမံကိန်းတစ်ခုကို ဆောင်ရွက်နေသည်။ ထိုကွန်ယက်တွင် ဝန်ထမ်း ကိုးဦးရှိသည်။ ထိုသူများမှာ- ငွေကြေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုအရာရှိတစ်ဦး၊ ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦး၊ အစီအစဉ်ရေးရာအရာရှိနှစ်ဦး၊ ရုံးပိုင်းအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လက်ထောက်တစ်ဦး၊ အစီအစဉ်ရေးရာ မန်နေဂျာ နှစ်ဦး၊ အစီရင်ခံခြင်း ဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦး၊ ထောက်ပံ့ကူညီမှုဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦးတို့ ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းတွင် လာမည့်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၌ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များ ပိုမိုမဲပေးလာ နိုင်စေရန် အားပေးပံ့ပိုးမှုများပြုလုပ်ရေးအပါအဝင် ရည်ရွယ်ချက်အချို့ ကိုချမှတ်ထားပါသည်။ သင့်အနေဖြင့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ တွင် နိုင်ငံတဝှမ်းမှ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များ ပါဝင်မဲပေးလာနိုင်ရေး အားပေးကူညီသွားမည် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည်

အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
ထောက်ခံမှုအား ထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်း

၃။ မသန်စွမ်းမှုဆိုင်ရာ အသိပညာပေး လှုပ်ရှားမှု တွင် သင်အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးများအတွက် အစိုးရအရာရှိများအား အရေးဆိုလှုပ်ရှားနေသည့်အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှုသည် အာဆီယံ မသန်စွမ်းဖိုရမ်၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် မသန်စွမ်းဥပဒေသစ်အား အစိုးရအနေဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းတောင်းဆိုနေသော စီမံကိန်းကို လုပ်ဆောင်နေသည်။ စီမံကိန်းအတွက် ခွင့်ပြုငွေ ပမာဏမှာ ဒေါ်လာ တစ်သောင်းငါးထောင်ဖြစ်သည်။ ယင်းအဖွဲ့တွင် ဝန်ထမ်း နှစ်ဆယ်ဦးရှိပြီး၊ ငါးယောက်သာလျှင် အာဆီယံမသန်စွမ်းဖိုရမ်၏ စီမံကိန်းအတွက် အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိသည်။ ထိုဝန်ထမ်းများတွင်- အစီအစဉ်ရေးရာအရာရှိတစ်ဦး၊ ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦး၊ အစီရင်ခံစာရေးသားသူတစ်ဦး၊ အစီအစဉ်ရေးရာ မန်နေဂျာတစ်ဦး နှင့် အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌတို့ ပါဝင်သည်။ သင့်အဖွဲ့သည် မသန်စွမ်းဥပဒေကို အစိုးရမှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လာစေရေး တိုက်တွန်း တောင်းဆိုနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများအား သင့်အဖွဲ့နှင့်အတူ လက်တွဲဆောင်ရွက်စေလိုသည်။

၄။ သင်သည် အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာမသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများအတွက် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးစင်တာ (Integration Center) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည်။ မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အရေးဆိုလှုပ်ရှားမှုရပ်ငွေ၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် ဒေါ်လာ တစ်သောင်းပမာဏရှိသော စီမံကိန်း တစ်ခုကို ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးစင်တာမှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသည်။ ထိုစီမံကိန်းသည် အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာမသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိလာစေရန် နှင့် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်မှုကို ခွဲခြားထားသည့်အရာများကို လျှော့ချစေရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထိုစင်တာတွင် ဝန်ထမ်း ဆယ်ဦးရှိသော်လည်း စီမံကိန်းအတွက်မူ လေးယောက်သာ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ ထိုသူတို့မှာ-စီမံကိန်းအရာရှိတစ်ဦး၊ ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိတစ်ဦး၊ ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦး၊ အစီအစဉ်ရေးရာမန်နေဂျာတစ်ဦးတို့ ဖြစ်သည်။ သင်လုပ်ကိုင်နေသည့်အလုပ်များဖြစ်သည့် အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းခြစ်သူများအပေါ်တွင် ရှိနေသော ခွဲခြားသည့်အမြင်များ၊ ပုံသေကားချပ်အမြင်များကို လျှော့ချခြင်း လုပ်ငန်းများအပေါ်တွင် မသန်စွမ်းပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ မိတ်ဆွေများက ထောက်ခံအားပေးမှုရှိလာစေရန် သင့်အနေဖြင့် တိုက်တွန်းလိုသည်။

သင်ရိုး (၄)

သင်ခန်းစာ (၁) - အားလုံးပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများ

ကမ္ဘောဒီးယား - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကောက်နုတ်ချက်

အိန္ဒိယ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကောက်နုတ်ချက်

တောင်အာဖရိက - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကောက်နုတ်ချက်

ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့် နိုင်ငံတော် ၏

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

အခန်း ၃

ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့ ၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များ

ပုဒ်မ ၃၁

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဏ်စာချုပ်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာမ်း နှင့် လူ့အခွင့်အရေး၊ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေး၊ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများနှင့် ပတ်သတ်ဆက်နွှယ်သော စာချုပ်များ၊ သဘောတူညီချက်များအားလုံးတို့တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြ ထားသော လူ့အခွင့်အရေးများအားလုံးကို လေးစားပြီး အသိအမှတ်ပြုသည်။

ခမာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့သည် လူမျိုးနွယ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အသားအရောင် အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကျား၊မ သဘာဝအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာစကားအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာ ဘာသာအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးယူဆချက်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မွေးဖွားရာအရပ်ဒေသ အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လူမှုရေး အဆင့်အတန်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာဂုဏ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ သို့ တည်းမဟုတ် အခြားသော အဆင့်အတန်းတစ်ရပ်အရဖြစ်စေ ခွဲခြားခြင်းမရှိစေဘဲ တူညီသော အခွင့်အရေးများ၊ လွတ်လပ်ခွင့်များ နှင့် တာဝန်များကို ခံစားလုပ်ဆောင် နိုင်စေရမည်။

နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့၏ ပုဂ္ဂလိက အခွင့်အရေးများနှင့်လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သည့်အခါတွင် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ထိခိုက်ခွင့်မရှိစေရ။ ထိုအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်သည့်အခါ ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေများအတိုင်းသာ အသုံးပြုဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ ၃၂

လူတိုင်း၌ အသက်ရှင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့် နှင့် လုံခြုံစိတ်ချခွင့် တို့ ရှိသည်။ မည်သည့် အကြောင်းပြချက်နှင့်မျှ သေဒဏ်စီရင်ခံစေခြင်း မရှိစေရ။

ပုဒ်မ ၃၃

ခမာနိုင်ငံသူ၊နိုင်ငံသားတို့သည် နိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရုပ်သိမ်းခြင်း၊ ပြည်နှင်ဒဏ်ပေးခြင်း သို့ တည်း မဟုတ် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တစ်ခုခုနှင့် သဘောတူညီချက်ရှိမထားလျှင် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်သို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းတို့ မခံစေရ။

နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တစ်ခုခုတွင် ရောက်ရှိနေသော ခမာ နိုင်ငံသူ၊နိုင်ငံသားတို့သည် နိုင်ငံတော်၏ အစောင့်အရှောက်ကို ရယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ခမာ နိုင်ငံသားအဖြစ် ရရှိရန် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်သည့် ဥပဒေ က ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

ပုဒ်မ ၃၄ အသစ်

ကျား၊မ သဘာဝကွဲပြားသော ခမာနိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆန္ဒမဲပေးခွင့်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရန် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ကျား၊မ သဘာဝကွဲပြားသော ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူ ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် ဆန္ဒမဲပေးခွင့် ရှိရမည်။

ကျား၊မ သဘာဝကွဲပြားသော ၂၅ နှစ်ပြည့်ပြီးသူ ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် ပြည်သူ့လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်) ရွေးကောက်ပွဲ များတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရန် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

ကျား၊မ သဘာဝကွဲပြားသော ၄၀ နှစ် ပြည့်ပြီးသူ ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်)ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရန် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

ဆန္ဒမဲပေးခွင့်၊ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရန် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့် တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၍ တားမြစ်သော ပြဌာန်းချက်များအား ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ပြဌာန်း၍ သတ်မှတ်ပေးရမည်။

ပုဒ်မ ၃၅

ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် နိုင်ငံတော်ရှိ နိုင်ငံရေးကဏ္ဍ၊ စီးပွားရေးကဏ္ဍ၊ လူမှုရေးကဏ္ဍ၊ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ကဏ္ဍ အသီးသီးတို့တွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။

နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့၏ တောင်းဆိုချက်များအားလုံးတို့နှင့်နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၍ နိုင်ငံတော်၏ အဖွဲ့ အစည်းများသည် အပြည့်အဝ စဉ်းစားဆောင်ရွက်ဖြေရှင်းပေးရမည်။

စာပို့ စနစ်၊ ကြေးနန်းစနစ်၊ တယ်လက်စနစ်၊ မိတ္တူစနစ်၊ တယ်လီဖုန်းစနစ်တို့ကို အာမခံပေးရမည်။

နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားတို့၏ နေအိမ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများနှင့် ခန္ဓာကိုယ်တို့အား ရှာဖွေခြင်း ပြုလုပ်ရာတွင် ဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

ပုဒ်မ ၄၁

ခမာ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့သည် ၎င်းတို့၏ ပုဂ္ဂလ အမြင်များကို လွတ်လပ်စွာ ဖော်ထုတ် နိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့်၊ ထုတ်ဝေခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခွင့်တို့ ရှိသည်။ အခြားသူတစ်ဦး၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ထိခိုက်စေရန်ရည်ရွယ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားများကို ထိခိုက်စေရန် ရည်ရွယ်၍သော်လည်းကောင်း၊ လူ့ အဖွဲ့ အစည်း၏ ဓလေ့စရိုက်တို့ကို ထိခိုက်စေ၍သော်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူတို့၏ တည်ငြိမ်ရေးနှင့် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကို ဆန့်ကျင်၍သော်လည်းကောင်း မည်သူမျှ ထိုအခွင့်အရေးများကို အမြတ်ထုတ်အသုံးချနိုင်ခြင်းမရှိစေရ။ မီဒီယာကဏ္ဍအတွက် ဥပဒေပြဌာန်းသတ်မှတ်ပေးရ မည်။

ပုဒ်မ ၄၂

ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် အသင်းအဖွဲ့ များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ ဖွဲ့ စည်းထူထောင်ခွင့် ရှိသည်။ ထိုအခွင့်အရေးများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဥပဒေ ပြဌာန်းသတ်မှတ်ပေးရမည်။

ခမာ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့သည် အပြန်အလှန် ရိုင်းပင်းကူညီရန်ဖြစ်စေ၊ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားနှင့် ပြည်သူတို့၏ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတို့ကို ကာကွယ်ရန်ဖြစ်စေ၊ ဆောင်ရွက်သော အများပြည်သူဆိုင်ရာ စည်းဝေးပွဲများ၊ အသင်းအပင်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ ၄၃

ကျား၊မ သဘာဝကွဲပြားသော ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ် ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။

ဘာသာသာသနာရေးဆိုင်ရာ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် ဆောက်တည်မှုတို့တွင် လွတ်လပ်စွာ စောင်ရွက်ခွင့်ရှိစေရန် နိုင်ငံတော်က ကာကွယ်ပေးရမည်။ ထိုသို့ ဘာသာရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်မှုတို့ကို ပေးထားသော်လည်း၊ ထိုလွတ်လပ်ခွင့်တို့သည် အခြားသူများ၏ ကိုးကွယ် ယုံကြည်မှု သို့ တည်းမဟုတ် ဘာသာရေးဆောက်တည်ခွင့် ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူတို့၏ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့် လုံခြုံရေးကိုသော်လည်းကောင်း ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် နိုင်ငံတော်ဘာသာဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ ၄၄

နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ လူတိုင်းသည် ပုဂ္ဂလိက အရသော်လည်းကောင်း၊ အစုအပေါင်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်။ နိုင်ငံတော်အတွင်း မွေးဖွားသူ သို့ တည်း

မဟုတ် ခမာ နိုင်ငံသားအဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခံရပြီးသူများသာလျှင် မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသည်။

တရားဥပဒေအရဖြစ်သော ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဥပဒေအရ ကာကွယ်ပေးရမည်။ အများပြည် သူတို့ ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဆောင်ရွက်သည့်အခါတွင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုများကို နိုင်ငံတော်က ပြဌာန်းထားသည့် ဥပဒေအများနှင့်အညီ သိမ်းယူနိုင်ခွင့်ရှိပြီး၊ သင့်လျော်၍ မျှတသည့် နှစ်နာကြေး ကို ပေးအပ်ရမည်။

ပုဒ်မ ၄၅

အမျိုးသမီးများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံးကို ဖျက်သိမ်းရမည်။ အမျိုးသမီးများ ၏ လုပ်အားကို ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှု အားလုံးကို တားမြစ်ရမည်။ အမျိုးသား နှင့် အမျိုးသမီး တို့ သည် လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု နှင့် မိသားစုကဏ္ဍများအပါအဝင် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် တူညီသော အခွင့်အရေးများကို ခံစားခွင့်ရှိသည်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဥပဒေက ပြဌာန်းထား သည့်အတိုင်း လုပ်ဆောင်ခွင့်ရှိပြီး၊ အပြန်အလှန် သဘောတူညီမှု နှင့် တစ်လင် တစ် မယားစနစ်တို့ အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ပုဒ်မ ၄၆

လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ပြည့်တန်ဆာတို့ အား ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ် မှု တို့ နှင့် ပတ်သတ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးတို့ အား မဇ္ဈိမရာပြုမှုခြင်းများနှင့် ပတ်သတ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးတို့ ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်စေသည့် အပြုအမူတို့ အား တားမြစ်သည်။

အမျိုးသမီးတို့ ၏ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုအပေါ်တွင် အကြောင်းပြု၍ အမျိုးသမီးတို့ အား အလုပ်ရာထူး များမှ ဖယ်ရှားခြင်းကို တားမြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် မီးဖွားခွင့်ဆိုင်ရာ ခံစားခွင့်ကို ရယူသည့်အခါ လုပ်ခလစာ အပြည့်ရရှိရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့ ၏ ဝန်ထမ်းအဆင့်အတန်းအာမခံချက် နှင့် အခြားသော စားဝတ်နေမှု သက်သာချောင်ချိမှုတို့ ကို လည်း အပြည့်အဝရရှိရမည်။

အခန်း ၄
နိုင်ငံရေးကဏ္ဍ

ပုဒ်မ ၅၁ အသစ်

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ပါတီစုံ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီ စနစ်ကို ကျင့်သုံးသည်။ ခမာ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့ သည် နိုင်ငံတော်၏ ကံကြမ္မာကို ဖန်တီးသည့် မူလပိုင်ရှင်များဖြစ်ကြသည်။ နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာအားလုံးတို့ သည် နိုင်ငံသားတို့ ထံမှ ဆင်းသက်သည်။ နိုင်ငံသားတို့ သည် ပြည်သူ့ လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်)၊ ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်)၊

တော်ဝင်အစိုးရအဖွဲ့ နှင့် တရားစီရင်မှုအဖွဲ့ တို့ မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်အာဏာများကို ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်သည်။

နိုင်ငံတော်အာဏာကို ခက်မသုံးဖြာဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် တရားစီရင်ရေး အာဏာတို့ အကြား ပိုင်းခြားသုံးစွဲသည်။

ပုဒ်မ ၅၂

ကမ္ဘောဒီးယား အစိုးရသည် နိုင်ငံတော်၏ လွတ်လပ်ရေး၊ အချုပ်အခြာအာဏာ၊ နယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှု တို့ အား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ခိုင်မာသော သံန္နိဋ္ဌာန် ချထားပြီးဖြစ်သည်။ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ခိုင်မာစေရန် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးမူဝါဒများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ အလေ့အထကောင်းများ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများအား ကာကွယ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍သော်လည်းကောင်း ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရအနေဖြင့် ဦးလည်မသုန် ထမ်းရွက်သွားမည်။

ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရသည် အများပြည်သူတို့ ၏ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ လုံခြုံရေးရာ ကိစ္စရပ်များ နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သွားမည်။ နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံသားများ၏ လူနေမှုဘဝများ တိုးတက်စေရေး နှင့် လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်မည်။

ပုဒ်မ ၅၃

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ကြားနေမူဝါဒ နှင့် ဘက်မလိုက်ရေး မူဝါဒများကို ကျင့်သုံးသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၊ ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံအသီးသီး တို့ နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်မည်။

အနိး ၇
ပြည်သူ့ လွှတ်တော်

ပုဒ်မ ၇၆

ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ အနည်းဆုံး ၁၂၀ ဖြင့်ဖွဲ့ စည်းရမည်။ ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအား လွတ်လပ်၍ တရားမျှတပြီး တန်းတူညီမျှ သော တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပွဲများမှတစ်ဆင့် လျှို့ဝှက်မဲပေးသည့်စနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။

ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ထပ်မံရွေးကောက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားများသည် မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိပြီး၊ ခမာနိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို မွေးရာပါရရှိ ထားသူတို့ မှာ အသက် ၂၅ နှစ် အနည်းဆုံးရှိပါက ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အရွေးချယ်ခံတင်မြှောက်ခံရန် ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျင်းပရန် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းတာဝန်များထမ်းဆောင်ခြင်း တို့ ကို ဆောင်ရွက်ရန် အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုအား ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ ဖွဲ့ စည်းစေရမည်။

ပုဒ်မ ၇၇

ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့ ၏ မဲဆန္ဒနယ်များကိုသာ ကိုယ်စားပြုရသည် မဟုတ်ဘဲ ခမာနိုင်ငံတော် တစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုရသည့် ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒနယ်မှ မဲဆန္ဒရှင်များ အတွက်သာလျှင် လုပ်ဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်များ၏ တရားဝင်မှုသည် အလိုအလျောက်ပျက်ယွင်းသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

ပုဒ်မ ၇၈

ပြည်သူ့ လွှတ်တော်သက်တမ်းသည် ၅ နှစ်ဖြစ်ပြီး၊ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးအသစ် စတင်ကျင်းပ သည့်နေ့ တွင် သက်တမ်းကုန်ဆုံးသည်။ အစိုးရအား တစ်နှစ်အတွင်း နှစ်ကြိမ်တိုင် အယုံအကြည် မရှိ အဆိုတင်သွင်းခြင်းမှ လွဲ၍ လွှတ်တော်အား သက်တမ်းမပြည့်မီ ဖျက်သိမ်းခြင်း မရှိစေရ။

ပြည်ပတပ်ဖွဲ့ များ၏ နယ်မြေကျူးကျော်မှုကဲ့သို့ သော အရေးကြီးကိစ္စရပ်များကြောင့် ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ခေါ်ယူမကျင်းပနိုင်သည့်အခါ၊ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေညာမှုသည် အလိုအလျောက်သက်တမ်းတိုးပြီး ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေညာ ထားစဉ် အချိန်ကာလများတွင် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကို မည်သည့်အကြောင်းနှင့်မျှ ဖျက်သိမ်း ခြင်းမရှိစေရ။

ပုဒ်မ ၈၇

ပြည်သူ့ လွှတ်တော် အစည်းအဝေးများ ကျင်းပသည့်အခါ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှ သဘာပတိ အဖြစ်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်၏ ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေများအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ လွှတ် တော်၏ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှ သဘာပတိအဖြစ်တာဝန်ယူခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း နှင့် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ကို ပြုလုပ်ရမည်။

ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် ကျန်းမာရေးအခြေအနေကြောင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိတော့သည့် အခါတွင် သော်လည်းကောင်း၊ ယာယီနိုင်ငံတော်အကြီးအကဲရာထူးကို ရယူနိုင်ခြင်းမရှိတော့ သည့်အခါတွင်လည်းကောင်း၊ ပြည်ပခရီးစဉ်များကို သွားရောက်နိုင်ခြင်းမရှိတော့သည့် အခါတွင်လည်းကောင်း ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သည် ဥက္ကဋ္ဌနေရာတွင် အစားထိုး တာဝန်ထမ်းဆောင် ရမည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတို့ နှုတ်ထွက်သွားလျှင်ဖြစ်စေ၊ ကွယ်လွန်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်သည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအသစ်တို့ ကို ရွေးချယ် တင်မြှောက် ရမည်။

ပုဒ်မ ၈၈ အသစ် (အမှတ် နှစ်)

ပြည်သူ့ လွှတ်တော် အစည်းအဝေးများကို အများပြည်သူတို့ ဝင်ရောက် ကြည့်ရှုနိုင်ရမည်။
ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ က ဖြစ်စေ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဆယ်ပုံတစ်ပုံက ဖြစ်စေ၊ ဘုရင်
နှင့် ဝန်ကြီးချုပ်တို့ ကဖြစ်စေ၊ တောင်းဆိုလျှင် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများကို ကင်မရာ
ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်နိုင်သည့် ပုံစံဖြင့်သာ ကျင်းပရမည်။

အခန်း ၈ (အသစ်)

အထက်လွှတ်တော် (ဆီးနိတ်)

ပုဒ်မ ၉၉ (အသစ်)

ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) သည် ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် တည်ဆဲ
ဥပဒေများအရ ဥပဒေပြုရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရသော အဖွဲ့ အစည်းဖြစ်သည်။

ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်သည် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်
ကိုယ်စားလှယ်စုစုပေါင်း၏ ထက်ဝက်ပမာဏထက်မပိုစေရ။

ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) အား ခန့် အပ်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် သတ်မှတ်ထားသော
ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသူများမှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်လိုက်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့ စည်းရမည်။

ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြန်လည် ခန့် အပ်ခံခွင့် သို့ မဟုတ်
ပြန်လည်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခွင့် ရှိသည်။ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိပြီး၊ အနည်းဆုံး အသက် ၄၀ ရှိ၍
မွေးရာပါ ခမာနိုင်ငံသားဖြစ်သည့် ခမာ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသား တို့ သည် ဆီးနိတ်
(အထက်လွှတ်တော်) ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံနိုင်ရန် ယှဉ်ပြိုင်
နိုင်သည်။

ပုဒ်မ ၁၀၀ (အသစ်)

ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦးအား ဘုရင်က ခန့် အပ်ရမည်။

ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦးအား ပြည်သူ့ လွှတ်တော်၏ များရာဆန္ဒဖြင့်
ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရမည်။

ကျန်ရှိသော ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်အား သတ်မှတ်ထား
သော ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသူတို့ ၏ မဲပေးရွေးချယ်မှုဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရမည်။

ပုဒ်မ ၁၀၁ (အသစ်)

ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) ဆိုင်ရာ အဖွဲ့ အစည်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို သတ်မှတ်ပေးခြင်း
နှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်လည်းကောင်း၊ ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) ကိုယ်စားလှယ်များ ခန့် အပ်
ခြင်း၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း၊ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသူတို့ အား သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ ရွေးချယ်ရေး

အဖွဲ့ ဖွဲ့ စည်းခြင်း၊ မဲဆန္ဒနယ်များသတ်မှတ်ခြင်း တို့ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သော်လည်းကောင်း ဥပဒေ သတ်မှတ်ပြဌာန်း၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း ၉ (အသစ်)
ပြည်သူ့ လွှတ်တော် နှင့် ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) တို့ ပါဝင်သော
ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် (ကွန်ဂရက်စ်) ကဏ္ဍ

ပုဒ်မ ၁၁၆ (အသစ်)
နိုင်ငံတော်၏ အရေးကြီးသော အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အလို့ ဌာ ပြည်သူ့ လွှတ်တော် နှင့် ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) တို့ ပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် (ကွန်ဂရက်စ်) ကို ခေါ်ယူကျင်းပနိုင်သည်။

ပုဒ်မ ၁၁၇ (အသစ်)
အသစ်ပြဌာန်းလိုက်သော ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ တွင် ပြဌာန်းထားသည့် အရေးကြီး သော အခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လာသည့်အခါ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် (ကွန်ဂရက်စ်)အား ဖွဲ့ စည်းရန် အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အစည်းအဝေးများ ကျင်းပ ဆောင်ရွက်ရန် အတွက်သော်လည်းကောင်း ဥပဒေပြဌာန်းရမည်။

ပုဒ်မ ၄

ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ယှဉ်ပြိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ စပ်လျဉ်း၍ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် ယုံကြည်မှုရှိသော အဆို တင်သွင်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို အောက်ပါ တိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

- ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ အထူးကော်မရှင်များ၏ ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌများ အမည်စာရင်းကို ညွှန် ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့ စည်းရန် သဘောတူထားသော နိုင်ငံရေး ပါတီများက ပြင်ဆင်အဆိုပြုရမည်။ ထို့ နောက် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်မှ ဝါရင့် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးထံသို့ တင်သွင်းရမည်။
- ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ရှိ ဝါရင့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှ တစ်ဆင့် တင်သွင်းအဆိုပြုလိုက် သော အနိုင်ရ နိုင်ငံရေးပါတီ၏ တင်သွင်းအဆိုပြုချက်ရရှိပါက ဘုရင်သည် ပြည်သူ့ လွှတ် တော်အတွင်းရှိ အနိုင်ရပါတီမှ ခေါင်းဆောင်အား အစိုးရဖွဲ့ စည်းရန် ရွေးချယ်သတ်မှတ် ပေးရမည်။
- ဘုရင်၏ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်းခံရသော အနိုင်ရပါတီမှ ခေါင်းဆောင်သည် အစိုးရအဖွဲ့ တွင် ခန့် အပ်မည့် ဝန်ကြီးရာထူးများကို ပြင်ဆင်အဆိုပြု၍ အဆိုပါ

- ရာထူးများအတွက် ခန့်အပ်ခြင်းခံရမည့် ဝန်ကြီး များ၏ အမည်စာရင်းအား ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ရှိ ပါအရင့်ဆုံး ကိုယ်စားလှယ်ထံသို့ ပေးပို့ ရမည်။
- ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ရှိ ပါအရင့်ဆုံးကိုယ်စားလှယ်သည် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ အထူးကော်မရှင်များ၏ ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌများ၏ အမည်များနှင့် အနိုင်ရပါတီခေါင်းဆောင်ထံမှ ပေးပို့ လာသော အမည်စာရင်းမှ ဝန်ကြီးချုပ်၊ ဝန်ကြီးများ၏ အမည်စာရင်းများကို တစ်ခုတည်းအဖြစ် ပြုစု၍၊ ပြည်သူ့ လွှတ်တော် တွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရန် တင်သွင်းရမည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

မိမိတို့အိန္ဒိယနိုင်ငံသားများသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံအား အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သော၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ဖြင့် နိုင်ငံသားအားလုံးတန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးရှိသော၊ မိမိယုံကြည်ရာကို လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်နိုင်သော ဒီမိုကရေစီသမ္မတနိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ်သို့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန်နှင့် နိုင်ငံသားအားလုံး ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိစေရန်-

တရားမျှတမှု၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး၊

လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ခွင့်၊ ဖော်ထုတ်ခွင့်၊ ယုံကြည်ခွင့်၊ ကိုးကွယ်ခွင့်နှင့် ဝတ်ပြုဆုတောင်းခွင့်၊

လူနေမှုအဆင့်အတန်းနှင့် အခွင့်အလမ်းများ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အားလုံးကိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်၊

တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ စည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့် နိုင်ငံတည်တံ့ခိုင်မြဲမှုများ ခိုင်မာစေရေး အတွက် သဟာယစိတ်ဓာတ်၊

၁၉၄၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ ယနေ့ကျင်းပသည့် ဤတိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှနေ၍ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို သဘောတူလက်ခံကာ အတည်ပြုပြဌာန်းလိုက်သည်။

**အပိုင်း ၃
အခြေခံအခွင့်အရေးများ
အထွေထွေ**

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

၁၂။ ဤအပိုင်းတွင် စကားစပ်တွင်လိုအပ်ချက်ရှိခြင်းမှလွဲ၍ "နိုင်ငံတော်" တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ပါလီမန်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံပိုင်နက်အတွင်း သို့မဟုတ် အိန္ဒိယအစိုးရ၏ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသော ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီနှင့် ဒေသခံအားလုံး သို့မဟုတ် အခြားသောအာဏာပိုင်များအားလုံး၏ အစိုးရနှင့်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တို့ ပါဝင်သည်။

၁၃။ (၁) ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မပြဌာန်းမီကပင် အိန္ဒိယနိုင်ငံအတွင်း အာဏာတည်ခဲ့သည့်ဥပဒေများအားလုံး ဤအပိုင်းရှိပြဌာန်းချက်များနှင့် ရှေ့နောက်မညီညွတ်ပါက ယင်းသို့မညီညွတ်သည့်အတိုင်းအဆအထိ ဥပဒေပျက်ပြယ်ရမည်။

(၂) နိုင်ငံတော်သည် ဤအပိုင်းဖြင့်နှင်းအပ်သည့် အခွင့်အရေးများကိုနုတ်ပယ်သော သို့မဟုတ် ကျဉ်းမြောင်းစေသော မည်သည့်ဥပဒေကိုမျှပြင်ဆင်မည်မဟုတ်ပဲ ဤဥပဒေပုဒ်မကို ဆန့်ကျင်သည့်မည်သည့်ဥပဒေကိုမဆို ဆန့်ကျင်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ဥပဒေပျက်ပြယ်ရမည်။

(၃) ဤဥပဒေပုဒ်မ၌ စကားစပ်တွင်လိုအပ်ချက်ရှိသည်မှလွဲ၍ -

(က) 'ဥပဒေ' တွင် အမိန့်အာဏာ၊ အမိန့်၊ နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း၊ အသိပေးကြေညာချက်၊ ဓလေ့ထုံးစံ သို့မဟုတ် အိန္ဒိယပိုင်နက်တွင် တည်ဆဲဥပဒေများအရတည်ရှိသည့်အသုံးအနှုန်း၊

(ခ) 'တည်ဆဲဥပဒေများ' တွင် ဤခွဲစည်းပုံအခြေခံဥပဒေမစတင်မီ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ပိုင်နက်ရှိ လွှတ်တော်တစ်ရပ် သို့မဟုတ် အခြားသော အခွင့်အာဏာရှိသူက ဥပဒေပြုထားသော ဥပဒေများပါဝင်သည်။ ယင်းဥပဒေတစ်ရပ် လုံး သို့မဟုတ် ယင်းဥပဒေ၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ရပ်သည် လုံးဝအသုံးပြုခြင်းမရှိ၊ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာနယ် မြေများတွင် အသုံးပြုခြင်းမရှိသည်တိုင် ယခင်က ဖျက်သိမ်းထားခြင်းမရှိစေရ။

(င) ဤဥပဒေပုဒ်မရှိမည်သည့်အစိတ်အပိုင်းကမျှ ဤခွဲစည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၈ အရပြင်ဆင်ချက် ကို အကျိုးသက်ရောက်ခြင်းမရှိစေရ။

တန်းတူညီမျှရရှိခွင့်

၁၄။ နိုင်ငံတော်သည် အိန္ဒိယပိုင်နက်အတွင်း ဥပဒေ၏ရှေ့မှောက်တွင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ တန်းတူညီမျှရရှိခွင့် သို့မဟုတ် ဥပဒေများ၏တန်းတူညီမျှကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိခွင့်တို့ကို မငြင်းပယ်စေရ။

၁၅။ (၁) နိုင်ငံတော်သည် မည်သည့်နိုင်ငံသားကိုမျှ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ လူမျိုး၊ ဇာတ်၊ လိင်၊ မွေးဖွားရာဒေသသို့မဟုတ် ဖော်ပြပါတို့အနက်တစ်ခုခုအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမပြုရ။

(၂) မည်သည့်နိုင်ငံသားမဆို ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ လူမျိုး၊ ဇာတ်၊ လိင်၊ မွေးဖွားရာဒေသ သို့မဟုတ် ဖော်ပြပါတို့အနက်တစ်ခုခုအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ မသန်စွမ်းခြင်း၊ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်စေခြင်း၊ ကန့်သတ်ချုပ်ခြယ် ခြင်း သို့မဟုတ် အောက်ပါအခြေအနေများခံစားရခြင်းမရှိစေရ။

(က) ဈေးဆိုင်များ၊ အများပြည်သူစားသောက်ဆိုင်များ၊ ဟိုတယ်များနှင့် အများပြည်သူစိတ်အပမ်းဖြေရာနေရာ များသို့ သွားရောက်ခွင့်၊ သို့မဟုတ်

(ခ) ရေတွင်းရေကန်များ၊ ရေချိုးဆိပ်များ၊ နိုင်ငံတော်၏ရန်ပုံငွေအပြည့် သို့မဟုတ် တစ်စိတ်ပိုင်း ဖြင့်ထိန်းသိမ်း ထားသော သို့မဟုတ် အများပြည်သူအသုံးပြုရန်ရည်ရွယ်သော လမ်းများနှင့်အများပြည်သူအသုံးအပန်းဖြေနေရာ များအသုံးပြုခွင့်၊

(၃) ဤဥပဒေပုဒ်မရှိမည်ကမျှ နိုင်ငံတော်အား အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးများအတွက် အထူးပြဌာန်း ချက်များ ထုတ်ပြန်ခြင်းမှ တားမြစ်ခြင်းမရှိစေရ။

(၄) ဤဥပဒေပုဒ်မ သို့မဟုတ် ဥပဒေပုဒ်မ ၂၉ ၏ စာပိုဒ် (၂) အတွင်းရှိ မည်သည့်ပြဌာန်းချက်ကမျှ နိုင်ငံတော် အား လူမှုရေးနှင့်ပညာရေးနောက်ခံမတူညီကြသော နိုင်ငံသားအမျိုးမျိုး၏ တိုးတက်ရာတိုးတက်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ဇာတ်နိမ့်သူများနှင့် အမျိုးနိမ့်သူများအတွက် တိုးတက်ရာတိုးတက်ကြောင်းအတွက် အထူးပြဌာန်းချက်များထုတ်ပြန်ခြင်းမှ တားမြစ်ခြင်းမရှိစေရ။

(၅) ဤဥပဒေပုဒ်မ သို့မဟုတ် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၉ ၏ စာပိုဒ် (၁)၊ စာပိုဒ်ခွဲ (ဆ) ရှိ မည်သည့်ပြဌာန်းချက်ကမျှ နိုင်ငံတော်အား လူမှုရေးနှင့်ပညာရေးနောက်ခံမတူညီကြသော နိုင်ငံသားအမျိုးမျိုး၏ တိုးတက်ရာတိုးတက် ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ဇာတ်နိမ့်သူများနှင့် အမျိုးနိမ့်သူများအတွက် တိုးတက်ရာတိုးတက် ကြောင်းအတွက် ဥပဒေဖြင့် အထူးပြဌာန်းချက်များထုတ်ပြန်ခြင်းမှ တားမြစ်ခြင်းမရှိစေရ။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် အထူးပြဌာန်းချက်များသည် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ ၏ စာပိုဒ် (၁) တွင်ရည်ညွှန်းထားသည့် လူနည်းစုပညာ

ရေးထက် နိုင်ငံတော်ကထောက်ပံ့သည်ဖြစ်စေ မထောက်ပံ့သည့်ဖြစ်စေ ပုဂ္ဂလိကပညာရေးဌာနများအပါအဝင် ပညာရေးဌာနများသို့ ၎င်းတို့၏ဝင်ခွင့်ရရှိရေးနှင့်ဆက်စပ်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

၁၆။ (၁) နိုင်ငံတော်လက်အောက်ရှိ မည်သည့်ရုံးဌာနတွင်မဆို အလုပ်ခန့်အပ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော ကိစ္စရပ်များ ၌ နိုင်ငံသားအားလုံးအတွက် တန်းတူညီမျှအခွင့်အလမ်းရှိရမည်။ (၂) မည်သည့်နိုင်ငံသားမျှ ကိုးကွယ်သည့်ဘာ သာ၊ လူမျိုး၊ ဇာတ်၊ လိင်၊ မွေးဖွားရာဒေသသို့မဟုတ် ဖော်ပြပါတို့အနက်တစ်ခုခုအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ အလုပ်ခန့် အပ်ခြင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်၏လက်အောက်ခံ ရုံးဌာနများတွင်လုပ်ကိုင်ခွင့်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝင်ခွင့်မရရှိစေခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းများမရှိစေရ။

(၃) ဤဥပဒေပုဒ်မရှိ မည်သည့်ပြဌာန်းချက်ကမျှ ပါလီမန်လွှတ်တော်အား ရုံးတစ်ရုံးတွင် အလုပ်ခန့်အပ် ခြင်းဆိုင်ရာ အဆင့်အတန်း သို့မဟုတ် အဆင့်အတန်းများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေပြဌာန်းချက်တစ်ခုခု ထုတ်ပြန်ခြင်းမှ တားမြစ်ခြင်းမရှိစေရ။

အပိုင်း ၄(က)

အခြေခံတာဝန်များ

၅၁(က)။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသားအားလုံး အောက်ပါတာဝန်များရှိစေရမည်။

(က) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုလိုက်နာရမည်။ အခြေခံဥပဒေပါစံနှုန်းများနှင့် ပြဌာန်းချက်များ၊ နိုင်ငံတော်အလံ နှင့် နိုင်ငံတော်သီချင်းကို လေးစားရမည်။

(ခ) လွတ်လပ်ရေးအတွက် မိမိတို့၏အမျိုးသားရေးကြိုးပမ်းမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော မြင့်မြတ်သည့်စံနှုန်းများကို မြတ်နိုးတန်ဖိုးထား၍ လိုက်နာရမည်။

(ဂ) အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏အချုပ်အခြာအာဏာ၊ စည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့ကို ထိန်းသိမ်း၍ ကာကွယ်စောင့် ရှောက်ရမည်။

(ဃ) အချိန်ကျလာပါက နိုင်ငံတော်ကို ကာကွယ်ခြင်းနှင့် အမျိုးသားရေးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရမည်။

(င) အိန္ဒိယနိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများအကြား ကိုးကွယ်ရာဘာသာရေး၊ ဘာသာစကားနှင့် ဒေသဆိုင်ရာနှင့် လူမျိုး ရေးဆိုင်ရာ ကွဲပြားခြားနားမှုများကိုလွန်မြောက်၍ အမျိုးသမီးများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကိုစော်ကားသည့် အလေ့ အကျင့်များကို ရှုရှုကာ စိတ်သဘောထားညီညွတ်မှုနှင့် အခြေခံတူမျှသော ညီအစ်ကိုရင်းစိတ်ဓာတ်များကို မြှင့် တင်ရမည်။

(စ) မိမိတို့၏ ကြွယ်ဝသည့်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကို တန်ဖိုးထား၍ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရမည်။

(ဆ) သစ်တောများ၊ ရေကန်များ၊ မြစ်များနှင့် သဘာဝတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအပါအဝင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကာ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်စောင့်ရှက်ခြင်းနှင့် သက်ရှိသတ္တဝါများအပေါ် သနားဂရုဏာထားရှိရမည်။

(၈) သိပ္ပံနည်းကျဘဝနေနည်း၊ လူသားပဓာနဝါဒနှင့် စူးစမ်းလေ့လာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးစိတ်ဓာတ်တို့ကို ဖော်ဆောင်ရမည်။

(၉) ပြည်သူ့ပိုင်ပစ္စည်းများကို ကာကွယ်၍ အကြမ်းဖက်မှုကို ပစ်ပယ်ရမည်။

(ည) တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းနှင့် စုပေါင်းလုပ်ဆောင်ရသည့် ဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံးတွင် အကောင်းဆုံးဖြစ်စေရန် ကြိုးပမ်းရမည်။ သို့မှသာလျှင် နိုင်ငံတော်သည် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုနှင့် ဖြစ်ထွန်းအောင်မြင်မှုတွင် ထာဝစဉ်မြင့်မားနေမည်ဖြစ်သည်။

(ဋ) သက်ဆိုင်ရာကလေးပညာရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများပေးရမည့် မိဘတစ်ဦး၊ သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းသူတစ်ဦးသည် အသက်ခြောက်နှစ်မှ ၁၄ နှစ်အကြား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။

အပိုင်း ၅

ပြည်ထောင်စု

အခန်း(၁) နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ

သမ္မတနှင့် ဒုတိယသမ္မတ

၅၂။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသမ္မတတစ်ဦးရှိရမည်။

၅၃။ (၁) ပြည်ထောင်စု၏ နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို သမ္မတထံအပ်နှံရမည်ဖြစ်ပြီး ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ သမ္မတကိုယ်တိုင်တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း၊ သမ္မတ၏လက်အောက်ခံအရာရှိများကတစ်ဆင့်သော်လည်းကောင်း ကျင့်သုံးရမည်။

(၂) အထက်ဖော်ပြပါပြဌာန်းချက်၏ ယေဘုယျသဘောကိုဘက်လိုက်ခြင်းမရှိပဲ ပြည်ထောင်စုကာကွယ်ရေးဌာန၏ အမြင့်ဆုံးဩဇာအာဏာကို သမ္မတထံတွင် အပ်နှံရမည်ဖြစ်ပြီး ကျင့်သုံးမှုကို ဥပဒေအတိုင်းဖြစ်စေရမည်။

(၃) ဤဥပဒေပုဒ်မရှိ မည်သည့်ပြဌာန်းချက်ကိုမျှ

(က) မည်သည့်ပြည်နယ်အစိုးရ သို့မဟုတ် အခြားသောအာဏာပိုင်အဖွဲ့များဆိုင်ရာ တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ဖြင့် သမ္မတထံမည်သည့်လုပ်ငန်းတာဝန်တစ်ရပ်ကို လွှဲပြောင်းပေးရန် မှတ်ယူခြင်းမပြုရ။ သို့မဟုတ်

(ခ) သမ္မတအပြင် အခြားအာဏာပိုင်များဆိုင်ရာ ဥပဒေလုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် ပါလီမန်လွှတ်တော်ကိုကျင်းပခြင်းမပြုရန် တားမြစ်ခြင်းမရှိစေရ။

၅၄။ သမ္မတကိုအောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များပါဝင်သည့် သမ္မတရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များဖြင့် ရွေးချယ်ရမည်။

(က) ပါလီမန်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်လုံးမှ ရွေးချယ်ထားသည့်အဖွဲ့ဝင်များနှင့်

(ခ) ပြည်နယ်များ၏ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးများမှ ရွေးချယ်ထားသည့်အဖွဲ့ဝင်များ

(ရှင်းလင်းချက်- ဤဥပဒေပုဒ်မနှင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၅၅ တွင် "ပြည်နယ်"တွင် ဒေလီနိုင်ငံတော်မြို့တော်နယ်နိမိတ်နှင့် ပွန်ဒီချယ်ရီ၏ပြည်ထောင်စုနယ်နိမိတ်တို့ပါဝင်ပါသည်။)

၅၅။ (၁) လက်တွေ့ဆောင်ရွက်၍ရသမျှ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ၌ ပြည်နယ်အမျိုးမျိုးမှကိုယ်စားပြုမှုချိန်ခွင်လျာ တွင် ညီညွတ်မှုရှိရမည်ဖြစ်သည်။

(၂) ပြည်နယ်များအကြားထိုသို့ညီညွတ်မှုရစေရေးနှင့် ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံးတွင်ပြည်နယ်များအကြား တန်းတူ ရည်တူခံစားခွင့်ရရှိစေရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှတ်တော်၏ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်နှင့် ပြည်နယ်တစ်ခုစီ၏ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တို့က ထိုသို့သောရွေးကောက်ပွဲ၌မဲပေးခွင့်ရှိသည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက်ကို အောက်ပါတိုင်း ဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်သည်။

(က) ပြည်နယ်တစ်ခု၏ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်မှရွေးကောက်ခံအဖွဲ့ဝင်တိုင်းသည် လွှတ်တော်၏စုစုပေါင်း ရွေးကောက်ခံအဖွဲ့ဝင်အရေအတွက်အရ ပြည်နယ်လူဦးရေကိုစားခြင်းဖြင့်ရရှိသောရလဒ်ရှိ တစ်ထောင်ဆတိုး ကိန်းများရှိသလောက် ဆန္ဒမဲများရှိစေရမည်။

(ခ) အကယ်၍ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း တစ်ထောင်၏ဆတိုးကိန်းများယူပြီးပါက အကြွင်းသည်ငါးရာအောက်လျော့ နည်းခြင်းမရှိစေရပဲ အထက်ပါပုဒ်မခွဲ(က) တွင်ဖော်ပြသည့်အတိုင်း အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်းစီ၏ဆန္ဒမဲကို တစ်ဖြင့် ဆက်လက်တိုးရမည်ဖြစ်သည်။

(ဂ) ပါလီမန်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်ရှိ ရွေးကောက်ခံအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်းစီတွင် ပုဒ်မခွဲ(က) အရ ပြည်နယ်ဥပဒေ ပြုလွှတ်တော်များ၏အဖွဲ့ဝင်များသို့တာဝန်ချထားသည့် စုစုပေါင်းအရေအတွက်ကို စားခြင်းဖြင့်ရရှိကောင်း ရရှိမည့်မဲအရေအတွက်များ၊ ပုဒ်မခွဲ(ခ)အရ ပါလီမန်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးမှ ရွေးကောက်ခံအဖွဲ့ဝင် စုစုပေါင်းအရေအတွက်ဖြင့်ရရှိနိုင်သည့် မဲအရေအတွက်များ၊ ရေတွက်ထားသည့်ထက်ဝက်ကျော်သည့် အပိုင်းကိန်းများနှင့် ပယ်ထားသည့်အခြားအပိုင်းကိန်းများမှရရှိနိုင်သည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက်များရှိရမည်ဖြစ် သည်။

(၃) သမ္မတရွေးချယ်မှုကို တစ်ခုတည်းသောလွှဲပြောင်းမဲအားဖြင့် အမျိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်နှင့်အညီကျင်းပရမည် ဖြစ်ပြီး ယင်းသို့သောရွေးချယ်မှု၏ဆန္ဒမဲပေးခြင်းသည် လျှို့ဝှက်မဲပေးခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေရမည်။

(ရှင်းလင်းချက်- ဤဥပဒေပုဒ်မတွင် "လူဦးရေ" ဟူသောစကားရပ်မှာ နောက်ဆုံးကောက်ခံခဲ့သည့် သန်းခေါင် စာရင်းအရရှိသည့် လူဦးရေကိုဆိုလိုပါသည်။)

၅၆။ (၁) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အောက်ပါအခြေအနေများမှလွဲလျှင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်နေ့မှစ၍ ငါးနှစ်သက်တမ်းတာဝန်ထမ်းဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

(က) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဒုတိယသမ္မတထံ၎င်း၏လက်ရေးဖြင့်ရေးသား၍ နှုတ်ထွက်စာတင်နိုင်သည်။

(ခ) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေချိုးဖောက်သဖြင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၆၁ တွင်ပြဌာန်းထားသည့် အတိုင်း ရုံးတော်တွင်ခွဲချက်တင်ခံရခြင်းဖြင့် ရာထူးမှဖယ်ရှားခံရနိုင်သည်။

(ဂ) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် သမ္မတသက်တမ်းကုန်လွန်ပြီဖြစ်သော်လည်း ၎င်း၏နေရာတွင်ရာထူးဆက်ခံမည့် သမ္မသစ်တစ်ဦးမရောက်လာမချင်း တာဝန်ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ရမည်။

၂) အထက်ဖော်ပြပါ ပုဒ်မ(၁) စာပိုဒ်(က) အရ ဒုတိယသမ္မတထံလိပ်မူ၍ နုတ်ထွက်ခြင်းသည် ပါလီမန်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌထံသို့ ချက်ချင်းပြောဆိုဆက်သွယ်ခြင်းလည်းရှိစေရမည်။

၅၇။ နိုင်ငံတော်သမ္မတရာထူးရယူထားသူ သို့မဟုတ် ရယူဖူးသူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အခြားသောပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း သမ္မတရာထူးပြည်လည်အရွေးချယ်ခံရရန် အခွင့်အရေးရှိပါသည်။

၅၈။ (၁) အောက်ပါအခြေအနေမျိုးတွင် မည်သူမျှ နိုင်ငံတော်သမ္မတအဖြစ်ရွေးချယ်ခံခွင့်မရှိစေရ။

- (က) အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတစ်ဦးမဟုတ်သူ။
- (ခ) အသက် ၃၅ နှစ်မပြည့်သေးသူ။
- (ဂ) ပါလီမန်လွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းခံရရန် အရည်အချင်းမရှိသူ။
- ၂) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံအစိုးရ၊ သို့မဟုတ် အခြားပြည်နယ်အစိုးရ၊ သို့မဟုတ် အစိုးရဟု ခေါ်တွင်သော မည်သည့်အာဏာပိုင်သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရအောက်ရှိရုံးဌာနတစ်ခုခုတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေပါက နိုင်ငံတော်သမ္မတအဖြစ်ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခွင့်မရှိပေ။

၁၀၂။ (၁) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ပါလီမန်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်၏ အဖွဲ့ဝင်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအဖြစ် သို့မဟုတ် ရွေးချယ်ခံရခွင့်အတွက် အောက်ပါအခြေအနေများတွင် အရည်အချင်းပြည့်စုံခြင်းမရှိချေ။

- (က) ပါလီမန်လွှတ်တော်က အရည်အချင်းမရှိဟုသတ်မှတ်ခြင်းမခံရသည်ရှိမှလွဲ၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံအစိုးရ သို့မဟုတ်အခြားပြည်နယ်အစိုးရလက်အောက်တွင် လခစားတာဝန်ထမ်းဆောင်လျက် ရှိသူ။
- (ရှင်းလင်းချက်- ဤစာပိုဒ်၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးတစ်ဦး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ရုံဖြင့် အိန္ဒိယအစိုးရလက်အောက် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရလက်အောက်တွင် လခစားလုပ်သူဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား လခစားဝန်ထမ်းဟူ၍မှတ်ယူခြင်းမရှိစေရန်ဖြစ်သည်။)
- (ခ) အခွင့်အာဏာရှိသောတရားရုံးတစ်ခုက စိတ်ပေါ့သွပ်သူဟုသတ်မှတ်ကြေညာခြင်းခံရသူ။
- (ဂ) ကြေးမြီမကင်းသေးသဖြင့် လူမွဲစာရင်းအဖြစ်မှ ပယ်ဖျက်ခြင်းမခံရသေးသူ။
- (ဃ) အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတစ်ဦးမဟုတ်သူ၊ သို့မဟုတ် တိုင်းတစ်ပါးသားအဖြစ် စိတ်ဆန္ဒအလျောက်ခံယူထားသူ၊ သို့မဟုတ် တိုင်းတစ်ပါးတစ်ခုကို သစ္စာခံထားသူ။
- (င) ပါလီမန်လွှတ်တော်၏ဥပဒေအရ အရည်အချင်းအလွန်မပြည့်မီသူ။
- ၂) အကယ်၍ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် Tenth Schedule အရ အလွန်အရည်အချင်းမပြည့်မီပါက ပါလီမန်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ရေးအတွက် အရည်အချင်းပြည့်မီခြင်းမရှိစေရ။

၁၀၃။ (၁) အကယ်၍ ပါလီမန်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးသည် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၂ ၏ စာပိုဒ်(၁) တွင်ဖော်ပြထားသည့် အရည်အချင်းမပြည့်မီခြင်းတစ်ခုခုဖြစ်သည့်အခြေအနေဖြစ်လာခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မေးခွန်းတစ်ခုတစ်ရာပေါ်ပေါက်ပါက ယင်းမေးခွန်းကို နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့်ဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်သည်အပြီးသတ်ဖြစ်စေရမည်။

၁၂၀။ (၁) အပိုင်း ၁၇ တွင်မည်သို့ဖော်ပြထားသည်ဖြစ်စေ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄၈ ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်းဖြစ်ရမည် ဖြစ်သဖြင့် ပါလီမန်လွှတ်တော်ရှိလုပ်ငန်းများကို (လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ဟင်ဒီဘာသာစကား သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားဖြင့်မပြောဆိုနိုင်ပါက ပြည်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ သို့မဟုတ် ပါလီမန်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကခွင့်ပြုသည်မှလွဲ၍) ဟင်ဒီဘာသာစကားဖြင့်သာ ပြောဆိုရမည်။

(၂) ဤဥပဒေပုဒ်မသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေစတင်ကျင့်သုံးစဉ်မှ ၁၅ နှစ်တာကာလတစ်ခုတွင် သက်တမ်းကုန်လွန်သွားအပြီး "သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားဖြင့်" ဟူသော စကားလုံးများကို ပါလီမန်က ဥပဒေအရာမပြဋ္ဌာန်းပါက ပယ်ဖျက်သည်ဟု သက်ရောက်ပါသည်။

၁၂၀။ တရားရုံးချုပ် သို့မဟုတ် အဆင့်မြင့်တရားရုံး၏တရားသူကြီးတစ်ဦး၏ အပြုအမူနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တာဝန်မှရပ်စဲရမည့်ကိစ္စတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတထံသို့လိပ်မူ၍ တရားသူကြီးအားဖယ်ရှားရေးအတွက် တင်ပြခြင်းမှလွဲ၍ လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းမရှိစေရ။

၁၂၂။ (၁) ပါလီမန်လွှတ်တော်တွင် တရားစွဲဆိုခြင်း၏တရားဝင်ဖြစ်ခြင်းကို ပုံမှန်မဟုတ်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း တစ်ခုခု၏စွဲဆိုချက်အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် သံသယမဖြစ်စေရ။

(၂) ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပါလီမန်၌ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေး သို့မဟုတ် ဥပဒေအတိုင်းဖြစ်စေရေးတို့အတွက် အာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရသည့် မည်သည့်အရာရှိ သို့မဟုတ် ပါလီမန်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမျှမဆို တရားရုံးတစ်ခုခု၏ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

အခန်း (၃) နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ဥပဒေပြုအာဏာများ

၁၂၃။ (၁) ပါလီမန်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံး လွှတ်တော်ခေါ်ယူလျက်ရှိချိန်မှတစ်ပါး မည်သည့်အချိန်၌မဆို နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ချက်ချင်းအရေးယူဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်ဟုယူဆပါက အခြေအနေအရလိုအပ်သလို စည်းကမ်းချက်အမိန့်ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(အပိုင်း ၁၅ - ရွေးကောက်ပွဲများ- ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂၄-၃၂၆)

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အကြီးအကဲသည် တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးတစ်ဦးကဲ့သို့ အခြေအနေနှင့်အကြောင်းအရင်းတူမျှစွာပင် ရာထူးမှဖယ်ရှားခြင်းမခံရသည်မှအပ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အကြီးအကဲ၏ တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုအခြေအနေများကို ၎င်းအားခန့်အပ်အပြီး ၎င်း၏အားနည်းချက်များသို့ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိစေရ။ အခြားသောရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင် သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဦးကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အကြီးအကဲ၏ အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်မှအပ ရာထူးမှဖယ်ရှားခြင်းမရှိစေရ။

(၆) နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊ သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏တောင်းဆိုချက်အရ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အပေါ်တွင် စာပိုဒ်(၁) အရအပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကိုထမ်းဆောင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောဝန်ထမ်းအင်အားကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အတွက်သော်လည်းကောင်း အသုံးပြုခွင့်ပေးရမည်။

၃၂၅။ ပါလီမန်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်၏ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မဲဆန္ဒနယ်မြေတိုင်းအတွက်ဆန္ဒမဲစာရင်းသည် ယေဘုယျတစ်ခုတည်းသာရှိစေရမည်ဖြစ်ပြီး မည်သူမဆို ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာတရား၊ လူမျိုး၊ ဇာတ်၊ လိင် သို့မဟုတ် အခြားအကြောင်းအရာတစ်ခုခုကြောင့် မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုခုအတွက် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းတွင်ပါဝင်ခွင့်မရခြင်းဟူ၍ မရှိစေရ။

၃၂၆။ အောက်လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်တိုင်း၏ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများသည် အရွယ်ရောက်သူတိုင်းမဲပေးပိုင်ခွင့်အပေါ်တွင် အခြေခံရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး မဲပေးရမည့်နေ့တွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူများသည် မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိကြမည်ဖြစ်ကာ၊ သက်ဆိုင်သည့်နေရာတွင်နေထိုင်သူမဟုတ်သူ၊ စိတ်ပေါ့သွပ်သူ၊ ရာဇဝတ်မှု သို့မဟုတ် လာဘ်စားမှု သို့မဟုတ် တရားမဝင်တစ်ခုခုလုပ်သူများကို သက်ဆိုင်

ရာ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ကခွင့်ပြုပါက မည်သည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင်မဆို မဲဆန္ဒရှင်တစ်ဦးအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ခွင့်ရှိ စေရမည်ဖြစ်သည်။

တောင်အာဖရိက သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ၁၉၉၆ ခုနှစ်

၁၉၉၆ ခုနှစ် မေလ ၈ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး၊
၁၉၉၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဆိုင်ရာ ညီလာခံမှ
ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။
ISBN 978-0-621-39063-6

အခန်း ၁: အခြေခံမူများ

အခန်း ၁
အခြေခံမူဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

တောင်အာဖရိက သမ္မတ နိုင်ငံ

- 1. တောင်အာဖရိက သမ္မတ နိုင်ငံအား လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သည့် ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံအဖြစ် အောက်ပါ အခြေခံမူများနှင့်အညီ တည်ထောင်ခဲ့ပေသည်။
 - (က) လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစားရေး၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ လူ့ အခွင့်အရေး နှင့် လွတ်လပ်မှု တို့ ကို မြှင့်တင်ရေး။
 - (ခ) လူမျိုးရေးခွဲခြားမှု မရှိရေး၊ လိင်စိတ်ခံယူမှုအပေါ် အခြေပြု၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိရေး။
 - (ဂ) ဤဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အမြင့်ဆုံးဥပဒေအဖြစ် မှတ်ယူမှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး။
 - (ဃ) နိုင်ငံသားတိုင်း မဲပေးခွင့်ရှိစေရေး၊ နိုင်ငံတော်၏ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းသည် တန်းတူညီမျှ ဖြစ်ရေး၊ ပုံမှန်ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရေး၊ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ်ကျင့်သုံးရေး၊ တာဝန်ခံမှု၊ တာဝန်ယူမှု နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတို့ ရှိစေရေး။

ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အမြင့်ဆုံး အခန်းကဏ္ဍ

၂။ ဤဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် နိုင်ငံတော်၏ မိခင်ဥပဒေဖြစ်သည်။ ဤဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နှင့် ညီညွတ်မှုမရှိသော ဥပဒေများသည် တရားမဝင်ဟု သတ်မှတ်ခံရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသော တာဝန်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။

နိုင်ငံသား

- ၃။ (၁) တောင်အာဖရိက နိုင်ငံသားဖြစ်မှုသည် တန်းတူညီမျှမှု ရှိရမည်။
 - (၂) နိုင်ငံသားအားလုံးသည်

(က) နိုင်ငံသားတို့ သည် နိုင်ငံသားတို့ ရသင့်ရထိုက်သည့် အခွင့်အရေးများ၊ ခံစားခွင့်များ၊ အကျိုးရလဒ်များကို တူညီစွာ ရယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(ခ) နိုင်ငံသားတို့ သည် နိုင်ငံသားတို့ ဆောင်ရွက်ရမည် တာဝန်၊ ဝတ္တရားများကို တူညီစွာ လုပ်ဆောင် ရန် တာဝန်ရှိသည်။

နိုင်ငံတော်သီချင်း

၄။ တောင်အာဖရိက သမ္မတ နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတော်သီချင်းကို နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ကြေညာချက် ဖြင့် အတည်ပြုသတ်မှတ်ရမည်။

နိုင်ငံတော်အလံ

၅။ နိုင်ငံတော်အလံ၏ အရောင်သည် ဇယား ၁ တွင် ရေးဆွဲ ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်း အမဲရောင်၊ ရွှေရောင်၊ အစိမ်းရောင်၊ အဖြူရောင်၊ အနီရောင်၊ အပြာရောင် တို့ ရှိသည်။

နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ဘာသာစကားများ

၆။ (၁) နိုင်ငံတော်၏ တရားဝင် ဘာသာစကားများမှာ Sepedi, Sesotho, Setswana, siSwati, Tshivenda, Xitsonga, Afrikaans, English, isiNdebele, isiXhosa and isiZulu တို့ ဖြစ်ကြသည်။

(၂) သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားများ ၏ အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျခဲ့သည်ကို အသိအမှတ်ပြုသည့် အလျောက်၊ နိုင်ငံတော်သည် ထိုဘာသာစကားများ၏ အဆင့်အတန်းမြင့်မားလာစေရန် လက်တွေ့ ကျပြီ။ အပြုသဘောဆောင်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

(၃) (က) ပြည်ထောင်စုအစိုးရ နှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် အသုံးဝင်မှု၊ လက်တွေ့ ကျမှု၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့် ပြန့် အသုံးပြုနေမှု၊ ဒေသဆိုင်ရာအခြေအနေ၊ နိုင်ငံတော် နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ လူအများ၏ လိုအပ်ချက်၊ နှစ်သက်မှု စသည့် အခြေအနေတို့ အပေါ်တွင် မူတည် စဉ်းစား၍ တရားဝင်ရုံးသုံးဘာသာစကားကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။ သို့ ရာတွင်၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ နှင့် ပြည်နယ်အစိုးရတို့ သည် အနည်းဆုံး တရားဝင်ရုံးသုံးဘာသာစကား နှစ်မျိုးကို သတ်မှတ် ပြဌာန်းရမည်။

(ခ) မြူနီစီပါယ် အစိုးရများသည် သတ်မှတ်ဧရိယာအတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ပြည်သူ လူထု၏ ဘာသာစကား အသုံးပြုမှုနှင့် နှစ်သက်မှုများအပေါ်တွင် စဉ်းစားရမည်။

(၄) ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ဥပဒေပြဌာန်း၍သော်လည်းကောင်း၊ အခြားသော နည်းလမ်းများအသုံးပြု၍ သော်လည်းကောင်း၊ တရားဝင်ရုံးသုံးဘာသာစကား များအသုံးပြုမှု နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်ခြင်း တို့ ကို ပြုလုပ်ရမည်။ အပိုဒ်ခွဲ (၂) ပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့် ကျင်စေဘဲ၊ တရားဝင်ဘာသာစကားအားလုံးတို့ သည် တူညီသော လေးစားမှု နှင့် သာတူညီမျှမှုတို့ ကို ရရှိစေရမည်။

- (၅) ပြည်ထောင်စု က ဥပဒေ တစ်ရပ်ပြဋ္ဌာန်း၍ ဖွဲ့ စည်းလိုက်သော တောင်အာဖရိက ဘာသာစကားများဆိုင်ရာ ဘုတ်အဖွဲ့ သည်-
 - (က) အောက်ပါ ဘာသာစကားများအားလုံးကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ ရရှိလာ စေမည့် အခြေအနေများ ဖန်တီးပေးခြင်း တို့ ကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
 - (၁) တရားဝင် ဘာသာစကားအားလုံး
 - (၂) Khoi, Nama နှင့် San ဘာသာစကားများ နှင့်၊
 - (၃) လက်သုံးဘာသာစကား
 - (ခ) အောက်ပါ ဘာသာစကားများအား မြှင့်တင်ခြင်း၊ လေးစားမှုရရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း တို့ ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။
 - (၁) တောင်အာဖရိက နိုင်ငံရှိ လူမှုအသိုက်အဝန်းများတွင် ဘုံအသုံးပြုလျက်ရှိသော ဘာသာ စကားများဖြစ်သည့် ဂျာမန်၊ ဂရိ၊ ဂျာမာရတ်တီ၊ ဟင်ဒီ၊ ပေါ်တူဂီ၊ တမီလ်၊ တလဂူ၊ အူရဒူ တို့ နှင့်၊
 - (၂) အာရေဗျ၊ ဟီးဘရူး၊ သက္ကတ နှင့် တောင်အာဖရိက နိုင်ငံအတွင်း ဘာသာရေးရည်ရွယ် ချက်အတွက် အသုံးပြုသော အခြားဘာသာစကားများ။

အခန်း ၂ - အခြေခံအခွင့်အရေးများ ဥပဒေ

အခန်း ၂
အခြေခံအခွင့်အရေးများ ဥပဒေ

အခွင့်အရေးများ

- ၇။ (၁) အခြေခံအခွင့်အရေးများ ဥပဒေ သည် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံဒီမိုကရေစီစနစ်၏ အခြေခံ အုတ်မြစ်များဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ နိုင်ငံသားများအားလုံး၏ အခွင့်အရေးများကို ပြဋ္ဌာန်း သတ်မှတ်ထားပြီး၊ လူ့ ဂုဏ်သိက္ခာအား လေးစားတန်ဖိုးထားခြင်း၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ လွတ်လပ်မှု တို့ ကို လေးစားတန်ဖိုးထားခြင်း ဟူသော ဒီမိုကရေစီ တန်ဖိုးများကို ခိုင်မာစေသည်။
 - (၂) နိုင်ငံတော်သည် အခြေခံအခွင့်အရေးဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အခွင့်အရေးများကို လေးစားခြင်း၊ ကာကွယ်ခြင်း၊ မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ပြုရမည်။
 - (၃) အခြေခံအခွင့်အရေးဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အခွင့်အရေးများအား ပုဒ်မ ၃၆ သို့ မဟုတ် အခြေခံအခွင့်အရေး ဥပဒေ၏ အခြားတစ်နေရာရာတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ပုဒ်မများ တွင် ပါဝင်သော ကန့် သတ်ချက်များ သို့ တည်းမဟုတ် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

ဥပဒေအား အသုံးပြုမှု

၈။ (၁) အခြေခံအခွင့်အရေးဥပဒေများသည် နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် တရားစီရင်ရေး မဏ္ဍိုင်များ နှင့် အခြားသော ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက် နေသော ဥပဒေများအားလုံးနှင့် စည်းနှောင်မှုရှိသည်။

(၂) အခြေခံအခွင့်အရေး ဥပဒေများပါ ပြဌာန်းချက်တစ်ခုသည် အခွင့်အရေး၏ သဘာဝ နှင့် ထိုအခွင့်အရေးက သတ်မှတ်ပြဌာန်းလိုက်သော တာဝန်များ၏ သဘာဝတို့ ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းအားဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် အနေဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေ ပညာရှင်တစ်ယောက် အနေဖြင့် ဖြစ်စေ စည်းနှောင်မှုရှိသည်။

(၃) အခြေခံအခွင့်အရေးများ ဥပဒေ၏ ပြဌာန်းချက် တစ်ခုအား ပုဒ်မခွဲ (၂) ပါပြဌာန်း ချက်အရ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေပညာရှင် တစ်ယောက်အနေဖြင့် ဖြစ်စေ၊ စည်းနှောင်ကျင့်သုံးမှု ပြုရာတွင်၊ တရားရုံးအနေဖြင့်-

(က) အခြေခံအခွင့်အရေးများဥပဒေပါ အခွင့်အရေးတစ်ခုသည် ပြဌာန်းထားချက် သပ်သပ်မျှဖြင့် သက်ဝင်ခြင်းမရှိသည့်အခါ လိုအပ်လာပါက အဆိုပါ အခွင့်အရေး သက်ဝင်စေရန်အတွက် ဖြတ်ထုံးဖြင့်စီရင်သည့် စနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်အသုံးပြု ရမည်။

(ခ) အခန်း (၃၆) ပုဒ်မ (၁) ဖြင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိစေဘဲ၊ ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးတစ်ခုအား ကန့်သတ်ရန်အတွက် ဖြတ်ထုံးဖြင့်စီရင်သည့် စနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်အသုံးပြုနိုင်သည်။

(၄) ဥပဒေပညာရှင် တစ်ယောက်သည် အခြေခံအခွင့်အရေးများ ဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက် များ ဖြစ်သည့် အခွင့်အရေးများ၏ သဘာဝ နှင့် အဆိုပါ ပုဂ္ဂိုလ်၏ လုပ်ငန်းသဘာဝ တို့ တွင် ဖော် ပြပါရှိသည့် ရပိုင်ခွင့်များအတိုင်း ရရှိခံစားနိုင်သည်။

တန်းတူညီမျှမှု

၉ (၁) ဥပဒေ၏ ရှေ့မှောက်တွင် လူတိုင်း တန်းတူညီမျှမှုရရှိပြီး၊ ဥပဒေ၏ အကာအကွယ်နှင့် အကျိုးရလဒ်များကို တူညီစွာ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၂) တန်းတူညီမျှမှုတွင် အခွင့်အရေးများ နှင့် လွတ်လပ်မှု အားလုံးတို့ ကို အပြည့်အဝ တူညီစွာ ခံစားနိုင်ခြင်းပါဝင်သည်။ တန်းတူညီမျှမှုရရှိလာစေရန်အတွက်၊ မမျှတသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံ မှုများကို ခံစားနေရသည့် လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး သို့မဟုတ် အစုအဖွဲ့ တို့ ၏ အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်း နှင့် ကာကွယ်ခြင်း တို့ ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သည့် ဥပဒေများ ပြဌာန်းခြင်းနှင့် အခြားလိုအပ်သည့် စီမံဆောင် ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။

(၃) နိုင်ငံတော်သည် လူမျိုးနွယ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကျား၊မ သဘာဝအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှုအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း အကြောင်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လက်ထပ်ထိန်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မျိုးနွယ်စု သို့မဟုတ် လူမှုရေးအုပ်စုဆိုင်ရာ ဇာတိအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အသားအရောင်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အသက်အရွယ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မသန်းစွမ်းမှုအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာ၊ ကိုယ်ပိုင်ယုံကြည်ချက်၊ ဓလေ့စရိုက်၊ ပြောဆိုရာဘာသာစကားနှင့် မွေးဖွားရာဇာတိ တို့ အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမည်မဟုတ်။

(၄) အပိုဒ်ခွဲ (၄) ပါပြဋ္ဌာန်းချက် တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပိုသော ပြဋ္ဌာန်းချက် အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းမရှိစေရ။ မမျှတသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို တားမြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပိတ်ပင်ခြင်း တို့ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဥပဒေများကို နိုင်ငံတော်က ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

(၅) အပိုဒ်ခွဲ (၃) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပိုသော ပြဋ္ဌာန်းချက် အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပြုမူသောခွဲခြားဆက်ဆံမှုများအား ဥပဒေက သီးခြားသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိလျှင် တရားမျှတမှုမရှိသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများအဖြစ် သတ်မှတ်ရမည်။

လူသား ဂုဏ်သိက္ခာ

၁၀။ လူတိုင်းတွင် မွေးရာပါ ဂုဏ်သိက္ခာရှိပြီး၊ နှင့် ၎င်းတို့တို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစားကာကွယ်ပေး ရမည်။

အသက်ရှင်သန်ခွင့်

၁၁။ လူတိုင်း၌ အသက်ရှင်ရန် လွတ်လပ်မှုခွင့်ရှိသည်။

လူသား လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လုံခြုံခွင့်

၁၂။ (၁) လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်ခွင့် နှင့် လုံခြုံခွင့်တို့ ရှိသည်။ ထိုအခွင့်အရေးများတွင်-

- (က) လွတ်လပ်ခွင့်မှ အတင်းအဓမ္မ ဖြစ်စေ၊ တရားဥပဒေ၏ အကာအကွယ်မရရှိဘဲ ဖြစ်စေ၊ ပိတ်ပင်ခံ ရခြင်း မရှိစေရ။
- (ခ) တရားဥပဒေအရမဟုတ်သော ဖမ်းစီးချုပ်နှောင်ခြင်းမရှိစေရ။
- (ဂ) အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင်ဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများတွင်ဖြစ်စေ အကြမ်းဖက်မှု ပုံစံအားလုံးမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိရမည်။
- (ဃ) မည်သည့်ပုံစံမျိုးနှင့်မျှ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းမရှိစေရ။
- (င) ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ၊ လူမဆန်စွာ၊ ဂုဏ်ငယ်စေသော ဆက်ဆံမှုမရှိစေရ။

- (၂) လူတိုင်းသည် ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဂုဏ်သိက္ခာ ရှိသည့် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ ထိုအခွင့်အရေးတို့ တွင်-
- (က) မွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် လွတ်လပ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ရမည်။
 - (ခ) ခန္ဓာကိုယ် လုံခြုံရေးနှင့် ထိန်းချုပ်ရေးတို့ တွင် အခွင့်အရေးရှိရမည်။
 - (ဂ) အသိပေးခြင်းမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘောတူညီချက်မရှိဘဲ မည်သူ့ ကိုမျှ သိပ္ပံ သို့မဟုတ် ဆေးပညာဆိုင်ရာ စမ်းသပ်ချက်များ မပြုလုပ်ရ။

စုဝေးခြင်း၊ ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခြင်း၊ သပိတ်မှောက်ခြင်း၊ လက်မှတ်ထိုးလှုပ်ရှားမှုပြုလုပ်ခြင်း

၁၇။ လူတိုင်းတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ လက်နက်မပါဘဲ စုဝေးခြင်း၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်း၊ သပိတ်မှောက်ခြင်း၊ လက်မှတ်ထိုးလှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အသင်းအဖွဲ့ များ ထူထောင်ခွင့်

၁၈။ လူတိုင်း လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့ များ ထူထောင်ခွင့်ရှိသည်။

နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ

၁၉။ (၁) နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သတ်၍ လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိရမည်။ ထိုအခွင့်အရေးတို့ တွင်-

- (က) နိုင်ငံရေးပါတီ တည်ထောင်ခွင့်
- (ခ) နိုင်ငံရေးပါတီ၏ လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များ အဖြစ် စည်းရုံးစုဆောင်းနိုင်ခွင့်၊
- (ဂ) နိုင်ငံရေးပါတီ သို့ တည်းမဟုတ် ရပ်တည်ချက် တစ်ခုအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်နိုင်ခွင့်။

- (၂) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တည်ထောင်ထားသော ဥပဒေပြုရေး မဏ္ဍိုင်အတွက် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတပြီး ပုံမှန် ကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်။
- (၃) အသက်ပြည့်ပြီးသည့် နိုင်ငံသားတိုင်းတွင် အောက်ပါအခွင့်အရေးများ ရှိသည်။
 - (က) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တည်ထောင်ထားသော ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင် တစ်ခုခုအတွက် ကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့် နှင့် ဆန္ဒမဲပေးသည့်အခါ လျှို့ဝှက်စွာမဲပေးခွင့်။
 - (ခ) အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံပိုင်ခွင့် နှင့် ရွေးချယ်ခံရပါက ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်။

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

၂၀။ မည်သည့် နိုင်ငံသားကိုမဆို နိုင်ငံသားအရာမှ ရုပ်သိမ်းခြင်းမရှိစေရ။

လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာခွင့် နှင့် နေထိုင်ခွင့်

- ၂၁။ (၁) လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာခွင့် ရှိသည်။
 - (၂) လူတိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်မှ ထွက်ခွာခွင့်ရှိသည်။
 - (၃) နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံတော်ကို ဝင်ရောက်ခွင့်၊ နိုင်ငံတော်အတွင်း မည်သည့်နေရာတွင်မဆို မှီတင်းနေထိုင်ခွင့် တို့ ရှိသည်။
 - (၄) နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အခန်း ၄- ပါလီမန်

ပြည်သူ့ လွှတ်တော်

ဖွဲ့စည်းပုံ နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ

- ၄၆။ (၁) ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အား ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အရ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည့် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ အနည်းဆုံး ၃၅၀ နှင့် အများဆုံး ၄၀၀ တို့ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။ ထိုရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည်-
 - (က) နိုင်ငံတော်က ပြဌာန်းထားသည့် ဥပဒေအတိုင်းဖြစ်ရမည်။
 - (ခ) နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒရှင်များ၏ စာရင်း ပါဝင်ရမည်။

- (ဂ) မဲပေးနိုင်သည့် အသက်သည် အနည်းဆုံး ၁၈ နှစ်ဖြစ်ရမည်။
- (ဃ) အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည့် စနစ်ဖြစ်ရမည်။

(၂) ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုရမည့် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေကို တွက်ချက်ရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတစ်ရပ်ကို ဥပဒေ တစ်ရပ် ပြဌာန်း၍ သတ်မှတ်ပေးရမည်။
 [အပိုဒ် ၁) အား ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ၁၀ ကြိမ်မြောက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဥပဒေ၏ အခန်း ၁ နှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ၁၅ ကြိမ်မြောက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး ဥပဒေ၏ အခန်း ၁ တို့ ဖြင့် ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။]

ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခြင်း

၄၇။ (၁) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူများသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရန် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သည်။

၎င်းတို့ သည် အောက်ပါအချက်များနှင့် ကိုက်ညီသူများဖြစ်စေရ။

(က) နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရန် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး၊ ထိုခန့်အပ်မှုအတွက် လုပ်ခလစာ နှင့် အဆောင်အယောင်များရရှိထားသည့် မည်သူမဆို ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ခြင်းမရှိစေရ။ ဤကန့်သတ်ချက်သည် အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အကျုံးဝင်ခြင်းမရှိစေရ။

(၁) သမ္မတ၊ ဒုတိယသမ္မတ၊ ဝန်ကြီးများ၊ ဒုတိယဝန်ကြီးများ

(၂) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ နှင့် လျော်ညီသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေရသည့် အရာရှိများ။
 ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် လျော်ညီသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေရသည်ဟု လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြဌာန်းထားသော ဥပဒေအရ သတ်မှတ် ကြေညာခြင်းခံရသူများ။

(ခ) နိုင်ငံတော်၏ ပြည်နယ်များဆိုင်ရာ ကောင်စီသို့ အမြဲတမ်းစေလွှတ်ခံရသော ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မြူနီစပါယ်ကောင်စီအဖွဲ့ ဝင်များ။

(ဂ) လူမွဲအဖြစ် ကြေညာခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခွင့်မရသေးသူများ။

(ဃ) နိုင်ငံတော်၏ တရားရုံးမှ စိတ်ပေါ့သွပ်နေသည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းခံထားရသူများ။

(င) ဤပြဌာန်းချက် စတင်သက်ရောက်သည့် အချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်၏ ပြင်ပ၌ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်သတ်မှတ်ချက်မပါဘဲ ၁၂ လထက်ပိုသော ထောင်ဒဏ်ကျခံစေရန် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခံရသည့် မည်သူမဆို။ စွပ်စွဲမှုတစ်ခုအတွက် တရားရုံး၏ တရားဝင်ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့်အချိန် သို့မဟုတ် တရားဝင်အမိန့် ချမှတ်ခြင်း မရှိသေးသည့်အချိန် သို့မဟုတ် တရားစွဲဆိုရင်ဆိုင်မှု မပြီးပြတ်သေးသည့် အချိန်တွင် မည်သူ ကိုမျှ ပြစ်ဒဏ်ကျခံသည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းမရှိစေရ။ ဤပြဌာန်းချက်အရ

ကန့် သတ်ခံရမှုသည် ပြစ်ဒဏ်ကျခံမှုပြီးဆုံးသည့် အချိန်မှ ၅ နှစ် ပြည့်သည့်အချိန်တွင် ပျက်ပြယ်သည်။

အခန်း ၆- ပြည်နယ်များ

- (ဂ) မဲပေးနိုင်သည့် အသက်သည် အနည်းဆုံး ၁၈ နှစ်ဖြစ်ရမည်။
- (ဃ) အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည့် စနစ်ဖြစ်ရမည်။

[အပိုဒ် ၅ (၁) အား ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ၁၀ ကြိမ်မြောက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဥပဒေ၏ အခန်း ၃ နှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ၁၄ ကြိမ်မြောက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး ဥပဒေ၏ အခန်း ၃ တို့ ဖြင့် ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။]

(၂) ပြည်နယ်လွှတ်တော်အား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၃၀ ဦးမှ ၈၀ ဦး အရေအတွက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း ရမည်။ ပြည်နယ်များအကြား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ ကွာခြားနိုင်သည့်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ တွက်ချက်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို နိုင်ငံတော်မှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ပေးရမည်။

ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခြင်း

- ၁၀၆။ (၁) ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူများသည် ပြည်နယ် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရန် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သည်။ ၎င်းတို့ သည် အောက်ပါအချက်များနှင့် ကိုက်ညီသူများမဖြစ်စေရ။
- (က) နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရန် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရပြီး၊ ထိုခန့်အပ်မှုအတွက် လုပ်ခလစာ နှင့် အဆောင်အယောင်များရရှိထားသည့် မည်သူမဆို ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ခြင်းမရှိစေရ။ ဤကန့် သတ်ချက်သည် အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ် များအတွက် အကျုံးဝင်ခြင်းမရှိစေရ။
 - (၁) ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်၊ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ၏ အဖွဲ့ဝင်များ
 - (၂) ပြည်နယ်လွှတ်တော် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ နှင့် လျော်ညီသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေရသည့် အရာရှိများ။ ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့်

လျော်ညီ သည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေရသည်ဟု လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြဌာန်း ထားသော ဥပဒေအရ သတ်မှတ် ကြေညာခြင်းခံရသူများ။

(ခ) ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ နိုင်ငံတော်၏ ပြည်နယ်များဆိုင်ရာ ကောင်စီသို့ အမြဲ တမ်းစေလွှတ်ခံရသော ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မြူနီစပါယ်ကောင်စီအဖွဲ့ ဝင်များ။

(ဂ) လူမွဲအဖြစ် ကြေညာခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခွင့်မရသေးသူများ။

(ဃ) နိုင်ငံတော်၏ တရားရုံးမှ စိတ်ပေါ့သွပ်နေသည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းခံထားရသူများ။

(င) ဤပြဌာန်းချက် စတင်သက်ရောက်သည့် အချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်၏ ပြင်ပ၌ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်သတ်မှတ်ချက်မပါဘဲ ၁၂ လထက်ပိုသော ထောင်ဒဏ်ကျခံစေရန် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခံရသည့် မည်သူမဆို။ စွပ်စွဲမှုတစ်ခုအတွက် တရားရုံး၏ တရားဝင်ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့်အချိန် သို့ မဟုတ် တရားဝင်အမိန့် ချမှတ်ခြင်း မရှိသေးသည့်အချိန် သို့ မဟုတ် တရားစွဲဆိုရင်ဆိုင်မှု မပြီးပြတ်သေးသည့် အချိန်တွင် မည်သူ ကိုမျှ ပြစ်ဒဏ်ကျခံသည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းမရှိစေရ။ ဤပြဌာန်းချက်အရ ကန့် သတ်ခံရမှုသည် ပြစ်ဒဏ်ကျခံမှုပြီးဆုံးသည့် အချိန်မှ ၅ နှစ် ပြည့်သည့်အချိန်တွင် ပျက်ပြယ် သည်။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) ပါ အပိုဒ်ခွဲ (က) သို့ မဟုတ် အပိုဒ်ခွဲ (ခ) အရ ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်မရသူများသည် နိုင်ငံတော်မှ သီးခြား ပြဌာန်းထားသည့် ဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များ၏ ခွင့်ပြုချက်များ၊ ကန့် သတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိလျှင် ဥပဒေပြုကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သည်။

အခန်း ၉- ဇွဲ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခြေခံ ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံရေးစနစ် အား ထောက်ပံ့သော နိုင်ငံတော်၏ အင်စတီကျူးရှင်းများ

ရာထူးသက်တမ်း

၁၈၉။ နိုင်ငံတော်၏ စာရင်းစစ်ချုပ်အား ခန့် အပ်ရာတွင် ထပ်မံသက်တမ်းမတိုးနိုင်သည့် ပုံစံ ဖြင့် ၅ နှစ်မှ ၁၀ နှစ်အကြား ရာထူးသက်တမ်းကို အတိအကျသတ်မှတ်ခန့် ထားရမည်။

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ တာဝန်များ

၁၉၀။ (၁) ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည်-

- (က) နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်များ၏ ရွေးကောက်ပွဲများကို ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေများနှင့်အညီ ကျင်းပခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း။
- (ခ) ရွေးကောက်ပွဲများ သည် လွတ်လပ်၍ တရားမျှမှုရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဂ) ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် များကို ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေက သတ်မှတ်ထားသည့်အချိန် ဖြစ်သည့် အတိုင်း တတ်နိုင်သမျှ မြန်မြန် ထုတ်ပြန်ပေးခြင်း။
- (ဃ) ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည် နိုင်ငံတော်မှ ပြဌာန်းထားသည့် ဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်က အပ်နှင်းသည့် အာဏာနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တို့ ကို ကျင့်သုံးနိုင်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ဖွဲ့ စည်းခြင်း

၁၉၁။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကို အဖွဲ့ ဝင် အနည်းဆုံး သုံးဦးဖြင့် ဖွဲ့ စည်းရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်တွင် ပါဝင်နိုင်သော အဖွဲ့ ဝင်အရေအတွက်နှင့် ရာထူးသက်တမ်းတို့ ကို နိုင်ငံတော်က ဥပဒေပြဌာန်း၍ သတ်မှတ်ပေးရမည်။

ရှုပ်သံထုတ်လွှင့်မှုအား ကြီးကြပ်မည့် လွတ်လပ်သည့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့

ရှုပ်သံထုတ်လွှင့်မှုဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့

၁၉၂။ ရှုပ်သံထုတ်လွှင့်ရာတွင် တောင်အာဖရိက လူ့ အဖွဲ့ အစည်းရှိ မတူကွဲပြားသော အမြင်များကို တင်ပြစေနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ မျှတသော ဝန်းကျင်တစ်ခုဖန်တီး နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူတို့ ၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ ငှာ ကြီးကြပ်ပေးမည့် လွတ်လပ်သည့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့ တစ်ရပ်အား နိုင်ငံတော်က ဥပဒေပြဌာန်း၍ ဖွဲ့ စည်းပေးရ မည်။

အထွေထွေပြဌာန်းချက်များ

ခန့် အပ်တာဝန်ပေးခြင်း

၁၉၃။ (၁) အများပြည်သူအား အကာအကွယ်ပေးမည့် အရာရှိနှင့် ဤ အခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော ကော်မရှင်ဖွဲ့ ဝင်များကိုခန့် ထားသည့်အခါ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားတို့ အောက်ဖော်ပြပါ သတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း ခန့် ထားနိုင်သည်။

သင်ခန်းစာ (၂) - အားလုံးပါဝင်သော အစိုးရစနစ်များ

အစိုးရစနစ်များ - ဖြစ်စဉ်များ

အစိုးရစနစ်များ - ဖော်ပြချက်များ

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

အစိုးရစနစ်များ

ဇာတ်လမ်း ၁

သင်သည် အစိုးရတစ်ခုနှင့် တစ်ခုတို့၌ တစ်ခါတရံမတူညီသောဥပဒေများရှိတတ်သည်။ ဗဟိုအစိုးရတစ်ရပ်နှင့် ဥပဒေကြမ်းဆိုင်ရာ အစိုးရများရှိသော နိုင်ငံတစ်ခုတွင် နေထိုင်ပါသည်။

ပြည်နယ် ၁ တွင်နေထိုင်သည်။ မသန်စွမ်းသူများသည် လွတ်လပ်စွာနှင့် လျှို့ဝှက်စွာမဲပေးနိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူ ပြုပစ္စည်းများရရှိရန် ရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်များထံသို့ ဆန္ဒမဲပေးရာ၌ ၎င်းတို့နှစ်သက်ရာနေရာထိုင်ခင်းအခြေအနေများ လျှောက်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပြည်နယ် ၂ တွင်ဆန္ဒမဲပေးရန် မှတ်ပုံတင်ထားသူများသည် ထိုသို့ရွေးချယ်စရာမရှိကြပါ။ ပြည်နယ် ၂ ရှိ ရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်များသည် စနစ်ကိုပြောင်းလဲရန် ငြင်းဆန်ထားကြသည်။

ပြည်နယ် ၂ ရှိ မသန်စွမ်းသူများသည် အစိုးရ၏ဤစနစ်အရ တန်းတူညီမျှသောအခွင့်အရေးရရှိရန် ဘာလုပ်နိုင်ကြသနည်း ?

ဇာတ်လမ်း ၂

သင်သည် ကိုယ်ပိုင်ဥပဒေများရှိပြီး CRPD ကိုလက်မှတ်ရေးထိုးထားကြသော ပြည်နယ်အသီးသီးရှိရာ နိုင်ငံတစ်ခုတွင် နေထိုင်ပါသည်။ မသန်စွမ်းသူတောင်းဆိုလှုပ်ရှားသူအချို့သည် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်တားဆီးခံလိုကြ သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် ဥပဒေများကို CRPD နှင့် လိုက်ဖက်စေရန် ပြည်နယ်များထံ တောင်းဆိုလှုပ်ရှားကြသည်။

ပြည်နယ် ၃ တွင် လိင်၊ ကျား-မ၊ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်၊ ဘာသာရေးနှင့် လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှုစသည်တို့ကို အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ကာကွယ်တားဆီးသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိစေရေးဥပဒေတစ်ရပ်ရှိသော်လည်း မသန်စွမ်းမှုကိုမူ ချန်လှပ်ထားခံရသည်။ ၎င်းတို့သည် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကိုပင် ပြည်နယ်တစ်ခုရုံးထံသို့တင်ပြသော်လည်း ပယ်ချခံရသည်။ ပြည်နယ် ၄ တွင် အလားတူဖြစ်စဉ်ရှိပါသည်။ ပြည်နယ် ၃ တွင် မသန်စွမ်းသူများအနိုင်ရပြီး မသန်စွမ်းသူများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။

ပြည်နယ် ၃ ရှိ မသန်စွမ်းသူများသည် အစိုးရ၏ဤစနစ်အရ အသိအမှတ်ပြုခံရရန် မည်သို့ဆောင်ရွက်နိုင်သနည်း ?

ဇာတ်လမ်း ၃

သင်သည် မိုင်မာသောဗဟိုအစိုးရတစ်ရပ်ရှိသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုတွင် နေထိုင်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း မဲရုံဝန်ထမ်းများသည် မသန်စွမ်းသူများအားအကူအညီပေးရန် သင်တန်းပေးထားခြင်းမရှိသည်ကို သင်သတိပြုမိသည်။ ထိုဝန်ထမ်းများသည် တန်းစီနေသူများ၏ရွေ့သိုသွားရောက်လိုသော မသန်စွမ်းသူများကို အထင်မြင် သေး၍ မသိကျိုးကျွံပြုခဲ့ကြသည်။ သင်သည် ထိုကိစ္စကို ဒေသရုံးသို့တိုင်ကြားခဲ့သော်လည်း ထိုသူတို့က ၎င်းတို့သည်သင် တန်းပေးသူများမဟုတ်ကြောင်းသာ သင်ကိုပြောပြကြသည်။

အစိုးရ၏ဤစနစ်အရ မသန်စွမ်းသူများသည် မဲရုံဝန်ထမ်းများကိုသင်တန်းပေးရေးကိစ္စအတွက် မည်သို့ဆောင်ရွက်နိုင် သနည်း ?

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

အစိုးရစနစ်များ

ဇာတ်လမ်း ၄

သင်သည် အစိုးရတစ်ခုနှင့် တစ်ခုတို့၌ တစ်ခါတရံမတူညီသော ဥပဒေများ ရှိတတ်သည်။ ဗဟိုအစိုးရတစ်ခုနှင့် ခေသတြီးဆိုင်ရာ အစိုးရများရှိသော နိုင်ငံတစ်ခုတွင် နေထိုင်ပါသည်။ သင်၏ နိုင်ငံသည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်အနည်းငယ်က CRPD ကို လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည်။

ပြည်နယ်-၅ သည် CRPD ၏ အရေးပါသည် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်းမရှိကြောင်းနှင့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများနှင့် ဉာဏ်မသန်စွမ်းသူတို့သည် မဲပေးခြင်းမှတားမြစ်ခံနေကြောင်း DPO များက သိရှိကြသည်။ ထိုသို့ကန့်သတ်ချက်များသည် ပြည်နယ်အဆင့်တွင် ဖြစ်ပြီး အမျိုးသားအဆင့်တွင် မဟုတ်ပေ။

အစိုးရ၏ ဤစနစ်အရ ပြည်နယ်-၅ ရှိ မသန်စွမ်းသူများသည် ဥပဒေရေးရာအခွင့်အရေးများကို သေချာစေရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်သနည်း?

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
အစိုးရစနစ်များ

နိုင်ငံအမည်	ဖော်ပြချက်	မည်သည့် အစိုးရ စနစ်ကို အသုံးပြု သနည်း။ (တစ်ခု ကို ရွေးချယ်ပါ။)
အာဂျင်တီးနား	အာဂျင်တီးနား နိုင်ငံတွင် ပြည်နယ် ၂၃ ခု (နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ခရိုင် ၁ ခု) တို့ ရှိသည်။ ပြည်နယ် တစ်ခုချင်းစီသည် ကိုယ်ပိုင် ဖွဲ့ စည်းပုံ၊ ဥပဒေများ၊ အစိုးရစနစ်များရှိသည်။ ပြည်နယ် ဥပဒေများသည် နိုင်ငံတော် ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဥပဒေများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိ ရသည်။	ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်
ပြင်သစ်	ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်များ၊ ခရိုင်များ၊ မြို့ နယ်များ ရှိသည်။ ထိုဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး နယ်ပယ်များ လုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်များကို ဗဟိုအစိုးရက ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးသည်။ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိသည်။ ပြည်သူ့ လွှတ်တော် တွင် ကိုယ်စားလှယ် ၅၇၇ ယောက်ရှိပြီး၊ မဲဆန္ဒရှင်များက မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ် ချင်းစီအတွက် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအား ၅ နှစ် သက်တမ်းအတွက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။ ဆီးနိတ် (အထက်လွှတ်တော်) တွင် ကိုယ်စားလှယ် ၃၄၈ ယောက်ရှိပြီး၊ ၆ နှစ်သက်တမ်းအတွက် ရွေး ကောက်တင်မြှောက်သည်။	ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်
အိန္ဒိယ	အာဏာကို ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရတို့ အကြားခွဲဝေ ကျင့်သုံးသည်။ ပြည်ထောင် စုအစိုးရသည် နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေး နှင့် နိုင်ငံ တကာဆက်ဆံရေးကဲ့သို့ သော လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ ပြည် နယ်တွင်းလုံခြုံရေး နှင့် အခြားသော ပြည်နယ်ဆိုင် ရာကဏ္ဍများအား ဆောင်ရွက်သည်။ ပြည်နယ် တစ်ခုချင်းစီတွင် သက်ဆိုင်ရာ လွှတ်တော်များရှိ ကြသည်။	ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
အစိုးရစနစ်များ

ဂျပန်	ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး နယ်ပယ် ၄၇ ခုရှိပြီး၊ ဧကရာဇ်သည် နိုင်ငံ့ဥဒေသျှောင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်များ၊ တိုင်းဒေသကြီးများမရှိပါ။ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းမှ မဲဆန္ဒရှင်တို့သည် နိုင်ငံတော်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို ဆန္ဒမဲပေးရွေးချယ်ကြသည်။ နိုင်ငံတော်လွှတ်တော်ကို House of Councillors နှင့် House of Representatives တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။	ကွန်ဇက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်
မြန်မာ	မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး ၇ ခုစီ နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ၊ တိုင်း ၅ ခု ရှိသည်။ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုစီတွင် ပြည်နယ်အစိုးရ သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ တို့ရှိကြသည်။ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတို့သည် ဗဟိုအစိုးရမှ ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများနှင့် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများအရ ၎င်းတို့၏ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင်ကြသည်။	ကွန်ဇက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်
နီပေါ	၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် နီပေါနိုင်ငံသည် ပြည်နယ် ၇ ခုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုပြည်နယ် ၇ ခုတွင် ကိုယ်ပိုင်အမည်များ မရှိသေးပေ။ သို့သော် ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်တစ်ခုစီ ရှိမည်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ဥပဒေများကို ပြဌာန်းခွင့်ရှိသော်လည်း၊ နိုင်ငံတော်၏ ဥပဒေများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရမည်။	ကွန်ဇက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်
ပါကစ္စတန်	ပါကစ္စတန်နိုင်ငံတွင် ပြည်နယ် ၄ ခုရှိသည်။ ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို သမ္မတက ခန့်အပ်ပြီး၊ ထိုသူတို့သည် ဗဟိုအစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်သောလျှင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသည်။ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ပါဝင်ကြပေ။ ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များရှိကြသည်။	ကွန်ဇက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
အစိုးရစနစ်များ

<p>ဖိလစ်ပိုင်</p>	<p>ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရှိ ပြည်နယ် ၄ ခုလုံးသည် ဗဟိုအစိုးရကို တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံရသည်။ သမ္မတသည် နိုင်ငံတော်တစ်ဝှမ်းရှိ နယ်မြေအပိုင်းအခြားတို့ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်နယ်များဖွဲ့ စည်းခြင်း၊ ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ဖွဲ့ စည်းဖျက်သဏ္ဍာန်ကို ပြုပြင်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသများသည် ထိုပြောင်းလဲမှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မဲပေးအတည်ပြုပေးရသည်။</p>	<p>ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်</p>
<p>သီရိလင်္ကာ</p>	<p>သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသားတို့ သည် သမ္မတ နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အား ၅ နှစ်တစ်ကြိမ်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရသည်။ ပါလီမန်တွင် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ ၂၂၅ ဦးရှိပြီး နိုင်ငံတော်ရှိ ဥပဒေများကို ပြဌာန်းရသည်။ ပါလီမန်အား ၁ နှစ်ခန့် ခေါ်ယူကျင်းပပြီးလျှင်၊ သမ္မတသည် လိုအပ်လာပါက ပါလီမန်အား ခေါ်ယူခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ပါလီမန်အစည်း အဝေးများအား ရပ်ဆိုင်းခြင်း နှင့် ပါလီမန်အား ဖျက်သိမ်းခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်သည်။</p>	<p>ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်</p>
<p>ဆွစ်ဇာလန်</p>	<p>ဆွစ်ဇာလန်ကောင်စီသည် အဖွဲ့ဝင် ၇ ဦးဖြင့် အစိုးရကို ဦးဆောင်နေသည့် အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ဆွစ်ဇာလန်တွင် ဥပဒေများကို ပြောင်းလဲလိုပါက ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့်သာ ပြောင်းလဲနိုင်သဖြင့်၊ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကျင့်သုံးသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ ဆွစ်ဇာလန်တွင် ပြည်နယ် ၂၆ ခုရှိပြီး၊ ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် ကိုယ်ပိုင်ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများရှိကြသည်။</p>	<p>ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်</p>
<p>အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု</p>	<p>အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပြည်နယ် ၅၀ ရှိသည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်များရှိကြသည်။ ပြည်နယ်များသည် ၎င်းတို့ ၏ ဥပဒေများကို လွတ်လပ်စွာပြဌာန်းနိုင်သည်။ သို့သော် ထိုဥပဒေများ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုတရားရုံးချုပ်တွင် စောဒကတက်နိုင်သည်။</p>	<p>ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်</p>

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့
အစိုးရစနစ်များ

ဥရောပသမဂ္ဂ	ဥရောပပါလီမန်တွင် ကိုယ်စားလှယ် ၇၅၁ ဦးရှိသည်။ ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီတွင် ကိုယ်ပိုင် အချုပ်အခြာအာဏာများရှိကြသည်။	ကွန်ဇက်ဒရေးရှင်း စနစ် ဖက်ဒရယ် စနစ် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်
------------	---	---

သင်ခန်းစာ (၃) - ရွေးကောက်ပွဲ

ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဓာတ်ပုံပြခန်းအတွက် အညွှန်းများ

ကမ္ဘောဒီးယား ဖြစ်စဉ်အား လေ့လာခြင်း

ကင်မရွန်း ဖြစ်စဉ်အား လေ့လာခြင်း

အိန္ဒိယ ဖြစ်စဉ်အား လေ့လာခြင်း

မဲရုံဝန်ထမ်း လက်စွဲ

နီပေါ ၂၀၁၇

ကိုယ်အင်္ဂါ၊ အကြား၊ အမြင်၊ ဉာဏ်ရည်နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရှိယွင်း အားနည်းသူ မဲဆန္ဒရှင်မသန်စွမ်းများအတွက် အထောက်အကူ ပေးခြင်းအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များပါဝင် သော မဲရုံဝန်ထမ်းများ လက်စွဲ စာအုပ်အား IFES မှ ဖန်တီး ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ နီပေါနိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က လက်စွဲစာအုပ်အား တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ မဲရုံများသို့ ဖြန့်ဝေခဲ့ပါသည်။ ထိုနည်းတူ (one-pagers) တမျက်နှာ အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြချက်ကိုလည်း အင်ဒိုနီးရှား၊ ကင်ညာ၊ ကာလျစ်စတန်၊ မက်ဆီဒိုးနား၊ ပါကစ္စတန် နှင့် တူနီးရှားနိုင်ငံများတွင် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

မျက်မမြင် လက်စမ်း မဲလက်မှတ်

အင်ဒိုနီးရှား ၂၀၁၃

ဤလက်စမ်း မဲလက်မှတ်သည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ တစ်ခုမှ ဖြစ်ပါသည်။ မဲလက်မှတ်တွင် နိုင်ငံရေး ပါတီများ၏နှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတို့၏ အမည်များ ပါရှိပါသည်။ အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသုံးပြုခဲ့သည့် မျက်မမြင်လက်စမ်း မဲလက်မှတ်လမ်းညွှန်သည် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလေ့အထ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မဲဆန္ဒရှင်များ၏ မဲလက်မှတ်များ လျှို့ဝှက်မှုရှိစေရန်အတွက် မဲလက်မှတ်များကို အခြားသူများနည်းတူ တစ်မျိုးတည်း အသုံးပြုကြပါသည်။

ဆင်ခြေလျှော

အိန္ဒိယ ၂၀၁၆

ယခုပုံသည် မဲရုံတစ်ရုံမှ ဖော်ဆောင်ထားသော ဆင်ခြေလျှော တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဆင်ခြေလျှောသည် ဝိုးချဲအသုံးပြုသူ(သို့မဟုတ်) ရှိုင်းထောက် အသုံးပြုသူ ကဲ့သို့ အကူကိရိယာပစ္စည်းအသုံးပြုသူများအတွက် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ဆင်ခြေလျှောကို အသုံးပြုမည်ဆိုလျှင် အလွန်မတ်စောက်လွန်းနေပါသည်။

ရွေးကောက်ပွဲ လက်လှမ်းမီနိုင်မှု လုပ်ငန်းအဖွဲ့ (Election Access Working Group)

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ ၂၀၁၆

ပါကစ္စတန် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (ECP) သည် IFES ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် အခွင့်အရေး လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများပါဝင်သော ကျား/မရေးရာနှင့် မသန်စွမ်းမှုကဏ္ဍ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ကို ဖန်တီးဖော်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏လုပ်ငန်းများတွင် မသန်စွမ်းသူများနှင့် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်စေရေး ဦးဆောင်ဆွေးနွေးနိုင်ရန် အဖွဲ့အနေဖြင့် ပုံမှန်တွေ့ဆုံကြပါသည်။ ယခုပုံသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများနေ့ ကျင်းပနိုင်ရန် အတွက် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုမှ ပုံ ဖြစ်ပါသည်။

အားလုံးလက်လှမ်းမီနိုင်သော ဝက်ဆိုဒ်

ပါကစ္စတန်နိုင်ငံ ၂၀၁၇

ပါကစ္စတန်ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်(ECP)၏ ဝက်ဆိုဒ် လက်လှမ်းမီနိုင်မှု အသွင်အပြင်နှင့် ပါတ်သက်၍ ဝက်ဆိုဒ်ကုန်မှားယွင်းမှုများကို IFES မှ ကူညီပံ့ပိုးထားသော (ECP)၏ စာရင်းစစ်အဖွဲ့မှ မှတ်သားဖော်ပြထားပါသည်။ ၎င်းမှားယွင်းမှုများသည် မှန်ပြင်ကြည့်ဖတ်ရှုသူများ(screen readers)နှင့် အခြား လေ့လာဝင်ရောက်ကြည့်ရှုသူများအတွက် သက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။ အသွင်အပြင်နှင့်ပါတ်သက်၍ အကြံပြုထားခဲ့သည်များမှာ စာသားဖတ်သည့် ဝန်ဆောင်မှုအား မိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် WCAG 2.0 စံနှုန်းနှင့် ကိုက်ညီမည့် ကုန် များဖြစ်ပါသည်။ ကုန်အား အဆင့်မြှင့်ခြင်းအားဖြင့် မှန်ပြင်ကြည့်ဖတ်ရှုခြင်း ဆော့ဝဲလ်နှင့် အခြားနည်းပညာများအား အံဝင်ဝင်ကျ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဝက်ဆိုဒ်ကော်မတီတစ်ခုကို အစည်းဝေးဖြစ်မြောက်ရန် ဖိတ်ကြားပြီး WebAIM ၏ စစ်ဆေးရန်အချက်များ(checklist)အရ မာတိကာ အသစ် သည် လက်လှမ်းမီနိုင်မှု သေချာလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ECP မှ အားလုံးလက်လှမ်းမီနိုင်သောပေရ်ပုံ ပုံစံတူနောက်တစ်ခုအား ပိုမိုလက်လှမ်းမီနိုင်သော အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များနှင့် လွယ်ကူစွာ မောင်းနှင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် စတင်ခဲ့သည်။

နားမကြားသူများအတွက် မဲဆန္ဒရှင် အသိပညာပေးခြင်း

သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ၂၀၁၈

သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ဗဟိုနားမကြားအဖွဲ့နှင့် IFES တို့ ပူးပေါင်း၍ USAID ၏ အကူအညီဖြင့် မဲပေးခြင်းအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် အခြား သတင်းအချက် အလက်များ ပါသော ဝီဒီယို တက်ဆက်မှုတစ်ခုကို ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဝီဒီယိုတွင် မဲဆန္ဒရှင် စာရင်းပြုစုခြင်း၊ မဲပေးပုံအဆင့်ဆင့်၊ ရပ်/ကျေးရွေးကောက်ပွဲ နှင့် လူတိုင်း မဲပေးခွင့် အခွင့်အရေး ကဲ့သို့သော ခေါင်းစဉ်များအား သီရိလင်္ကာ၊ ဆင်ဟာလာ(Sinhala)၊ တမီး(Tamil) နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ လက်သင်္ကေတပြ ဘာသာစကားများ ထည့်သွင်းပါဝင်ထားပါသည်။

ဤဥပမာသည် ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲသည့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက မဟုတ်သော်လည်း ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲသည့် အဖွဲ့အစည်းများ(EMBs) အနေဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာ ပေးခြင်းအတွက် ဦးတည်အုပ်စုများတွင် နားမကြားသူ ပြည်သူများအတွက် ထည့်သွင်းနိုင်ပါသည်။

မသန်စွမ်းသူ မဲရုံ ဝန်ထမ်းများ

နီပေါ ၂၀၁၇

ယခုပုံတွင် မသန်စွမ်းသူ မဲရုံဝန်ထမ်းတစ်ဦးမျှ ပါဝင်မနေပါ။ မသန်စွမ်းသူများသည် မဲရုံဝန်ထမ်းများအဖြစ်သော်လည်းကောင်း ရွေးကောက်ပွဲ၏ မည်သည့်အပိုင်းတွင် မဆို ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အရေးရှိပါသည်။ ထို့ပြင် မသန်စွမ်းသူများအား ခန့်အပ်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်မှုကို ပြသ၍ ရှေးရိုးစွဲ အမြင်များကိုလည်း ချေဖျက်နိုင်ပါသည်။

မဲဆန္ဒရှင် အသိပညာပေးခြင်း

အိန္ဒိယ ၂၀၁၆

ဤ မဲဆန္ဒရှင် အသိပညာပေးခြင်း ဝီဒီယိုတွင် မသန်စွမ်းသူ သရုပ်ဆောင် တစ်ဦး တစ်ယောက်မျှ ပါဝင်နေခြင်းမရှိပါ။ မသန်စွမ်းသူ သရုပ်ဆောင်များနှင့် ပင်မရေစီး ပြုခြင်း (သို့မဟုတ်) ပေါင်းစည်းခြင်းသည် ပြည်သူများရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်သကဲ့သို့ မသန်စွမ်းသူအမျိုးအစားများ အားလုံးပါဝင်ခြင်းအတွက် ၎င်းတို့အနေဖြင့် တုံ့ပြန်နိုင်မှုအား နိုးကြားစေသည့် အရေးကြီးသည့် နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

မဲပုံးအနိမ့်

ပါပူးဝါ နယူးဂီနီ ၂၀၁၇

မဲရုံတည်ဆောက်သည့်အခါတွင် ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် မဲပုံးအား မည်သူမဆို ၎င်းတို့၏ မဲအား လွတ်လပ်စွာ ထဲ့နိုင်ရန်အတွက် မဲပုံးကို ကြမ်းပြင်နှင့် မမြင့်လွန်း သည့်အနေအထားတွင် ထားရှိရမည်ဖြစ်သည်။

ဦးတည်အုပ်စု မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုခြင်း

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ ၂၀၁၂

ဈေးဝယ်စင်တာ တော်တော်များများသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အားလုံး လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် နေရာများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်(COMELEC)သည် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုခြင်းကို ဈေးဝယ် စင်တာများတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

အားလုံးလက်လှမ်းမီ ပါဝင်နိုင်သော မဲရုံ

ဇီလစ်ပိုင် ၂၀၁၃

ဇီလစ်ပိုင်နိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်(COMELEC)က အားလုံးလက်လှမ်းမီပါဝင်နိုင်သော မဲရုံများကို ဖန်တီးပုံဖော်ခဲ့ရာတွင် လေ့ကျင့်ရေးအထစ်များ မပါသော ဝင်ပေါက်များ၊ ကျယ်ဝန်းသော လျှောက်လမ်းများ၊ မဲပုံးတင်သည့်ရုံနှင့် မဲပုံးများကို နိမ့်ထား၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ မဲရုံဝန်ထမ်းများအားလည်း မသန်စွမ်းသူများ အား ကူညီနိုင်ရန်အတွက် သင်တန်းများပို့ချခဲ့ပါသည်။ ယခုပုံတွင် UNCRPD က ထောက်ခံအားပေးထားသည့်အတိုင်း အမျိုးသမီးတစ်ယောက်မှ ၎င်း၏ မဲပြားကို ထည့်နေပါသည်။

အကူအညီဖြင့် မဲပေးခြင်း

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ၂၀၁၄

ယခု ဝီဒီယိုသည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံမှ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတွင် မဲရုံဝန်ထမ်းများအား သင်တန်းပေးခြင်းနှင့် မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် မဲထည့်ရာတွင် ၎င်းတို့နှင့်အတူ အကူတစ်ယောက်အား ခေါ်ဆောင်နိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ရှိကြောင်း သရုပ်ပြခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ ဝီဒီယိုတွင် အမျိုးသမီးအနေဖြင့် သူ့အတွက် အကူအား ရွေးချယ်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း ပြသထားပါသည်။

အားလုံးပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲ ဝီဒီယို

တီမော ၂၀၁၇

တီမောနိုင်ငံ အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်(CNE) နှင့် မသန်စွမ်းသူများအဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် (RHTO) အဖွဲ့တို့က IFES ၏ အကူအညီဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်နှင့်ပါတ်သက်၍ ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှု ကြေငြာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ နားမကြားသူများအတွက် လက်သင်္ကေတပြ ဘာသာစကား ဘာသာပြန်ခြင်းသည်လည်း ပိုမို၍ လက်လှမ်းမီ နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ယခု ဝီဒီယိုတွင် မသန်စွမ်းသူများအား ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာ/လူထုအတွက် တက်ကြွသော အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်အဖြစ် ပါဝင်စေခြင်းဖြင့် အပြုသဘော မဆောင်သည့် ရှေးရိုးစွဲ အမြင်များနှင့် မှားယွင်းသော အယူအဆများကို တွန်းလှန်ခြင်းကို ပြသနိုင်ခဲ့လျှင် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်ခဲ့လိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

အခန်း ၂- ကမ္ဘောဒီးယား

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်စေခြင်း

ကမ္ဘောဒီးယားမသန်စွမ်းသူများအဖွဲ့ (CDPO) ပြုစုသည့် သုတေသနစာတမ်း

၁။ နောက်ခံအကြောင်းအရာ

ကမ္ဘောဒီးယားဒီမိုကရေစီ၏အစောပိုင်းနေ့ရက်များမှစ၍ တော်ဝင်အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးတွင် ယင်းနိုင်ငံသားများ၏ တူညီသောအခွင့်အလမ်းနှင့် ပါဝင်ခွင့်တို့ကို သေချာအောင်လုပ်ထားခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ပြဌာန်းခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ခမာနိုင်ငံသားများသည် ဆန္ဒမဲပေးခွင့်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းဖြစ်ခွင့်တို့ကို ခံစားခွင့်ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဆယ်စုနှစ်နှစ်စုနီးပါးကြာခဲ့ချိန် ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့်မြှင့်တင်ရေးဥပဒေ (LPPRPD) ကို ပြဌာန်းခဲ့ပြီး။ ဆက်လက်၍ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂပည့်ညာဉ်သဘောတူညီချက် (CRPD) ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ စာချုပ်နှစ်ခုစလုံးသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ မသန်စွမ်းသူများ၏ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝအာမခံချက်ပေးပါသည်။ ဥပဒေအရ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများကျင့်သုံးရာ၌ မည်သူမျှတားမြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

သို့ရာတွင် အားလုံးပါဝင်သောရွေးကောက်ပွဲများမှာမူ သတ်မှတ်ထားသည့်စံအတိုင်းဖြစ်မလာသေးချေ။ အထူးသဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးသည် မသန်စွမ်းကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသားများအတွက် အဓိကအခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်နေဆဲဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စကို USAID ၏ ရန်ပုံငွေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားမသန်စွမ်းသူများအသင်း (CDPO) က ဖြေဆိုသူ ၄၅၀ တို့ဖြေဆိုခဲ့သည့် သုတေသနတစ်ခုတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသုတေသနတွင် မသန်စွမ်းသူ ၃၃.၈% (n=၁၅၂) သည် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းတွင် မှတ်ပုံတင်ခံရခြင်းမရှိသလို မသန်စွမ်းစစ်တမ်းဖြေသူများ၏ ၆၆.၂% (n=၂၉၈) သာလျှင် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ မှတ်ပုံတင်ထားသူ ၆၆.၂% (n=၂၉၈) အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်သည် လွယ်ကူခြင်းမရှိခဲ့ဟု မသန်စွမ်းစစ်တမ်းဖြေဆိုသူ ၂၁.၈% (n=၆၅) က ဆိုခဲ့သည်။ မှတ်ပုံတင်ပေးသည့်နေရာများသို့ သွားလာရခက်ခဲခြင်းနှင့် အကူအညီများမရရှိခဲ့ခြင်းတို့သည် အဓိကအကြောင်းရင်းများဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး၌ မသန်စွမ်းစစ်တမ်းဖြေဆိုသူများ၏ ၆၁.၆% (n=၂၇၇) သာလျှင် ၂၀၁၂ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆန္ဒမဲပေးခဲ့ကြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ်ကျင်းပမည်ဖြစ်ပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများကို စတင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီဖြစ်သည်။ အားလုံးပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပရေးအတွက် CDPO သည် အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲကော်မတီ (NEC) ကို ထိရောက်စွာအားပေးတိုက်တွန်းရန် အရေးကြီးပါသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် NEC သည် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များရင်ဆိုင်ရသည့် အခက်အခဲများကိုကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အာမခံထားသည့်အတိုင်း နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၌ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များပါဝင်ခြင်းကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ၌ မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးအတွက် လမ်းကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခွင့်ရရှိရေးဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းကို AGENDA စီမံကိန်းမှတစ်ဆင့် IFES ၏ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် CDPO က လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ အစီရင်ခံစာကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပြန်လည်ရေးဆွဲရေး၌ NEC ကို ပံ့ပိုးပေးထားသော စာရွက်စာတမ်းများနှင့်အကူအညီများ၏အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုသွားမည်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း

ကမ္ဘောဒီးယားသည် နှစ်စဉ်တစ်လခွဲကာလတိုင်တိုင် အစိုးရမှတ်ပုံတင်ရုံးမှ၌ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းဖြင့်ဆောင်ရွက်ပေးသည့် ပုံမှန်မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းကို ထိန်းသိမ်းထားပါသည်။ ထုံးစံအားဖြင့် မှတ်ပုံတင်ကလကို ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ကိုးလနီးပါးတွင် ကျင်းပပါသည်။ ၂၀၁၈ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် NEC သည် မဲဆန္ဒရှင်များ၏အထောက်အထားကို စစ်ဆေးအတည်ပြုရန် ၎င်းတို့၏လက်ဗွေရာများနှင့်ဓာတ်ပုံများကိုအသုံးပြုမည့် ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းဖြင့်မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်စနစ်တစ်ခုကို အသုံးပြုသွားရန် ရည်ရွယ်ထားသည်။ ဤစနစ်သစ်သည် ပြီးခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲများတွင်တွေ့ရှိခဲ့သည့် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းမူမမှန်မှုများမဖြစ်စေရန် တားဆီးကာကွယ်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပါသည်။ လက်ရှိကာလတွင် မှတ်ပုံတင်စနစ်သည် မဲပေးခွင့်ရှိမရှိကိုအတည်ပြုရန် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကဒ် (ခမာ ID) တစ်ခုပိုင်ဆိုင်သော မဲဆန္ဒရှင်တစ်ဦးချင်းစီအပေါ်တွင် အားပြုနေပါသည်။ မှတ်ပုံတင်ပြီးသည်နှင့် နိုင်ငံသားများသည် ၎င်းတို့၏သက်ဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များ မှန်ကန်ခြင်းရှိမရှိအတည်ပြုစစ်စစ်ရန်အလို့ငှာ မှတ်ပုံတင်ရုံးသို့ နှစ်စဉ်သွားရောက်ရသည့် တာဝန်ရှိပါသည်။

မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းပြုစုခြင်းနှင့် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက်တာဝန်များကို NEC နှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ခံ ဒေသတွင်းရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့် ဒေသန္တရကောင်စီတို့အကြားတွင် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် တာဝန်ယူမှုရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိပဲ မျှဝေလုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များကို မကြာသေးမီကပြဌာန်းထားသည့် အမျိုးသားညီလာခံရွေးကောက်ပွဲဝင်များဆိုင်ရာ ဥပဒေ (LEMNA) နှင့် NEC ဥပဒေတို့သည် ဒီမိုကရေစီအခြေခံသဘောတရားများတွင် ခြေတစ်လှမ်းနောက်ဆုတ်သွားဖွယ်ရှိပြီး မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းစဉ်ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာနိုင်ချေမရှိပေ။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများက ထိုဥပဒေနှစ်ရပ်စလုံးကို ပြင်ဆင်ရန် တောင်းဆိုထားကြသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီနှစ်ပတ်အလိုက လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် NEC စစ်ဆေးမှုတစ်ခုတွင် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆန္ဒမဲပေးရန်မှတ်ပုံတင်ထားသူ ၉% သည် မဲပေးခွင့်ရှိသူများစာရင်းတွင် ၎င်းတို့၏အမည်ကို ရှာမတွေ့ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ လွတ်လပ်ပြီးတရားမျှတသည့်ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပရေးကော်မတီ (COMFREL) နှင့် အမျိုး

သာဒီမိုကရေစီသိပ္ပံ (NDI) တို့၏ အလားတူစစ်ဆေးမှုများသည် ကမ္ဘောဒီးယားများ၏ မဲပေးခွင့်ဆုံးရှုံးမှုများကို ပိုမိုသိသာစေခဲ့သည်။ အကြောင်းရင်းများမှာ NEC နှင့် ဒေသန္တရကောင်စီများအကြား တာဝန်များရောထွေးနေခြင်း၊ ကိုယ်ရေးအထောက်အထားနှင့် နေရပ်လိပ်စာအထောက်အထားများပြည့်စုံမှုမရှိခြင်း၊ ခေတ်မရှိတော့သည် လုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်ခြင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်များအတွက် နှစ်စဉ်မပြီးစီးနိုင်အောင် သွားရောက်စစ်ဆေးကြရခြင်းနှင့် မဲစာရင်းတွင် အမှားများပြင်ဆင်ရန် တိကျရှင်းလင်းခြင်းမရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြစ်နေခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

လာမည့်ဒေသန္တရနှင့်အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲများအတွက် NEC သည် အမျိုးသားမဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် အမျိုးသားအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ခွဲများနှင့်အတူပူးပေါင်း၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ကို မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းကာလမတိုင်မီ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိဒေသန္တရနှင့် ရပ်ကွက်ကျေးရွာရုံးများအတွင်း NEC ၏ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရုံးများထူထောင်ခြင်းဖြင့် စတင်သည်။

လာမည့်ဒေသန္တရရွေးကောက်ပွဲများအတွက် မှတ်ပုံတင်ကာလကို ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့အထိ သတ်မှတ်ထားသည်။ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသူများသည် ဖော်ပြပါအချိန်အတိုင်းအတာအတွင်း မှတ်ပုံတင်ရန် သို့မဟုတ် မိမိတို့၏မှတ်ပုံတင်ထားမှုကို စစ်ဆေးအတည်ပြုရန် မှတ်ပုံတင်ရုံးသို့ သွားရောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များကို အရွယ်ရောက်သူတစ်ဦးဖြင့် အဖော်လိုက်ခွင့်ပြုသည်။

မဲစာရင်းတွင်ပါရှိရန် မဲဆန္ဒရှင်များသည် ဥပဒေအရအောက်ပါစံချိန်စံညွှန်းများ ပြည့်စုံရမည်ဖြစ်သည်။

- ခမာ လူမျိုး
- ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူ
- ဆန္ဒမဲပေးမည့် သက်ဆိုင်ရာဒေသတွင်နေထိုင်သူ
- သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ဌာနတစ်ခုက ထောက်ခံချက်ပေးထားသည့် ရူးသွပ်နေသူမဟုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရသူမဟုတ်ခြင်း။

ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိကြောင်းအတည်ပြုသည့်အခါ NES ဝန်ထမ်းသည် မဲဆန္ဒရှင်ကိုမှတ်ပုံတင်ရန် ကွန်ပြူတာစနစ်တစ်ခုကိုအသုံးပြု၍ မှတ်ပုံတင်ရုံးမှအချက်အလက်များကို NEC ကွန်ပြူတာဌာနသို့ နေ့စဉ်ပေးပို့ပါသည်။ တိုင်ကြားချက်အများစုကို ဒေသန္တရကောင်စီတွင် ဖြေရှင်းပြီး၊ NEC နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးရာကောင်စီသို့လည်း အသားခံစာတင်နိုင်ပါသေးသည်။ မှတ်ပုံတင်စာရင်းရုံးတစ်ခုချင်းသည် ယင်းတို့၏ကနဦးမဲဆန္ဒရှင်စာရင်းနှင့် မဲစာရင်းမှယှက်ခံရသူများ၏အမည်စာရင်းများကို မှတ်ပုံတင်စာရင်းရုံးနှင့် ဒေသန္တရရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာရုံးများတွင် နံရံကပ်ကြေညာပေးသည်။ NEC ကွန်ပြူတာဌာန၌ ကနဦးမဲစာရင်းများကို မှတ်ပုံတင်အပြီး နံရံကပ်ကြေညာပြီး အဆင့်အားလုံးရှိတိုင်ကြားချက်များအားလုံးကို ဆုံးဖြတ်ပေးပါသည်။ ဝန်ထမ်းများနှင့်ရရှိသည့် NEC သည် အရည်အချင်းရှိပြီး သက်ဆိုင်ရာအလုပ်များအတွက် ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရသင့်လျော်သော မသန်စွမ်းအလုပ်လျှောက်သူများအား ဦးစားပေးပါသည်။

၂။ ရည်ရွယ်ချက်များကို သုတေသနပြုခြင်း

ယေဘုယျအားဖြင့် ဤသုတေသနသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များ၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုပိုမိုကောင်းမွန်စေရေး၌ ဖြစ်တန်ရာရွေးချယ်စရာများကို ရှာဖွေ၍ NEC ၏ နောင်ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် ပြန်လည်ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဤရည်မှန်းချက်အောင်မြင်ရန် သုတေသနလုပ်ငန်း၏ အရေးပါသောမေးခွန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းစဉ်မှာ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအတွက် အခက်အခဲတွေက ဘာတွေလဲ ?
- ၂။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်တွေအတွက် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခွင့်အသေအချာရရှိစေရေးမှာ အလှေအကျင့်ကောင်းတွေက ဘာတွေလဲ?
- ၃။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်တွေအတွက် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခွင့်အသေအချာရရှိစေရေးမှာ လေ့လာသင့်တဲ့သင်္ချာစာတွေက ဘာတွေလဲ ?

၃။ သုတေသနကောက်ယူမှု နည်းစနစ်

တည်နေရာ

သုတေသနကို ပစ်မှတ်ထားသည့် အရေးပါသောသတင်းအချက်အလက်များပေးသူအများစုနေထိုင်ရာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ဖန္ဒိမင်မြို့တွင် အများအားဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဖိလစ်ပိုင်၊ လာအိုနှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံများမှ DPO ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ အီးမေးလ်ဖြင့်လည်း အင်တာဗျူးအနည်းငယ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။

အချက်အလက်ကောက်ယူနည်း

ရရှိသောအရင်းအမြစ်အခြေပြု သုတေသန အရေးပါသော သတင်းအချက်အလက်ပေးသူ အင်တာဗျူးများနှင့် သိမြင်နားလည်သူချင်းအဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးခြင်းများဖြင့် အချက်အလက်များကောက်ယူရေးအတွက် အရည်အသွေးရှိသည့် နည်းစနစ်ကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

ရရှိသောအရင်းအမြစ်အခြေပြု သုတေသန

သာမညသတင်းအချက်အလက်များကို ရွေးကောက်ပွဲအရေးကိစ္စများ၊ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းစဉ် နှင့်/သို့မဟုတ် ကမ္ဘောဒီးယားရွေး

ကောက်ပွဲများနှင့် သက်ဆိုင်ရာဥပဒေမူဘောင်များနှင့်စပ်လျဉ်းသော စာတမ်းများအပေါ် သုတေသနပြုခြင်းဖြင့် ကောက်ယူစုဆောင်းခဲ့သည်။ အတိအကျဆိုရပါမူ CDPO သည် အခြားနိုင်ငံများရှိ အားလုံးပါဝင်သော မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးမှတ်ပုံများ နှင့်/သို့မဟုတ် အလေ့အကျင့်များဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။

အရေးပါသော သတင်းအချက်အလက်ပေးသူ အင်တာဗျူးများ (KII)

KII ကို သက်ဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတင်းအချက်အလက်များ၊ အတွေးအမြင်များနှင့် အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များသည် စိစစ်တွေ့ရှိချက်ကိုပိုမိုအားကောင်းစေသူများနှင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ EMB၊ DPO များနှင့် အခြားသော ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားမဟုတ်သည့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပညာရှင်များအထဲမှ အားလုံးပါဝင်သောမဲဆန္ဒရှင် မှတ်ပုံတင်ခြင်းတွင် ကျွမ်းကျင်သူများအား CDPO ၁၂ ဦးက လူတွေ့မေးမြန်းအင်တာဗျူးခဲ့ပါသည်။ အရေးပါသော သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများကို အောက်ပါဇယားအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဇယား ၂။ အင်တာဗျူးထားသော သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများ

သတင်းအချက်အလက်ပေးသူ အမျိုးအစား	အရေအတွက်
သက်ဆိုင်ရာ CSO များမှ ရွေးကောက်ပွဲကျွမ်းကျင်သူများ	၃
EMB အရာရှိများ	၃
အခြားနိုင်ငံများ၌ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခွင့်ဆိုင်ရာ အားပေးလှုပ်ရှားခဲ့သည့် DPO အရာရှိများ	၃
ပညာရှင်များ	၃
စုစုပေါင်း	၁၂

သိမြင်နားလည်သူချင်း အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးခြင်းများ (FGDs)

သက်ဆိုင်ရာ အုပ်စုများ၏ရွှေ့ထောင်များနှင့် အမြင်သဘောထားများရရှိရန် မသန်စွမ်းသူများ နှင့်/သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲအရေးကိစ္စများ ဆိုင်ရာ အန်ဂျီအိုများမှ အရာရှိများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများနှင့် ဒေသန္တရရွေး ကောက်ပွဲကော်မတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ FGDs များ ၁၃ ကြိမ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ဇယား ၃- FGD ပါဝင်သူများ

သတင်းအချက် လက်ပေးသူ အမျိုးအစား	အရေအတွက်
မသန်စွမ်းသူအရေးကိစ္စများဆိုင်ရာ NGO များမှ အရာရှိများ (ဖန္ဒမ်ပင်)	၆
ရွေးကောက်ပွဲအရေးကိစ္စများဆိုင်ရာ NGO များမှ အရာရှိများ (ဖန္ဒမ်ပင်)	၆
ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီဝင်များ (ကမ်ပွန်စပူးပြည်နယ်)	၆
ဒေသန္တရရွေးကောက်ပွဲကော်မတီဝင်များ (ကမ်ပွန်စပူးပြည်နယ်)	၆
နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ (ဖန္ဒမ်ပင်)	၆
စုစုပေါင်း	၃၀

ကန့်သတ်ချက်များ

ဤလေ့လာမှု၏ကန့်သတ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁။ CDPO က ဤအစီရင်ခံစာကို အချိန်ဖြင့်တင်ဆောင်ခွင့်ရှိ အပြီးသတ်ခဲ့သည်။ သို့မှသာလျှင် ယင်းအကြောင်းအရာများသည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အားလုံးပါဝင်စေရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ NEC နှင့်အတူ ပြည်သူ့ဆွေးနွေးပွဲများ၌ အသုံးဝင်မည်ဖြစ်သည်။

၂။ အပြီးသတ် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းစည်းမျဉ်းဥပဒေများကို ဤအစီရင်ခံစာအတိုက် သုတေသနလုပ်ငန်းပြီးပြောက်ပြီးချိန် မတိုင်မချင်း အဆုံးမသတ်ခဲ့ပေ။

၃။ CEC များကို ဤအစီရင်ခံစာအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းကာလအတွင်း ခန့်အပ်ထားခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

၄။ အသစ်ခန့်အပ်ထားသော ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များသည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းစည်းမျဉ်းဥပဒေများ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အလုပ်များနေခဲ့ကြသဖြင့် CDPO များသည် သုတေသနလုပ်ငန်း၏အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အဖွဲ့ဝင်များနှင့်အင်တာဗျူးရန် NEC နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများစီစဉ်ရာတွင် အခက်အခဲများရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။

၅။ အီးမေးလ်များနှင့် အင်တာဗျူးတောင်းဆိုမှုများကို ပြန်ကြားရန်အချိန်ကြာမြင့်ခဲ့သဖြင့် အခြားနိုင်ငံများရှိ DPO များနှင့် ပြန်ကြားဆက်ဆံခြင်းသည် အလွန်ခက်ခဲခဲ့သည်။

၄။ တွေ့ရှိချက်များ

အခက်အခဲများ

ဤသုတေသနသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် AGENDA မှတစ်ဆင့် CDPO က လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် အစောပိုင်းသုတေသနကို ပိုမို ခိုင်မာစေပါသည်။ ၂၁ ခုသော ဥပဒေမူဘောင်များသည် မသန်စွမ်းသူအားလုံးအား အပြည့်အဝ ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်းမသရှိ သလို ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကို ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာဟန့်တားနေခြင်းများကိုလည်း ဖယ်ရှားမ ပေးနိုင်ချေ။ လူမှုရေးအဟန့်အတားများသည် မသန်စွမ်းသူများအား အဆိုးမြင်သည့်သဘောထားများ၌ ထပ်ဟပ်သကဲ့သို့ တိမ်မြုပ်နေသည့်အခက်အခဲတစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ဤအခက်အခဲများကို အောက်ပါအတိုင်း ထပ်မံခွဲထုတ် ဖော်ပြပါမည်။

ဥပဒေရေးရာမူဘောင်ရှိ ကွာဟချက်များ

ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များ၌ မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးအတွက် တည်ရှိဆဲဥပဒေမူဘောင်များ များပြားစွာရှိနေသည့်တိုင် ဥပဒေတွင် ကွာဟချက်များရှိနေပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အုပ်ထိန်းသူနှင့်နေရသည့် ဉာဏ သို့မဟုတ် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများသည် အမျိုးသားညီလာခံရွေးကောက်ပွဲတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းဖြစ်ခွင့်မှ ဖယ်ထုတ်ခြင်းခံရနိုင်သလို မဲဆန္ဒ ပေးရန်မှတ်ပုံတင်ခြင်းမှလည်း ချန်လှပ်ခြင်းခံရနိုင်ပါသည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ်စတင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် ပြင်ဆင်ခဲ့သည့် ဒေသန္တရကောင်စီရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ (LECC) သည် အခွင့် အာဏာရှိသော ဌာနတစ်ခုခု၏ ရှုသွပ်သူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းခံရသူတစ်ဦးဟူ၍ သတ်မှတ်ခြင်းခံရသူများအား ဒေသန္တရကောင်စီရွေးကောက်ပွဲများ၌ မှတ်ပုံတင်ရန် သို့မဟုတ် မဲပေးရန်တို့မှ တားဆီးထားသည်။ ဤကန့်သတ်မှုသည် ဉာဏ သို့မဟုတ် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများအား နိုင်ငံရေးနှင့်ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များမှ ဖယ်ရှားရုံမျှမကပဲ လူမှုရေးအဟန့်အတားတစ်ခုအဖြစ်ပါ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းများ ဖြစ်စေပါသည်။

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်

မှတ်ပုံတင်ရေးလိုအပ်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်းသော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအတွက် အဓိက အခက်အခဲ သုံးခုရှိပါသည်။

ပထမတစ်ခုမှာ ဥပဒေမူဘောင်များသည် ဉာဏနှင့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာမသန်စွမ်းသူများအား LEMNA နှင့် LECC ဥပဒေများ မှတစ်ဆင့် ဖယ်ရှားခဲ့သည်။ “ရှုသွပ်ခြင်း” နှင့် “အုပ်ထိန်းခံ” ဟုသတ်မှတ်ရသည့် အဓိပ္ပာယ်ဝေဝါးမှု (နှင့် ရှင်းလင်းချက်မဲ့မှု) တို့ကြောင့် ရောထွေးမှုနှင့် မှားယွင်းအဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမှုများဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

“ဉာဏပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူတွေ လူမှုရေးနဲ့နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွေမှာ ဘယ်လိုပါဝင်ပတ်သက်တယ် လို့ပြောတဲ့ ဘာထုတ်ပြန်ချက်မှမရှိပါဘူး။ ဘာ စည်းမျဉ်းဥပဒေနဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းမှလည်း မရှိပါဘူး။”

(TR၊ အမျိုးသား၊ FGD Disability NGOs, Krousar Thmey)

ဒုတိယအခက်အခဲတစ်ခုမှာ ဆန္ဒမဲပေးခွင့် မှတ်ပုံတင်ရန် တရားဝင်အထောက်အထားကဒ်တစ်ခုပေးရန် လိုအပ်ချက်ဖြစ်သည်။ ID ကပ်တစ်ခုရရှိရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားအချို့ရှိသူများအတွက် အရေးပါသည့်အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအရာရှိများနှင့် ဂရုဏာဝန်ထမ်းများသည် ဤသို့အမြဲတစ်စေသွားလာရပြီး သွားရလာရမလွယ်ကူသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကိုဆောင်ရွက်သည့် မသန်စွမ်းသူများအား အကူအညီပေးရန် အဆင်သင့်မရှိကြချေ။ ရလဒ်အနေဖြင့် မသန်စွမ်းသူအချို့သည် ၂၀၁၈ အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲများ၌ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်မရနိုင်ဖြစ်ကြသည်။

ဒုတိယအခက်အခဲတစ်ခုမှာ တစ်စုံတစ်ဦး၏မသန်စွမ်းမှုကို ID ကဒ်ပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ လက်ရှိမှတ်ပုံတင်ပုံစံတွင်လည်းကောင်း အထောက်အထားဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ အလုပ်များသည် စာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအား အလိုအလျောက်ခွဲထုတ်သိမြင်ပြီး အကူအညီပေးရန် မျှော်လင့်၍မရစေကောင်းပေ။ ကိန်းဂဏန်းမှားယွင်းမှုများနှင့် အမည်စာလုံးပေါင်းမှားခြင်းများသည်လည်း ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ဖြစ်နေသည်။

“မဲဆန္ဒရှင်တွေရဲ့ အချို့နာမည်တွေကို စာရင်းထဲမှာရှာမတွေ့တာမျိုး၊ နာမည်နှစ်ခုရှိနေတာမျိုးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လောက်ရာခိုင်နှုန်းက မသန်စွမ်းတွေလဲ ဒါမှမဟုတ် သာမန်လူတွေလဲဆိုတာကို နာမည်ကြည့်ပြီး မသိရပါဘူး။” (PR, အမျိုးသား, KII Election Specialist CSO-Transparency International Cambodia)

မသွားလာနိုင်သော မှတ်ပုံတင်နေရာများ

သွားလာနိုင်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုကို LPPRPD မှတ်စာနှင့် အာမခံထားသည်ဟူသောအချက်ရှိသော်လည်း သုတေသနတွင် သွားလာနိုင်ရေးမှာ ခက်ခဲမှုတစ်ခုဖြစ်နေဆဲဟု တွေ့ရပါသည်။ ရှေးဦးစွာ မှတ်ပုံတင်ရန်တည်နေရာများသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် သွားရောက်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ထို့နောက် မသန်စွမ်းသူများသည် ထိုနေရာများသို့ရောက်နိုင်ခဲ့သည်ဆိုလျှင်ပင် ထိုနေရာများသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် လုပ်ဆောင်ရန်ခက်ခဲသည့်အခြေအနေများ ဖြစ်နေနိုင်ပါသေးသည်။

ထို့အပြင် ထိုနေရာများတွင် မျက်မမြင်ဖတ်စာတို့ကဲ့သို့သော အထောက်အကူပြုကိရိယာများနှင့် ပစ္စည်းများ ပံ့ပိုးပေးထားခြင်းမရှိနိုင်ပေ။ မျက်မမြင်ဖတ်စာများ မရရှိခြင်းသည် ၂၀၀၈ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲမှစ၍ ရရှိသင့်ခဲ့ပါသည်။

“သူတို့အတွက် မှတ်ပုံတင်ဖို့ မျက်မမြင်ဖတ်စာလုံးဝမရှိပါဘူး။ အထူးသဖြင့် အမည်စာရင်းမှာ စစ်ဆေးဖို့ သူတို့မေးမြန်းတဲ့အခါ မလုပ်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။” (TR, အမျိုးသား, FCG Disability NGOs, Krousar Thmey)

သတင်းအချက်အလက်မရရှိခြင်း

သတင်းအချက်အလက်မရရှိခြင်းကြောင့် မသန်စွမ်းသူများသည် သိသာစွာပင် ချိုးဖောက်ခံရပါသည်။ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းအရ အချိန်၊ နေရာနှင့် မည်သို့မှတ်ပုံတင်ရမည်ဟူသော သတင်းအချက်အလက်ရရှိရေးသည် အလွန်အရေးပါပါသည်။ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းအပါဝင် မီဒီယာများကအသိပေးသော သတင်းအချက်အလက်များမှတစ်ဆင့် ပြည်သူတို့၏ထင်မြင်များပုံဖော်သည့်အတွက် သတင်းလောက၏အခန်းကဏ္ဍသည် အရေးကြီးပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤသည်ကို အပြည့်အဝ မြင်တွေ့ရခြင်းမရှိသေးပေ။ မသန်စွမ်းသူများသည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ယင်း၏လိုအပ်ချက်များကို ကောင်းစွာအသိပေးခံရခြင်းမရှိချေ။

“မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်တာနဲ့ပတ်သက်ပြီး သတင်းအချက်အလက်တွေ့မြင်ခွင့်ပေးချင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သတင်းတွေက သူတို့ဆီမရောက်ဘူး။ မီဒီယာရော သတင်းအချက်အလက်နှစ်မျိုးစလုံးကို သူတို့ဆီမရောက်နိုင်တာပါ။ တစ်ခါတလေကျ မီဒီယာက သူတို့ဆီရောက်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က မဖတ်နိုင်ကြပြန်ဘူး။” (KC, အမျိုးသား, KII Election Specialist CSO, COMFREL)

ဒုတိယအနေနှင့် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ အသိအမြင်မရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ခွေးကောက်ပွဲအရာရှိများကြောင့်သာလျှင်မဟုတ်ပဲ မသန်စွမ်းလူထုကြောင့်လည်းပါပါသည်။

ထို့ပြင် EMB အရာရှိများအကြား အထောက်အကူပြုကိရိယာများ ထောက်ပံ့ပေးရေးကို တန်းဖိုးကြီးလွန်းသည်ဟု ထင်မြင်ကြောင်း တွေ့ရလေ့ရှိသည်။ မသန်စွမ်းသူများကို နားလည်မှုနည်းပါးခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မရှိခြင်းကြောင့် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများကို “ကုန်ကျစရိတ်” ဖြစ်စေကြောင်း ဤကိစ္စက ဥပမာကောင်းတစ်ခုအဖြစ် ပြသနေပါသည်။

“မသန်စွမ်းသူတွေ မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် အကူအညီပေးဖို့ ဘတ်ဂျက်မလုံလောက်ပါဘူး။ ဥပမာ အားဖြင့် ဘီးတပ်ကုလားထိုင်နဲ့ အခြားဟာတွေပေါ့။” (KII EMB TMR, အမျိုးသမီး, NEC Rep of CNRP)

လူမှုရေးဆိုင်ရာအထောက်အကူမရရှိခြင်း

လူမှုရေးဆိုင်ရာအထောက်အကူမရရှိခြင်းသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများကျင့်သုံးရေး၌ အခြေခံအကျဆုံး အဟန့်အတားတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် မသန်စွမ်းသူများအား ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်နေဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များကိုပင် သေးသိမ်သွားစေပါသည်။

“မသန်စွမ်းသူတွေရဲ့အရေအတွက်ဟာ အရမ်းနည်းပြီ။ သူတို့အသံတွေက အရေးမပါဘူးလို့ လူတွေက ငါတို့ကလေးတို့ကလေးတို့ကလေး” (EGD Electoral NGO)

မသန်စွမ်းသူများသည် ၎င်းတို့မိသားစုများ၏တာဝန်ဖြစ်သည်ဟုသေ အယူအဆတစ်ခုရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏လိုအပ်ချက်များအားလုံးကို ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်၌အကူအညီပေးခြင်းအပါအဝင် မိသားစုဝင်များက ဖြည့်ဆည်းပေးရမည် ဖြစ်သည်။

“မသန်စွမ်းသူတွေရဲ့ မိသားစုဝင်တွေဟာ မသန်စွမ်းသူတွေအတွက် သတင်းအချက်အလက်တွေ ဖြန့်ပေးဖို့တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့က မသန်စွမ်းသူတွေထက် သတင်းတွေကိုပိုသိမြင်နိုင်ကြလို့ပါ။” (YV, အမျိုးသမီး, KII Academic from Build Bright University)

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သက်ဆိုင်ရာမိသားစုဆွေးနွေးမှုများသည်လည်း ၎င်းတို့အမျိုးဖြစ်သူ မသန်စွမ်းသူများ၏နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများကို နားမလည်ကြချေ။ ၎င်းတို့မိသားစုဝင် မသန်စွမ်းသူများ၏အသံများသည် အရေးပါခြင်းမရှိသဖြင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများကိုလည်း တိုက်တွန်းအားပေးစရာမလိုဟူသော ယူဆမှုတစ်ခုလည်း ရှိနေပါသည်။

“မိသားစုနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အားပေးတိုက်တွန်းမှုမရှိပါဘူး။ တစ်ခါတလေ မဲပေးခြင်းရဲ့ အရေးပါမှု အကြောင်းကို လူတွေနားမလည်ကြဘူး။” (FGD Disability NGOs)

“မိသားစု၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆီကနေ ဆန္ဒမဲပေးသူမှတ်ပုံတင်တာအပါအဝင် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်မှာပါဝင်ဖို့ အားပေးတိုက်တွန်းတာမရှိပါဘူး။ မသန်စွမ်းသူတွေ သွားမဲပေးဖို့မလိုဘူးလို့ ပြောကြတယ်။” (KC, Male, KII Election Specialist CSO, COMFREL)

အများအားဖြင့် အကျိုးအမြတ်မယူသည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် အစိုးရ၏ပျက်ကွက်မှုများ၌ နိုင်ငံသားများ၏အခွင့်အရေးများအတွက် အားပေးတောင်းဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲပါဝင်ခွင့်သည့် အရေးပါလာသည်ကိစ္စတစ်ခုဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့လုပ်ငန်းစဉ်၏အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အားလုံးပါဝင်ရေးကိုထည့်သွင်းသည့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ CSO များနှင့် NGO များ၏အရေအတွက်မှာ အနည်းငယ်သာရှိပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆောင်ရွက်သော DPO များသည်လည်း အနည်းငယ်သာရှိပါသည်။ ဤသည်မှာ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် အားလုံးပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲများ၌ ကြိုးပမ်းမှုအနည်းငယ်သာရှိကြောင်း ချဉ်းပြသည့်အဖြေဖြစ်သည်။

ဤသို့ကူညီအားပေးမှုမရှိခြင်းကြောင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ မိမိကိုယ်ကိုယုံကြည်ချက်နှင့် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နားလည်သဘောပေါက်မှုကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ ဤသုတေသနတွင် သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများ၏ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မသန်စွမ်းသူများကိုယ်တိုင်၏ စိတ်ဆန္ဒနှင့်သမိုင်းတစ်ခုသည် ကူညီအားပေးမှုအတွက် များစွာအရေးကြီးပါသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ

ကံကောင်းထောက်မစွာဖြင့် အမျိုးမျိုးသောဥပဒေမူဘောင်များရှိလင့်ကစား ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ အားလုံးပါဝင်စေရေး မဲဆန္ဒ ရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မှုတွင် အပြုသဘောများဆောင်သော အချက်အလက်အနည်း ငယ်ရှိပါသည်။

ဥပဒေမူဘောင်အကျုံးဝင်မှု

ဥပဒေနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် မသန်စွမ်းသူများအား ရွေးကောက်ပွဲများ၌ မှတ်ပုံတင်ခွင့်နှင့် ပါဝင်ခွင့်များကိုဟန့်တား ရန် ကြိုးပမ်းမှုများကိုမူများအား ချုပ်ကိုင်ထားသည့်ပင်မအခွင့်အာဏာရှိပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် “ကျား-မ မရွေးသော ခမာနိုင်ငံသားများသည် ဆန္ဒမဲပေးခွင့်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်များ ရှိကြသည်” ဟု အာ မခံထားသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတော်ဝင်အစိုးရသည် CRPD အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သည့် နိုင်ငံတော်ပါတီတစ်ခုဖြစ်သည့်အချက်အပြင် LPPRPD သည် ဤဥပဒေပြဌာန်းချက်များကို ဆန့်ကျင်သည့်မည်သည့်ပြဌာန်း ချက်မဆိုရှိပါက ထိုနိုင်ငံတကာစာချုပ်စာတမ်းပါပြဌာန်းချက်များကို အခြေခံပြဌာန်းချက်များအဖြစ် ယူဆရန် ဆောင်ရွက် ပါသည်။ အတိုချုပ်ဆိုရလျှင် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများကို အစိုးရက အာမခံထားသည်။

သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများအနက် အချို့က ဤအချက်ကိုအသိအမှတ်ပြုကြပြီး ပြသနာများသည် ၎င်းတို့၏ဥပဒေ ပြဌာန်းချက်များကြောင့်မဟုတ်ပဲ ၎င်းတို့၏အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြပြောဆိုကြ သည်။

“မသန်စွမ်းသူတွေဟာ နိုင်ငံရေးနဲ့လူမှုရေးကိစ္စတွေမှာ ခွဲခြားမှုမရှိပဲ တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးတွေနဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေရှိတယ်လို့ ဥပဒေရှိပါသည်။ ဒါပေမယ့် ဒါကိုအားပေးတိုက်တွန်းတာမျိုးမရှိသလို မသန်စွမ်းသူတွေဟာ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံမရကြတော့ အကောင်အထည် ဖော်တဲ့အပိုင်းမှာ ဟာကွက်တွေရှိနေတုန်းပါ။ ဥပဒေကတော့ရှိပြီးသား၊ ဒါပေမယ့် ပြဿနာက အကောင်အထည်ဖော်တဲ့အပိုင်းပဲ” (FGD Disability NGOs)

မကြာမီက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း နည်းဥပဒေများနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို NEC အသစ်ဖြင့် ပြန်လည်ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ဤမူကြမ်းအသစ်သည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အချိန်ငါးလမှ ခြောက်လအထိ အချိန်ပေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ယင်းသည် မဲဆန္ဒရှင်များအတိုက် ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာတွေ့ပါက တိုင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် လုံလောက်သည့်အချိန် ပေးခဲ့သည်။ အရေးအကြီးဆုံးမှာ “မသန်စွမ်းသူ” ဟူသောစကားရပ်ကို မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း နည်းဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအသစ်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပြီး၊ NEC သည် မှတ်ပုံတင်ခြင်းစာရင်းအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် မသန်စွမ်းမှုကော်လံတစ်ခု ထည့်သွင်းရေးကို ယခုအခါစဉ်းစားလျက်ရှိပါသည်။

“ဒီကိစ္စကို NEC အတွင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ဆွေးနွေးပြီးပါပြီ။ အချို့နိုင်ငံတွေက ဒါကိုထည့်ချင်ကြတယ်။ အချို့နိုင်ငံတွေကတော့ ဒါဟာ သူတို့အပေါ်ကိုခွဲခြားဆက်ဆံတာလို့ယူဆပြီး မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားကို မထည့်ချင်ကြဘူး။ မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားကော်လံထည့်မထည့်ကိုဆုံးဖြတ်ဖို့ မသန်စွမ်းသူကိုယ်စားလှယ်ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျွန်တော်တို့စောင့်ပါအုံးမယ်။” (HP, အမျိုးသား၊ KII NEC Rep of NGOs)

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ကမ္ဘောဒီးယားမဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းသည် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များ၏လိုအပ်ချက်များကို အပြည့်အဝပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်းမရှိချေ။ သို့ရာတွင် တိုးတက်မှုများရှိပါသည်။ DPO နှင့် NGO များသည် ကြိုပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

“အရင်က မသန်စွမ်းသူတွေကိုအဆင်ပြေအောင်ဆောင်ရွက်ပေးတဲ့ စနစ်တွေမရှိခဲ့တော့ မသန်စွမ်းသူ တွေဟာ အခက်အခဲတွေတွေ့ခဲ့ကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းမှာလည်း ဂရုမစိုက် ကြဘူး။ ဒါပေမယ့် ဥပဒေသစ်မှာ မသန်စွမ်းသူတွေနဲ့အလုပ်လုပ်တဲ့ NGO တွေဟာ သူတို့အရေးကို လုပ်နေကြတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေအသစ်မှာ အပြောင်းအလဲတွေ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်” (YS, အမျိုးသား, KII Academic, PUC)

“COMFREL ဟာ တကယ်တော့ ERA လို့ခေါ်တဲ့ ကော်မတီတစ်ခုရှိပါတယ်။ အဲဒီကော်မတီမှာ DPO တွေအပါအဝင် NGO အဖွဲ့ ၂၀ ကျော်ပါပါတယ်။ ကော်မတီဟာ ရွေးကောက်ပွဲပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၊ NEC ရဲ့ ဥပဒေတွေနဲ့ နည်းဥပဒေတွေကို အားပေးဖို့ အလုပ်လုပ်နေတာပါ။” (KC, အမျိုးသား, KII Election Specialist CSO COMFREL)

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်စာရင်းတွင် မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားရေးမှတ်ရေးအတွက် အားပေးခြင်းအပါအဝင် ရွေးကောက်ပွဲပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်အသစ်တွင် မသန်စွမ်းသူပါဝင်ရေးကို ဆွေးနွေးရန် CDPO၊ DPO နှင့် NEC တို့အကြားတွင် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးမှုများရှိခဲ့သည်။ CDPO သည် NEC နှင့် LEMNA နှင့်တွေ့ဆုံပွဲများ၊ ERA နှင့် အဓိက နိုင်ငံရေးပါတီနှစ်ခုဖြစ်သည့် CPP နှင့် CNRP တို့နှင့်အတူ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများနှင့် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများတွင် ဥပဒေမူကြမ်းပြင်ဆင်ရေးလုပ်ငန်း စဉ်၌ တက်ကြွစွာပါဝင်ခဲ့သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် CDPO သည် အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲကော်မတီ မသန်စွမ်းအကြံပေးအဖွဲ့ဟုခေါ်သော အကြံပေးအဖွဲ့တစ်ခုကို အဆိုပြုခဲ့ပါသည်။ ယင်းမှ NEC က လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် သက်ဆိုင်ရာဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် အကူအညီများနှင့်အကြံဉာဏ်များပေးရန်၊ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အတားအဆီးများကို ဖယ်ရှားရန်နှင့် မသန်စွမ်းသူ များရရှိနိုင်သော အခွင့်အလမ်းများကို မြှင့်တင်ပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

အလားတူပင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် CDPO သည် မသန်စွမ်းသူအမျိုးမျိုးအား ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမို ပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် ယင်း၏မသန်စွမ်းသူပါဝင်စေရေးမူဝါဒကို NEC ထံသို့ တင်ပြခဲ့သည်။ မူဝါဒသည် NEC အား မသန်စွမ်း သူများအတွက် အဟန့်အတားကင်းသည့်ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ် လုပ်ဆောင်ရေး၌ ကူညီလမ်းညွှန်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ မူဝါဒတွင် ဦးစားပေးနယ်ပယ်နှစ်ခုကို မှတ်သားရပါသည်။

နယ်ပယ် ၁။ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များ၌ မသန်စွမ်းသူများ၏ပါဝင်ခြင်းကိုတိုးမြှင့်ရန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တိုးတက် စေရန် NEC ၏ အားလုံးပါဝင်ရေးမူဝါဒကို ခိုင်မာစေရေး။

နယ်ပယ် ၂။ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များ၌ မသန်စွမ်းသူအားလုံးပါဝင်သော နည်းဥပဒေဆိုင်ရာမူဘောင်၊ အဖွဲ့ အစည်းဆိုင်ရာအလေ့အကျင့်များနှင့် မူဝါဒများထူထောင်ရေး။

ဤမူဝါဒ၏ရလဒ်အရ အောက်ပါအတိုင်း “မသန်စွမ်းမှုမူဝါဒ” ပါဝင်ရေးကိုတုံ့ပြန်လျက် NEC သည် CDPO ထံသို့ တရားဝင် စာတစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

၁။ NEC သည် အရည်အချင်းရှိပြီး အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ကိုယ်ကာယအားဖြင့်အဆင်ပြေသော မသန်စွမ်းသူများကို အားပေးလျက် ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများ၏အဆင့်တိုင်းတွင် အလုပ်ခန့်ရန်ဦးစားပေးခဲ့ပါသည်။

၂။ NEC သည် လက်မတစ်ဖက် သို့မဟုတ် နှစ်ဖက်စလုံးဆုံးရှုံးထားသော၊ သို့မဟုတ် လက်မောင်းတစ်ဖက် သို့မဟုတ် နှစ်ဖက် စလုံးဆုံးရှုံးထားသော မသန်စွမ်းသူများအတွက် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကာလတွင် ကွန်ပျူတာစနစ်အတွင်း လက်ဗွေရာယူ ရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်း ထည့်သွင်းခဲ့ပြီး၊ မျက်စိနှစ်ဖက်စလုံးဆုံးရှုံးထားပြီး ကိုယ်တိုင်ဆန္ဒမဲပေးလိုသူများအတွက် အထူးဘောင် များဖြင့် မဲစာရွက်များ စီစဉ်ထားသည်။

၃။ NEC သည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲများနှင့်ဆိုင်သော ပညာပေးနေရာများတွင် နားမကြားသူများအ တွက် သင်္ကေတဘာသာစကားကို မိတ်ဆက်ခဲ့သည်။

၄။ NEC သည် မသန်စွမ်းသူများအလွယ်တကူသွားလာနိုင်ရေးအတွက် မဲရုံများကို မြေညီပေါ်တွင်တည်ဆောက်ခြင်း၊ မဲဆန္ဒ ရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် မဲပေးခြင်းများအတွက် မသန်စွမ်းသူများအား ဦးစားပေးဝင်ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေအရ လိုအပ်သည့်အခြားအထောက်အကူများပေးခြင်းတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အခြားနိုင်ငံများရှိ အလေ့အကျင့်ကောင်းများနှင့် လေ့လာစရာသင်္ခန်းစာများ

ဥပဒေစနစ်များ

နိုင်ငံများစွာတို့တွင် CRPD သည် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် အစိုးရများ၏တာဝန်များ ကို အားဖြည့်ပေးရာ၌ အရေးကြီးသည့်အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေပါသည်။ တူညီသောအခွင့်အရေးများပေးရန်အလို့ငှာ အမျိုး သားဥပဒေသည် နိုင်ငံသားအားလုံးအတွက် ကျယ်ပြန့်သည့်မဲပေးပိုင်ခွင့်ကို ရှင်းလင်းစွာထည့်သွင်းသင့်သည်။

CRPD တွင် တန်ဖိုးများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်းကို နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများစွာတို့ဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ၌ အထောက်အထားပုံစံများအားလုံးကို အသိအမှတ်ပြုရန် ရွေးကောက်ပွဲ အက်ဥပဒေကိုပြင်ဆင်ရာ၌ နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အရေးပါသည့်အခန်းကဏ္ဍတွင်ရှိပါသည်။

နိုင်ငံသားများသည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရန် ၎င်းတို့၏ အစိမ်းရောင်၊ ဘားကုဒ် ID စာအုပ်၊ စမတ်ကဒ်၊ သို့မဟုတ် သက်တမ်း ရှိသော ယာယီမှတ်ပုံတင်အသိအမှတ်ပြုကဒ်တို့ကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ အထောက်အထားစာအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုရန်ရွေး ချယ်ခွင့်သည် မဲပေးခွင့်ဆုံးရှုံးသည့်နိုင်ငံသားအရေအတွက်ကို အောင်မြင်စွာလျော့ချနိုင်ခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လိုက် ဘေးရီးယား၌ DPO များသည် အမျိုးသားမသန်စွမ်းဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲရာ၌ အဓိကကျသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုဥပဒေကို CRPD ကို လိုက်နာရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုအဖြစ် မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

လိုက်ဘေးရီးယားနိုင်ငံတွင် အထူးလိုအပ်ချက်များရှိသည့် မဲဆန္ဒရှင်များအတွက် အခွင့်အရေးကို အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်လမ်းညွှန်ချက်များအတွင်း ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းထားသည်။ NEC နည်းဥပဒေတွင် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ဌာနများကို ခြိမ်းခြောက်မှုကင်းမဲ့သော အားလုံးအတွက် အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် ကြားနေပြီးသွားလာခွင့်ရှိသောနယ်မြေ များတွင် ဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ လိုက်ဘေးရီးယား၏ ၁၉၈၆ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေကို အထူးပြင်ဆင် ထားပြီး မသန်စွမ်းသူများအား မှတ်ပုံတင်ဌာနများ၌ဦးစားပေးရန်နှင့် အထူးလိုအပ်ချက်ရှိသူများအတွက် သွားလာနိုင်သော နေရာများ၌ မှတ်ပုံတင်ဌာနများထူထောင်ရန် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကိုညွှန်ကြားထားသည့် ပြဌာန်းချက်နှစ်ခုကို ဖြည့်စွက် ထားသည်။

မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးဆိုင်ရာ အခြားသောသာဓကကောင်းတစ်ခုကို ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၀၃၆၆ တွင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ အက်ဥပဒေတွင် ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၏ အခန်းကဏ္ဍကိုဖော်ပြထားပြီး အစိုးရ သည် မသန်စွမ်းသူအမျိုးအစားမျိုးစုံကို ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်စေရန် ဖော်ပြထားသည်။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ EMB သည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခွင့်ရရေးကိုပိုမိုကောင်းမွန်စေသည့် နည်းဥပဒေတစ် ခုပြုပြင် အက်ဥပဒေကို အကောင်အထည်ဖော်ပါသည်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဆုံးဖြတ်ချက် ၉၁၄၉ ၏ ပုဒ် မ ၁၀ တွင် အောက်ပါအတိုင်းပြဌာန်းထားသည်။

“အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ အကျဉ်းသားများနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင် လျှောက်ထား သူများအတွက် အမြန်လမ်းကြောင်း- ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိရှိသည် မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်ခြင်းကာလ အတွင်း အမြန်လမ်းကြောင်းတစ်ခုပေး၍ မသန်စွမ်းသူများ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများ အကျဉ်း သားများနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်လောင်းများအတွက် ဦးစားပေးဆက်ဆံရမည်။”

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အဆင်သင့်ဖြစ်ခြင်း

ဆန္ဒမဲပေးသူမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်၌ မသန်စွမ်းသူများပါဝင်စေခြင်းသည် EMB တစ်ဖွဲ့တည်းဖြင့် ပြီးမြောက်အောင် မလုပ်နိုင်ပေ။ EMB အတွက် မသန်စွမ်းသူများ၏လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆန္ဒမဲပေးသူမှတ်ပုံတင်ရေး၌ ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်နေရသည့် အခက်အခဲများကို နားလည်သိမြင်သော DPO များနှင့် အနီးကပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းက ပိုမိုမဟာဗျူဟာကျပါသည်။

ယင်းသို့သောလုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် အကောင်းဆုံးသောလေ့ကျင့်မှုများအနက်တစ်ခုမှာ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင်ဖြစ်ပြီး၊ ဖိလစ်ပိုင်တွင် EMB သည် ဌာနတွင်းအေဂျင်စီတစ်ခုနှင့် မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာကွန်ရက်တစ်ခုကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ မသန် စွမ်းသူများ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုများထူထောင်ခြင်းကဲ့သို့သော အားလုံးပါ ဝင်သည့် မူဝါဒအကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များရေးဆွဲရန် လုပ်ဆောင်ရေးအဖွဲ့တစ်ခုကို ထူထောင်ခဲ့သည်။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရှိ DPO များသည် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအား ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝကျင့်သုံးနိုင်စေရန် အခြားသောရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ လာမည့် ၂၀၁၆ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မသန်စွမ်းသူရေးရာအမျိုးသားကောင်စီနှင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းတို့နှင့်အတူ COMELEC သည် မသန်စွမ်းသူများနှင့် အပယ်ခံလူတန်းစားများအတွက် အရန်မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းတစ်ခုကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို ၃၇ ကြိမ်မြောက် အမျိုးသားမသန်စွမ်းမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်သန်စွမ်းရေးရက်သတ္တပတ် ကျင်းပ၍ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ လူပေါင်း ၅၂၀၀ ကျော်သည် သတ်မှတ်ရက်သတ္တပတ်အတွင်း မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြပြီး အတည်ပြုခဲ့သဖြင့် အခြားရွေးကောက်ပွဲရုံးများထက်ပင် လာရောက်သူဦးရေများပြားခဲ့သည်။

လာအိုနိုင်ငံတွင် DPO များစွာတို့သည် မသန်စွမ်းမှုနှင့်ဆက်စပ်သော အမည်းစက်များကို တန်ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ အကြီးဆုံး DPO များအနက်တစ်ခုမှာ ပြည်နယ် ၁၈ ခုအနက် ရုံးခွဲပေါင်း ၁၀ ခုရှိသော လာအိုမသန်စွမ်းသူများအသင်း (LDPA) ဖြစ်သည်။ LDPA မှကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက လာအိုနိုင်ငံရှိ DPO များစွာတို့သည် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများကို ၎င်းတို့၏အားပေးလှုပ်ရှားမှုများအတွင်း ထည့်သွင်းကာစပင်ရှိသေးသည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

“မသန်စွမ်းသူတွေရဲ့ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးကိစ္စမှာ တက်ကြွတဲ့အဖွဲ့အစည်း အနည်းငယ်ပဲရှိပါတယ်။ မသန်စွမ်းသူတွေရဲ့နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးတွေအချို့ရှိတာတောင် ဒါကို ယေဘုယျသဘောမျိုးလောက်ပဲ လုပ်ကြပါသေးတယ်။ လာအိုနိုင်ငံက မသန်စွမ်းမှုအခန်းကဏ္ဍအများစုဟာ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးထက် စားဝတ်နေရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်း၊ ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာပတ်ဝန်းကျင်သွားလာခွင့်နဲ့ သတင်းအချက်အလက်ရရှိခွင့်လိုမျိုး အခြားအခွင့်အရေးတွေကို တောင်းဆိုကြပါတယ်” (NT, အမျိုးသား၊ KII Indonesia, LDPA)

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (KPU) သည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးဆိုင်ရာနှင့် မှတ်ပုံတင်ရေးစနစ် နည်းဥပဒေရေးဆွဲရေးတွင် ပါဝင်ရန် DPO များကို ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မသန်စွမ်းသူများကိုယ်စားပြုခြင်းကြောင့် အင်ဒိုနီးရှားမဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်စနစ်သည် ယခုအခါ မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားအတွက် ကော်လံတစ်ခုကို ပေးထားပါသည်။ စနစ်ဖြင့် DPO များနှင့် EMB များသည် မဲရုံတစ်ခုချင်း၌ မသန်စွမ်းသူ၏နောက်ခံအခြေအနေ စာရင်းများကို နာလည်လာပြီး ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက် မသန်စွမ်းသူများအား လိုအပ်သလိုအကူအညီပေးနိုင်ရန် လိုအပ်သည့်အကူအညီ၊ ပစ္စည်းများ ပိုမိုထားရှိလာနိုင်သည်။ ဤသည်မှာ အထောက်အကူပြုကိရိယာများကို ခွဲဝေချထားရေးအတွက် အကူအညီဖြစ်ပါသည်။

ဤသဘောများသည် မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် DPO များ၏တက်ကြွစွာပါဝင်မှုသည် မရှိမဖြစ်အရေးကြီးသည်ဆိုသော ဤအစီအစဉ်ပါအဆိုပြုချက်ကို ပိုမိုခိုင်မာစေပါသည်။ ပါဝင်မှုများလေလေ မသန်စွမ်းသူအရေးကိစ္စများအပေါ် ရပ်ရွာလူထုများနှင့် အစိုးရအရာရှိများက ပိုနားလည်လေလေဖြစ်သဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းတွင် အပြည့်အဝပါဝင်မှုရရှိခွင့် ပိုများပါသည်။

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ခွင့်ကို မည်သို့မည်ပုံကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသနည်းဟုသိရှိရန် ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ အကဲဖြတ်ခြင်းများ၌ EMB များနှင့် DPO များက အာရုံစိုက်၍ကြိုးပမ်းရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှ သာဓကတစ်ခုတွင် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း၌ မသန်စွမ်းသူများရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ဖွယ်ရှိသော အတားအဆီး များကို ဖော်ထုတ်ရန် COMELEC နှင့်အတူ DPO များနှင့် အခြား NGO များသည် အနီးကပ်လုပ်ဆောင်လျက်၊ မသန်စွမ်းသူ များအား ဆန္ဒမဲပေးရေးမှတ်ပုံတင်ရန် မည်သို့အားပေးတိုက်တွန်းနိုင်ကြောင်း အကြံပြုချက်များပါသည့် အစီအစဉ်ကို ဖော် ထုတ်ခဲ့ကြပါသည်။

“ကျွန်ုပ်တို့ဟာ မှတ်ပုံတင်ပေးတဲ့နေရာတွေရဲ့ သွားလာနိုင်မှုကိုကြည့်ရှုကြပြီး အများစုဟာ သွားလာနိုင်ကြ တာကို တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။” (CM, အမျိုးသမီး, KII, National Council on Disability Affairs of the Philippines)

အာမေးနီးယားနိုင်ငံတွင် DPO များသည် မဲရုံများသို့သွားရောက်ရာ ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအဟန့်အတားများကို မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် ထိုနေရာများရှိ အတားအဆီးများကိုဖယ်ရှားရန် အောင်မြင်သည့်ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များမှတစ်ဆင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြ သည်။ ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ကိုယ်ကာယမသန်စွမ်းသူ မဲဆန္ဒရှင်များအား ရထားစီးလက်မှတ်များပေးပြီး၊ ဂါနာနိုင်ငံတွင် မဲရုံအများစုသည် ဟင်းလင်းပြင်များတွင်တည်ရှိသည်။

မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များ (အထူးသဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း) တွင် ပါဝင်ခြင်း၏အရေးပါမှုဆိုင်ရာ အသိပညာပေး ခြင်းသည် မှတ်ပုံတင်ထားသည့်မဲဆန္ဒရှင်များအရေအတွက် တိုးလာရေ၌ အလွန်အရေးပါပါသည်။ EMB များသည် မသန် စွမ်းသူများကဲ့သို့သော အပစ်ပယ်ခံအုပ်စုများအား အနီးကပ်အာရုံစိုက်သင့်ပါသည်။

“သူတို့ရဲ့ ဆန္ဒမဲပေးခေါ်အကြောင်း သူတို့ကိုအသိပညာပေးလာတာကြာပါပြီ။ မသန်စွမ်းသူတွေနဲ့ သူတို့ မိသားစုဝင်တွေကိုပေါ့။ ...ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးကိုရွေးချယ်တဲ့နေရာမှာ သင်ဝင်မပါဘူးဆိုရင် သင်လိုလား တဲ့ မှန်ကန်တဲ့ဝန်ဆောင်မှုကို သင်ရမှာမဟုတ်ပါဘူး” (CM၊ အမျိုးသမီး၊ KII၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ မသန်စွမ်းရေးရာ အမျိုးသားကောင်စီ)

မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုသည် မဲပေးခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏အသိအမြင်ကို ပိုမိုတိုးတက် လာစေပါသည်။ မသန်စွမ်းသူများအတွက် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခွင့်ရှိစေရေးအတွက် မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေး ပစ္စည်းများနှင့် ကိရိယာများသည် ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် တည်ရှိသင့်သည်။

ကနေဒါနိုင်ငံ ကယူးဘက်မြို့တွင် မဲဆန္ဒရှင်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်များကို မျက်မြင်ဖတ်စာ၊ အသံ၊ ပုံနှိပ်စာ လုံးကြီးများကဲ့သို့သော မီဒီယာအမျိုးမျိုးဖြင့်သာမက ကယူးဘက်သင်္ကေတဘာသာစကားနှင့် အမေရိကန်သင်္ကေတဘာသာ စကားနှစ်မျိုးစလုံးဖြင့် မီဒီယိုကက်ဆက်ကိုပါ ရရှိစေရန်ဆောင်ရွက်ထားပါသည်။ ထို့ပြင် တီဗွီမှလာသည့်သတင်းစကားများ အားလုံးကို အကြားနှင့်အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းသူများနှင့် နားမကြားသူများအတွက်လက်နှိပ်စက်ရိုက်ရသည့်အတွက် စာတန်း ထိုးပေးထားပါသည်။ မီဒီယာအမျိုးမျိုးသည် သက်ဆိုင်ရာပရိသတ်အား အကောင်းဆုံးတင်ဆက်ပေးနိုင်ရန် ရွေးကောက်ပွဲ သတင်းအချက်အလက်အရာရှိများအား ရွေးချယ်စရာများပေးပါသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားစည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုတစ်ခု ရှိခဲ့ပါသည်။

“တစ်ခါတလေကျ မသန်စွမ်းမှုရက်သတ္တပတ်အတွင်း မှတ်ပုံတင်ရေးလှုပ်ရှားမှုက တစ်နိုင်ငံလုံးမှာရှိ တယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ဒီအထဲမှာပါတာပေါ့မြို့တွေအများကြီးဆီသွားပြီး မသန်စွမ်းသူတွေအ ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့တွေကို အသိပေးတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ကိုဘယ်လိုကူညီမလဲဆိုတာကော ပေါ့”

ဂွါတီမာလာနိုင်ငံတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသော မဲဆန္ဒရှင်အရေအတွက်တိုးတက်ခြင်းသည် မှတ်ပုံတင်ရေးလှုပ်ရှားမှုကြီးများ ကြောင့်သာလျှင်မဟုတ်ဘဲ EMB ၏ မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ကုန်ကျစရိတ်များ လျှော့ချခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ် ခဲ့ပါသည်။ EMB သည် ရေရှည် မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးလုပ်ငန်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသ်။ (Pintor & Gratschew, 2002).

“ကျွန်မတို့ရဲ့ ပညာရေးစနစ်မှာ မသန်စွမ်းသူတွေရဲ့ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်တွေပါပါတယ်” (CM၊ အမျိုးသမီး၊ KII၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ မသန်စွမ်းရေးရာ အမျိုးသားကောင်စီ)

မှတ်ပုံတင်ခြင်းနေ့

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းတွင် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်မှုတိုးတက်စေရန် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် မသန်စွမ်းသူများအား ၎င်းတို့၏မိသားစုဆွေ မျိုးများ၊ ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိ၊ သို့မဟုတ် အခြားအရာရှိများ၏ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးမှုကို ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွင် မသန်စွမ်းသူများအား ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ နေ့စဉ်လာရောက်မှတ်ပုံတင်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။

“ကျွန်မတို့က ပုံစံကိုဖြည့်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ဘယ်လိုအကူအညီတွေပေးဖို့

လိုအပ်လုံလုံ မေးပါတယ်” (CM၊ အမျိုးသမီး၊ KIU၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ မသန်စွမ်းရေးရာ အမျိုးသားကောင်စီ)

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး အိမ်တိုင်ရာရောက်တစ်အိမ်တက်ဆင်း မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ၁၉၉၇ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီပင် မရှိခဲ့ပေ။ နေအိမ်အတည်တကျမရှိသူ များအတွက် ပြသနာများလည်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်မတိုင်မီ မဖြစ်မနေမှတ်ပုံတင်ရမည့်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး စိတ်ဆန္ဒအလျောက်မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းနည်းလမ်းကို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးခဲ့သည်။ နည်းလမ်းအသစ်၏အထင်ရှားဆုံးအပြောင်းအလဲမှာ မှတ်ပုံတင်ရန် ဥပဒေရေးရာအထောက်အထားတစ်ခုသာလျှင် လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အထောက်အထားပုံစံ တစ်ခုတည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း စာရင်းသွင်းသူသည် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အိမ်ထောင်စုအနေအထား၊ မှတ်ပုံတင်ကဒ်နံပါတ်၊ အမည်အပြည့်အစုံ၊ မွေးရပ်နှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ဉာဏ်ပိုင်းဆိုင်ရာမသန်စွမ်းမှုအချက်အလက်များအားလုံးကို ကောက်ယူနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အချက်အလက်များသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဉာဏ်ပိုင်းဆိုင်ရာမသန်စွမ်းသူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ကူညီပံ့ပိုးပေးရန် မဲရုံများအတွက် သတင်းအချက်အလက်များ ပေးပါသည်။

၅။ နိဂုံးချုပ်ခြင်းနှင့် အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များ

ကမ္ဘာ့အတွေ့အကြုံများမှလေ့လာလျက် EMB များနှင့် DPO များအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးသည် အားလုံးပါဝင်သော မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအတွက် အရေးပါပါသည်။ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးရရှိစေခြင်းနှင့် အပြည့်အဝပါဝင်မှုရှိရေးအတွက် သေချာစေရန်နှင့် လိုအပ်သလိုကူညီပံ့ပိုးပေးမည့် နိုင်ငံတကာ၊ ဒေသဆိုင်ရာနှင့် အမျိုးသားအဆင့် ဥပဒေများစွာတို့ရှိနေသော်လည်း အသေးစိတ်နည်းဥပဒေများ၊ သို့မဟုတ် လမ်းညွှန်ချက်များမရှိချိန်တွင် ကွာဟချက်များနှင့် ဥပဒေမှားမှိန်ခြင်းများ ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း စည်းမျဉ်း/နည်းဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဤသို့ပြန်လည်ရေးဆွဲရာ၌ လာမည့် ၂၀၁၇ နှင့် ၂၀၁၈ ဒေသန္တရနှင့်အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲများသည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တစ်ခုလုံးတွင် မသန်စွမ်းသူများပိုမိုပါဝင်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်နေကြသည့် NGO နှင့် DPO အမျိုးမျိုးတို့ကိုရရှိရန် ရွှေ့ရောင်အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

အောက်ပါတို့သည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်၌ မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးအတွက် ရေတိုရေရှည်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ရလဒ်များဆိုင်ရာ အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များဖြစ်ပါသည်။

ဥပဒေရေးရာ စနစ်များ

- DPO များသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ မူဝါဒများမူကြမ်းရေးဆွဲရန် အတူလုပ်ဆောင်သင့်သည်။ (ဥပမာအားဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်အက်ဥပဒေ ၁၀၃(၆) (ရေရှည်အစီအစဉ်))
- မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် အားလုံးပါဝင်စေသော စည်းမျဉ်းဥပဒေသစ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအသစ်များ

နှင့်စပ်လျဉ်း၍ DPO သည် NEC ကို အားပေးတိုက်တွန်းသင့်ပါသည်။

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အဆင်သင့်ဖြစ်မှု

- DPO များနှင့် NEC တို့အကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
- DPO များသည် မသန်စွမ်းသူများ အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်တစ်ခုရရှိနိုင်စေရန် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဒေသန္တရရဲတပ်ဖွဲ့တို့နှင့် အနီးကပ်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- DPO များသည် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် စီစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သင့်သည်။
- DPO များသည် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးအသိပညာပေးရေးအတွက် ငွေကြေးဆိုင်ရာအထောက်အပံ့ မျှော်မှန်းသင့်သည်။
- မသန်စွမ်းသူများသည် မှတ်ပုံတင်ရေးအရာရှိများအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- မသန်စွမ်းသူများအား အဆင်ပြေချောမွေ့စေရေးနှင့် လိုအပ်သလိုကူညီထောက်ပံ့ရေးဆိုင်ရာသင်တန်းများကို NEC နှင့် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိများအား ပိုမိုတိုးတက်စေရေးအတွက် စွမ်းရည်တည်ဆောက်ရေးသင်တန်းများပေးခြင်း။
- DPO များသည် မသန်စွမ်းသူများရင်ဆိုင်ရဖွယ်ရှိသော အတားအဆီးများကို ထုတ်ဖော်ချိန်နှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဖြေရှင်းနည်းများ အကြံပြုရန် ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များနှင့် အနီးကပ်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- လိုအပ်သလိုစီစဉ်အကူအညီပေးနိုင်ရန်အတွက် မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ပုံစံ/ဒေတာဘေ့ခ်တွင် မည်သည့်အကူအညီလိုအပ်သည်ဆိုသော မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားများကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာမှတ်တမ်းတင်ထားသင့်ပါသည်။

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ အသိပညာပေးခြင်း

- မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးခြင်းဆိုင်ရာ အသိပေးလှုပ်ရှားခြင်းကို မှတ်ပုံတင်သည့်နေ့မတိုင်မီ ဆောင်ရွက်သင့်ကာ မသန်စွမ်းသူများထံသို့ရောက်ရှိရန် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုသင့်သည်။ (တီဗွီ၊ ရေဒီယို၊ နံရံကပ်ပိုစတာနှင့် တစ်အိမ်တက်ဆင်းအသိပညာပေးခြင်း စသည်တို့ကို စဉ်းစားပါ။)
- မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးခြင်းကို တရားဝင်ပညာရေးသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် ထည့်သွင်းစေခြင်း (ရေရှည်)။
- မသန်စွမ်းသူများအပေါ် ရပ်ရွာလူထု၏သဘောထားများ ပြောင်းလဲစေရန် မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးအကြောင်း အသိပညာပေးခြင်းကို ကျေးရွာအဆင့်အထိဆောင်ရွက်ခြင်း။
- မသန်စွမ်းသူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များအား မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းတွင်ပါဝင်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးကိုကျင့်သုံးခြင်း၏အရေးပါမှုအကြောင်း သီးသန့်အသိပညာပေးသင့်သည်။

မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းကာလ

- DPO များသည် မိမိဘာသာမဲပေးရန် မှတ်ပုံမတင်နိုင်သည့် အပြင်အထန်မသန်စွမ်းသူများအား လိုအပ်သလိုကူညီပံ့ပိုး

- ကူညီမည့်အဖော်များ၊ အကူပစ္စည်းနှင့် ထောက်ပံ့မှုပစ္စည်းများကို မသန်စွမ်းသူများအား ရရှိစေသင့်ပါသည်
- မသန်စွမ်းသူများသည် မှတ်ပုံတင်ရုံးများသို့လာရောက်ရန်အတွက် အခြားသူများထက် အချိန်ပိုမိုပေး၍လက်ခံဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။

IDA လူ့အခွင့်အရေး စာစဉ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများ ပူးပေါင်းအဖွဲ့

စာစဉ် ၁- ဆန္ဒမဲပေးခွင့်နှင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခွင့်

မတ်လ ၂၀၁၃

ကင်မရွန်နိုင်ငံရှိ မသန်စွမ်းသူများအတွက် အခွင့်အရေးရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများ
Joseph Enyegue Oye ရေးသားသည်။

Joseph Oye © 2011 Sightsavers

ကင်မရွန်နိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးကိစ္စများတွင် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်မှုသည် နှစ်ကာလများစွာပင် မထင်မရှားရှိနေပါသည်။ ကင်မရွန်လူငယ်အမျိုးသားအသင်း (ANAJEHCAM) က လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်လေ့လာမှုတစ်ခုမှ သတင်းအချက်အလက်များတွင် မသန်စွမ်းသူ ၃၂.၂% သာလျှင် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဆန္ဒမဲပေးခဲ့ကြောင်းနှင့် ယင်းသည် မဲဆန္ဒရှင်အားလုံး၏ထက်ဝက်ထက်ပင် နည်းပါးကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဤအနေအထားမှာ မသန်စွမ်းသူများအား လူ့အဖွဲ့အစည်း၏အရေးပါသောအခြင်းအရာများစွာတို့၌ ပါဝင်ခြင်းမှဖယ်ထုတ်ထားသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအဟန့်အတားများနှင့် ယေဘုယျပတ်ပယ်ခြင်းများကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် သမ္မတရွေးကောက်ပွဲကို ဦးတည်လျက် Sightsavers Cameroon ၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အခွင့်အရေးရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများစီမံအဖွဲ့ (AEPO) ကို မသန်စွမ်းသူများ အဖွဲ့အစည်းများ (DPOs) နှင့်အတူ အထူးသဖြင့် မျက်မမြင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အာဖရိကတိုက်အလယ် ပိုင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်အတွက် ကုလသမဂ္ဂဌာန (CNUDHD) ကုလသမဂ္ဂရွေးကောက်ပွဲများ၊ ကင်မရွန်နိုင်ငံ လူ့ထုသဘောထားစံပြုမှုနှင့် ရွေးကောက်ပွဲများဆိုင်ရာ သိပ္ပံ (ELECAM) နှင့် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်မှုဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မရှင်တို့ကဲ့သို့သော အဓိကမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

မူဝါဒပြောင်းလဲရေးအတွက် ထောက်ခံမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို အသေးစိတ်ရေးဆွဲရန်နှင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ ပါဝင်မှုနှင့်အမြင်များကို ကင်မရွန်နိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်၌ ပါဝင်စေရန်အလို့ငှာ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်၌ မသန်စွမ်းသူများအား အဓိကကျသူများဖြစ်စေရေး ၎င်းတို့အကြားတွင်အသိရှိလာစေရန် AEPO စီမံချက်ကို အရေးပါသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကျင်းပခြင်းဖြင့် စတင်ခဲ့သည်။

ဤစီမံချက်အောက်တွင် မသန်စွမ်းသူများအား ဆန္ဒမဲပေးရန်မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် စည်းရုံးရန် DPO များသည် မီဒီယာများ၊ တစ်ခမ်းတက်ဆင်းသွားရောက်ခြင်း၊ ရွေးလွှားအစီအစဉ်များနှင့် ပို့စတာများနှင့် လက်ကမ်းစာစောင်များဖြင့် အသိပေးလှုပ်ရှားမှုများ လုပ်ဆောင် ခဲ့သည်။ DPO များအားသင်တန်းပေးရန် ကင်မရွန်နိုင်ငံရှိ ရွေးကောက်ပွဲအုပ်ချုပ်စီမံသည့်ဥပဒေများကို ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေး များနှင့် တာဝန်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများစီစဉ်ကျင်းပပေးခဲ့သည်။ DPO များ၊ အထူး သဖြင့် မျက်မမြင် အဖွဲ့အစည်းများမှအဖွဲ့ဝင်များမှရွေးချယ်ထားသည့် မသန်စွမ်းသူ ၃၆ ဦးကို ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများအဖြစ် သင်တန်းပေးခဲ့ကာ၊ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် နိုင်ငံတစ်ဝန်း ရွေးကောက်ပွဲများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာစေခဲ့သည်။

ကင်မရွန်နိုင်ငံရှိ ဒေသကြီးဆယ်ခုအနက်ငါးခုတွင် ရေပြေးမဲရုံ ၁၂ ခုကိုဖော်ထုတ်၍ ဆင်ခြေလျှော့များတည်ဆောက်ပေးခြင်း၊ မီးအလင်းရောင်စနစ် ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်း၊ မျက်မမြင်ဖတ်စာနှင့် သက်တဘာသာစကားစနစ်ဘာသာပြန်ခြင်းဆိုင်ရာများတွင် ပြင်ဆင်ပွမ်းမဲပေးခဲ့သည်။ သမ္မတကိုယ်စားလှယ်လောင်းအရေအတွက် များပြားလွန်းသဖြင့် မျက်မမြင်သုံးမဲလက်မှတ်များမရှိခြင်းနှင့် သက်တဘာသာစကား စကားပြန်များမရှိခြင်းတို့ကဲ့သို့သော အဆင်မပြေမှုများရှိခဲ့သော်လည်း အပြုသဘောအောင်မြင်မှုများရှိခဲ့သည်။ ELECAM ၊ DPO များနှင့် အခြားမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ကူညီမှုများကြောင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်ကဒ်ကောက်ယူခြင်း၊ မဲပေးခြင်းတို့တွင် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အဆင်ပြေချောမွေ့ခဲ့သည်။

IDA လူ့အခွင့်အရေး စာစဉ်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများ ပူးပေါင်းအဖွဲ့

စာမျက်နှာ ၂

ELECAM ၏ တရားဝင်ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ထုံးလုပ်နည်းလမ်းညွှန်တွင် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ် တစ်လျှောက်လုံး၌ မသန်စွမ်းသူများနှင့် အခြားအပယ်ခံအုပ်စုများအတွက် အထူးထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်များကို အလေးထားဖော်ပြခဲ့သည်။ မသန်စွမ်းမှုနယ်ပယ်ကို မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင် ဆော့ဖ်ဝဲတွင်စတင်ခဲ့ပြီး၊ ယင်းဆော့ဖ်ဝဲဖြင့် မသန်စွမ်းသူများကို ခွဲထုတ်သိမြင်နိုင်သဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ပါဝင်မှုအရေအတွက်ကို သိနိုင်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး၌ မသန်စွမ်းသူ ၇၅% ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း သိမှတ်ခဲ့ရသည်။ ဤသတင်းအချက်အလက်မှာ စီမံချက်မှရရှိထားသည့် အောင်မြင်မှုအတိုင်းအတာကို အကဲဖြတ်ရန်နှင့် အနာဂတ်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်မှုတိုးလာစေရန် အဓိကကျပါသည်။

စီမံချက် AEPD ၏အရေပါသည့်ထိရောက်မှုများအနက်တစ်ခုမှာ DPO များကို အများအပြားစည်းရုံးနိုင်ခဲ့ပြီး ယင်းတို့မှ အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၏ပူးပေါင်းမှုဖြင့် ကင်မရွန်းနိုင်ငံတွင် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အားလုံးပါဝင်သောအသင်းကို ၂၀၁၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ပေါ်ပေါက်စေခဲ့သည်။ ယခင်က ယင်းသို့သောအသင်းအဖွဲ့များ ကင်မရွန်းနိုင်ငံတွင် မရှိခဲ့ဖူးပေ။

ဤအသင်းသည် ယခုအခါ ကဏ္ဍအားလုံး၌ မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးအတွက် အားပေးမှုများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မကြာသေးမီကဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်သာမကများတွင် အစိုးရ၏အမျိုးသား ဝန်ထမ်းခေါ်ယူရေးလုပ်ဆောင်ချက်အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် အရည်အချင်းရှိသည့် မသန်စွမ်းသူ လူငယ်များခေါ်ယူခန့်ထားစေခဲ့ပြီး စာသင်ကျောင်းများတွင်လည်း ပါဝင်ခွင့်ရစေရန် အားပေးဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

AEPD စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ချက်နှင့် DPO အားပေးဆောင်ရွက်မှုများမှတစ်ဆင့် ELECAM သည် ပြည်သူနှင့် နိုင်ငံရေးရပ်ဝန်းများတွင် မသန်စွမ်းသူများ၏ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ရန် ဆန္ဒနှင့်ကတိကဝတ်များပြုခဲ့သည်။ ယင်းရောက် အခြားပတ်သက်ရာအဖွဲ့အစည်းများကဲ့သို့ ကင်မရွန်းနိုင်ငံ တွင် ပိုမိုပါဝင်သောလူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်တည်ဆောက်ရေးအတွက် DPO များနှင့် အတူ အားတက်သရောပူးပေါင်းခဲ့ကြသည်။

“ပထမဆုံးအကြိမ် အခမ်းမတိုမှ မသန်စွမ်းတဲ့အမျိုးသမီးတွေ မဲပေးတာမြင်ဖူးခဲ့တာပဲ။ အရင်ကဆိုရင် မဟာကွန်ဂရက်ဟာ သူတို့မိန့်မတွေ့ကို မဲပေးခွင့်မပြုခဲ့ဘူး။ မသန်စွမ်းတဲ့မိန့်မတွေ့ဆိုရင် အိမ်ထဲမှာပွားကတောင်သာမိန့်ရတာပဲ။ ဒါဟာမဆိုး အကြိမ်ပါ။ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ခင်းတွေကို မှတ်မမြင်တန်ဖတ်ရတာ။ မဲလက်မှတ်တွေလည်း မှတ်မမြင်တွေ့အတွက် မတ်ကွန်ဂရက်အောင်လုပ်ပေးမယ်လို့ ကျွန်တော်မျှင်လုပ်ပါတယ်။”
Amma Baba, Mbitanga

၂၀၁၁ အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲနေ့မှာ ကျွန်တော်မိန့်ကိုလွှဲတစ်တယ်။ အိတ်က မဟာကွန်ဂရက်မှာ အခြားမသန်စွမ်းသူအနည်းငယ်ရှိအတွက် ကျွန်တော်မဲပေးခဲ့တာပဲ။ ကြိုဆိုရတာ သိပ်ကောင်မပါတာပဲ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့မဲပေးခွင့်အတွက် ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာ PAE ကနေတစ်ဆင့် သိတာပျို့ဖြစ်လို့ပဲ။ ဒါတွေပဲ မိန့်ရတာလည်း ကျွန်တော်တို့မိန့် အခွင့်အရေးကိုသိကြတော့ ပင်မအခန်းကြိုအိတ်ကမိန့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ လျှို့ဝှက်မဲပေးဖို့ ကျွန်တော်ကမိန့်ပေး မဲပေးခန်းထဲထိုးဝင်ပေးပါတယ်။ သူက ကိုယ်စားလှယ်ကောင်လေးတွေမိန့်အမည်တွေအားလုံးဖတ်ပြပြီး ကျွန်တော်ကို လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ပေးပါတယ်။ ကျွန်တော်က မဲလက်မှတ်တွေကို အိတ်ကောင်လေးတွေထည့်မိပါတယ်။ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ကိုယ်စားလှယ်ကောင်ကို ရွေးခဲ့တာပဲ။ လမ်းညွှန်ပေးတဲ့သူတွေကလွှဲတစ်တော့ ကျွန်တော်က ကိုယ်ရွေးထားတဲ့ကိုယ်စားလှယ်ကောင်ကိုလွှဲ စာအိတ်ထဲထည့်ပြီး လမ်းညွှန်က မိန့်အိတ်ခေါ်လွှဲပေးပါတယ်။ နောက်တော့ မိန့်ထဲကို ယုံယုံကြည်ကြည်ပါ ကျွန်တော်မဲထည့်လို့ကံပါတယ်။”
Leopold Assiéni, Ekié

ENABLING

ELECTIONS

MAKING THE 2014 GENERAL ELECTIONS IN INDIA PARTICIPATORY AND ACCESSIBLE FOR VOTERS WITH DISABILITIES

၄၊ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိစေခြင်း ၂၀၁၄ အတွေ့အကြုံ

မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအား ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်၌ ပါဝင်စေရန် ပထမဆုံးအကြိမ်အပြင်းအထန်ကြိုးပမ်းမှုမှာ ၂၀၁၄ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် “မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးများအဖွဲ့” ဟုခေါ်သော အန်ဂျီအိုတစ်ဖွဲ့၏ မသန်စွမ်းသူများအတွက် ဆန္ဒမဲပေးခွင့်မရှိကြောင်း တိုင်ကြားသည့်စာတစ်စောင်ကို လက်ခံရရှိခဲ့ခြင်းမှအခြေခံ၍ တရားရုံးချုပ်သည် ယင်းကို ပြည်သူ့စိတ်ဝင်စားမှုဖြင့် အများစုပေါင်းလက်မှတ်ရေးထိုးမှုတစ်ခုအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ခဲ့သည်။ ဤအမှုတွင် တရားရုံးချုပ်သည် လက်မှတ်ရေးထိုးစေတင်ဆိုသူများ၏ စိုးရိမ်မှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ထံသို့ ညွှန်ကြားချက်ပေးခဲ့သည်။ တောင်ဆိုမှုများတွင် မဲရုံသို့သွားရာတွင် သစ်သားဆင်ခြေလျှောများထားရှိပေးရေး၊ EVM များရှိကိန်းဂဏန်းများကို မျက်မမြင်စာဖြင့်ရေးပေးရေး၊ မဲရုံများ၌ မသန်စွမ်းသူများအတွက် သီးသန့်တန်ဖိုးစေရန်နှင့် အထူးစီစဉ်ပေးရေးနှင့် မသန်စွမ်းသူများ အဆင်အပြေဆုံးပေးနိုင်စေရန် မဲရုံဝန်ထမ်းများကို ယဉ်ကျေးစွာညွှန်ကြား လိုအပ်သလိုအကူအညီပေးစေရေးတို့ဖြစ်သည်။ ညွှန်ကြားချက်တွင် အဆင့်မြင့်ပြီးလုံလောက်သည့်အသိပေးကြော်ငြာများကို မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအတွက် ၎င်းတို့၏မဲပေးခွင့်များရယူရန်အတွက် လိုအပ်သည့်အထောက်အပံ့များရရှိပြီဖြစ်ကြောင်း ပုံနှိပ်နှင့်အွန်လိုင်းမီဒီယာများတွင် ထည့်သွင်းပေးသင့်ကြောင်းပါရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ဤညွှန်ကြားချက်များကို ပြည်နယ်များနှင့် ပြည်ထောင်စုမဲဆန္ဒနယ်မြေများသို့ ဆက်လက်ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ တရားရုံးချုပ်၏ညွှန်ကြားချက်ကိုတုံ့ပြန်သောအားဖြင့် ECI သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် တရားရုံးအမိန့်ကိုစောနိုင်သမျှအစောဆုံး ဆောင်ရွက်ရန် အစိုးရနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များအား ဖွဲ့ကြားခဲ့သည်။ ECI သည် ပြည်နယ်နှင့်ဒေသဆိုင်ရာရွေးကောက်ပွဲအာဏာပိုင်များထံ လမ်းညွှန်ချက်များ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး အောက်ပါအတိုင်း တင်ကြပ်စွာလိုက်နာရမည့် ညွှန်ကြားချက်များကို အမိန့်ထုတ်ခဲ့သည်။

- မဲရုံဝန်ထမ်းများသည် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအား အခြားမဲဆန္ဒရှင်များကဲ့သို့တန်းစီစောင့်ဆိုင်းစရာမလိုပဲ မဲရုံအတွင်းသို့ ဦးစားပေး ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုရမည်။
- ယင်းသို့သောမဲဆန္ဒရှင်များအား ၎င်းတို့၏ဘီးတပ်ကုလားထိုင်များ မဲရုံအတွင်းသို့တစ်ပါတည်းယူဆောင်လာစေရန် လိုအပ်သည့် အထောက်အပံ့များ အပြည့်အစုံထားရှိပေးသင့်သည်။ မဲရုံအတွင်းတွင် လျှောစောက်များရှိမနေပါက ယာယီလျှောစောက်များကို လိုအပ်သလို စီစဉ်ထားပေးရမည်။
- မဲရုံဝန်ထမ်းများသည် ၁၉၆၁ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေအမှတ် ၄၉ ပါ ပြဌာန်းချက်များအကြောင်း တိကျစွာသိရှိထားသင့်သည်။ ယင်းမှာ မျက်မမြင်/အိုမင်းမစွမ်း/နားမကျန်းသောမဲဆန္ဒရှင်တစ်ဦးကို ဆန္ဒမဲထည့်နိုင်ရန် အဖော်လိုက်ပါခွင့်ပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။
- မဲရုံဝန်ထမ်းများအတွက် သင်တန်းများ၌ ၎င်းတို့အား မသန်စွမ်းသူများ၏သက်ဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များအကြောင်း ပိုမိုသိရှိစေသင့်သည်။ ယဉ်ကျေးပျူငြာခြင်း၊ မဲရုံများသို့လိုအပ်သည့်အကူအညီပေးခြင်းတို့ ဖြစ်သင့်သည်။
- အကြားအာရုံမသန်စွမ်းသည့်မဲဆန္ဒရှင်များကိုလည်း အခြားမသန်စွမ်းသူများကဲ့သို့ပင် အထူးဂရုစိုက်သင့်သည်။

ဤညွှန်ကြားချက်များအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်းသည် ၂၀၁၄ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ကျေနပ်လောက်ဖွယ်မရှိခဲ့သလို မသန်စွမ်းသူမဲဆန္ဒရှင်များပါဝင်မှုသည်လည်း လောက်လောက်လားလားမရှိခဲ့ပေ။ တရားရုံးချုပ်၏ညွှန်ကြားချက်များနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ လမ်းညွှန်ချက်များသည် အစစ်အမှန်မဲပေးသည့်လုပ်ငန်းစဉ်အတွက်သာ မဲရုံအဖွဲ့များအားသင်တန်းပေးခြင်းမှတစ်ပါး လျှောစောက်များထားရှိပေးရန် သို့မဟုတ် ဘီးတပ်ကုလားထိုင်များပေးရန်စသည်တို့ကဲ့သို့သော အခြေခံအဆောက်အအုံများအပေါ်တွင်သာ များစွာအလေးထားခဲ့သည့် ညွှန်ကြားချက်များ ဖြစ်ခဲ့သည်။ မဲပေးမီအဆင့်များအတွက် ပါဝင်ခွင့်များမှာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခဲ့ခြင်းမရှိသဖြင့် မဲပေးသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးတွင် များစွာပါဝင်လာစေရန် မသေချာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၄၊ အကြံပြုတိုက်တွန်းခြင်းများ

တရားရုံးချုပ်နှင့် ECI ညွှန်ကြားချက်များအထက်ပါအတိုင်းရှိခဲ့သည့်တိုင် ၂၀၁၄ ရွေးကောက်ပွဲသည် မသန်စွမ်းသူများကို လုံလောက်စွာပါဝင်စေခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ လာမည့် ၂၀၁၄ ရွေးကောက်ပွဲများအဖို့အလို့ငှာ မသန်စွမ်းသူများအရေးကို ဦးစားပေးခြင်းနှင့် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များ ပါဝင်ခွင့်ရှိရေးအတွက် ECI ၏လုပ်ဆောင်ချက်မှာ မဖြစ်မနေအရေးပါပါသည်။ ECI သည် ‘အားလုံးပါဝင်စေရေး’ ကို လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲ၏

အဓိကအားအားအဖြစ် ဖော်ထုတ်ကာ၊ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များပါဝင်ရေးသည် ဦးစားပေးဖြစ်ကြောင်း ကြေညာသင့်ပါသည်။

အထက်ပါအခန်းများတွင် ထုတ်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မသန်စွမ်းသူများရင်ဆိုင်ရသည့် အတားအဆီးများစွာတို့ကိုအခြေခံ၍ မသန်စွမ်းသူမဲဆန္ဒရှင်များပါဝင်ခွင့်ရရှိရေးအတွက် မိမိတို့သည် အောက်ပါအတိုင်းအကြံပြုတိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။

- ၁။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များကို မှတ်ပုံတင်စေနိုင်ခြင်း
- က။ ဝက်ဆိုက်ပေါ်တွင် မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကို အလွယ်တကူရရှိနိုင်စေခြင်းနှင့် တောင်းဆိုလာပါက သတင်းအချက်အလက်များကို မျက်မမြင်စား၊ ပုံနှိပ်စားလုံးကြီးနှင့် အခြားလိုအပ်သောပုံစံများဖြင့် ပေးခြင်း။
- ခ။ မသန်စွမ်းသူများ၏ မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်များကို ငြီးမြောက်စေရန် ဌာနတစ်ခုထားရှိပေးကာ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်အရာရှိများက သွားရောက်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။
- ဂ။ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသော မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအားလုံး၏မှတ်တမ်းတစ်ခုထားရှိခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏သက်ဆိုင်ရာ သီးခြားလိုအပ်ချက်များကို မှတ်တမ်းထားပြီး မဲပေးရာ၌အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် အထူးကြိုးပမ်းခြင်း။
- ဃ။ မသန်စွမ်းသူများသည် အဓိကဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများမှသတင်းများကို မျက်ချည်ပြတ်နိုင်သဖြင့် ဖုန်းဖြင့်စာတိုပေးပို့ခြင်း ၊ အီမေးပို့ခြင်း ၊ ဖုန်းဆက်ခြင်းနှင့် စာရေးသားပေးပို့ခြင်းများကဲ့သို့သော ဆက်သွယ်မှုများပြုကာ မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် တိုက်တွန်းပါ။
- င။ မသန်စွမ်းသူများမှတ်ပုံတင်ရေးအတွက် အချိန်သတ်မှတ်ချက်များကို တင်းကျပ်မထားပဲအဆင်ပြေသလိုချိန်ညှိပေးပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့အားအချိန်မရွေး မှတ်ပုံတင်နိုင်ပါစေ။ အခြားနည်းလမ်းမှာ တစ်နှစ်လျှင်နှစ်ကြိမ် တစ်လလုံးလုံးမှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုပါ။ ထိုသို့ပြုခြင်းအားဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်နှင့် မှတ်ပုံတင်အရာရှိနှစ်ဦးစလုံးအတွက် လွယ်ကူစေနိုင်ပါသည်။
- စ။ အထူးမှတ်ပုံတင်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တိကျသည့်ရက်များပေးခြင်းဖြင့် မြို့အနီးအပါးရှိ လက်ရွေးစင်မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပရုတ်များ၌ မသန်စွမ်းသူများကို ရောက်ရှိစေမည်ဖြစ်သည်။
- ဆ။ အရာရှိများသည် မသန်စွမ်းသူများနှင့် ဆက်သွယ်ရန်ကြားရမည်ဖြစ်ကာ ၎င်းတို့လိုအပ်ချက်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ကျွမ်းကျင်ပါး နှင်ရမည်။
- ဇ။ ဘီးတပ်ကုလားတိုင်း သို့မဟုတ် အခြားသောအားပြုကိရိယာများသုံးစွဲသူများအတွက် ဝင်ထွက်သွားလာနိုင်စေရန် မှတ်ပုံတင်ဌာနများကို လိုအပ်သည့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်ပေးပါ။
- ဈ။ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပချိန်နီးကပ်လာသည့် ရက်သတ္တပတ်များ၌ ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားမှ မသန်စွမ်းသူများအား မဲဆန္ဒရှင်မှတ်ပုံတင်ရေးနှင့် ဆန္ဒမဲပေးရေးတို့အတွက် တိုက်တွန်းသည့်သတင်းအချက်အလက်များလွှင့်ပြီး ၎င်းတို့အတွက် မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် မဲရုံများတွင်လည်း ဦးစားပေးအစီအစဉ်များနှင့် လိုအပ်သောအကူအညီများပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးပါ။
- ည။ ရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီ မဲဆန္ဒရှင်များအား မဲရုံတည်နေရာများ၊ အထူးဝင်ရောက်ခွင့်၊ ဘီးတပ်ကုလားတိုင်း၊ နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပေးရမည်။

၂။ ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးနှင့် နည်းပညာအသုံးပြုမှု

- က။ ရွေးကောက်ပွဲစာရွက်စာတမ်းများအားလုံးကို တောင်းဆိုလာပါက ပုံနှိပ်ခြင်း၊ မျက်မမြင်စား အသံနှင့် အခြားရတတ်သမှုပုံစံများဖြင့် ထုတ်ဝေရရှိစေရမည်။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းလမ်းညွှန်များကိုလည်း ရရှိစေရမည်။ သို့မှသာလျှင် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များသည် ၎င်းတို့မပေးလိုသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအကြောင်းကို ပြည့်စုံစွာသိရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။
- ခ။ ဆက်သွယ်ရေးအားလုံးရရှိစေရန် ဝင်ရောက်အသုံးပြုနိုင်မှုစံညွှန်းများကို WCAG 2.0 ကဲ့သို့သော ဒီမိုကရေစီများအားလုံးတွင် ရရှိရမည်။
- ဂ။ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့်မသန်စွမ်းသူများအားလုံး သတင်းအချက်အလက်များကို တစ်နည်းမဟုတ်တစ်နည်းဖြင့် အသေအချာရရှိစေရေးအတွက် ပုံနှိပ်၊ ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် ဝက်ဆိုက်တို့ကဲ့သို့သော မီဒီယာမျိုးစုံ၌ ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိစေရမည်။

- ဃ။ နိုင်ငံရေးပုဂ္ဂိုလ်များကို အသံမြှင့်ပေးပေးခြင်း၊ စာတိုပေးပို့ခြင်းစသဖြင့် ပုံစံမျိုးစုံဖြင့်ရရှိစေရမည်။
- င။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် အခမဲ့ဖုန်းလိုင်းများထားရှိပေးသင့်သည်။
- စ။ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မီဒီယာတိုက်များအားလုံးအား ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ထုတ်ပြန်ဖွယ်ရှိသော ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာရန်ညွှန်ကြားထားရမည်။
- ဆ။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာကြော်ငြာများ သို့မဟုတ် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးများကို မသန်စွမ်းသူများအား ဆန့်ကျင်ဖက်ဖော်ပြခြင်းမပြုရ။

၃။ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရရှိစေခြင်း

- က။ မဲရုံနှင့်မဲပေးရမည့်နေရာများနှင့် အဆောက်အဦများအားလုံးသည် အထပ်အမျိုးမျိုးဖြစ်နေခြင်းမရှိစေပဲ လျော့စောက်များနှင့် စတင် လှေကားများဖြင့် သွားလာနိုင်သောအခြေအနေဖြစ်သင့်သည်။ အဆင့်များ သို့မဟုတ် ဝင်ပေါက်ကွင်းမြောင်းခြင်းများရှိခဲ့ပါက အီးတင်ကုလား ထိုင်အသုံးပြုသူများ ဝင်ထွက်သွားလာနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အလားတူပင် EVM/ ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များရှိသော ဆားပွဲခုံသည်မြင့်လွန်းနေပါက သို့မဟုတ် ကွင်းမြောင်းလွန်းသော မဲပေးခန်းရှိပါက ဝင်ထွက်သွားလာနိုင်ကြမည်မဟုတ်ပေ။
- ခ။ EVM များကိုယ်၌ပင် သွားလာ၍မရနိုင်ပဲ အသံ/မျက်နှာပြင်ဖတ်စာမျိုးရှိသင့်သည်။
- ဂ။ မသန်စွမ်းအသင်းအဖွဲ့များသည် EVM အသုံးပြုစွမ်းသပ်ခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်းများတွင် ပါဝင်သင့်ပြီး အသုံးပြုနိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ မသန်စွမ်းသူများအား မဲပေးရသည့်ရက်မရောက်မီ စမ်းသပ်အသုံးပြုခွင့်ပေးသင့်သည်။
- ဃ။ မဲရုံများသို့သွားလာနိုင်သော မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအား ၎င်းတို့၏ဆန္ဒမဲပေးခြင်းကို စာဖြင့်ပေးပို့ခြင်း သို့မဟုတ် ရွေးလျှားမဲပေးစေရ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ စသည်ရွေးချယ်စရာများပေးသင့်သည်။
- င။ မသန်စွမ်းသူများအား လူတန်းထဲတွင်စောင့်ဆိုင်းနေစေပဲ ဦးစားပေးသွားလာခွင့်ပြုသင့်သည်။
- စ။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအား နည်းပညာအသုံးပြုရေး သို့မဟုတ် လူသားအကူအညီရယူရေးရွေးချယ်ခွင့်ပြုရန် အရာရှိများအား မေးမြန်းသင့်သည်။ ယခင်ဖြစ်စဉ်တစ်ခု၌ မဲပေးခြင်းနည်းပညာများကို အပြည့်အဝရရှိသင့်သည်။
- ဆ။ ECI သည် မသန်စွမ်းသူများအား ၎င်းတို့၏မဲလက်မှတ်ကို စာဖြင့်ပေးပို့မဲထည့်ရန်အတွက် အထူးအချိန်တစ်ခုပေးရန်လည်း စဉ်းစားသင့်သည်။
- ဇ။ မဲပေးသည့်နေ့တွင် မဲရုံများ၏ရေညှိကြိုငြာများတွင် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအား အကူအညီပေးရန်ဆောင်ရွက်ထားနိုင်သည်။
- ဈ။ ECI သည် မဲရုံတစ်ခုချင်းစီ၌ မသန်စွမ်းမဲရုံတစ်ထမ်းတစ်ဦးထားရှိရေးကို စဉ်းစားနိုင်သည်။
- ည။ စိတ်မနှံ့ဟူသောအကြောင်းပြချက်နှင့်စပ်လျဉ်းသော အရည်အချင်းမပြည့်ဝမှုကို ခွင့်မပြုရ။
- ဋ။ ဆန္ဒမဲပေးသူများအတွက် မဲရုံအတွင်းသို့မဝင်မီ လေ့ကျင့်ရန် သရုပ်ပြမဲပေးစက်တစ်ခုခုသည်လည်း အကျိုးရှိဖွယ်ရှိပါသည်။ နမူနာမဲလက်မှတ်များနှင့် စက်များကို အကောင်းဆုံးအလေ့အကျင့်များအဖြစ် ကြာမြင့်စွာကစားအသုံးအမှတ်ပြုထားကြသော်လည်း ယင်းတို့ကို တွေ့မြင်ရခြင်း မရှိပေ။
- ဌ။ ရွေးလျှားမဲရုံများ- EVM သည် သယ်ယူရလွယ်သောကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သဖြင့် ရွေးလျှားမဲရုံများကို ဆေးရုံများ၊ စောင့်ရှောက်ရေးဂေဟာများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများ စသည်တို့သို့ အမြောက်အမြားလွယ်ကူစွာပေးနိုင်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် လူနာများနှင့် ပြင်ထန်စွာမသန်စွမ်းသူများနှင့် လူတို့ရုံများမှလူများ စသည်တို့ ကောင်းစွာမဲပေးနိုင်ပါသည်။ ရွေးလျှားမဲပေးရေးအတွက် နေ့စွဲနှင့်အချိန်တို့ကို သက်ဆိုင်ရာကျင်းပရာနေရာများတွင် အသိပေးကြေညာနိုင်ပါသည်။
- ဍ။ မဲရုံများနှင့်မဲပေးရာဌာနများသို့ သွားလာရန်အကူအညီလိုအပ်သော မဲဆန္ဒရှင်များအား သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးခြင်း။

၄။ သင်တန်းနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခြင်း

- က။ ရွေးကောက်ပွဲဝန်ထမ်းများအားလုံးသည် မသန်စွမ်းသူများ၏လိုအပ်ချက်အမျိုးမျိုးကို ဖြည့်ဆည်းရန် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုသင်တန်းတစ်ခုကို တက်သင့်သည်။ ဤတွင် ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေး၊ ကိုယ်ကာယနှင့် အီလက်ထရွန်းနစ် သွားလာနိုင်မှုလိုအပ်ချက်များ ပါသင့်ပါသည်။

ဤသည်ကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က စီမံခန့်ခွဲမှုအဆင့်အားလုံးအတွက်ပြုစုထားသော လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ကျယ်ပြန့်သည့် အရင်းအမြစ်စာအုပ်တွင် ပေါင်းစပ်သင့်သည်။

၁။ မဲပေးခြင်းနှင့် မဲပေးသည့်ကိရိယာစက်ပစ္စည်းများအားလုံးကို မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များအသုံးပြုနိုင်ခြင်းရှိမရှိ၊ အသုံးမပြုမီကြိုတင်၍ အသုံးပြုပုံကို ညွှန်ကြားခြင်းရှိမရှိတို့ကိုသေချာစေရန် အရာရှိများ၏တာဝန်များတွင် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်ဦးရေမည်မျှသည် ၎င်းတို့၏မဲဆန္ဒရှင်ဆက်သွယ်ရေးအစီအစဉ်၏အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ၎င်းတို့၏တာဝန်စီရင်ပိုင်ခွင့်တွင် ရှိနေကြကြောင်းသိရှိခြင်းကို ထည့်သွင်းသင့်သည်။

၂။ အထူးစီစဉ်ထားသော ကမ်းလင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးကြိုးပမ်းမှုများကို လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၃။ မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများကို ကူညီပံ့ပိုးရာတွင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့် နေထိုင်ရေးထောက်ပံ့သူ ဝန်ထမ်းများကို သတင်းအချက်အလက်များပေးသင့်ပါသည်။ ဤဆောင်ရွက်ချက်များကို ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ရာနေရာများရှိ မိသားစုဝင်များထံလည်း ညွှန်ကြားသင့်ပါသည်။

၅။ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

၄။ ကောမတီခွဲကို သွားလာနိုင်ရေးအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်တာဝန်ပေး၍ မှတ်ပုံတင်ရုံးများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် မဲရုံများအတွက် သွားလာနိုင်မှုစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ပြုစုနိုင်ပါသည်။

၅။ မသန်စွမ်းသူများ၏ နစ်နာမှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များကိုကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် တိုင်တန်းမှုဖြေရှင်းရေးစနစ်တစ်ခုရှိသင့်ပါသည်။

၆။ မသန်စွမ်းသူများအတွက် ၎င်းတို့အတွက်ရရှိနိုင်သော အထောက်အပံ့များနှင့်ရွေးချယ်စရာအမျိုးမျိုးတို့အကြောင်း အသိပေးသည့် လက်ခွဲစာအုပ်လေးတစ်ခုကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့်ထားရှိနိုင်ပြီး၊ ယင်းလက်ခွဲပါအကြောင်းအရာများကို နိုင်ငံတစ်ဝန်းရှိ မသန်စွမ်းသူများအားလုံးထံသို့ ပုံနှိပ်နှင့်အီလက်ထရွန်းနစ်မီဒီယာများ၊ ဝက်ဆိုက်နှင့် လူချင်းထိတွေ့ခြင်းများဖြင့် ကျယ်ပြန့်စွာရောက်ရှိစေရန် ကြိုးပမ်းသင့်သည်။

၇။ DPO များသည် သွားလာနိုင်ခွင့်ရေးရာကော်မတီနှင့် သင်တန်းပေးခြင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်အကူအညီ၊ လက်ခွဲများ/လမ်းညွှန်စာအုပ်များ ပြုစုခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများကိုသို့သော ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်အမျိုးမျိုးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သင့်သည်။

၈။ မဲရုံများသွားလာနိုင်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များနှင့် မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်သွားလာနိုင်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် ရယူစုဆောင်းခြင်းအတွက် နည်းပညာအသစ်များကို သုံးကောင်းသုံးနိုင်ပါသည်။ သွားလာနိုင်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာသူလက်ခွဲများ သို့မဟုတ် အခြားသက်ဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားလွှာများ၌ မဲရုံအက်ဖြတ်ခြင်းအတွက် အဓိကကျသည့်စံချိန်စံညွှန်းများအဖြစ်လည်း ဖော်ထုတ်သင့်သည်။

၉။ မသန်စွမ်းသူများပါဝင်မှုကို နားလည်ရန် အချက်အလက်များ၊ စစ်တမ်းများနှင့် လေ့လာမှုများကို စုဆောင်းရရှိရန်အလို့ငှာ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်ရေးနည်းပညာများကို ပြုစုရန်လိုအပ်ပါသည်။ ECI သည် ရွေးကောက်ပွဲအကြီး၊ ရွေးကောက်ပွဲငွေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအလွန် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများပါဝင်သော အကောင်းဆုံးအလေ့အကျင့်များကိုကျင့်သုံးရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံတစ်ဝန်းတွင် ရွေးပြောစီမံကိန်းများ ထိတွေ့စမ်းသပ်ရန်လိုအပ်သည်။ ဤအကြံပြုချက်တွန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များပါဝင်မှုကို သိသာစွာ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည်ဖြစ်သည်။

၁၀။ မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အန်ဂျီအိုများနှင့်အတူပူးပေါင်း၍ မသန်စွမ်းသူများသည် ဖြစ်နိုင်သမျှ မဲရုံများတွင် မဲရုံမှူး သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းအဖြစ်တာဝန်ယူစေခြင်းအားဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်စေသင့်ပါသည်။

၁၁။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်များနှင့်အတူ ရွေးကောက်ပွဲအကြံပြုနှင့်အလွန်သုံးသပ်ချက်များသည် အရေးပါပါသည်။ ဤသည်ကို မဲဆန္ဒရှင်လိုအပ်ချက်များနှင့် မျှော်လင့်ချက်များရရှိခြင်းရှိမရှိနှင့် အနာဂတ်တွင် ဤအခက်အခဲများကို အကောင်းဆုံးမည်သို့ကျော်လွှားသွားရမည်ဆိုခြင်းများအပေါ်တွင် အလေးထားသည့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ၊ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ချက်များနှင့် စစ်တမ်းများမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

၁၂။ မသန်စွမ်းမဲဆန္ဒရှင်အခြားဖြစ်တန်ရာအုပ်စုများအကြား မသန်စွမ်းသောလူငယ်များအတွက် မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးနှင့် သတင်းအချက်အလက် အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ပါ။

၁၃။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများအားလုံးသည် တည်နေရာ၊ တွေ့ဆုံပွဲ၊ ကြော်ငြာနှင့် ကူညီရေးဝန်ဆောင်မှုများကိုသေချာစေရန် ECI သည် နိုင်ငံတော်အဆင့် အရေးပါသောနိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပါတီများနှင့် တိုင်ပင်နှီးနှောခဲ့သည်။

၁၄။ UNCRPD ကိုလိုက်နာကြရန်အလို့ငှာ ECI သည် ယင်း၏ရွေးကောက်ပွဲမူဝါဒများ၊ စံပြုကျင့်ဝတ်စည်းကမ်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်းများနှင့် အလေ့အကျင့်များအားလုံးကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရမည်။

သင်ခန်းစာ (၄) - ဒီမိုကရေစီတွင် ပါဝင်ခြင်း

ဖြစ်ရပ်များအား လေ့လာခြင်း - အိန္ဒိယ၊ ဂျပန်

Putting Inclusive Political Science into Practice
Comparative Analysis of Democratic Participation

အိန္ဒိယ- ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ

လူဦးရေတစ်ဘီလီယံကျော်ရှိသည့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် မသန်စွမ်းသူနိုင်ငံသား ၂၆.၈ သန်းနီးပါးရှိပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ မသန်စွမ်းသူများသည် စိတ်သဘောထားဆိုင်ရာနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာအဟန့်အတားများအပါအဝင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း အတွင်းသို့ ၎င်းတို့၏အပြည့်အဝပါဝင်ရေးအတွက် အတားအဆီးများကို ကြုံတွေ့လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂသဘောတူညီချက်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုး အပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မသန်စွမ်းသူများအားလုံးကို နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးဘဝများတွင် တန်းတူညီမျှအခွင့် အရေးရရှိစေရေးအတွက် များစွာကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ဒီမိုကရေစီသမိုင်းကြောင်း

၁၈၅၅ ခုနှစ် ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်အတွင်း၌ အိန္ဒိယအမျိုး သားကွန်ဂရက်ကို ကိုယ်စားပြုအစိုးရအသွင်ပုံပိုးပေးရန် ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့သည်။ ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အကြာ တွင် မဟတ္တမဂန္ဒီသည် ကွန်ဂရက်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သူသည် လူထုကိုစည်းရုံးခြင်းဖြင့်သာ တိုင်းပြည် လွတ်လပ်ရေးရရှိရန်အတွက် တစ်ခုတည်းသောနည်းလမ်းဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ဥပဒေရေးရာတွင် ကျွမ်းကျင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သူ ဂန္ဒီသည် ဥပဒေရေးရာအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို ကန်ကွက်ဆန္ဒပြရန် ပြည်သူတို့၏မနာခံမှုကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဝဇာဝ ခုနှစ်တွင် သူသည် "ဆာဥပဒေ" ကို ဆန့်ကျင်၍တက်မှုတွင် ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ယင်းဥပဒေမှာ အိန္ဒိယလူမျိုးများအား

လူ့အဆင့်အတန်းခွဲခြားမှုသည် လူများကို ဆင်းရဲသားများအား အဆင့်နှိမ်လှသောများအဖြစ် ဆက်ဆံစေပါသည်။ သို့ရာတွင် မိမိတို့၏ရင်းတို့ရောက်လာဖို့နှင့် လူ့ရိုးလူ့သစ်များကို ဖယ်ရှားရန်၍ ခေါင်းဆောင်သစ်များရွေးချယ်ရန် အခွင့်အာဏာရှိကြောင်း ၎င်းတို့အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။
- ဆာမစ်ဂန်ဂူလီ၊ နိုင်ငံခြားရေးမှူးဝါဒ သုတေသနသိပ္ပံ

အိန္ဒိယ လွတ်လပ်ရေးအပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာယဉ်ရေးမှုကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းရှင်းပြနေတာပါ။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ မြင်တွေ့ရတဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားဘက်ကြွေရာနိုင်ငံရေးဖြစ်တဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ဘဝကို နည်းလမ်းမျိုးစုံနဲ့ လက္ခဏာဆောင်နေတဲ့ သမိုင်းတစ်ဘက်တာတွေ၊ ဆန္ဒပြမှုတွေ၊ ဆူပူမငြိမ်သက်မှုတွေဟာ ဂန္ဒီမျိုးဆက်အထိရှိနေပါတယ်။ အဲဟာ သင် ပြည်သူရင်ပြင်ကိုဘွားပြီးဆန္ဒပြခွင့်ရှိတယ်ဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်ပါပဲ။
- ဆာမစ်ဂန်ဂူလီ၊ နိုင်ငံခြားရေးမှူးဝါဒ သုတေသနသိပ္ပံ

ဆားများကို လွတ်လပ်စွာထုတ်လုပ်ရောင်းချ ခွင့်ပိတ်ပင်တား ဆီးကာ ဗြိတိသျှလက်ဝါးကြီးအုပ်သည့်ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှ အတင်း ဝယ်ယူခိုင်းသည့် ဥပဒေဖြစ်သည်။

အမျိုးသားကွန်ဂရက်သည် ဝဇာဝ နှင့် ဝဇာဝ ခုနှစ်များအတွင်း အသင်းဝင်များပိုမိုပါဝင်ရောက်လာသဖြင့် လူတန်းစားပိုမို စုံ လင်များပြားလာပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ကမ္ဘာ့ငယ်လေး တစ်ခုဖြစ်လာ ခဲ့သည်။^၁ ဝဇာဝ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးကြေညာ အပြီး ကွန်ဂရက်သည် ဤစွမ်းရည်များတွင် ကျွမ်းကျင်ခဲ့ပြီး ယင်း ဖြင့် ဝဇာဝ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲရန်အသုံးပြုခဲ့ ကြသည်။ အခြေခံဥပဒေသည် ငါးနှစ်တစ်ကြိမ်ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရန် တောင်းဆိုထားသည်။ မဲပေးသည့်လုပ်ငန်းစဉ်မှာ လူမှုစီးပွားအတန်းအစားမျိုးစုံမှ ပြည်သူများအားလုံး တန်းတူညီမျှ ပါဝင်ကြသဖြင့် ဒီမိုကရေစီ၏အရေးပါသည့်မောင်းနှင်အားတစ်ခု

ဖြစ်ခဲ့သည်။

Putting Inclusive Political Science into Practice
Comparative Analysis of Democratic Participation

မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေး လှုပ်ရှားမှု

မသန်စွမ်းသူများသည် အပယ်ခံများအဖြစ်စဉ်းစားခံခဲ့ကြရကာ ပြည်သူများ၏လူနေမှုဘဝတွင် ပါဝင်ရေးတွင် အကြပ်ခံခဲ့ကြရသည်။ မသန်စွမ်းသူများအားအကူအညီပေးကြသည့်အဖွဲ့အစည်းတွင်လည်း အခွင့်အရေးဆိုသည်ထက် ဂရုဏာသဘောသာဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များတွင် မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့များက ယင်းတို့၏အခွင့်အရေးများ ရရှိရေးအတွက် စတင်တောင်းဆိုခဲ့ကြသော်လည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် မသန်စွမ်းသူများအား ထင်ရှားလာစေရန်အားပေးသော "၁၉၉၅ ခုနှစ် တန်းတူအခွင့်အလမ်းများ အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် အပြည့်အဝပါဝင်ခွင့်ရရှိစေရေး အက်ဥပဒေ" မရမီအထိ အခွင့်အရေးမရရှိခဲ့ချေ။ သို့ရာတွင် အက်ဥပဒေသည် တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးများကို အာမခံပေးသည်ထက် ဆေးပညာရပ်ဆိုင်ရာအဖွဲ့များအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ ပြည်သူများအား အမျိုးအစားခွဲခြားပါသည်။ ကျား-မကျား၊ အမျိုးစား၊ ဘာသာရေးနှင့် ဆင်းသက်ရာမျိုးနွယ်ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသိအမှတ်ပြုသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် မသန်စွမ်းသူများအဖွဲ့အစည်းကို အသိအမှတ်ပြုပေး၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ကောက်ယူသည့် သန်းခေါင်စာရင်းအတွင်း မသန်စွမ်းသူအမျိုးအစားအချို့ကိုသာလျှင် ထည့်သွင်းခဲ့ပြီး၊ ဉာဏ်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများကို ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်း အသစ်တစ်ခုသည် CRPD နှင့် သဟဇာတဖြစ်ခဲ့သည်။*

အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်သော မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးများမဟာမိတ်-တစ်လက်နာဂ (DRA) သည် မသန်စွမ်းသူအမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအား အခြားသူများကဲ့သို့ တန်းတူညီမျှ ပါဝင်ခွင့်ရရှိရေးအတွက် ဦးဆောင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (ECI) နှင့် နှစ်ကာလများစွာတိုက်တွန်းဆောင်ရွက်ခဲ့အပြီး မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေသော ပြဌာန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိပါသည်။

မဲလက်မှတ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးနေသည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦး

မသန်စွမ်းသူများပါဝင်သော နိုင်ငံရေးလှုပ်ငန်းစဉ်များ

၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လနှင့် ဇက်တင်ဘာလများတွင် ECI သည် ပြည်နယ်အဆင့်ကော်မရှင်များအားလုံးထံ မသန်စွမ်းသူများအားအထောက်အကူဖြစ်စေသော နေရာထိုင်ခင်းများစီစဉ်ရေးအတွက် ကြေညာချက်နှစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး မသန်စွမ်းသူများအား ရွေးကောက်ပွဲများတွင်ပါဝင်စေရေးအတွက် ယင်း၏ကတိကဝတ်ကို ပြခဲ့သည်။ ပြည်နယ်အချို့၌ ဒေသဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲများသည် ECI ကချမှတ်ထားသော အခြေခံအနိမ့်ဆုံးစံချိန်စံညွှန်းများထက်ပိုလွန်သော နေရာထိုင်ခင်းများကို ဖြည့်တင်းခဲ့ကြသည်။ အခြားဒေသပြည်နယ်များတွင် မသန်စွမ်းသူများပိုမိုသွားလာနိုင်ကြစေရန် မည်သို့ကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ရမည်လို့အင်ချက်များကို ဆုံးဖြတ်ရန် ECI ၏အကူအညီဖြင့် မဲရုံများကိုစစ်ဆေးခဲ့ကြသည်။ ဘီးတပ်ကုလားထိုင်အသုံးပြုသူများနှင့် အရပ်ရပ်သူများအဆင်ပြေစေရေးအတွက် နိမ့်သောဆန္ဒမဲပေးခန်းများကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ အချို့သောမဲရုံများတွင် မဲဆန္ဒရှင်များအသုံးပြုနိုင်စေရန် ဘီးတပ်ကုလားထိုင်များစီစဉ်ထားရှိပေးခဲ့ပြီး၊ ကော်မရှင်များသည် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး၌ အကူအညီပေးမည့် စေတနာလုပ်အားရှင်များကိုလည်း စီစဉ်ထားပေးခဲ့သည်။ ပြည်နယ်အချို့သည်

Putting Inclusive Political Science into Practice
Comparative Analysis of Democratic Participation

အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းသူများအတွက် မျက်မမြင်သုံးမဲစာရွက်များပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပြည်နယ်နှစ်ခုတွင် ECI သည် မသန်စွမ်းသူမဲရုံများနှစ်ဦးဖြင့် စံပြမဲရုံများစီစဉ်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်အချို့တွင် မသန်စွမ်းသူများသည် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်သောရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပရေး စွမ်းရည်တည်ဆောက်ရန် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိသင်တန်းအစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။

အမြင်အာရုံချို့တဲ့သူ အားပေးလှုပ်ရှားသူများသည် အီလက်ထရွန်းနစ်မဲပေးသည့်စက်များ၌ မျက်မမြင်ကိန်းကနန်းများနှင့် တစ်လှည့်စာသားစာကားဖြင့် မျက်မမြင်အကိုးအကားသတင်းအချက်အလက်စာရွက်များကို စစ်ဆေးအတည်ပြုခဲ့ပြီး၊ ကော်မရှင်ကမူအားဖြင့်သဘောတူထားသည့် ၎င်းတို့၏ထည့်သွင်းမှုများကိုလည်း ပေးခဲ့သည်။

ဤကဆိုင်ရာနှင့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာမသန်စွမ်းသူများအား ၂၀၁၇ ခုနှစ်မတိုင်မီခွဲခြား တစ်လှည့်စာသားဖြင့် ဆန္ဒမဲပေးခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံးအကြိမ်မဲပေးခွင့်ရရှိခဲ့ပြီး မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားအားလုံး ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသော CRPD ၏အရေးပါသောပြဌာန်းချက်ကို ပြည့်စုံစေခဲ့သည်။ အသက်ငယ်ရွယ်သော မသန်စွမ်းသူတစ်ဦးကပြောခဲ့သလိုပင် "မိမိတို့မဲပေးခြင်းမပေးခြင်းကို မိမိတို့သာဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်ပြီး သင်မဆုံးဖြတ်နိုင်ပေ။"

Putting Inclusive Political Science into Practice
Comparative Analysis of Democratic Participation

ဂျပန်- အားလုံးအတွက် ဆန္ဒမဲပေးခွင့်

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီး၏ခန့်မှန်းချက်အရ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ၏ ၁၅% မှာ မသန်စွမ်းသူများဖြစ်ကြပြီး ဂျပန်နိုင်ငံတွင် မသန်စွမ်းသူဦးရေ ၁၉ သန်းကျော်ရှိပါသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံရှိ ဒီမိုကရေစီသမိုင်းကြောင်း

ဂျပန်နိုင်ငံသည် ခွဲစည်းပုံအခြေခံဥပဒေအခြေခံသော အစိုးရစနစ်ဆီသို့ တဖြည့်ဖြည်းညွှန်းခဲ့သည်။ ၁၈၇၀ နှင့် ၁၈၈၀ ခုနှစ်များအတွင်း ပြည်သူ့လူထုအတွက်တောင်းဆိုသော ပြည်တွင်းဆူပူမှုကြောင့် ၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံ၏ပထမဆုံးသော ခွဲစည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ ယူကေနိုင်ငံ၏ပုံစံကိုလိုက်၍ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီအတွက် အားပေးထောက်ခံသည့် ဆန္ဒပြအုပ်စုများအဖြစ် ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်များတွင် ခွဲစည်းထားခဲ့ကြသော နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အောက်လွှတ်တော်များသည် အမျိုးသားအဆင့်ရွေးကောက်ပွဲများပုံမှန်ကျင်းပခဲ့သည့်တိုင် ဤအခြေခံဥပဒေမတိုင်မချင်း မဆိုစလောက်အာဏာသာရှိခဲ့ကြသည်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် စတုရန်းမော်ကွယ်လွန်အပြီး နိုင်ငံရေးပါတီများ အာဏာရလာခဲ့ကြသည်။ ကျယ်ပြန့်သည့် မဲပေးပိုင်ခွင့်များကို ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယင်းအချိန်၌ မဲပေးခြင်းအတွက် အခွန်အရည်အချင်းပြည့်မီမှုမှာ လုံလောက်စွာပင်နိုင်ပါးခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဂျပန်လူမျိုးများသည် သမားရိုးကျနိုင်ငံရေးဘဝများတွင် ပိုမိုပါဝင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၀ ခုနှစ်တွင် ပါတီများကိုဖျက်သိမ်းခဲ့သော်လည်း ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ခွဲစည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ မူလအတိုင်းပြန်လည်ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ဤအခြေခံဥပဒေသည် ဂျပန်နိုင်ငံသားများ၏ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်နှင့် ရွေးချယ်ခွင့်များကို အာမခံပေးခဲ့သည်။"

မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေးအတွက် လှုပ်ရှားမှု

မသန်စွမ်းသူများသည် ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ပြင်းထန်သောခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုနှင့် အကြမ်းဖက်ခံရမှုများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြသည်။ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် မသန်စွမ်းသူများအား ဝိသားစုဝင်များကအခြားအနာများသို့ ပို့ဆောင်စေသည့် စိုးရွံ့မှုများတည်တံ့နေခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၇၀ နှင့် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များတွင် အာဒိုဗီရီးဘားဟုခေါ်သော သွက်ချာပါခြေခံသူများဆိုရာ အမျိုးသားအသင်းသည် မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ဤသို့အားပေးလှုပ်ရှားမှု၏ရလဒ်အနေဖြင့် ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် မသန်စွမ်းမှုဆေးဖက်ဆိုင်ရာပုံပြတစ်ခု အဖြစ်ဆက်လက်သုံးစွဲလျက်ရှိသည့်တိုင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေးဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

မသန်စွမ်းသူများပါဝင်သော နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ

၂၀၀၃ ခုနှစ် မေလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၏လွှတ်တော်သည် အုပ်စိုးသူရှိသည့် အရွယ်မရောက်သေးသူများ၏ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲပိုင်ခွင့်များကို ပိတ်ပင်ထားသောပုဒ်မကိုဖျက်၍ ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေကို တညီတညွတ်တည်း ပြင်ဆင်ခဲ့ကြသည်။

"မသန်စွမ်းသူတွေအတွက် ခွဲခြားမှုမရှိစေရေးနဲ့ သင့်လျော်တဲ့လိုက်လျောမှုတွေလုပ်ဖို့ CRPD ဟာ ပြည်နယ်ပါတီတွေကိုလို အပ်ပေမယ့် ဂျပန်ဥပဒေနဲ့မူလဟာ ဒီအယူအဆတွေကိုအပြည့်အဝ သဘောပေါက်မြင်မရှိသလို ဒါဟာ ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ ကွယ်ပြန်တဲ့ ပြည်သူနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ပိုင်ဆိုင်မှုဖြစ်လည်း မရှုမြင်ကြပါဘူး" - ဇွန်နာကာဂါးနှင့် ဝီတာဘာလန်စ်

Putting Inclusive Political Science into Practice
Comparative Analysis of Democratic Participation

ဤသည်မှာ ၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့ တိုက်ရိုက်တရားရုံးစီရင်ချက်ကို လွှတ်မြန်စွာတုံ့ပြန်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ယင်းစီရင်ချက်သည် ဤသက်ဆိုင်ရာပုဒ်မအား အခြေခံဥပဒေနှင့်မကိုက်ညီဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဉာဏ်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူအမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သူ မစ္စနာဂိုယာတာကုမိသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အစိုးရကို တရားခွဲခဲ့သည်။ Inclusion Japan ဟုခေါ်သောအဖွဲ့သည် ဤကိစ္စကိုထောက်ခံရန် လူ ၄၀၀,၀၀၀ ကျော်၏လက်မှတ်များကို စုစည်းခဲ့သည်။

ပြည်သူလူထုသည် ဤစီရင်ချက်ကိုအလွန်ထောက်ခံအားပေးခဲ့ကြသည်။ ယင်းကြောင့် အာဏာရနှင့်အတိုက်အခံ လွှတ်တော်အမတ်များအားလုံးသည် စီရင်ချက်အပြီး ၇၄ ရက်အတွင်းသာ ဥပဒေရေးရာအပြောင်းအလဲကို အချိန်ကိုက် ဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးစားသွားကြရန် ဖိအားများဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ လွှတ်တော်၏ဆောင်ရွက်မှုအပြီး ချက်ချင်းကင်းပမည့် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၌ မစ္စနာဂိုယာက "နောက်ရွေးကောက်ပွဲကို ကျွန်ုပ်သွားမှာပါ။ နောက်ရွေးကောက်ပွဲကို စောင့်ကြည့်နေပါတယ်" ဟု ပြောခဲ့သည်။ နောက်ရွေးကောက်ပွဲကို ယခုနှစ်ရလိုင်လတွင် အထက်လွှတ်တော်အတွက် ကျင်းပမည် ဖြစ်သည်။ ဤဥပဒေကြောင့် အုပ်ထိန်းသူဖြင့်နေရသော အကန့်သတ်ခံရဆုံးပြည်သူ ၁၃၆,၀၀၀ ၏ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်များ ပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်။

တိုက်ရိုက်တရားရုံးသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် အုပ်ထိန်းသူဖြင့်နေရသူများအား ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ပိတ်ပင်ထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေမှာ ဇွဲ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ကြောင်း စီရင်ချက်ချခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ ယင်းသို့သောဆုံးဖြတ်ချက်ကို တရားရုံးကဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ပထမဆုံးဖြစ်သည်။

တရားရုံးအပြီး သတင်းစာသမားများကို စကားပြောနေသည့် နာဂိုယာတာကုမိ

တရားလိုဖြစ်သူ မစ္စနာဂိုယာတာကုမိသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အစိုးရကို တရားခွဲခဲ့သည်။ ဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုးမှု အားနည်းသည့် အသက် ၅၀ အရွယ် မစ္စနာဂိုယာသည် သူမ၏ဒေသဖြစ်သူ မစ္စတာနာဂိုယာဆာအိကီရီးအား ဒေသဆိုင်ရာ ဝိသားစုတရားရုံးတစ်ခုက သူမ၏တရားပင် အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်အမိန့်ချမှတ်ချိန်မတိုင်မီလျှင် သူမအသက် ၂၀ အထိ ရွေးကောက်ပွဲတိုင်းလိုလိုတွင် ဆန္ဒမဲပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဂျပန်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေသည် အုပ်ထိန်းသူအမျိုးအစားအလိုက်ရှိသော လူများ ('koken' အမျိုးအစားမှာ အများဆုံးနှင့် အတင်းကျပ်ဆုံးဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ် လူ ၃၀၀,၀၀၀ မှာ အုပ်ထိန်းခံရသူများအဖြစ်ဆုံးဖြတ်ခံရပြီး ၂၄၀,၀၀၀ ကို koken အမျိုးအစားအောက်တွင် ထားရှိသည်) ကို ဆန္ဒမဲပေးခွင့်မှ ပိတ်ပင်ထားသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူ၏ အားပေးမှုနှင့်ကိုယ်စားပြုမှုဖြင့် မစ္စနာဂိုယာသည် အောက်လွှတ်တော်နှင့် အထက်လွှတ်တော်များအတွက် လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ပြန်လည်ပေးရန် တရားရုံးကို လျှောက်ထားခဲ့သည်။

စီရင်ချက်အကျဉ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။ ဆန္ဒမဲပေးခွင့်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်တို့သည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံဖြစ်သော အခြေခံအခွင့်အရေးဖြစ်ပြီး ဇွဲ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အမျိုးမျိုးအသာပုဒ်များ တွင် အာမခံထားသည်။

**Putting Inclusive Political Science
into Practice**
Comparative Analysis of Democratic Participation

Inclusion Japan နှင့် Inclusion International တို့သည် Inclusion Ibaragi အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သော မစ္စနာဂိုယာကို ထောက်ခံအားပေးခဲ့ကြသည်။ Inclusion Japan သည် သူမ၏အမှုကိုထောက်ခံအားပေးရန် ၇၀ ၄၀၀,၀၀၀ ကျော်ထံမှ လက်မှတ်များစုစည်းခဲ့ပြီး၊ တရားရုံးကြားနာစဉ်အတွင်း တရားရုံးခန်းမသည် အားပေးထောက်ခံသူများဖြင့် အမြဲလိုလို ပြည့်နှက်နေကာ စုံဖန်ရုံခံ၌ တရားရုံးအတွင်းဝင်ခွင့်ရရန် မဲပင်နှိုက်ကြရသည်။

တရားစီရင်ချက်ချစဉ်အတွင်း တရားသူကြီး ကျိုးစွဲကာမာကိုတို့သည် မစ္စနာဂိုယာအား အောက်ပါစကားတို့ကို နှစ်ဦးချင်းတိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ "ကျေးဇူးပြုပြီး စင်ဗျားရဲ့ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းအတွက်အသုံးပြုပြီး လူ့အဖွဲ့ အစည်း ထိမှားပါလိမ့်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုးကွယ်သူပြီး ဘဝကိုကောင်းမွန်စွာဖြတ်သန်းပါ။" တရားရုံးခန်းမအတွင်း အားပေးလက်မှတ်ထံ များ လျှံထွက်သွားခဲ့သည်။ ခရိုင်တရားရုံးအမှုအပြီး သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွင် မစ္စနာဂိုယာက "ဆန္ဒမဲပြန်ပေးရန်၊ ပျော်နေပါတယ်" ဟု ဆိုခဲ့သည်။

¹ "Salt March" by Kenneth Pletcher, *Encyclopedia Britannica*
² "The Story of Indian Democracy" by Sumit Ganguly, *Foreign Policy Research Institute*
³ "The History of India's Disability Rights Movement" by Martand Jha, *The Diplomat*
⁴ "The Birth of Parliamentary Democracy in Japan: An Historical Approach" by Csaba Gergely Tamas

သင်ခန်းစာ (၆) - ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်

အစီအစဉ်အကြမ်းရေးဆွဲခြင်း

နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမှသည် အားလုံးပါဝင်သော
လက်တွေ့ဘဝဆီသို့

ကိုယ်ပိုင်လုပ်ဆောင်ချက် အစီအစဉ်

သင်၏ ရည်မှန်းချက်က ဘာလဲ? (SMART ဖြစ်ပါစေ။)

သင်၏ ရည်မှန်းချက်ကို မည်သည့် အချိန်မတိုင်မီ ပြီးစီးအောင် မြင်ချင်ပါသလဲ?

သင် ၊ ရည်မှန်းချက်ကို ပြီးစီးအောင် မြင်ရန် သင်လိုအပ်သည့် ငွေကြေးရည်များကို စာရင်းပြုစုပါ။

အထက်ပါ စာရင်းမှ သင် ၊ ထံတွင် မရှိသေးသော ငွေကြေးရည်များကို ရောင်စုံမင်ဖြင့် ၊ ထင်ရှားအောင် လုပ်ပါ။

